

ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค
CIRC เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเสริมสร้างทักษะการสื่อสาร
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ภาณุวิทย์ ฤกษ์นิก

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

พฤษภาคม 2567

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค
CIRC เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเสริมสร้างทักษะการสื่อสาร
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
พฤษภาคม 2567
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

DEVELOPING ROLE-PLAYING ACTIVITIES LEARNING WITH THE CIRC TECHNIQUE
TO ENHANCE ACHIEVEMENT AND COMMUNICATION SKILLS
FOR MATHAYOM 4 STUDENTS

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment
of the Requirements for the Master of Education Degree
in Curriculum and Instruction

May 2024

Copyright 2024 by University of Phayao

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

เรื่อง

ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค
CIRC เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเสริมสร้างทักษะการสื่อสาร
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ของ ภาณุวิทย์ ฎุกนีก

ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
ของมหาวิทยาลัยพะเยา

..... ประธานกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุกดาพร ปัญญาพุกฤษ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ลำไย สีหามาตย์)

..... อาจารย์บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา

(ดร. อากาศวรรณ ประทุมไทย)

..... คณบดีวิทยาลัยการศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร. รักษิต สุทธิพงษ์)

- เรื่อง:** ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเสริมสร้างทักษะการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
- ผู้ศึกษาค้นคว้า:** ภาณุวิทย์ ถูกนิก, การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง: กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน), มหาวิทยาลัยพะเยา, 2566
- อาจารย์ที่ปรึกษา:** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ลำไย สิทามาตย์
- คำสำคัญ:** กิจกรรมการเรียนรู้, การแสดงบทบาทสมมติ, เทคนิค CIRC, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, ทักษะการสื่อสาร

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC เพื่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคมก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC 3) เพื่อศึกษาทักษะการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคมก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคม จังหวัดพะเยา 1 ห้องเรียน จำนวน 35 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาไทย 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย 3) แบบทดสอบวัดทักษะการสื่อสาร สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน และตรวจสอบสมมติฐานโดยใช้ค่าที แบบไม่เป็นอิสระจากกัน (t-test for dependent samples) ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินกิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC เพื่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 อยู่ในระดับมากที่สุด ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการสื่อสารของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Title: DEVELOPING ROLE-PLAYING ACTIVITIES LEARNING WITH THE CIRC TECHNIQUE
TO ENHANCE ACHIEVEMENT AND COMMUNICATION SKILLS
FOR MATHAYOM 4 STUDENTS

Author: Panuwit Tooknuek, Independent Study: M.Ed. (Curriculum and Instruction), University of
Phayao, 2023

Advisor: Assistant Professor Dr. Lumyai Seehamat

Keywords: Learning activities, Role-Playing, CIRC Technique, Achievement, Communication skills

ABSTRACT

The purposes of this research were to 1) to develop role-playing learning activities with CIRC techniques for enhance achievement and communication skills of Mathayom 4 students. 2) to compare the achievement of Mathayom 4 students before and after using the role-playing learning activities with CIRC techniques 3) to study the communication skills of Mathayom 4 students before and after using the role-playing learning activities with CIRC techniques, the sample group were 35 students were using cluster sampling Mathayom 4 students. studying in the 2nd semester of academic year 2023 at Dokkamtaiwittayakom School. The instruments were 1) the Thai learning activities 2) an achievement test, 3) communication skills test. The statistics were used basic statistics mean standard deviation and t-test for dependent samples. The research found that the learning activities were high and an achievement and communication skills of the experimental group after learning was significantly higher than before learning at the .05 level.

กิตติกรรมประกาศ

ผลการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลำไย สีหามาตย์ อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ที่ได้ดูแลช่วยเหลือ ให้คำแนะนำและคำปรึกษาด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่งตลอดมา ผู้วิจัยซาบซึ้งในพระคุณเป็นอย่างยิ่ง และขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุตาพร ปัญญาพฤกษ์ ประธานกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และดร.อาภาพรณ ประทุมไทย กรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาชี้แนะแนวทางในการทำวิจัย ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ให้เอกสารฉบับนี้มีความถูกต้องและสมบูรณ์ ผู้วิจัยซาบซึ้งในพระคุณเป็นอย่างยิ่ง และขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยาทุกท่านที่เป็นผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ทั้งปวงให้แก่ผู้วิจัยตลอดระยะเวลาของการศึกษาและการทำวิจัย

ขอขอบพระคุณ คณะผู้เชี่ยวชาญที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ขอขอบใจนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคม ทุกคนที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูล และทดลองใช้เครื่องมือ

ท้ายที่สุดขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา และครอบครัวที่สนับสนุนผู้วิจัยในด้านต่าง ๆ ตลอดจนให้คำปรึกษาตลอดการวิจัย อีกทั้งยังให้คำแนะนำและกระตุ้นเตือนให้ผู้วิจัยมีความมานะในการทำวิจัย ขอขอบคุณค่าความดีและประโยชน์ของงานวิจัยฉบับนี้ แต่บูรพคณาจารย์ บิดา มารดา และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ให้กำลังใจและความช่วยเหลือจนสำเร็จ ลุล่วงได้ด้วยดี

ภาณุวิทย์ ภูณีก

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามวิจัย	5
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
สมมติฐานงานวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
ประโยชน์ที่ได้รับ	11
กรอบแนวคิดการวิจัย	11
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
ความสำคัญของภาษาไทยตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	13
หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย (วรรณคดี).....	14
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวรรณคดีและวรรณกรรม	17
แผนการจัดการเรียนรู้.....	23

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมบทบาทสมมติ	34
การจัดการเรียนการสอนแบบ CIRC.....	47
ผลสัมฤทธิ์ของทางการเรียน.....	66
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสาร.....	68
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	86
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	91
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	91
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	92
วิธีการสร้างเครื่องมือ.....	92
การดำเนินการวิจัย	97
สถิติที่ใช้ในการวิจัย	99
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	100
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติ ร่วมกับเทคนิค CIRC เพื่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการสื่อสารของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4.....	101
ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคมก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดง บทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC.....	105
ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบและผลการประเมินทักษะการสื่อสารของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคม ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC.....	106
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	108
สรุปผลการวิจัย	110
อภิปรายผลการวิจัย	111
ข้อเสนอแนะ.....	114

บรรณานุกรม	116
ภาคผนวก	125
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ	126
ภาคผนวก ข ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	127
ภาคผนวก ค ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย	145
ภาคผนวก ง ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	218
ภาคผนวก จ ตัวอย่างผลงานนักเรียนและภาพกิจกรรม	251
ประวัติผู้วิจัย	255

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 มาตรฐานตัวชี้วัด	16
ตาราง 2 การสังเคราะห์ขั้นตอนการสอนโดยใช้เทคนิค CIRC	55
ตาราง 3 การสังเคราะห์การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC	63
ตาราง 4 แบบแผนการวิจัยแบบหนึ่งกลุ่มสอบก่อนและหลังเรียน.....	98
ตาราง 5 รายละเอียดแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC เพื่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4.....	101
ตาราง 6 แสดงผลการวิเคราะห์คุณภาพของแผนกิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC เพื่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	102
ตาราง 7 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคม ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC.....	105
ตาราง 8 ผลการเปรียบเทียบทักษะการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคมก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC	106
ตาราง 9 แสดงผลรวมการประเมินทักษะสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคม หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC	107
ตาราง 10 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้.....	109
ตาราง 11 ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของแบบทดสอบกับตัวชี้วัด/จุดประสงค์การเรียนรู้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคม โดยกิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC	127

ตาราง 12 ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของแบบทดสอบกับตัวชี้วัด/จุดประสงค์การเรียนรู้ แบบทดสอบทักษะการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคม โดยกิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC	130
ตาราง 13 ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของแบบประเมินทักษะการสื่อสารของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคม โดยกิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาท สมมติร่วมกับเทคนิค CIRC.....	132
ตาราง 14 แสดงผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคม ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ การแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC.....	138
ตาราง 15 แสดงผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบทักษะการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 4 โรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคมก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดง บทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC.....	140
ตาราง 16 แสดงผลคะแนนเฉลี่ยประเมินทักษะการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคม หลังการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับ เทคนิค CIRC ตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	142
ตาราง 17 แสดงค่าความยาก (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตร KR-20 ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนดอก คำใต้วิทยาคม	143
ตาราง 18 แสดงค่าความยาก (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดทักษะการสื่อสาร ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคม.....	144

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพ 1 แผนภูมิแสดงคะแนนเปรียบเทียบผลการประเมินทักษะการอ่าน PISA 2015, PISA 2018 และ PISA 2022	2
ภาพ 2 กรอบแนวคิดการวิจัย	11
ภาพ 3 ระบบการเรียนการสอนของเกิลเซอร์	26
ภาพ 4 ระบบการออกแบบการเรียนการสอนของสังัด อุทรานันท์	27
ภาพ 5 แผนภาพระบบการออกแบบการเรียนการสอนของทีศนา แชมมณี	28
ภาพ 6 การวางแผนหรือการออกแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	29
ภาพ 7 แบบจำลองการสื่อสารของแฮโรลด์ ลาสเวล	83
ภาพ 8 แบบจำลองการสื่อสารของวิลเบอร์ แชรรมม์	84
ภาพ 9 แบบจำลองการสื่อสารของเดวิด เบอร์โล	85

บทที่ 1

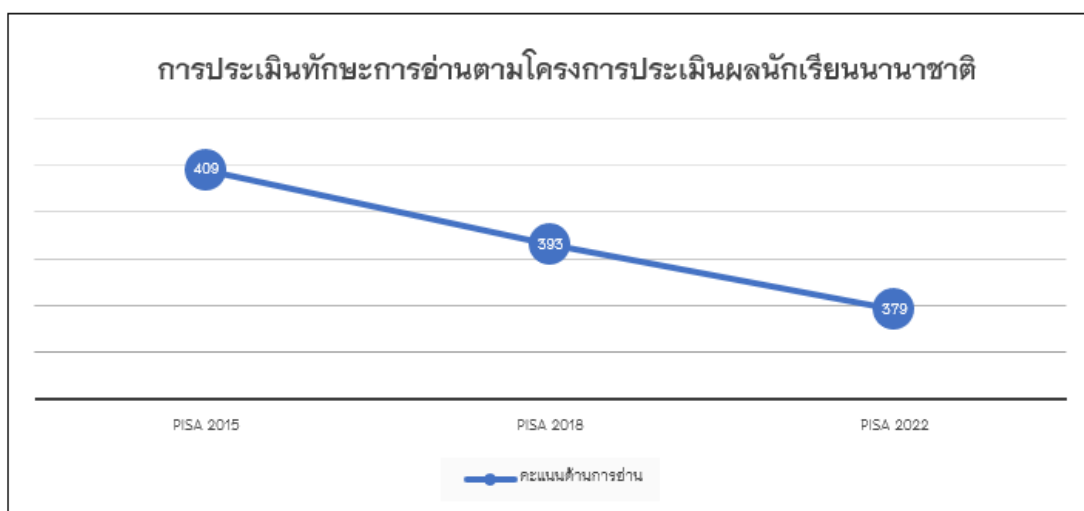
บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สภาเศรษฐกิจโลก (World Economic Forum: WEF) ได้สรุปทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 หรือ 21st Century Skills เป็น 16 ทักษะ โดยแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่มใหญ่ (World Economic Forum, 2016) ซึ่งพบว่ากลุ่มทักษะพื้นฐาน (Foundational Literacies) มีทักษะการสื่อสารเป็นหนึ่งในเป้าหมายหลักของการพัฒนาการศึกษาทั่วโลก

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579 ของประเทศไทย มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน คือ การอ่านออก (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ซึ่งเป็นไปในทางเดียวกันกับการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาไว้ในมาตรา 22, 23 และ 24 ให้สถานศึกษาจัดการศึกษาให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ โดยเน้นความสำคัญเกี่ยวกับความรู้ ทักษะการใช้ภาษาไทย ที่ถูกต้อง ฝึกกระบวนการคิด และแก้ปัญหา จัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการคิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) นอกจากนี้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ได้กำหนดให้ผลการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์ และเขียน เป็นหนึ่งในเกณฑ์การตัดสินเลื่อนชั้น และการจบการศึกษาของแต่ละระดับการศึกษา สถานศึกษาจึงมีหน้าที่ในการจัดการศึกษาเพื่อปลูกฝังและพัฒนาความสามารถในการอ่านคิดวิเคราะห์ให้เกิดขึ้น กับผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2555) ซึ่งทักษะที่สำคัญจำเป็นที่กล่าวมาข้างต้น การสื่อสาร ซึ่งเป็นกระบวนการแลกเปลี่ยนข่าวสาร เกิดขึ้นโดยการถ่ายทอดสารจากบุคคลฝ่ายหนึ่ง ซึ่งทำหน้าที่ส่งสารผ่านสื่อหรือช่องทางต่าง ๆ ไปยังผู้รับสารโดยมี วัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง การสื่อสารจะมีประสิทธิภาพ เมื่อผู้ส่งและผู้รับ มีประสบการณ์ร่วมกัน หากประสบการณ์ของผู้ส่งและผู้รับซ้อนกันเป็นวงกว้างมากเท่าใด การสื่อสารนั้นก็ดำเนินไปได้โดยสะดวกและง่ายมากยิ่งขึ้น (Wilbur, 1954)

ในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย เกี่ยวกับวรรณคดีไทยในระดับชั้นมัธยมศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) นักเรียน รู้จักการวิจารณ์ วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ ในชีวิตจริง ตามสาระ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม มาตรฐาน ท 5.1 ซึ่งนักเรียนยังไม่สามารถ วิเคราะห์ วิจารณ์ และเกิดทักษะการสื่อสารได้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 รวมทั้งยังไม่สามารถเข้าใจเนื้อหาของวรรณคดีตามจุดประสงค์ของผู้สอน อุดุลย์ วังศรีคุณ (2557) ดึงเห็นได้จากข้อมูลในการประเมินทักษะการอ่านตามโครงการประเมินผล นักเรียนนานาชาติ หรือ PISA (Programme for International Student Assessment) โดยในปี 2022 พบว่า นักเรียนไทยมีคะแนนเฉลี่ยด้านการอ่านต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศสมาชิก องค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organization for Economic Co-operation and Development หรือ OECD) เมื่อเปรียบเทียบผลการประเมิน PISA 2015, PISA 2018 และ PISA 2022 พบว่า ผลการประเมินด้านการอ่าน PISA 2015 กับ PISA 2018 มีคะแนนลดลง 16 คะแนน และผลการประเมินด้านการอ่าน PISA 2018 กับ PISA 2022 มีคะแนนลดลง 14 คะแนน ทั้งนี้การอ่านยังเป็นด้านที่มีคะแนนลดลงมากที่สุดอย่างต่อเนื่อง (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2566)

ภาพ 1 แผนภูมิแสดงคะแนนเปรียบเทียบผลการประเมินทักษะการอ่าน PISA 2015, PISA 2018 และ PISA 2022

โรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคม เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ โดยโรงเรียนต้องการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนให้สูงขึ้น ซึ่งหลายปีที่ผ่านมาทางโรงเรียน พบว่า ได้ประสบปัญหาเรื่องการพัฒนาผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาภาษาไทย ต่ำกว่าเกณฑ์ จากผลรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา ประจำปีการศึกษา 2565 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา ผู้เรียนร้อยละ 73 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับ 3 ขึ้นไป ผลการดำเนินงานต่ำกว่าค่าเป้าหมาย โดยพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย ภาพรวมระดับสถานศึกษา คือ ร้อยละ 71.82 ของผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระดับ 3 ขึ้นไป (โรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคม, 2565) ซึ่งผู้เรียนส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับปู่ย่า ตายาย โดยบิดามารดาไปทำงานต่างจังหวัด ส่งผลให้ขาดการดูแลเอาใจใส่จากผู้ปกครอง และส่งผลให้การพัฒนาการด้านการเรียนรู้ไม่ต่อเนื่อง ผู้เรียนจึงมีผลการเรียนรู้ต่ำ ไม่มีแรงจูงใจในการเรียน อีกทั้งยังไม่รู้ถึงเป้าหมายการเรียนของตนเอง การเรียนรู้มุ่งหวังเพียงเพื่อให้ผ่านหรือจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน (โรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคม, 2565) นักเรียนยังขาดความรับผิดชอบ ขาดการคิดวิเคราะห์ จากการสรุปผล จุดเด่น จุดควรพัฒนา และแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน จุดควรพัฒนา ควรส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ทักษะแก้ปัญหาและทักษะแห่งอนาคต และมาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูควรจัดกิจกรรมเน้นให้ผู้เรียนได้มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์อย่างหลากหลาย และใช้แหล่งเรียนรู้ในการพัฒนาตนเอง ครูควรจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้สามารถนำเสนออภิปรายและแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างสมเหตุสมผลและมีทักษะในการแก้ปัญหาตามสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม (โรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคม, 2565)

จากปัญหาการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านคิดวิเคราะห์ และข้อค้นพบจากผลการประเมิน PISA 2022 ในด้านการอ่าน และผลการทดสอบการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2562 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 5 เรื่องวรรณกรรมและวรรณคดี ผู้วิจัยในฐานะผู้ที่เรียนจบสาขาวิชาภาษาไทย จึงได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาไทย เพื่อพัฒนาความสามารถการอ่านคิดวิเคราะห์ที่มีประสิทธิภาพ พบว่า รูปแบบการสอนหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการทักษะการสื่อสารและเสริมสร้างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเสริมสร้างทักษะการสื่อสาร จากตัวชี้วัดของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เมื่อสำเร็จการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ต้องการให้ผู้เรียนวิเคราะห์ วิวรรณคดีและ

วรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์วรรณคดีเบื้องต้น รู้และเข้าใจลักษณะเด่นของวรรณคดี นำข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมไปใช้ในชีวิตประจำวัน (ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551) ซึ่งนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 4 ถือเป็นระดับชั้นเริ่มแรกของการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยผู้เรียนจะสามารถนำความรู้พื้นฐานไปปรับใช้ในระดับที่สูงขึ้น และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นโดยให้ผู้เรียน เรียนรู้ผ่านการปฏิบัติ ทำให้เกิดทักษะการรับรู้ และสามารถพัฒนาตนเองได้ ทั้งยังสามารถนำไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต

การจัดประสบการณ์เรียนรู้ผ่านการปฏิบัติ ช่วยเสริมสร้างให้ผู้เรียนได้ฝึกทำ ฝึกคิด ฝึกทักษะ ผ่านการปฏิบัติลงมือทำจริง พร้อมทั้งยังช่วยเพิ่มความกล้าแสดงออกของผู้เรียนไปด้วยพร้อม ๆ กัน ซึ่งการแสดงบทบาทสมมติ เป็นอีกเทคนิคที่สามารถสร้างประสบการณ์ตรงให้แก่ผู้เรียนโดยการจำลองสถานการณ์ เรื่องราวต่าง ๆ เพื่อแสดงออกทางกายและการเรียนรู้ความรู้สึกนึกคิดผ่านตัวละครตามสภาพจริง ทำให้ผู้เรียนความเข้าใจเนื้อหาให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ทั้งยังได้รับความสนุกสนาน ความเพลิดเพลินในการทำงานร่วมกันของเพื่อนในชั้นเรียน เรียนรู้การรักษามัคคีของหมู่คณะได้อย่างมีประสิทธิภาพ การแสดงบทบาทสมมติเป็นการแสดงเพื่อความบันเทิง สามารถโน้มน้าวอารมณ์ให้นักเรียนสนใจในสาระของเรื่อง ตลอดจนเกิดการเรียนรู้วรรณคดีและวรรณกรรม ทั้งในลักษณะที่เกี่ยวกับเรื่องราว นิสัยของตัวละคร บรรยายภาค เนื้อหาโดยสรุป โดยเฉพาะลักษณะของภาษาที่ใช้ในกิจกรรมการแสดงละคร (อุไร เพ็ชรพงษ์, 2550)

รูปแบบการสอนที่ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและมีปฏิสัมพันธ์ เกิดแรงจูงใจในการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพด้วยเทคนิค CIRC (Cooperative Integrated Reading and Composition) เป็นเทคนิคการสอนเทคนิคโดยวิธีสอนแบบร่วมมือกัน (Cooperative Learning) รูปแบบการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค CIRC เป็นการเรียนที่ผู้เรียนได้เรียนร่วมกันเป็นกลุ่ม พัฒนาการเรียนรู้แบบเป็นกลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการทำงานร่วมกันเป็นทีมพร้อมฝึกความรับผิดชอบ (Slavin, 1987, อ้างถึงใน ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2559) สอดคล้องกับ (ทีศนา แคมมณี, 2550) ได้กล่าวไว้ว่า เทคนิค CIRC เป็นรูปแบบการสอนแบบร่วมมือที่ใช้สอนอ่านและเขียนโดยเฉพาะ ให้นักเรียนสามารถทำงานเป็นทีมกับกิจกรรมที่เกิดความร่วมมือรวมถึงการอธิบายองค์ประกอบของเรื่องราวต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี สามารถพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียน ที่มุ่งเน้นการเรียนรู้การทำงานร่วมกันในกลุ่ม

คำถามวิจัย

1. กิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC มีลักษณะเป็นอย่างไร
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการสื่อสาร หลังการจัดการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC เพิ่มขึ้นหรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC เพื่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคม ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC
3. เพื่อศึกษาทักษะการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคม ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC

สมมติฐานงานวิจัย

1. คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคมหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. คะแนนทักษะการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคมหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตของการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคม จำนวน 5 ห้อง จำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 125 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคม 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 35 คน ซึ่งได้มาจากการใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster sampling)

2. ขอบเขตด้านตัวแปร

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ กิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2) ทักษะการสื่อสาร

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้คัดเลือกเนื้อหาวรรณคดีไทย เรื่อง อิเหนา ตอนศึกกะหมังกูหนิง สำหรับการแสดงบทบาทสมมติที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งตามตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระภาษาไทย สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม โดยวรรณคดี เรื่องอิเหนา เป็นวรรณคดีไทยที่นักเรียนได้ศึกษาในชั้นเรียนตามกระบวนการของผู้สอน ซึ่งเนื้อหาวรรณคดีไทยนี้สามารถนำมาทำการแสดงบทบาทสมมติเพื่อให้เกิดความเข้าใจมากขึ้นกว่าการเรียนตามหนังสือ จำนวนทั้งหมด 6 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รวม 12 ชั่วโมง ดังนี้

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง
ที่ 1 เรื่อง อิเหนาเข้ามาไทยได้อย่างไร	2
ที่ 2 เรื่อง ลักษณะคำประพันธ์เรื่องอิเหนา	2
ที่ 3 เรื่อง ตัวละครในอิเหนา	2
ที่ 4 เรื่อง เรื่องราวอิเหนา	3
ที่ 5 เรื่อง ความสัมพันธ์ของตัวละคร	2
ที่ 6 เรื่อง คุณค่าเรื่องอิเหนา	1

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 ใช้เวลาในการทดลองทั้งหมด 14 ชั่วโมง โดยแบ่งเป็นการทดสอบก่อนเรียน 1 ชั่วโมง ทดสอบหลังเรียน 1 ชั่วโมง และดำเนินการทดลอง 12 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 14 ชั่วโมง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน** หมายถึง ความสามารถ ความสำเร็จและสมรรถภาพด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนที่ได้จากการเรียนรู้อันเป็นผลมาจากการเรียนการสอนที่จัดขึ้น เรื่องอิเหนา ตอน ตีកะหมังกุหนิง ซึ่งเกิดจากประสบการณ์การเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้รับ สามารถวัดได้ทั้ง 2 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย และด้านทักษะพิสัย ตามแนวคิดของ Bloom's Taxonomy (Bloom et al ,1956) โดยการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain, Thinking) มี 6 ระดับ ดังนี้

1. การจดจำ (Remembering) การใช้ความจำเพื่อสร้างหรือค้นหานิยาม ข้อเท็จจริงหรือทบทวนข้อมูลที่เรียนมาก่อนหน้า ซึ่งการที่ผู้เรียนจะสามารถตอบได้ว่าสิ่งที่เรียนคือสิ่งใดมาจากไหน นั้นเกิดจากการจดจำ ดังนั้น ความรู้ที่เกิดจากความจำ (Knowledge) เป็นความสามารถของสมองในการระลึกได้ จำความรู้ สารสนเทศ แสดงรายการได้ ระบุบอกชื่อได้ ซึ่งเป็นความจำระยะยาว

2. การทำความเข้าใจ (Understanding) สร้างเข้าใจความสัมพันธ์ ความหมายของสิ่งที่ได้เรียนจากองค์ความรู้หลากหลายรูปแบบ อาจเป็นข้อความ ภาพ หรือกิจกรรม เช่น การสื่อสาร การแปลความ การยกตัวอย่าง การจำแนก การสรุป ผู้การนำเสนอหรือสามารถอธิบายตามความเข้าใจของตัวเองได้ ดังนั้น ความเข้าใจ (Comprehend) เป็นความสามารถของสมองในการแปลความหมายยกตัวอย่าง สรุป อ้างอิง การศึกษาของตัวเอง

3. การประยุกต์ใช้ (Applying) ผู้เรียนสามารถใช้เนื้อหา ความรู้ที่เรียนมาไปใช้เป็นกระบวนการที่ได้เรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดในสถานการณ์ใหม่ หรือสถานการณ์ที่คล้ายคลึงกันเพื่อนำไปปฏิบัติ และใช้ในการแก้ปัญหาได้ เช่น รูปแบบการนำเสนอผลงาน

4. การวิเคราะห์ (Analyzing) ความสามารถในการแยกแยะข้อมูล ที่ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้เรียนมาคิดอย่างลึกซึ้ง รวมทั้งหาความสัมพันธ์ เชื่อมโยงและเหตุผลได้ สามารถแก้ปัญหา ตรวจสอบได้ การแยกความรู้ออกเป็นส่วน ๆ โดยสามารถให้เหตุผลว่าความรู้ส่วนย่อยที่แยกแต่ละส่วน มีความเกี่ยวข้องกับโครงสร้างของความรู้ทั้งหมดอย่างไร

5. การประเมิน (Evaluating) การที่ผู้เรียนสามารถใช้ความสามารถของสติปัญญาเกี่ยวกับการตรวจสอบ ควบคุม ทดสอบ เพื่อค้นหาความไม่สอดคล้องหรือความขัดแย้งในกระบวนการ หรือผลผลิตการวิพากษ์ต่าง ๆ เพื่อการตัดสินใจ การตั้งเกณฑ์ตัดสิน เปรียบเทียบคุณภาพหรือประสิทธิภาพของการเรียนรู้ได้ สามารถตัดสินใจตรวจสอบ และไตร่ตรองคุณค่าของข้อมูลได้

6. การสร้างสรรค์ (Creating) ความสามารถในการสร้างสิ่งใหม่ จากสิ่งที่เคยเรียนรู้ หรือพบเห็นในบริบทต่าง ๆ ที่สามารถในการสร้างสรรค์งานวางแผนงาน และดำเนินตามกระบวนการจนได้รับความสำเร็จ เป็นการนำเอาความรู้ที่มีอยู่มาเชื่อมโยง และจัดระบบใหม่ให้เป็นสิ่งที่สมบูรณ์

ทักษะพิสัย (Psychomotor Domain; Skill) พฤติกรรมที่บ่งถึงความสามารถในการปฏิบัติงานได้อย่างคล่องแคล่ว ชำนาญ ซึ่งแสดงออกมาได้โดยตรงโดยมีเวลาและคุณภาพของงานเป็นตัวชี้ระดับของทักษะ พฤติกรรมด้านทักษะพิสัย ประกอบด้วย พฤติกรรมย่อย ๆ 5 ชั้น ดังนี้

1. การเลียนแบบ เป็นการให้ผู้เรียนได้รับรู้หลักการปฏิบัติที่ถูกต้อง หรือเป็นการเลือกหาตัวแบบที่สนใจ

2. กระทำตามสั่ง หรือ เครื่องชี้แนะ เป็นพฤติกรรมที่ผู้เรียนพยายามฝึกตามแบบที่ตนสนใจและพยายามทำซ้ำ เพื่อที่จะให้เกิดทักษะตามแบบที่ตนสนใจให้ได้ หรือสามารถปฏิบัติงานได้ตามข้อแนะนำ

3. การหาความถูกต้อง พฤติกรรมสามารถปฏิบัติได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องอาศัยเครื่องชี้แนะ เมื่อได้กระทำซ้ำแล้ว ก็พยายามหาความถูกต้องในการปฏิบัติ

4. การกระทำอย่างต่อเนื่องหลังจากตัดสินใจเลือกรูปแบบที่เป็นของตัวเองจะกระทำตามรูปแบบนั้นอย่างต่อเนื่อง จนปฏิบัติงานที่ยุ่งยากซับซ้อนได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้องคล่องแคล่ว การที่ผู้เรียนเกิดทักษะได้ ต้องอาศัยการฝึกฝนและกระทำอย่างสม่ำเสมอ

5. การกระทำได้อย่างเป็นธรรมชาติ พฤติกรรมที่ได้จากการฝึกอย่างต่อเนื่องจนสามารถ ปฏิบัติได้คล่องแคล่วว่องไวโดยอัตโนมัติ เป็นไปอย่างธรรมชาติซึ่งถือเป็นความสามารถของการ ปฏิบัติในระดับสูง

โดยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านพุทธิพิสัยวัดได้จากการทำแบบทดสอบ เรื่อง อิเหนา ตอน ตีกะหมังกุหนิง จากแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 20 ข้อ และแบบทดสอบทักษะการสื่อสาร จำนวน 10 ข้อ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะพิสัย วัดได้จากแบบประเมินทักษะการสื่อสารที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2. การแสดงบทบาทสมมติ หมายถึง เทคนิคการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ ได้แสดงความคิด ความรู้สึกของตน ตามบทบาทที่ได้รับมอบหมาย โดยทักษะการแสดงต้องสื่อถึงอารมณ์ ท่าทาง และน้ำเสียง ในการถ่ายทอดผลงานออกมา ซึ่งงานประพันธ์ที่นำมาใช้ต้องมีวรรณศิลป์เป็นตัวส่งเสริมงานให้ออกมาน่าติดตาม โดยการแสดงบทบาทสมมติเป็นเทคนิคในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่องอิเหนา ตอน คีตกะหมังกุหนิง เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะการสื่อสารผ่านการทำงานเป็นทีม ผู้เรียนได้ผ่านกระบวนการปฏิบัติจริง ซึ่งผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบการแสดงบทบาทสมมติ มี 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียมความพร้อม เป็นการเตรียมปัญหา ประเด็น สถานการณ์ที่จะนำเสนอผ่านบทบาทสมมติ
2. ขั้นแสดงเป็นการคัดเลือกผู้แสดง ทำความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหา รวมทั้งจัดฉาก และเตรียมอุปกรณ์ แล้วจัดแสดงบทบาทสมมติ ซึ่งการแสดงผู้แสดงจะต้องถ่ายทอดเรื่องราวออกมาเป็นธรรมชาติราวกับเป็นชีวิตจริงมากที่สุด
3. ขั้นสรุปผลและวิเคราะห์ผล กระตุ้นให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ทักษะคิด ที่มีต่อพฤติกรรมของตัวละครนั้น ๆ มุ่งอภิปรายเหตุผลและพฤติกรรมที่แสดงออกมา เพื่อให้ผู้เรียนเกิดแนวความคิดกว้างขวางขึ้นแล้วนำความคิดและข้อสรุปจากการศึกษาไปสัมพันธ์กับเหตุการณ์ที่เป็นจริงอยู่ในสังคม

3. เทคนิคการสอนแบบ CIRC หมายถึง วิธีการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียน แนวทางหรือขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค CIRC ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นนำเสนอบทเรียน (Present) เป็นการนำเสนอบทเรียนของครู โดยใช้กิจกรรมที่หลากหลายกระตุ้นนักเรียน เพื่อทบทวนเนื้อหาหรือค้นประสบการณ์ใหม่
2. ขั้นฝึกทำงานเป็นทีม ฝึกปฏิบัติกิจกรรมการทำงานกลุ่ม (Practice) และฝึกปฏิบัติกิจกรรมรายบุคคล โดยเน้นทักษะการอ่านออกเสียง แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ
  - 2.1 ฝึกโดยมีครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilities practice) เป็นการทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่มของนักเรียนตามแบบฝึกการอ่าน โดยมีครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกและให้ความช่วยเหลือในการฝึกและทำกิจกรรม
  - 2.2 ฝึกแบบอิสระ (Free practice) เป็นการทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่มของนักเรียนตามแบบฝึกการอ่าน โดยการช่วยตรวจแก้ไขความถูกต้องในการทำงานและให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันของสมาชิกในกลุ่ม

3. **ขั้นการทดสอบ (Testing)** เป็นการทดสอบความสามารถด้านการอ่านของนักเรียน หลังจากการฝึก ใช้แบบฝึกการอ่านออกเสียงเป็นเครื่องมือในการทดสอบความเข้าใจ โดยครูจะไม่อนุญาตให้สมาชิกในกลุ่มช่วยเหลือกัน จากนั้นครูจะเฉลยแบบฝึกหัดและตรวจให้คะแนนนักเรียนเป็นรายบุคคล และเป็นกลุ่ม

4. **ขั้นตระหนักถึงความสำเร็จของกลุ่ม (Team recognition)** กระตุ้นให้นักเรียนช่วยเหลือซึ่งกันและกันชี้ให้เห็นถึงคุณค่าของความร่วมมือและความสำเร็จในทีม

4. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ การแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งประกอบไปด้วยจุดประสงค์การเรียนรู้สาระการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ชี้นำเสนอบทเรียนต่อชั้นเรียน

กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน โดยการแจ้งจุดประสงค์ในการเรียน กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้จากการใช้คำถามในการสร้างความสนใจ การทักทาย การสอบถามปัญหาหรือความสนใจจากกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผ่านมา อีกทั้งผู้สอนก็จะแนะนำเรื่องที่จะให้ผู้เรียนศึกษา ให้ผู้เรียนเดาหรือคาดการณ์ล่วงหน้าว่าเรื่องที่คุณสอนจะให้ศึกษาเป็น เรื่องเกี่ยวกับอะไร

ขั้นที่ 2 ขั้นปฏิบัติกิจกรรม

ผู้สอนแบ่งกลุ่มผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้มีทักษะการสื่อสารระหว่างเพื่อนในกลุ่ม ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการทำกิจกรรมกลุ่ม ให้ผู้เรียนได้เกิดกระบวนการระดมความคิด วิเคราะห์เนื้อหาที่เรียนร่วมกัน ฝึกการทำงานร่วมกันเป็นทีม นำไปสู่การสร้าง ความสัมพันธ์อันดีระหว่างเพื่อน ทั้งนี้ได้มีการสอดแทรกกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติ ในขั้นตอนนี้ โดยมีการแสดงบทบาทสมมติจากเนื้อเรื่องที่ผู้เรียนได้ศึกษา และมีการวิเคราะห์ อภิปรายการแสดงบทบาทสมมติซึ่งเกิดจากประสบการณ์ตรงที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านการปฏิบัติ ทำให้เข้าใจเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น

ขั้นที่ 3 ประเมินผล

ผู้เรียนนำข้อมูลที่ได้มาแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกลุ่ม ระดมความคิดหาข้อแตกต่างของกลุ่มตนเองและกลุ่มของเพื่อนร่วมกันรับฟังความคิดเห็นของกลุ่มเพื่อน ร่วมกัน ประเมินผลงานการนำเสนอของเพื่อน อีกทั้งผู้สอนสรุปอภิปรายต่อประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา และเพิ่มเติมประเด็นที่ผู้เรียนยังไม่เข้าใจหรือยังเข้าใจไม่ครอบคลุม

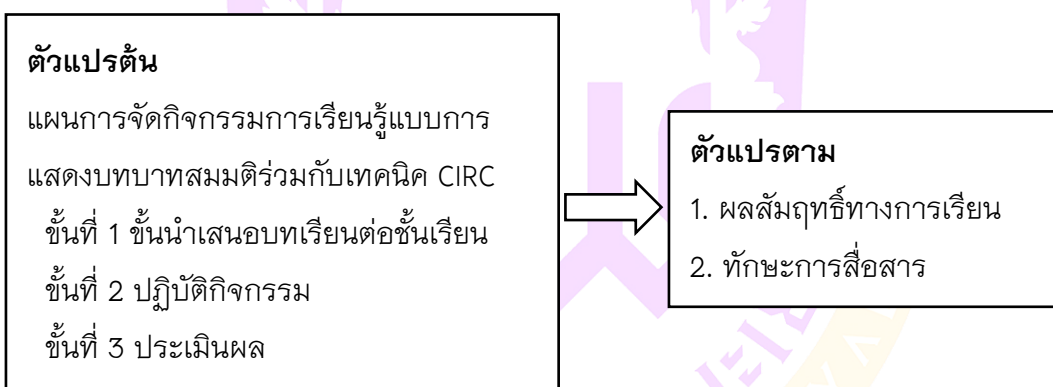
5. ทักษะการสื่อสาร หมายถึง การรับรู้หรือแลกเปลี่ยนข้อมูลตามความต้องการของผู้ส่งสาร ผ่านการฟัง การพูด การอ่านหรือการเขียน โดยสามารถแยกวิเคราะห์ จับใจความ

สำคัญของข้อมูลได้ ซึ่งสามารถวัดได้จากเครื่องมือแบบทดสอบวัดทักษะการสื่อสาร โดยให้นักเรียนอ่านบทความจากวรรณกรรม เพื่อจับใจความสำคัญ จำนวน 10 ข้อ ชนิดคำตอบ 4 ตัวเลือก และแบบประเมินทักษะการสื่อสาร ด้านการพูด, การฟัง, การเขียน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ได้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC ในการพัฒนาความสามารถผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการสื่อสารของนักเรียน
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ได้รับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการสื่อสาร
3. เป็นแนวทางสำหรับครูในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยที่จะช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการสื่อสารเพิ่มมากยิ่งขึ้น

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 2 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบ การแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเสริมสร้าง ทักษะการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ความสำคัญของภาษาไทยตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
2. หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย (วรรณคดี)
  - 2.1 คุณภาพผู้เรียน
  - 2.2 สาระการเรียนรู้
  - 2.3 มาตรฐานการเรียนรู้
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวรรณคดีและวรรณกรรม
  - 3.1 ความหมายของวรรณคดี
  - 3.2 ความหมายของวรรณกรรม
  - 3.3 องค์ประกอบของวรรณคดีและวรรณกรรม
  - 3.4 ประโยชน์ของวรรณคดีและวรรณกรรม
4. แผนการจัดการเรียนรู้
  - 4.1 การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้
  - 4.2 ประโยชน์ของแผนการจัดการเรียนรู้
  - 4.3 องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้
5. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมบทบาทสมมติ
  - 5.1 ความหมายของกิจกรรมบทบาทสมมติ
  - 5.2 เทคนิคในการแสดงกิจกรรมบทบาทสมมติ
  - 5.3 รูปแบบของการจัดกิจกรรมบทบาทสมมติ
  - 5.4 ขั้นตอนของการจัดกิจกรรม
  - 5.5 ประโยชน์ของกิจกรรมบทบาทสมมติ
6. การจัดการเรียนการสอนแบบ CIRC
  - 6.1 ความหมายของการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC

- 6.2 องค์ประกอบของการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC
- 6.3 ขั้นตอนการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC
- 6.4 ประโยชน์ของการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC
- 7. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
  - 7.1 การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 8. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสาร
  - 8.1 ความหมายของการสื่อสาร
  - 8.2 ประเภทของการสื่อสาร
  - 8.3 องค์ประกอบของการสื่อสาร
  - 8.4 รูปแบบของการสื่อสาร
  - 8.5 แบบจำลองของการสื่อสาร
  - 8.6 ประโยชน์ของการสื่อสาร
- 9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 9.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 9.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ความสำคัญของภาษาไทยตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551) ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรม อันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี สุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์ และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป

ทำไมต้องเรียนภาษาไทย

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ และเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้าง ความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรม การงาน และดำรงชีวิตร่วมกัน ในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการ แสวงหาความรู้ ประสบการณ์จาก แหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ กระบวนการ คิดวิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ให้ทันต่อ การเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้า

ทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ ด้านวัฒนธรรม ประเพณี สุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์ และสืบสานให้คงอยู่ คู่ชาติไทยตลอดไป

แนวคิดในวรรณกรรม

แนวคิดในวรรณกรรมหรือแนวเรื่องในวรรณกรรมเป็นความคิดสำคัญในการผูกเรื่อง ให้ดำเนินเรื่อง ไปตามแนวคิด หรือเป็นความคิดที่สอดแทรกในเรื่องใหญ่ แนวคิดย่อมเกี่ยวข้องกับมนุษย์และสังคม เป็นสารที่ผู้เขียนส่งให้ผู้อ่าน เช่น ความดีย่อมชนะความชั่ว ทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว ความยุติธรรมทำให้โลก สันติสุข คนเราพ้นความตายไปไม่ได้ เป็นต้น ฉะนั้น แนวคิดเป็นสารที่ผู้เขียนต้องการส่งให้ผู้อื่นทราบ เช่น ความดี ความยุติธรรม ความรัก เป็นต้น

หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย (วรรณคดี)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551) วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรม เพื่อศึกษาข้อมูล แนวความคิด คุณค่าของงานประพันธ์ และความเพลิดเพลิน การเรียนรู้และทำความเข้าใจบทเห่ บทร้องเล่นของเด็ก เพลงพื้นบ้านที่เป็นภูมิปัญญาที่มีคุณค่าของไทย ซึ่งได้ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี เรื่องราวของสังคมในอดีต และความงดงามของภาษา เพื่อให้เกิดความซาบซึ้งและภูมิใจ ในบรรพบุรุษที่ได้สั่งสมสืบทอดมา จนถึงปัจจุบัน

กระทรวงศึกษาธิการ (2551) วรรณคดี วรรณกรรมปัจจุบัน และวรรณกรรมท้องถิ่น เป็นภูมิปัญญาไทยที่สะท้อนภาพชีวิตและสังคม สามารถเรียนรู้ได้หลายแง่มุมในเชิงสหวิทยาการ ผู้สอนจึงควรจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมทั้งด้านเนื้อหาและรูปแบบ เชื่อมโยงกับการดำรงชีวิตและบูรณาการกับความรู้ด้านอื่น ๆ การเรียนการสอนวรรณคดีจึงจะเกิดสัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมาย

1. คุณภาพผู้เรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551) กำหนดคุณภาพผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย (วรรณคดี) ตามเกณฑ์ฉบับดังนี้

มัธยมศึกษาปีที่ 6 วิเคราะห์ วิจัยวรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์ วรรณคดีเบื้องต้น รู้และเข้าใจลักษณะเด่นของวรรณคดี ภูมิปัญญาทางภาษา และวรรณกรรมพื้นบ้าน เชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวิถีไทย ประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ นำข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

2. สารระการเรี่ยนรู้

กลุ่มสารระการเรี่ยนรู้ภาษาไทย (วรรณคดี) ประกอบด้วยดังนี้

2.1 วรรณคดี วรรณกรรม และวรรณกรรมท้องถิ่นเกี่ยวกับ

2.1.1 ศาสนา

2.1.2 ประเพณี

2.1.3 พิธีกรรม

2.1.4 สุภาษิตคำสอน

2.1.5 เหตุการณ์ในประวัติศาสตร์

2.1.6 บันเทิงคดี

2.2 การวิเคราะห์วิถีไทย และคุณค่าจากวรรณคดีและวรรณกรรม

2.3 บทอาชยานและบทร้อยกรองที่มีคุณค่า

2.3.1 บทอาชยานตามที่กำหนด

2.3.2 บทร้อยกรองตามความสนใจ

3. มาตรฐานการเรี่ยนรู้

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551) กำหนดมาตรฐานการเรี่ยนรู้ในกลุ่มสารระการเรี่ยนรู้ภาษาไทย (วรรณคดี) ดังนี้

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐานที่ 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตรจริง

ตาราง 1 มาตรฐานตัวชี้วัด

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม. 4-6	1. วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น	1. หลักการวิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมเบื้องต้น 1.1 จุดมุ่งหมายการแต่งวรรณคดีและวรรณกรรม 1.2 การพิจารณารูปแบบวรรณคดีและวรรณกรรม 1.3 การพิจารณาเนื้อหาและกลวิธีในวรรณคดีและวรรณกรรม 1.4 การวิเคราะห์และการวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม
ม. 4-6	2. วิเคราะห์ลักษณะเด่นของวรรณคดีเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของสังคมในอดีต 3. วิเคราะห์และประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ของวรรณคดีและวรรณกรรมในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ 4. สังเคราะห์ข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง 5. รวบรวมวรรณกรรมพื้นบ้านและอธิบายภูมิปัญญาทางภาษา 6. ท่องจำและบอกคุณค่าบทอาขยานตามที่กำหนด และบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจและนำไปใช้อ้างอิง	2. การวิเคราะห์ลักษณะเด่นของวรรณคดีและวรรณกรรมเกี่ยวกับเหตุการณ์ประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของสังคมในอดีต 3. การวิเคราะห์และประเมินคุณค่าวรรณคดีและวรรณกรรม 3.2 ด้านวรรณศิลป์ 3.2 ด้านสังคมและวัฒนธรรม 4. การสังเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรม 5. วรรณกรรมพื้นบ้านที่แสดงถึง 5.1 ภาษากับวัฒนธรรม 5.2 ภาษาถิ่น 6. บทอาขยานและบทร้อยกรอง 6.1 บทอาขยานตามที่กำหนด 6.2 บทร้อยกรองตามความสนใจ

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวรรณคดีและวรรณกรรม

1. ความหมายของวรรณคดี

งานเขียนที่ได้รับการยกย่องการสร้างสรรคของวรรณศิลป์ และมีลักษณะโดดเด่น มีคุณค่าทางงานเขียน โดยมีผู้ให้ความหมายที่นอกเหนือจากนี้ ได้แก่

ประกาศรี สิริอำไพ (2550) ให้ความหมายของวรรณคดีว่า โดยความหมายกว้าง วรรณคดี หมายถึง หนังสือที่แต่งขึ้นจะเป็นชนิดใดก็ตาม โดยความหมายแคบ ความหมาย เฉพาะ หนังสือที่แต่งขึ้นแล้วนิยามกันว่าเป็นศิลปกรรม คือ ผู้ประพันธ์เป็นผู้ชำนาญในการใช้ ถ้อยคำประกอบขึ้นเป็นร้อยแก้วหรือร้อยกรองตามหลักภาษาเป็นสิ่งสุนทรซึ่งนักประพันธ์ มีความรู้สึกนึกคิดอย่างใดแล้วก็ระบายให้ผู้อ่านได้ชมความงามตามที่นักประพันธ์รู้สึกนึกคิด ตามไปได้ด้วย เปรียบได้ว่าเป็นศิลปินผู้สร้างสรรค์ภาพที่สวยงามขึ้นด้วยตัวหนังสือ เรียกว่า วรรณคดีแท้หรือวรรณคดีบริสุทธิ์

องอาจ ไช้โลม (2555) วรรณคดีเป็นงานเขียนบันเทิงคดีประเภทหนึ่งที่มีลักษณะ เด่นที่แตกต่างจากงานเขียนประเภทอื่น ๆ ทั้งเนื้อหาและลีลาการเขียน อีกทั้งยังมีความสัมพันธ์ อย่างใกล้ชิด กับสภาพสังคมในแต่ละยุค

อนัญญา วารีสอาด (2558) คำว่า วรรณคดีของไทย หมายถึงตั้งแต่งานประพันธ์ ชั้นสูงมาจนถึงสลากยา ส่วนวรรณคดีในบริบทของไทย หมายถึงหนังสือชั้นยอดที่แต่งดีมีคุณค่า มีความประณีต งดงาม เป็นมรดกทาง วรรณศิลป์และภูมิปัญญาที่ได้รับการยกย่องผ่านกาลเวลา มาเนิ่นนาน

สุจิตรา จงสถิตย์วัฒนา (2558) กล่าวถึงวรรณคดีไว้ว่า เป็นหนังสือที่ได้รับการยกย่อง ว่าแต่งดี หรือ วรรณคดีนั้น เป็นคำใช้เรียกเพื่อประเมินคุณค่าของงานเขียนนั้น ๆ มิได้เป็น การกำหนดรูปแบบ ดังนั้นวรรณคดีอาจจะเป็นงานทั้งประเภทร้อยแก้วหรือร้อยกรอง อาจเป็น งานเขียนของกวีโบราณ หรืองานเขียนของกวีหรือนักเขียนร่วมสมัย หรืออาจเป็นงานที่แปล แต่งจากวรรณคดีต่างประเทศได้อย่างวิเศษแนบเนียนก็ได้

สรุปได้ว่า วรรณคดีเป็นผลงานเขียนที่มนุษย์สร้างขึ้น โดยใช้ศาสตร์แห่งวรรณศิลป์ ในการประพันธ์ผลงานขึ้น อีกทั้งยังมีลีลาการเรียบเรียงที่โดดเด่น จึงได้รับการยกย่องว่าเป็น งานเขียนที่มีคุณค่าทางการประพันธ์

2. ความหมายของวรรณกรรม

งานเขียนทุกประเภทที่เขียนขึ้นเพื่อสื่อสาร โดยผู้เขียนอาจมีวัตถุประสงค์ที่ต่างกัน ออกไป วรรณกรรมจึงจัดรวมทุกสิ่งที่เป็นสื่อในการสื่อสาร โดยมีผู้ให้ความหมายที่นอกเหนือ จากนี้ ได้แก่

ไพโรธ เลิศพิริยกุลมล (2542) วรรณกรรม เป็นคำที่ใช้เรียกงานเขียนทั่ว ๆ ไปที่เราพบเห็น ไม่ว่าจะปรากฏออกมาเป็นรูปเล่มที่พิมพ์ เรียบร้อยแล้ว หรือจะเขียนบนแผ่นปลิว หรือรูปแบบอื่น ๆ หากปรากฏเป็นตัวหนังสือที่อ่านได้ความถือว่าเป็นวรรณกรรมทั้งสิ้น คำว่า “วรรณกรรม” นี้แปลมาจากภาษาอังกฤษ คือ literature เมื่อนำมาใช้ในภาษาไทย กลับแยกออกเป็นสองคำ คือ วรรณกรรม และวรรณคดี

วิบูลย์วรรณ มุสิกะนุเคราะห์ (2549) อธิบายความหมายของวรรณกรรมไว้ว่า วรรณกรรมในทางกฎหมาย หมายถึง งานนิพนธ์ที่ทำขึ้นทุกชนิด เช่น หนังสือ จุลสาร สิ่งเขียน สิ่งพิมพ์ ปาฐกถา เทศนา คำปราศรัย สุนทรพจน์ และหมายรวมถึงโปรแกรมคอมพิวเตอร์ด้วย ส่วนวรรณกรรมในความหมายที่ใช้กันทั่วไป หมายถึง งานเขียนทุกชนิด ไม่ว่าจะป็นรูปแบบใด หรือจุดมุ่งหมายใด ทั้งที่เป็นร้อยแก้วและร้อยกรอง จะเขียนตามสถานที่ใด ๆ ก็ได้ เช่น ตามฝาผนังอาคารตามกำแพงวัด ใบปลิว ป้ายโฆษณาต่าง ๆ หรือเป็นรูปเล่มหนังสือก็ได้และยังหมายถึง เรื่องที่เล่าสืบต่อ ๆ กันมาด้วยปากเปล่า ที่เรียกว่า มุขปาฐะ อย่างเช่นนิทานชาวบ้าน และบทเพลงต่าง ๆ อีกด้วย

ปฏิพันธ์ อุทยานกุล (2555) วรรณกรรม คือ สิ่งหนึ่งที่ปรากฏควบคู่ไปกับสังคมมนุษย์มาตั้งแต่สมัยโบราณกาล ทั้งที่อยู่ในรูปของมุขปาฐะ อันเป็นเรื่องเล่าที่ถ่ายทอดกันปากต่อปากและเอกสารที่เป็นลายลักษณ์อักษร โดยมีหน้าที่ในการบอกเล่าสภาพของสังคมและวัฒนธรรม รวมไปถึงความเป็นไปของผู้คนในท้องถิ่นมา ตั้งแต่อดีตจวบจนถึงปัจจุบัน

บัณฑิต ทิพย์เดช (2561) วรรณกรรม หรือ Literature Works เป็นคำที่ใช้เรียกงานเขียนโดยทั่วไปอย่างกว้าง ๆ ในหลากหลายลักษณะ ไม่ว่าจะป็นงานเขียนประเภทรวมเล่ม, งานเขียนเชิงกวีนิพนธ์ หรือแม้กระทั่ง สื่อสิ่งพิมพ์ที่จัดทำในรูปแบบแผ่นพับ โดยมุ่งเน้นไปที่การสื่อความผ่านตัวอักษรที่ปรากฏ ซึ่งอ้างอิงใน กุหลาบ มัลลิกะมาส (2517) ได้อธิบายถึง “วรรณกรรม” ว่าอย่างน่าสนใจว่า เป็นสิ่งที่เขียนขึ้นทั้งหมดไม่ว่าจะอยู่ในรูปใดหรือเพื่อสื่อความหมายใด ตัวอย่างเช่น คำอธิบายวิธีการใช้กล้องถ่ายรูป คู่มือการใช้งานเตารีดไฟฟ้า รวมทั้งใบปลิวโฆษณาต่าง ๆ ก็ล้วนแล้วแต่เรียกว่า Literature แทบทั้งสิ้น

สรุปได้ว่า วรรณกรรมเป็นงานเขียนทุกชนิดที่ใช้ในการสื่อสารตามที่คุณเขียนต้องสื่อ ซึ่งแต่ละวรรณกรรมมีวัตถุประสงค์ในการสื่อสารแต่ละกันออกไป วรรณกรรมจึงมีความหมายอย่างกว้างโดยครอบคลุมงานเขียนไว้ทุกประเภท

3. องค์ประกอบของวรรณคดีและวรรณกรรม

สายทิพย์ นุกุลกิจ (2543) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของวรรณคดีว่ามีอยู่ 3 ส่วน ดังนี้

1. ภาษา เป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดความนึกคิด อารมณ์ และจินตนาการ ทำให้ผู้อ่านวรรณคดีเข้าใจและเกิดความซาบซึ้ง
  2. เนื้อหา หมายถึง เรื่องราว ตัวละคร ฉาก และทัศนะของผู้แต่ง
  3. รูปแบบ แบ่งตามรูปแบบการประพันธ์ออกเป็น 3 ประเภท คือ ร้อยแก้ว ร้อยกรอง และรูปแบบอื่น ซึ่งจัดเข้าประเภทร้อยแก้วหรือร้อยกรองไม่ได้
- วิชา กงกะนันทน์ (2556) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบส่วนต่าง ๆ ดังนี้

1. เนื้อหา คือ เรื่องราวที่ผู้เขียนถ่ายทอดออกมา โดยมีคนหรือตัวละครปรากฏในเรื่องอาจเป็นได้ทั้งคนจริง คือ คนที่มีตัวตนอยู่จริง หรือตัวละคร คือ คนสมมติที่ผู้เขียนคิดขึ้นจากจินตนาการของผู้เขียน นอกจากนี้การที่เนื้อหาจะสมบูรณ์จะต้องมีฉาก ซึ่งก็คือเวลา และสถานที่ ผู้เขียนจะสร้างฉากให้สมจริง และกลมกลืนไปกับเรื่องราว เพื่อให้เกิดอารมณ์ในการอ่าน ในส่วนของเนื้อหาจะปรากฏตัวละครของผู้เขียนอยู่ทุกเรื่อง เนื่องจากวรรณคดีทุกเรื่องจะเปรียบดังตัวแทนของผู้เขียน ผู้เขียนจะแทรกเรื่องราวหรือตัวละครของตนเองในเรื่องอยู่เสมอ หากผู้อ่านไม่ทันสังเกตจะไม่พบส่วนนี้ ดังนั้นการศึกษาองค์ประกอบในส่วนเนื้อหา ผู้อ่านจำเป็นต้องใช้ความละเอียดถี่ถ้วน

2. องค์ประกอบด้านเนื้อหา

- 2.1 เนื้อหาเป็นส่วนสำคัญในการถ่ายทอดเรื่องราวต่าง ๆ ผู้ศึกษาวรรณคดีจะต้องศึกษาให้เข้าใจก่อนที่จะเริ่มศึกษาส่วนอื่น ๆ เพื่อให้สามารถศึกษาองค์ประกอบอื่น ๆ ได้ดียิ่งขึ้น การศึกษาเนื้อหานี้ ผู้ศึกษาวรรณคดีควรศึกษาส่วนต่าง ๆ ต่อไปนี้ประกอบ

- 2.2 เรื่องราวหรือข้อคิด คือส่วนที่ผู้เขียนเขียนถ่ายทอดเนื้อหา เรื่องราวที่เกิดขึ้นหรือใจความของเรื่องราวทั้งหมด ผู้ศึกษาต้องเข้าใจเรื่องราวทั้งหมดที่ผู้เขียนเรียบเรียงออกมการศึกษาในส่วนนี้ ผู้ศึกษาจะต้องสามารถจับประเด็นสำคัญของเรื่องให้ได้ด้วย

3. ตัวละคร ในวรรณคดีมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากช่วยสร้างความสนุกสนาน และช่วยทำให้เรื่องราวดำเนินไปอย่างมีอรรถรส ซึ่งตัวละครแต่ละตัวนั้นผู้เขียนอาจสร้างให้มีลักษณะที่หลากหลาย ทั้งตัวละครที่เป็นคนจริงหรือคนสมมติ คนจริง คือ บุคคลที่มีชีวิต มีตัวตนจริง ดังจะเห็นได้จากในศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง ซึ่งปรากฏคนจริง คือ พ่อขุนรามคำแหงมหาราช พ่อขุนบานเมือง พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ เป็นต้น ในขณะที่คนสมมติ คือ ตัวละครที่ผู้เขียนสร้างขึ้นตามจินตนาการ อาจจะมีลักษณะที่คล้ายคนจริง คือ มีอารมณ์รัก โลภ โกรธ หลง ผู้เขียนสร้างคนสมมติขึ้นเพื่อเลียนแบบคนจริง ดังจะเห็นได้จากในเรื่องอิเหนา ตัวละครอิเหนามีอารมณ์ ที่หลากหลาย เช่น อารมณ์รักที่มีต่อนางจินตะหรา ขณะเดียวกันเมื่อได้พบนางบุษบา ก็เกิดหลงรัก ทั้ง ๆ ที่อิเหนาได้ปฏิเสธที่จะแต่งงานกับนางบุษบา ซึ่งอารมณ์ที่เกิดขึ้น

กับอิเหนานั้นเป็นอารมณ์ที่เกิดขึ้นในปुरुชนทั่ว ๆ ไป ผู้เขียนสร้างตัวละครให้เกิดความสมจริง และให้ผู้อ่านเชื่อในตัวละครนั้นอย่างแท้จริง

4. เวลาและสถานที่ คือช่วยเสริมให้เรื่องราวในวรรณคดีสมจริงมากยิ่งขึ้น ช่วยเพิ่มอรรถรสในการอ่านของผู้อ่าน โดยการใช้ฉากหรือสถานที่นั้น นักเขียนมีกลวิธีการสร้างฉากที่หลากหลาย ดังนี้

4.1 การใช้ฉากหรือสถานที่ที่สมจริง ดังจะเห็นได้จากเรื่องลิลิตพระลอ ซึ่งกวีใช้ฉาก คือ เมืองสรองและเมืองสรวง ซึ่งเป็นสถานที่จริงที่มีอยู่

4.2 การใช้ฉากหรือสถานที่เสมือนจริง ดังจะเห็นได้จากเรื่องนิทานเวตาล ซึ่งผู้แต่งใช้ฉาก คือ แม่น้ำยมุนา เมืองโกคินิ เป็นต้น

4.3 การใช้ฉากหรือสถานที่ในจินตนาการ ดังจะเห็นได้จากเรื่องมัทนะพาธา สถานที่ต่าง ๆ ที่กวีเอ่ยถึงนั้น เป็นฉากสมมติหรือฉากในจินตนาการ ซึ่งกวีได้เกริ่นนำตั้งแต่แรกเริ่มเรื่องราวสมมติให้เกิดขึ้นที่ประเทศอินเดียโบราณ ฉากสมมติที่ปรากฏ เช่น ลานหน้ามุขเด็จพระวิมานค่ายหลวง สวนหลวงข้างพระราชวังสวรรค์ เป็นต้น

5. ส่วนการใช้เวลาหรือการกำหนดเวลาต่าง ๆ ในเรื่อง ก็ต้องสอดคล้องกับเนื้อหา เพื่อให้เรื่องดำเนินไปด้วยความสอดคล้องกัน

6. พรรคนะ คือ ความคิดเห็นที่ปรากฏในเรื่อง โดยความคิดเห็นในเรื่องที่ปรากฏย่อมมีความคิดเห็นของนักเขียนเป็นหลัก เนื่องจากนักเขียนแต่ละคนมักจะแทรกความคิดของตนอยู่ในเรื่องเสมอ เพียงแต่ในบางครั้งผู้อ่านอาจไม่ทราบ เพราะนักเขียนอาจแทรกพรรคนะของตนผ่านพรรคนะของตัวละคร หรือผ่านพรรคนะของสังคม การที่ผู้อ่านจะทราบพรรคนะที่ปรากฏได้ ผู้อ่านจะต้องศึกษาวรรณคดีเรื่องนั้นอย่างละเอียด และต้องพิจารณาเนื้อหาไปพร้อม ๆ กับการหาพรรคนะที่ปรากฏ

7. ภาษาที่ใช้ ภาษา คือ เครื่องมือในการถ่ายทอดเรื่องราวหรือเนื้อหาข้างต้น ดังนั้นการใช้ภาษาจึงเป็นส่วนที่สำคัญ ผู้เขียนจะรังสรรค์ถ้อยคำ เรียบเรียงภาษา เพื่อให้สามารถเรียงร้อยเรื่องราวได้อย่างต่อเนื่องและสมบูรณ์ การใช้ภาษาจะต้องสมจริงและเหมาะสมกับเรื่องราวจึงจะทำให้เรื่องราวสามารถสามารถก่อให้เกิดผลกระทบต่อผู้อ่านได้ตามวัตถุประสงค์ของผู้เขียน การศึกษาภาษานั้นผู้อ่านสามารถศึกษาได้ทั้งการใช้คำ และการใช้โวหาร เนื่องจากทั้งสองส่วนสัมพันธ์กัน ถ้าผู้เขียนใช้คำเพียงอย่างเดียว แต่ปราศจากโวหาร งานเขียนนั้นจะไม่สามารถสร้างอรรถรสให้เกิดขึ้นกับผู้อ่านได้ การใช้โวหารจึงเปรียบเหมือนการเติมเครื่องปรุงให้งานเขียนมีสีสันหรือมีรสชาติที่น่าทานมากยิ่งขึ้น

8. รูปแบบงานประพันธ์ คือ การที่ผู้เขียนสร้างสรรค์วิธีการนำเสนอผลงานให้มีลักษณะที่หลากหลาย ทำให้เกิดรูปแบบของงานประพันธ์ขึ้น หากผู้เรียนมีความรู้เรื่ององค์ประกอบ ทั้ง 3 ส่วน จะสามารถช่วยในการศึกษาวรรณคดี สามารถศึกษาวรรณคดีได้ครอบคลุมและครบถ้วน เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าใจและสามารถนำวิธีการดังกล่าวไปใช้ศึกษาวรรณคดีได้ถูกต้อง

กุสุมา รัชมณี (2556) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของวรรณคดีไว้ว่า วรรณคดีเป็นผลงานศิลปะที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการบันทึกเรื่องราวและแสดงความรู้สึกนึกคิดของมนุษย์ต่อเรื่องนั้น ๆ องค์ประกอบสำคัญของวรรณคดีมี 2 ส่วนดังนี้ 1) ศิลปะสื่อความด้วยภาษา ได้แก่ กลวิธีการนำเสนอ ความลึกซึ้งคมคายและความงามความไพเราะของถ้อยคำสำนวน 2) เนื้อหา ได้แก่ เรื่องราว ความคิด และความรู้สึก

วิทย์ ศิวะศรียานนท์ (2544) ได้กล่าวถึงการศึกษาวรรณคดีว่า การศึกษาวรรณคดีที่แท้จริงจะต้องประกอบด้วยการเรียนรู้สองด้าน คือ ทั้งด้านเนื้อเรื่องและด้านความงามเป็นศิลปะ การศึกษาโดยละเอียดไปในด้านหนึ่งด้านใดจนเกินไปก็เป็นการผิดความประสงค์ ทั้งได้ประโยชน์อันพึงได้รับเต็มเม็ดเต็มหน่วยแต่เพียงส่วนน้อยด้วย นอกจากนี้การศึกษาวรรณคดีแต่การรู้ลักษณะของการศึกษาวรรณคดีเท่านั้นยังไม่พอ เราจะเป็นต้องเข้าใจความมุ่งหมายและประโยชน์อันแท้จริงของการศึกษาวรรณคดีด้วย

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของวรรณคดีและวรรณกรรมนั้นมีส่วนประกอบ 3 ส่วน ได้แก่ เนื้อหา ภาษาและรูปแบบ ซึ่งวรรณคดีและวรรณกรรมถ่ายทอดเรื่องราวผ่านเนื้อหาที่ผู้ประพันธ์เกิดคิด จินตนาการ โดยใช้ภาษาเป็นตัวสื่อสารทางความคิด อารมณ์ รวมทั้งสอดแทรกข้อคิด วรรณคดีและวรรณกรรมมีรูปแบบกลวิธีการประพันธ์ที่หลากหลายทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ ความสนุกสนานของงานประพันธ์และได้อารมณ์ซาบซึ้ง อีกทั้งยังได้รับคุณค่าจากวรรณคดีและวรรณกรรมอย่างแท้จริง

4. ประโยชน์ของวรรณคดีและวรรณกรรม

วิทย์ ศิวะศรียานนท์ (2541) ได้กล่าวถึงคุณประโยชน์ของวรรณคดีไว้ว่า

1. วรรณคดีช่วยปลูกความรู้สึกของเราให้ตื่นตัว เห็นโลกเป็นของน่าพิศวง ในข้อนี้ต้องนับว่าวรรณคดีต่อสู้กับธรรมตามนุษย์อย่างหนึ่งที่เรียกว่านิสัย (Habit) หรือความเคยชิน เพราะความเคยชินทำให้เราหมดความอยากรู้อยากเห็น หมดความทึ่งในสิ่งที่เราทำอยู่ทุกเมื่อเชิ่่วัน

2. วรรณคดีเป็นสิ่งที่จะนำความงามมาสู่ชีวิต ไม่ใช่เพราะวรรณคดีช่วยให้เราเห็นความงามที่แฝงอยู่ในความผันอันทงามให้แก่ผู้ที่อยากหนีชีวิตจริง แต่เพราะวรรณคดีช่วยให้เรา

เห็นความงามที่แฝงอยู่ในสรรพสิ่งทั้งปวงประการหนึ่งและอีกประการหนึ่งเพราะวรรณคดีช่วยทำให้เรามีจิตประณีต รักความสวยงามและความไพเราะ

3. วรรณคดีถือเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมของชาตินั้น ๆ เพราะขนบธรรมเนียมประเพณี ข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ ฯลฯ ต่างถือเป็นวัตถุดิบของวรรณคดีทั้งสิ้น

ประพนธ์ เรืองณรงค์ (2545) ได้กล่าวถึงคุณค่าของวรรณกรรมไว้ตามหัวข้อต่อไปนี้

1. คุณค่าด้านวรรณศิลป์ คือ ความไพเราะของบทประพันธ์ ซึ่งอาจทำให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์ ความรู้สึกและจินตนาการตามรส ความหมายของถ้อยคำและภาษาที่ผู้แต่งเลือกใช้ เพื่อให้มีความหมายกระทบใจผู้อ่าน
2. คุณค่าด้านเนื้อหาสาระ แนวความคิดและกลวิธีนำเสนอ
3. คุณค่าด้านสังคม วรรณคดีและวรรณกรรมจะสะท้อนให้เห็นสภาพของสังคมและวรรณคดีที่ดีสามารถจรรโลงสังคมได้อีกด้วย
4. การนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันผู้อ่านสามารถนำแนวคิดและประสบการณ์จากเรื่องทีอ่านไปประยุกต์ใช้หรือแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้

Gustavus Adolphus college (2023) ได้กล่าวว่าคุณค่าของวรรณกรรมไว้ว่า

1. วรรณกรรมเป็นวิธีที่เป็นรูปธรรมในการปลูกประสาทสัมผัสของเราและนำไปสู่จุดสนใจที่คมชัดยิ่งขึ้น การศึกษาวรรณกรรมสามารถช่วยให้เราสังเกตสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเราได้เพิ่มความสามารถในการฟัง การได้ยิน การดมกลิ่น การรับรส และการสัมผัส
2. วรรณกรรมทำให้ความคิดของเราลึกซึ้งยิ่งขึ้นโดยทำให้ตระหนักถึงคุณค่าและโลกทัศน์ของเราเองมากขึ้น แต่ยังรวมถึงคุณค่าของผู้อื่นทั่วโลกและตลอดประวัติศาสตร์ด้วยเนื่องจากวรรณกรรมแสดงให้เห็นแนวคิดอย่างชัดเจน เราจึงสามารถสังเกตคุณค่าและโลกทัศน์ที่แตกต่างกันในทางปฏิบัติได้ วรรณกรรมช่วยให้เรารู้ความหมายของคุณค่าและโลกทัศน์ต่าง ๆ และเปิดโอกาสให้เราพิจารณาสมมติฐานของเราเกี่ยวกับโลกให้ละเอียดยิ่งขึ้น และเปรียบเทียบกับสมมติฐานอื่น ๆ

สรุปได้ว่า คุณประโยชน์ของวรรณคดีและวรรณกรรม ช่วยให้ผู้อ่านเห็นถึงความประณีตในการใช้ถ้อยคำ ข้อความวรรณศิลป์ ที่ทำให้เกิดความรู้สึกคล้อยตามอารมณ์ของผู้เขียนวรรณคดีและวรรณกรรม ช่วยให้ผู้อ่านมองเห็นได้รับรู้ถึงอรรถรส และตระหนักถึงคุณค่าความสวยงามที่ซ่อนอยู่ภายในวรรณคดีและวรรณกรรม และถือเป็นส่วนหนึ่ง que แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยผ่านวรรณคดีและวรรณกรรม

แผนการจัดการเรียนรู้

สุวิทย์ มูลคำ และคณะ (2549) แผนการจัดการเรียนรู้คือ แผนการเตรียมการสอน หรือการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบและจัดทำเป็นลายลักษณ์อักษร โดยมีการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ มากำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนบรรลุ จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ โดยเริ่มจากการกำหนดวัตถุประสงค์จะให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลง ด้านใด (สติปัญญา/เจตคติ/ทักษะ) จะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิธีใด ใช้สื่อการสอนหรือ แหล่งการเรียนรู้ใด และจะประเมินผลอย่างไร

ชวลิต ชูก่าแพง (2551) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ คือ การดำเนินการของผู้สอน เพื่อให้นักเรียนเกิดการ เรียนรู้ตามหลักสูตร โดยผู้เรียนจะทำกิจกรรมที่อาศัยกระบวนการโยง ความสัมพันธ์เปรียบเทียบ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ดังกล่าว ผลการเรียนรู้อาจอยู่ในรูปของความ เข้าใจ การคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การประเมินผล ในการพัฒนาหลักสูตรควรคำนึงถึง ประเภทและวิธีการเลือกการจัด

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2553) ได้อธิบายไว้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ เป็นแผนการจัด กิจกรรมการเรียน การจัดการเรียนรู้การใช้สื่อการจัดการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลให้ สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้เป็นแผนที่จัดทำขึ้นจากคู่มือครู หรือแนวทางการจัดการเรียนรู้ของ กรมวิชาการ ทำให้ผู้จัดการเรียนรู้ทราบว่า จะจัดการเรียนรู้เนื้อหาใด เพื่อจุดประสงค์ใด จัดการ เรียนรู้อย่างไร ใช้สื่ออะไร และวัดผลประเมินผลโดยวิธีใด

สุมาลี ชัยเจริญ (2557) การออกแบบการสอนหรือแผนการจัดการเรียนรู้เป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของมนุษย์เป็นอย่างมาก และสิ่งที่เป็นพื้นฐานสำคัญของ แนวคิดการออกแบบการสอนคือปรัชญาและทฤษฎี ซึ่งปรัชญาจะสะท้อนความเชื่อเกี่ยวกับ ความรู้ ซึ่งมีความสอดคล้องกับวิธีการที่ได้มาซึ่งความรู้และการออกแบบการสอน (Instructional design)

1. ปรัชญา และทฤษฎี กับ การออกแบบการสอน (Philosophy and theory and instructional design)

การออกแบบการสอนเป็นสาขาหรือศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์ จึงเป็น เหตุผลหนึ่งที่หลอมรวมปรัชญาและทฤษฎี สามารถสรุปได้ดังนี้

ทฤษฎีเป็นแหล่งที่รวมของหลักการที่นำมาใช้ในการออกแบบ ซึ่งหลักการทฤษฎี ดังกล่าว จะช่วยทำให้นักออกแบบเกิดความเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น

ปรัชญาและทฤษฎี เป็นสิ่งที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างผู้เชี่ยวชาญที่ปฏิบัติงานกับ นักวิชาการของสาขานั้น ๆ และปฏิบัติตามโดยอาศัยพื้นฐานจากทฤษฎีที่ใช้และปรับเปลี่ยนตาม พื้นฐานผลการวิจัยเชิงประจักษ์ และทฤษฎีกับการวิจัยที่มีการยอมรับในคุณค่านั้น เป็นสิ่งที่มี พื้นฐานความเชื่อของปรัชญา อย่างไรก็ตาม ทฤษฎีเป็นสิ่งที่ปรับทิศทางของการออกแบบ การสอน ทฤษฎีเป็นพื้นฐานร่วมในการแบ่งปันหรือแลกเปลี่ยนแนวคิดในวิชาชีพ

ปรัชญาและทฤษฎีเป็นความจำเป็นที่ใช้ในการอธิบายเหตุผลหรือช่วยในการโต้แย้ง หรือใช้ในการปกป้องหรือยืนยันพื้นฐานที่ใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับวิธีการต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการ ออกแบบ เพราะปรัชญาและทฤษฎีเป็นพื้นฐานเชิงหลักการเหตุผลที่สำคัญ สำหรับการ ตัดสินใจ

ปรัชญาและทฤษฎีเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับการออกแบบการสอน เพราะทฤษฎี เป็นแหล่งรวมของหลักการต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการออกแบบ และปรัชญา ช่วยในการอธิบาย เหตุผลหรือช่วยในการโต้แย้ง หรือใช้ในการปกป้องหรือยืนยันพื้นฐานสำหรับการตัดสินใจเลือก หลักการหรือวิธีการต่าง ๆ มาใช้ในการออกแบบ ดังเช่น ปรัชญาความรู้ (Epistemology) ที่เชื่อว่าความรู้เป็นสิ่งที่ไม่คงที่ เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ดังนั้น หลักการทฤษฎีที่นำมาใช้ในการ ออกแบบควรสนองตอบปรัชญาดังกล่าว คือ ทฤษฎีการเรียนรู้ คอนสตรัคติวิสต์ ที่มุ่งเน้นการ สร้างความรู้เพราะเมื่อความรู้เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา จึงไม่สามารถใช้วิธีการถ่ายทอดความรู้ ได้ เพราะถ้าบอกหรือให้ความรู้ไป เมื่อความรู้เปลี่ยนแปลง ความรู้นั้นก็จะไม่สามารถนำมาใช้ ได้ ดังนั้นวิธีการที่จะรู้ คือ การสร้างความรู้ ซึ่งผู้เรียนสามารถสร้างได้ด้วยตนเองตลอดเวลา ด้วยเหตุผลดังกล่าว ปรัชญาจึงเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับการตัดสินใจในการเลือกทฤษฎีที่ สอดคล้องมาใช้ในการออกแบบ ซึ่งนักออกแบบควรตระหนักถึงความสำคัญเพราะจะช่วยให้ เกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้งและสามารถนำไปสู่การออกแบบการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพอย่าง แท้จริง

สุวิมล สุวรรณจันดี (2554) ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ คือ การเตรียมการสอนของครู ซึ่งจัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรและ มีการเตรียมการสอนไว้อย่างเป็นระบบ ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสื่อการ จัดการเรียนการสอนและเครื่องมือวัดผลประเมินผล ช่วยพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของการ จัดการศึกษาช่วยให้ครูบรรลุวัตถุประสงค์ไปสู่เป้าหมายของการจัดการศึกษาตามหลักสูตร ที่กำหนดไว้

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2537) ให้ความหมายของการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า การเขียนแผนที่ดินนั้น ควรเขียนครอบคลุมเนื้อหา และต้องไม่เขียนพฤติกรรมของครูลงใน

แผนการสอน พึงระลึกเสมอว่านักเรียนเป็นผู้แสดง ครูเป็นเพียงผู้แนะนำแบบเรียนหรือแผนใด ๆ มิใช่คัมภีร์หรือกฎหมายที่ครูต้องปฏิบัติตามไปเสียหมด จะต้องนำไปพิจารณาถึงความเหมาะสม ปรับใช้ให้เหมาะสมแก่บุคคล โอกาส และสถานที่ซึ่งนับว่าเป็นครูที่มีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง การทำแผนการสอน ไม่ว่าจะ เป็นลักษณะและรูปแบบใด จะต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้ เป็นสำคัญ

1. จุดประสงค์การเรียนรู้ต้องชัดเจน
  2. กิจกรรมควรนำไปสู่ผลการเรียนตามจุดประสงค์ได้จริง
  3. ระบุพฤติกรรมนักเรียนและพฤติกรรมครูผู้สอนอย่างชัดเจน ในการอำนวยความสะดวกแก่นักเรียนให้เกิดการเรียนรู้
  4. สื่อการเรียนการสอนจะต้องมีคุณค่า มีความหลากหลายทั้งของจริง ภาพ แผนภูมิ เอกสาร ใบความรู้
  5. วิธีการวัดผลควรชัดเจนตามจุดประสงค์การเรียนรู้
- แผนการสอนที่มีคุณภาพ จะแสดงถึงการเตรียมความพร้อมของครูในการพัฒนาอาชีพอีกด้วย สิ่งสำคัญควรเริ่มลงมือศึกษาและทำแผนการสอนตลอดทั้งนำไปใช้แล้วบันทึกผลลงด้วยจึงจะเกิดประโยชน์ต่อตัวนักเรียนอย่างสูงสุด

วัฒนาพร ระบุว่าทุกซ์ (2542) ให้ความหมายของแผนการสอนว่าแผนการสอน หมายถึง แผนการหรือโครงการที่จัดทำเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อใช้ในการปฏิบัติการสอน ในรายวิชาใดวิชาหนึ่ง เป็นการเตรียมการสอนอย่างมีระบบและเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ครูพัฒนา การจัดการเรียนการสอนไปสู่จุดประสงค์การเรียนรู้ และจุดหมายของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

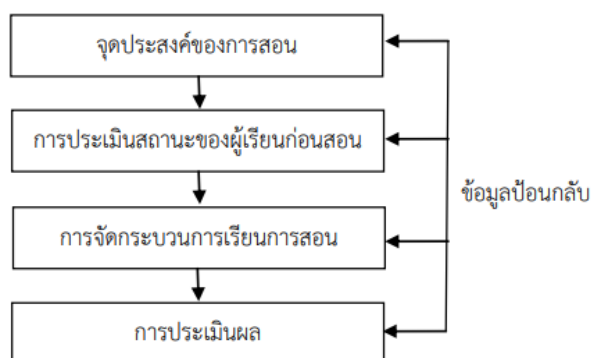
สรุปได้ว่า แผนจัดการเรียนรู้ คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน โดย ลำดับเป็นขั้นตอนตามวิธีการของผู้สอนที่ดึงศักยภาพผู้เรียนออกมาให้ได้ประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งผู้สอนจะลำดับกิจกรรมการสอนเป็นลายลักษณ์อักษรไว้ล่วงหน้า มีวัตถุประสงค์ต่อการ จัดการเรียนรู้ที่ชัดเจนมีเทคนิคที่ช่วยให้เกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้งต่อเนื่องหา มีการใช้สื่อการสอน หรือแหล่งเรียนรู้ที่ทำให้กิจกรรมในชั้นดำเนินไปได้ด้วยดี

2. การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้

Glasser (1998) ได้กล่าวถึงการออกแบบวิธีระบบสำหรับจัดการเรียนการสอนไว้ว่า มี 5 ขั้นตอน คือ

1. จุดประสงค์ของการสอน
2. การประเมินสถานะของผู้เรียน
3. การจัดกระบวนการเรียนการสอน

4. การประเมินผลการเรียนการสอน
5. ข้อมูลย้อนกลับไปยังแต่ละขั้นตอนที่ผ่านมา

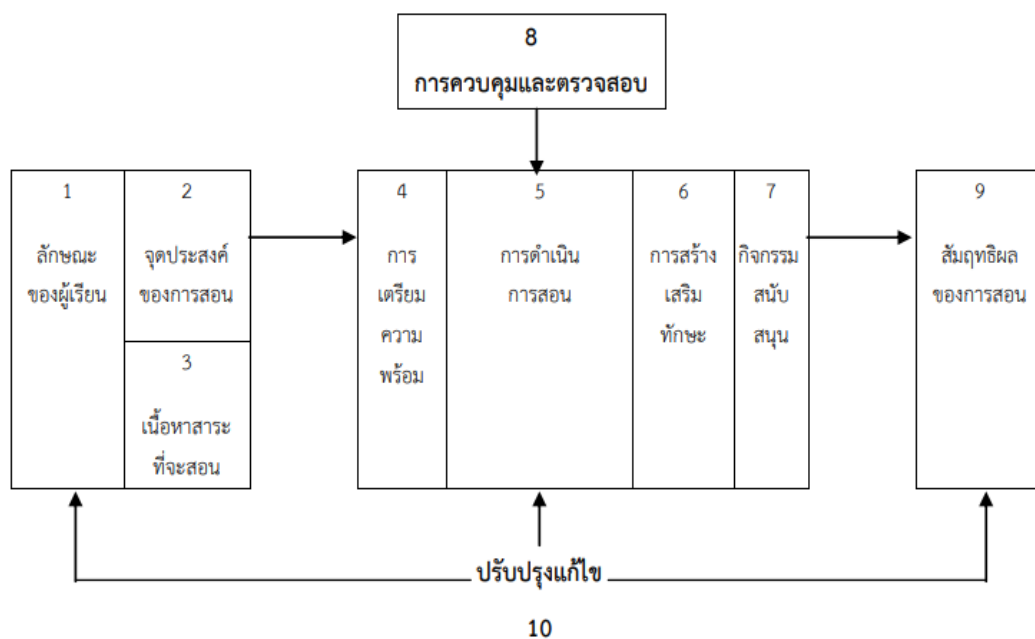

ภาพ 3 ระบบการเรียนการสอนของเกลเซอร์

ที่มา: Glasser, 1998

สังัด อุทรานันท์ (2533) ได้เสนอองค์ประกอบที่สำคัญ ๆ ในระบบการเรียนการสอนไว้ 10 ประการ ดังนี้

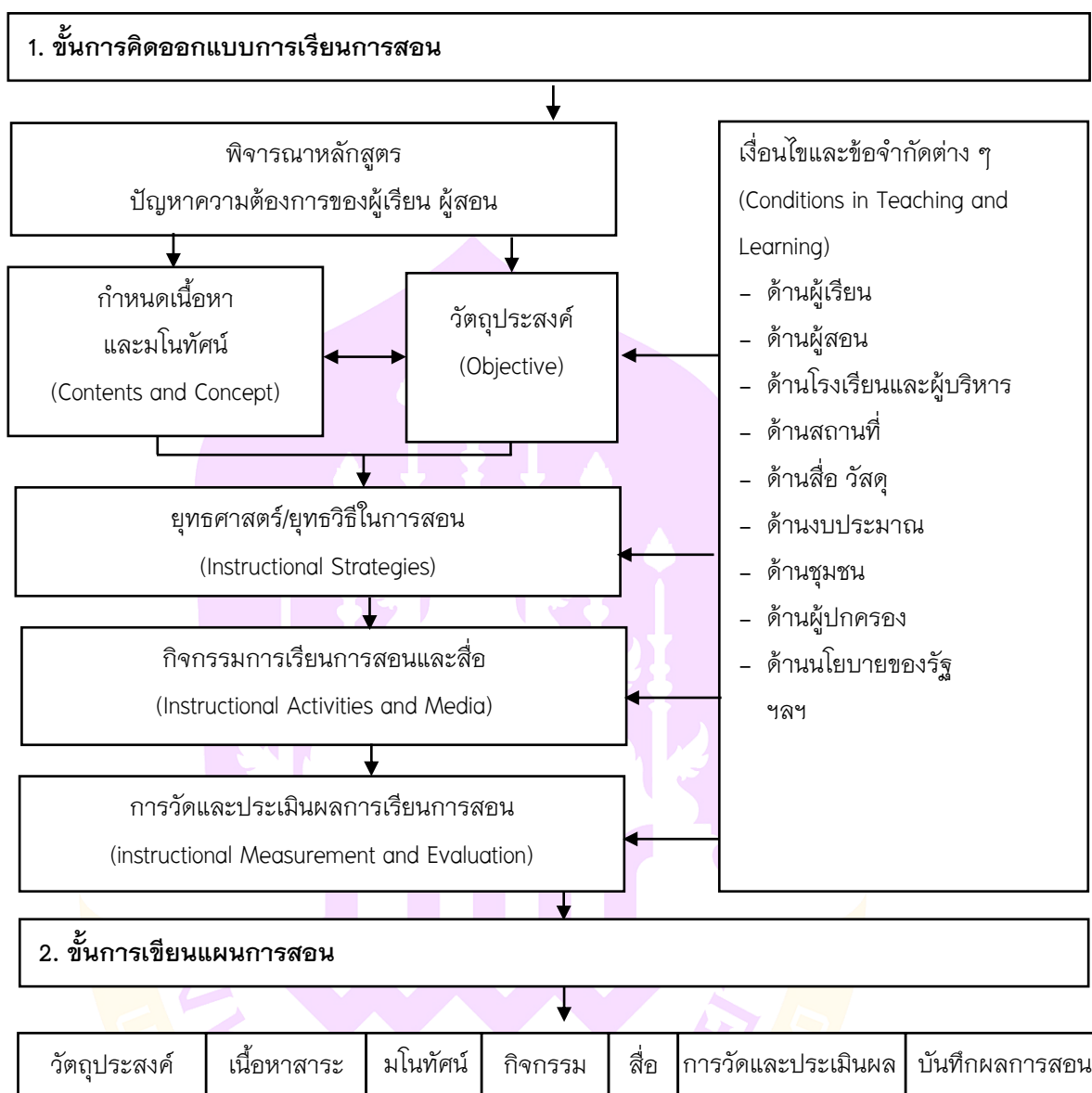
1. การรู้จักลักษณะของผู้เรียน
2. การตั้งจุดประสงค์ของการสอน
3. การจัดเนื้อหาสาระที่จะสอน
4. การเตรียมความพร้อม
5. การดำเนินการสอน
6. การสร้างเสริมทักษะ
7. การจัดกิจกรรมสนับสนุน
8. การควบคุมและตรวจสอบกระบวนการเรียนการสอน
9. สัมฤทธิ์ผลของการสอน
10. การปรับปรุงแก้ไข

ภาพ 4 ระบบการออกแบบการเรียนรู้การสอนของสังัด อุทรานันท์

ที่มา: สังัด อุทรานันท์, 2533

ทีตนา แชนมณี (2547) ได้เสนอแนวทางการออกแบบการเรียนรู้การสอน เพื่อใช้ในการวางแผนการสอน (ดังแสดงภาพ 5)

ภาพ 5 แผนภาพระบบการออกแบบการเรียนการสอนของทิศนา แคมมณี

ที่มา: ทิศนา แคมมณี, 2547

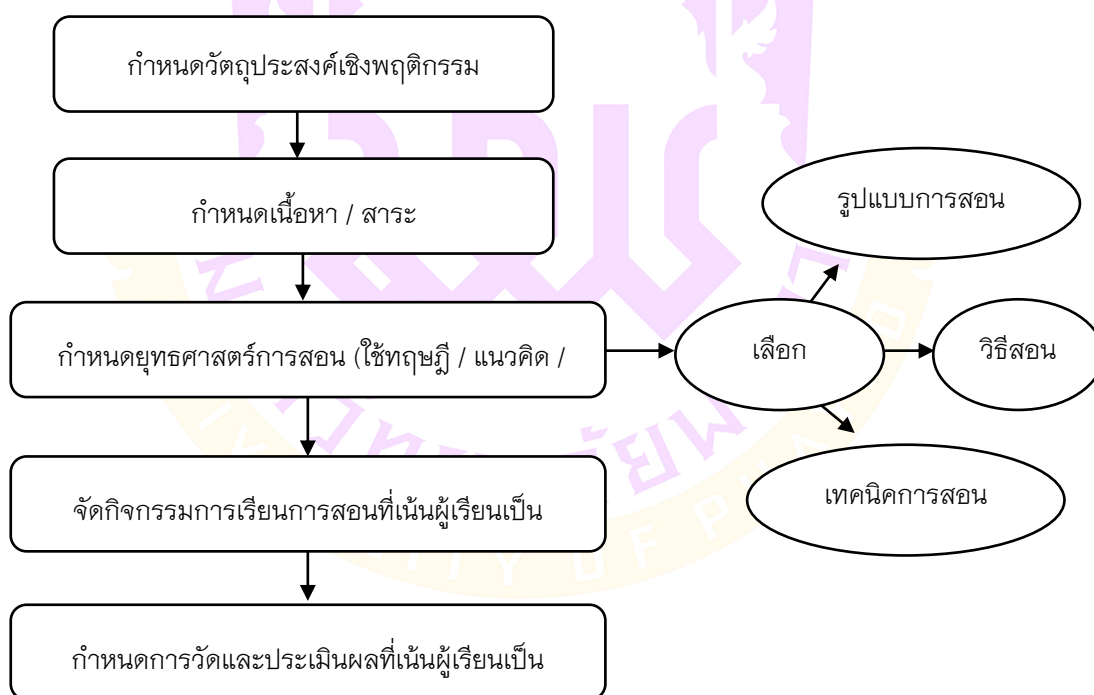
พิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2550) มีวิธีการออกแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางตามขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์หรือจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ซึ่งควรกำหนดให้ครบทั้งด้านความรู้ (K) กระบวนการ (P) และเจตคติ (A)

2. กำหนดเนื้อหา/สาระให้สอดคล้องหรือล้าไปกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมในแต่ละวัตถุประสงค์สาระที่ระบุอาจเป็นข้อเท็จจริง (Fact) มโนทัศน์ (Concept) คำนิยาม/คำจำกัดความ (Definition) หลักการ (Principle) กฎ (Law) และทฤษฎี (Theory)

3. กำหนดยุทธศาสตร์การสอนว่า ต้องการใช้หรือเน้นทฤษฎีการเรียนรู้ หรือแนวคิดใด ๆ ที่พิจารณาแล้วเหมาะสมกับเนื้อหา เหมาะสมกับความสามารถผู้เรียน รวมทั้ง บริบทของแหล่งที่จัดการเรียนการสอน อาจจัดการเรียนการสอนเน้นครูเป็นศูนย์กลาง บางสื่อ และพยายามจัดเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ในการจัดการเรียนการสอนนั้นให้เป็นประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญหรือเป็นหลัก จากนั้นจึงเลือกใช้รูปแบบการสอน วิธีสอนต่าง ๆ เทคนิคการสอน หรือใช้แบบผสมผสานด้วยหลากหลายวิธีสอนและเทคนิคการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาและบริบท นอกจากนี้ครูยังต้องเตรียม รวมทั้งระบุแหล่งข้อมูลที่เป็นแหล่งเรียนรู้ให้ผู้เรียน ไปสืบค้นเพื่อตอบปัญหาที่สงสัยด้วยตนเอง ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่เป็นการสร้างความรู้ใหม่

4. กำหนดวิธีวัดผลการเรียนรู้ด้วยหลากหลายวิธี กำหนดเครื่องมือผู้วัด เป็นการวัดผล ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

ภาพ 6 การวางแผนหรือการออกแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

3. ประโยชน์ของแผนการจัดการเรียนรู้

สุมาลี ชัยเจริญ (2557) การออกแบบการสอน เป็นสาขาวิชาหลักที่มุ่งเน้น บทบาทหน้าที่ หรือปัญหา มากกว่าลักษณะเนื้อหาสาระวิชา จากสาเหตุดังกล่าว นักออกแบบต้องบูรณาการความรู้ อย่างเป็นรูปธรรมที่ประสานร่วมระหว่างทฤษฎีกับการปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ต้องกลับมาพิจารณาการออกแบบการสอน ทั้งลักษณะที่เป็นศาสตร์และศิลปะ รวมทั้งเทคโนโลยีเชิงวัฒนธรรม ที่มีการเปรียบเทียบความแตกต่างของศาสตร์กับศิลปะ ข้อเท็จจริงของเนื้อหาวิชา และหลักการเชิงบูรณาการ

ณัฐวุฒิ กิจรุ่งเรือง, วัชรินทร์ เสถียรยานนท์ และวัชณี เชาว์ดำรง (2545) กล่าวถึงประโยชน์ของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ว่าช่วยให้การเรียนรู้สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ ความต้องการของผู้เรียน สามารถเตรียมวัสดุอุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ให้พร้อมก่อนทำการสอนจริง ทำให้ผู้สอนมีความมั่นใจและเชื่อมั่นในการจัดการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้โดยมีประสิทธิภาพ เป็นหลักฐานในการพิจารณาผลงานและคุณภาพในการปฏิบัติการสอนและเป็นเครื่องบ่งชี้ความเป็นวิชาชีพของครูผู้สอน

นงนิต บุญประสิทธิ์ (2544) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนเป็นการเตรียมการสอนอย่างมีแบบแผนก่อนดำเนินการสอนย่อมทำให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากกว่าที่ไม่มีการเตรียมการล่วงหน้าทำให้ผู้สอน ผู้บริหาร และผู้สังเกตได้ทำหน้าที่ของตนเองให้เกิดการพัฒนาการเรียนการสอน และส่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้ผลที่น่าพอใจ

สรุปได้ว่า ประโยชน์ของแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นสิ่งกำหนดขั้นตอนการสอน เทคนิคการสอน และเตรียมสื่อ อุปกรณ์การสอนไว้ล่วงหน้า ซึ่งทำให้การเรียนการสอนดำเนินไปได้อย่างราบรื่น ทำให้ผู้สอนมีความมั่นใจในการทำกิจกรรมในชั้นเรียน หรือครูผู้สอนสามารถนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปปฏิบัติการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังเป็นหลักฐานในการวัดผลการเรียนรู้ของผู้เรียนอีกด้วย

4. องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้

การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 แผนการจัดการเรียนรู้ มีรูปแบบของแผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ดังนี้

1. มาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัด เป็นเกณฑ์คุณภาพสำหรับตัวบ่งชี้ถึงระดับความสามารถที่ต้องการให้เกิดผู้เรียน มาตรฐานการเรียนรู้จะบอกถึงสิ่งที่คาดหวังหรือจุดหมายไว้อย่างชัดเจน ว่าสิ่งที่ต้องการให้นักเรียนรู้และปฏิบัติได้ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวชี้วัดคือ ระบุสิ่งที่นักเรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ รวมทั้งคุณลักษณะของผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น ซึ่งสะท้อน

ถึงมาตรฐานการเรียนรู้ มีความเฉพาะเจาะจงและมีความเป็นรูปธรรมนำไปใช้ในการกำหนดเนื้อหา จัดทำหน่วยการเรียนรู้ จัดทำการเรียนการสอน และเป็นเกณฑ์สำคัญสำหรับการวัดผลประเมินผลเพื่อตรวจสอบคุณภาพผู้เรียน

2. จุดเน้นที่ต้องพัฒนาผู้เรียนช่วงวัย เป็นการพัฒนาคุณลักษณะเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนรู้และการประเมินผู้เรียนตามหลักสูตร ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นพลเมืองที่สมบูรณ์เป็นคนดีคนเก่ง และมีความสุขให้เหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบัน ซึ่งกำหนดไว้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ดังนั้น เพื่อให้ผ่านเกณฑ์ตามที่หลักสูตรกำหนด จึงต้องพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนในทุกชั้นปีอย่างสม่ำเสมอ โดยสอดแทรกในกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ตลอดจนกิจกรรมโครงการต่าง ๆ และกิจกรรมประจำวันของผู้เรียนคุณลักษณะที่กำหนดเป็นจุดเน้น

3. ความคิดรวบยอด เป็นการวิเคราะห์ แก่นความรู้จากตัวชี้วัด รวมถึงสาระการเรียนรู้ผู้เรียนจะได้รับทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ และลักษณะอันพึงประสงค์ ที่ติดตัวจากผู้เรียนไปเมื่อเรียนจบแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้

4. เนื้อหา/สาระการเรียนรู้เป็นการเขียนเนื้อหาสาระในลักษณะเป็นประเด็นสำคัญสั้น ๆ สอดคล้องกับเนื้อหาสาระที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้

5. จุดประสงค์การเรียนรู้ข้อความที่ระบุคุณลักษณะการเรียนรู้ และความสามารถที่ครูต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนหลังจากผู้เรียนได้ผ่านกิจกรรมการสอนในเรื่องนั้น

6. สมรรถนะสำคัญสำหรับผู้เรียนคุณลักษณะที่เด็กทุกคนมีและใช้ได้อย่างเหมาะสมเพื่อผลักดันให้ผลการปฏิบัติงานบรรลุตาม เป้าหมาย ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้ ได้แก่ ความรู้ ทักษะบุคลิกภาพ แรงจูงใจทางสังคมลักษณะนิสัยส่วนตัว ตลอดจนรูปแบบความคิดและวิธีการคิดความรู้สึกและการกระทำ ซึ่งการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตและความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

7. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ คุณภาพผู้เรียนด้านคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมที่กำหนดขึ้น โดยพิจารณาจากสภาพของสังคม และการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบัน ซึ่งทำให้มีความจำเป็นต้องเน้นและปลูกฝังลักษณะดังกล่าวให้เกิดขึ้นกับตัวผู้เรียนทุกคนเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาในองค์รวมทั้งด้านสติปัญญา และคุณธรรมอันจะนำไปสู่ความ

เจริญก้าวหน้า และความมั่นคงสงบสุขในสังคม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตร
แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 มี 8 ประการ (กระทรวงศึกษาธิการ 2551)

7.1 รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

7.2 ซื่อสัตย์สุจริต

7.3 วินัย

7.4 ใฝ่เรียนรู้

7.5 อยู่อย่างพอเพียง

7.6 มุ่งมั่นในการทำงาน

7.7 รักความเป็นไทย

7.8 มีจิตสาธารณะ

8. ชิ้นงาน ภาระงานระหว่างการจัดกิจกรรม เป็นสิ่งที่ครูผู้สอนได้สั่งให้ผู้เรียนทำ
ในช่วงจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ชิ้นงาน คือ งานเขียน ภาพ แผนภูมิ สิ่งประดิษฐ์ภาระงาน
ภาระงาน คือ การทดลอง การอ่าน ชิ้นงานหรือภาระงานเป็นหลักฐาน ร่องรอย ว่านักเรียนบรรลุ
มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดในหน่วยการเรียนรู้ นั้น ๆ

9. กิจกรรมการเรียนรู้ระบุวิธีที่สอน กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เทคนิค
การสอนที่หลากหลาย เมื่อกิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าวครบถ้วนแล้วผู้เรียนจะบรรลุจุดประสงค์
ในการเรียนรู้ และเมื่อเรียนจบครบทุกแผนผู้เรียนจะได้ความรู้ ทักษะกระบวนการ และลักษณะ
ที่พึงประสงค์ครบถ้วนตามเป้าหมายการเรียนรู้ของตัวชี้วัด และมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้
โดยออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องปฏิบัติในแต่ละรายชั่วโมงอย่างชัดเจน

10. สื่อ อุปกรณ์ และแหล่งการเรียนรู้ สื่อ แหล่งการเรียนรู้ในแต่ละแผนการ
จัดการเรียนรู้จะกำหนดสื่อการเรียนรู้ที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนไว้อย่างชัดเจน มีใบความรู้
ใบงาน แบบฝึกทักษะการเรียนรู้ เอกสารเพิ่มเติมสำหรับผู้สอนตามความเหมาะสมและบอก
แหล่งเรียนรู้ที่สำคัญที่จะช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด

11. การวัดประเมิน ทุกแผนการจัดการเรียนรู้จะระบุรายละเอียดเกี่ยวกับเรื่อง
การวัดและประเมินผลคือ หลักฐานการเรียนรู้ ร่องรอยการเรียนรู้ วิธีการวัดผลและประเมินผล
เครื่องมือในการวัดและประเมินผล

12. ความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย เป็นการตรวจ
แผนการจัดการเรียนรู้เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ว่าแผนเป็น
อย่างไร

13. บันทึกหลังการสอน หรือบันทึกผลการเรียนรู้ หัวข้อสำหรับผู้สอนได้บันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละแผนการเรียนรู้เพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาวิธีการจัดการเรียนรู้ให้บรรลุผลตามเป้าหมายต่อไป

14. ข้อเสนอแนะของผู้ที่ได้รับมอบหมายนิเทศ/เสนอแนะ/รับรอง เป็นการตรวจแผนการจัดการเรียนรู้เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ของตำแหน่ง รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ ว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้นำเอาทักษะและกระบวนการมาสอนหรือไม่ เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่นำไปใช้ได้จริงหรือไม่

15. ข้อเสนอแนะ/รับรองของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นการตรวจแผนการจัดการเรียนรู้เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา ว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้นำเอาทักษะและกระบวนการมาสอนหรือไม่ เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่นำไปใช้ได้จริงหรือไม่

สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2547) กล่าวถึงองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. หัวเรื่องของแผนการจัดการเรียนรู้
2. สาระสำคัญ
3. จุดประสงค์การเรียนรู้
4. สาระการเรียนรู้
5. กระบวนการจัดการเรียนรู้
6. กระบวนการวัดผลประเมินผล
7. แหล่งการเรียนรู้
8. ภาคผนวกประกอบแผนการจัดการเรียนรู้
9. ความคิดเห็นของผู้ตรวจ
10. บันทึกผลหลังสอน

สรุปได้ว่า องค์ประกอบที่สำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ควรมีได้แก่ ชื่อของแผนการจัดการเรียนรู้ สาระสำคัญ มาตรฐาน/ตัวชี้วัดตามหลักสูตรแกนกลาง 2551 จุดประสงค์ของการเรียนรู้ สาระสำคัญที่ค้ำประกันถึงสมรรถนะสำคัญสำหรับผู้เรียน ซึ่งงานในแผนการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ที่ประยุกต์เข้ากับเทคนิคการสอน สื่ออุปกรณ์หรือแหล่งเรียนรู้ กระบวนการวัดประเมินผล กิจกรรมเสนอแนะ ความคิดเห็นของผู้บริหาร และบันทึกผลหลังการสอน ภาคผนวกประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ควรสอดคล้องกับเนื้อสาระที่กำหนดไว้

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมบทบาทสมมติ

1. ความหมายของกิจกรรมบทบาทสมมติ

ทัศนีย์ สงวนสิทธิ์ (2542) กล่าวว่า การแสดงกิจกรรมบทบาทสมมติ (Role Playing) เป็นกิจกรรมที่ใช้บทบาทที่สมมติขึ้นจากสถานการณ์ ในสถานการณ์หนึ่งที่เกี่ยวข้องกับความ เป็นจริงมาเป็นเครื่องมือในการสอน โดยให้ผู้เรียนสวมบทบาทนั้นและแสดงพฤติกรรมไปตาม ความรู้สึก อารมณ์และเจตคติของผู้แสดงที่มีต่อบทบาท เป็นกิจกรรมที่ เอื้อให้ผู้เรียนได้ใช้ ทักษะทางภาษา เพราะการสร้างสถานการณ์สมมติที่จำลองคล้ายคลึงกับสถานการณ์ ที่เป็นจริง และให้ผู้เรียนสวมบทบาทต่าง ๆ ในสถานการณ์ที่กำหนดไว้จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดจินตนาการ และแรงบันดาลใจที่จะนำทักษะทางภาษาที่ได้เรียนรู้มาใช้ในการสื่อสาร อันเป็นการส่งเสริมให้ ผู้เรียนได้ เข้าใจในบทเรียนได้อย่างลึกซึ้ง และสามารถนำบทเรียนนั้นไปใช้สื่อสารในชีวิตจริง และใช้ในการประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสม ถูกต้อง และเป็นที่ยอมรับของสังคม

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2546) วิธีการสอนโดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ หมายถึง วิธีสอนที่ผู้สอนสร้างสถานการณ์และกิจกรรมบทบาทสมมติขึ้นจากความเป็นจริง มาให้ผู้เรียน ได้แสดงออกตามที่ผู้เรียนคิดว่าจะเป็น ผู้สอนจะใช้การแสดงออกทั้งทางด้านความรู้ ความคิด และพฤติกรรมของผู้แสดงมาเป็นพื้นฐานในการให้ความรู้และสร้างความเข้าใจแก่ผู้เรียน อันจะ ทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาสาระของบทเรียนอย่างลึกซึ้ง และรู้จักปรับหรือเปลี่ยนพฤติกรรม และการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

ตรรกพร สุขเกษม (2555) การแสดงบทบาทสมมติเป็นสถานการณ์ของการแสดง โดยไม่มีการเตรียมตัว เน้นความสำคัญที่บุคคลและบทบาท ผู้เรียนสวมบทบาทคนใดคนหนึ่ง และแสดงหรือปฏิบัติบทบาทของผู้ที่เขาเป็นในสถานการณ์เฉพาะที่กำหนดขึ้นจุดมุ่งหมาย สำคัญเพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจลึกซึ้ง (insight) ในความรู้สึกของผู้เรียนเกี่ยวกับสถานการณ์ เฉพาะนั้น ๆ

ชลิตา ไชยเอื้อ (2555) กล่าวว่า วิธีสอนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมติ คือ กระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยการ ให้ผู้เรียนสวมบทบาทในสถานการณ์ซึ่งมีความใกล้เคียงกับความเป็นจริง และแสดงออกมา ตามความรู้สึกนึกคิดของตน และนำเอาการแสดงออกของผู้แสดง ทั้งทางด้านความรู้ ความคิด ความรู้สึกและพฤติกรรมที่สังเกตพบว่าเป็นข้อมูลใน การอภิปราย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียน ตามวัตถุประสงค์

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ความหมายของการแสดงกิจกรรมบทบาทสมมติ เป็นการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนแบบหนึ่งที่สามารถทำให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนได้มากขึ้น โดยวิธีการ

แสดงจะเป็นการสมมติบทบาทและสถานการณ์ในการแสดงขึ้นมา เพื่อให้ผู้เรียนสามารถแสดงออกได้อย่างเต็มที่ สามารถรับรู้ความคิด ความรู้สึกพฤติกรรมของตัวละครที่แสดงราวกับเป็นเรื่องราวของตนเอง เรื่องราวในกิจกรรมบทบาทสมมติต้องเกี่ยวข้องกับเรื่องที่ต้องการศึกษาโดยตรง

2. เทคนิคในการแสดงกิจกรรมบทบาทสมมติ

รัตนา ศิริลักษณ์ (2540) ได้ให้เทคนิคสำหรับการจัดกิจกรรมบทบาทสมมติไว้ดังนี้

1. การแสดงกิจกรรมบทบาทสมมติโดยใช้บทสนทนาในตำราเรียนมาใช้ให้น่าสนใจและสมจริงมากขึ้น โดยยังคงมีการควบคุมภาษาทั้งในโครงสร้างและลักษณะของภาษา โดยการสร้างบทการแสดงของกิจกรรมบทบาทสมมติโดยใช้บทสนทนาจากตำราเรียน มีขั้นตอนดังนี้

1.1 ขั้นแรก ครูผู้สอนต้องปรับบทสนทนานั้นให้สั้นและง่ายขึ้น แล้วคัดลงในบัตรบทบาท A กับ B เพื่อให้ผู้เรียนได้อ่านออกเสียงสูงต่ำและใช้กิริยาท่าทางอย่างเหมาะสม

1.2 ขั้นต่อมา ครูผู้สอนต้องเปลี่ยนแปลงสถานที่ไม่ให้ซ้ำกับบทสนทนาเดิม เพื่อให้ผู้เรียนตั้งใจฟังและสนทนาโต้ตอบได้อย่างเหมาะสม

1.3 ขั้นสุดท้าย ครูผู้สอนต้องเปลี่ยนคำสนทนาเป็นตัวนะและนำไปคัดลงในบัตรตัวนะ ลักษณะของตัวนะคือลักษณะของภาษาที่ใช้ตามความมุ่งหมาย (language function)

2. การแสดงกิจกรรมบทบาทสมมติโดยใช้บทความจากหนังสือพิมพ์ (role-playing controlled through an articles) วิธีนี้มีการควบคุมน้อยมาก ซึ่งผู้แสดงสามารถแสดงบทบาทได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การแสดงกิจกรรมบทบาทสมมติโดยใช้บัตรบทบาท (Role playing controlled through role cards) วิธีนี้เหมาะกับผู้เรียนในระดับชั้นสูง ซึ่งผู้เรียนจะทราบเฉพาะบทบาทของตนและไม่ทราบข้อมูลของผู้อื่น ดังนั้น ผู้แสดงต้องตั้งใจฟัง คิด และตอบอย่างอัตโนมัติ โดยไม่ได้เตรียมคำตอบล่วงหน้า

4. การแสดงกิจกรรมบทบาทสมมติโดยรูปภาพเป็นตัวนะ (role-playing controlled through picture cues) เป็นวิธีที่ช่วยสร้างตัวละครและสถานที่ ซึ่งเป็นการแสดงกิจกรรมบทบาทสมมติแบบทันทีทันใด ซึ่งผู้เรียนจะทราบบทบาทของตนจากภาพร่วมกัน โดยภาพที่นำมานี้อาจเป็นภาพเดี่ยวหรือเป็นภาพชุดแสดงเหตุการณ์

ทิตนา แคมมณี (2551) เทคนิคและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ในการใช้วิธีสอนโดยใช้การแสดงกิจกรรมบทบาทสมมติให้มีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. การเตรียมการ ผู้สอนกำหนดวัตถุประสงค์เฉพาะให้ชัดเจน และสร้างสถานการณ์ และกิจกรรมบทบาทสมมติที่จะช่วยสนองวัตถุประสงค์นั้น สถานการณ์และกิจกรรมบทบาทสมมติที่กำหนดขึ้น

2. การเริ่มบทเรียน ผู้สอนสามารถกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนได้หลายวิธี เช่น โยงประสบการณ์ใกล้ตัวของผู้เรียน หรือประสบการณ์ที่ผู้เรียนได้รับจากการเรียนครั้งในต่าง ๆ

3. การเลือกผู้แสดง ควรเลือกให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการแสดง เช่น เลือกผู้แสดงที่มีลักษณะเหมาะสมกับบทบาท เพื่อช่วยให้การแสดงเป็นไปอย่างราบรื่นตามวัตถุประสงค์ได้อย่างรวดเร็ว หรือเลือกผู้แสดงที่มีลักษณะตรงกันข้ามกับบทบาทที่กำหนดให้ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนคนนั้นได้รับประสบการณ์ใหม่ ได้ทดลองแสดงพฤติกรรมใหม่ ๆ และเกิดความเข้าใจในความรู้สึกและพฤติกรรมของผู้ที่มีลักษณะต่างไปจากตน

4. การเตรียมผู้สังเกตการณ์หรือผู้ชม ผู้สอนควรเตรียมผู้ชมและทำความเข้าใจกับผู้ชมว่า การแสดงกิจกรรมบทบาทสมมตินี้ จัดขึ้นมิใช่มุ่งความสนุกแต่มุ่งที่จะให้เกิดการเรียนรู้เป็นสำคัญ ดังนั้นจึงควรชมด้วยการสังเกต ผู้สอนควรให้คำแนะนำว่าควรสังเกตอะไร และควรบันทึกข้อมูลอย่างไร ผู้สอนอาจจัดทำแบบสังเกตการณ์ให้ผู้ชมใช้ในการสังเกตด้วยก็ได้

5. การแสดง ก่อนที่จะแสดงอาจมีการจัดฉากการแสดงดูให้สมจริง ฉากการแสดงอาจเป็นฉากง่าย ๆ หรืออาจจะจัดให้ดูสวยงาม แต่ไม่ควรใช้เวลามาก และควรคำนึงถึงความประหยัดด้วย เมื่อทุกฝ่ายพร้อมแล้ว ผู้สอนให้เริ่มการแสดงและสังเกตการณ์อย่างใกล้ชิด

6. การวิเคราะห์หรืออภิปรายผลการแสดง ขั้นนี้เป็นขั้นที่สำคัญมาก เพราะเป็นขั้นที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ชัดเจนตามวัตถุประสงค์ เทคนิคที่จำเป็นสำหรับการอภิปรายในช่วงนี้มีหลายประการ ที่สำคัญคือการสัมภาษณ์ความรู้สึกและความคิดของผู้แสดงและจดบันทึกไว้บนกระดาน ต่อจากนั้นจึงสัมภาษณ์ผู้ชมหรือผู้สังเกตการณ์ถึงข้อมูลที่สังเกตได้ ผู้สอนควรจดบันทึกข้อมูลเหล่านี้ลงบนกระดาน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเห็นประเด็นในการอภิปรายและสรุปต่อจากนั้น จึงให้ทุกฝ่ายร่วมกันอภิปราย แสดงความคิดเห็นและสรุปประเด็นการเรียนรู้

กล่าวโดยสรุปได้ว่า เทคนิคในการแสดงกิจกรรมบทบาทสมมติ เป็นการใช้ทักษะในการแสดงออกทางภาษา มีการเตรียมเรื่องสำหรับการแสดงโดยกำหนดสถานการณ์และบทบาทขึ้น รวมทั้งมีการเตรียมองค์ประกอบของฉากในการแสดงเพื่อให้ผู้แสดงและผู้ชมเข้าใจเหตุการณ์ในเรื่องราวได้ดี

3. รูปแบบของการจัดกิจกรรมบทบาทสมมติ

รูปแบบกิจกรรมบทบาทสมมติ ที่สามารถใช้ทักษะทางด้านภาษาเพื่อการสื่อสาร มีหลากหลายรูปแบบ เช่น

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2550) อธิบายลักษณะกิจกรรมบทบาทสมมติที่ผู้เรียนแสดงออก แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. การแสดงกิจกรรมบทบาทสมมติแบบละคร เป็นการแสดงบทบาทตามเรื่องราวที่มีอยู่แล้ว ผู้แสดงจะได้รับทราบเรื่องราวทั้งหมด แต่จะไม่ได้รับบทที่กำหนดให้แสดงตามอย่างละเอียด ผู้แสดงจะต้องแสดงออกตามความคิดของตน และดำเนินไปตามท้องเรื่องที่กำหนดไว้แล้ว ซึ่งมีลักษณะเหมือนละคร

2. การแสดงกิจกรรมบทบาทสมมติแบบแก้ปัญหา เป็นการแสดงกิจกรรมบทบาทสมมติที่ผู้เรียนได้รับทราบสถานการณ์หรือเรื่องราวเพียงเล็กน้อยเท่าที่จำเป็น ซึ่งมักเป็นสถานการณ์ที่เป็นปัญหาหรือมีความขัดแย้งแฝงอยู่ ผู้แสดงบทบาทจะใช้ความคิดของตนในการแสดงออกและแก้ปัญหาต่าง ๆ อย่างเสรี

อินทิรา บุญยาทร (2542 อ้างถึงใน นุชจรี ภู่งเงิน, 2556) กล่าวว่า การสอนแบบบทบาทสมมติ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ผู้แสดงจะต้องแสดงบทบาทของผู้อื่นตามที่ถูกกำหนด โดยละทิ้งแบบแผนพฤติกรรมของตนเอง เช่น แสดงบทบาทของผู้มีชื่อเสียงในประวัติศาสตร์ หรือบุคคลอื่น ๆ ที่มีลักษณะเป็นเอกลักษณ์ของตัวเองเป็นบุคคลสมมติ เช่น สมมติว่าเป็นชานา ครู นายอำเภอ พ่อค้า ฯลฯ ผู้แสดงจะต้องพูด คิด ประพฤติ มีความรู้สึกเหมือนกับบุคคลที่สวมบทบาทนั้น ๆ

2. ผู้แสดงจะยังคงรักษาบทบาทและแบบแผนพฤติกรรมของตนเอง แต่กำหนดสถานการณ์ที่อาจพบในอนาคต เช่น การสมัครงาน การสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง การเป็นผู้แนะนำให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน ฯลฯ บทบาทสมมติประเภทนี้เป็นประโยชน์ต่อการฝึกฝนทักษะเฉพาะอย่าง เช่น การแนะนำ การสัมภาษณ์ การสอน การจูงใจ

สมาคมสร้างสรรค์ไทย (2548) ได้จัดขั้นตอนหรือกระบวนการจัดการเรียนการสอน โดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาและมาตรฐานการเรียนรู้เพื่อนำมากำหนดเป้าหมายจุดประสงค์ในการเรียนรู้และแผนการสอน

2. เริ่มกิจกรรมเตรียมความพร้อม (Warm-up) เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสงบ มีสมาธิ ร่างกาย สมอง และอารมณ์พร้อมที่จะเรียนรู้ต่อไป

3. การใช้กิจกรรมจูงใจ (Motivation) เพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน โดยการ
ใช้คำถามหรือสื่อประเภทต่าง ๆ ที่เป็นการนำเสนอข้อมูลที่จำเป็นต่อการแสดง เช่น เกม นิทาน
บทกวีบทเพลง วีดิทัศน์บทสัมภาษณ์ข่าวสาร ภาพจำลอง แผนผัง เป็นต้น ตามความเหมาะสม
เพื่อเป็นการปูพื้นฐานและการแสวงหาคำตอบของผู้เรียนให้มากที่สุด

4. วางแผนและออกแบบการแสดง ได้แก่

4.1 เตรียมสถานที่และอุปกรณ์ที่เน้นความเรียบง่ายและใช้ความคิดสร้างสรรค์
มากที่สุด

4.2 ตกลงกติกาในการแสดงร่วมกัน

4.3 จัดลำดับกลุ่มการแสดงพร้อมทั้งคัดเลือกผู้แสดง

4.4 แบ่งและมอบหมายหน้าที่ให้แก่สมาชิกในกลุ่ม

4.5 ทดลองแสดงหรือฝึกซ้อม

5. แสดงกิจกรรมบทบาทสมมติตามที่วางแผนไว้โดยไม่ต้องกังวลกับความสมบูรณ์
ของการแสดง ซึ่งควรเป็นโครงเรื่องที่ง่าย บทบาทไม่ซับซ้อน

6. อภิปรายสรุปและประเมินผล เป็นการแสดงความคิดเห็นร่วมกันระหว่างผู้เรียน
กับครูต่อการแสดง เนื้อหาหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในการแสดงนั้น ๆ ซึ่งเป็นการอภิปรายหรือ
วิจารณ์อย่างสร้างสรรค์ด้วยวาจา ด้วยเสียงปรบมือ เพื่อเป็นการให้กำลังใจแก่ผู้เรียนหรือ
ผู้แสดงและประเมินผลอย่างไม่เป็นทางการ โดยผู้สอนควรพิจารณาว่า ผลที่เกิดขึ้นทั้งหมดตรง
กับเป้าหมายและจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ซึ่งอาจใช้คำถามเพื่อนำไปสู่ข้อสรุป

กล่าวโดยสรุปได้ว่า รูปแบบของการจัดกิจกรรมบทบาทสมมติ เป็นการใช้กิจกรรม
จูงใจ (Motivation) เพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนได้รับทราบสถานการณ์หรือเรื่องราว
อีกทั้งยังเข้าใจบทบาทตามที่แสดงออกมาหรือยังสามารถแก้ไขสถานการณ์ในบริบทนั้น ๆ ซึ่ง
เป็นสิ่งที่อาจอยู่นอกเหนือบทบาทของการแสดงทำให้ผู้เรียนซึมซับเรื่องราวและเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น

4. ขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติ

ทิตนา แคมมณี (2550) กล่าวถึงการสอนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมติว่ามีเทคนิค
และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. การเตรียมการ ผู้สอนกำหนดวัตถุประสงค์เฉพาะให้ชัดเจน และสร้างสถานการณ์
และบทบาทสมมติที่จะช่วยสนองวัตถุประสงค์นั้น สถานการณ์และบทบาทสมมติที่กำหนดขึ้น
ควรมีความใกล้เคียงกับความเป็นจริง ส่วนจะมีรายละเอียดมากน้อยเพียงใดขึ้นกับวัตถุประสงค์
ผู้สอนอาจใช้บทบาทสมมติแบบละคร ซึ่งจะกำหนดเรื่องราวให้แสดงแต่ไม่มีบทให้ผู้สวมบทบาท
จะต้องคิดแสดงเอง หรืออาจใช้บทบาทสมมติแก้ปัญหา ซึ่งจะกำหนดสถานการณ์ที่มีปัญหา

หรือความขัดแย้งและอาจให้ข้อมูลเพิ่มเติมมากบ้างน้อยบ้าง ซึ่งผู้สวมบทบาทจะใช้ข้อมูลเหล่านั้นในการแสดงออกและแก้ปัญหาตามความคิดของตน

2. การเริ่มบทเรียน ผู้สอนสามารถกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนได้หลายวิธี เช่น โยงประสบการณ์ใกล้ตัวผู้เรียน หรือประสบการณ์ที่ผู้เรียนได้รับจากการเรียนครั้งก่อน ๆ เข้าสู่เรื่องที่จะศึกษา หรืออาจใช้วิธีเล่าเรื่องราวหรือสถานการณ์สมมติที่เตรียมมาแล้วทั้งทำด้วยปัญหา เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากคิด อยากติดตาม หรืออาจใช้วิธีชี้แจงให้ผู้เรียนเห็นประโยชน์จาก การเข้าร่วมแสดง และช่วยกันคิดแก้ปัญหา

3. การเลือกผู้แสดง ควรเลือกให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการแสดง เช่น เลือกผู้แสดงที่มีลักษณะเหมาะสมกับบทบาท เพื่อช่วยให้การแสดงเป็นไปอย่างราบรื่น ตามวัตถุประสงค์ได้อย่างรวดเร็ว หรือเลือกผู้แสดงที่มีลักษณะตรงกันข้ามกับบทบาทที่กำหนดให้ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนคนนั้นได้รับประสบการณ์ใหม่ ได้ทดลองแสดงพฤติกรรมใหม่ ๆ และเกิดความเข้าใจในความรู้สึกและพฤติกรรมของผู้ที่มีลักษณะต่างไปจากตน หรืออาจให้ผู้เรียนอาสาสมัคร หรือเจาะจงเลือกคนใดคนหนึ่ง ด้วยวัตถุประสงค์ที่ต้องการช่วยให้บุคคลนั้นเกิดการเรียนรู้ เมื่อได้ ผู้แสดงแล้ว ควรให้เวลาผู้แสดงเตรียมการแสดง โดยอาจให้ฝึกซ้อมบ้างตามความจำเป็น

4. การเตรียมผู้สังเกตการณ์ หรือผู้ชม ผู้สอนควรเตรียมผู้ชม และทำความเข้าใจกับผู้ชมว่า การแสดงบทบาทสมมตินี้ จัดขึ้นมิใช่มุ่งเพื่อความสนุก แต่มุ่งที่จะให้เกิดการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้นจึงควรชมด้วยความสังเกต ผู้สอนควรให้คำแนะนำว่าควรสังเกตอะไรและควรบันทึกข้อมูลอย่างไร และผู้สอนอาจจัดทำแบบสังเกตการณ์ให้ผู้ชมใช้ในการสังเกตด้วยก็ได้

5. การแสดง ก่อนการแสดงอาจมีการจัดฉากการแสดงให้ดูสมจริง ฉากการแสดง อาจเป็นฉากง่าย ๆ หรืออาจจะจัดให้ดูสวยงาม แต่ไม่ควรจะใช้เวลานาน และควรคำนึงถึงความประหยัดด้วย เมื่อทุกฝ่ายพร้อมแล้ว ผู้สอนให้เริ่มการแสดง และสังเกตการแสดงอย่างใกล้ชิด ไม่ควรมีการขัดการแสดงกลางคัน นอกจากกรณีที่มีปัญหาเมื่อการแสดงออกนอกทาง ผู้สอนอาจจำเป็นต้องให้คำแนะนำบ้าง เมื่อการแสดงดำเนินไปพอสมควรแล้ว ผู้สอนควรตัดบทยุติการแสดง ไม่ควรให้การแสดงยืดเยื้อ หากยืดเยื้อจะทำให้ผู้ชมเกิดความเบื่อหน่ายการตัดบทควรทำเมื่อเห็นว่าการแสดงได้ให้ข้อมูลแก่กลุ่มเพียงพอที่จะนำมาวิเคราะห์และอภิปรายเพื่อให้เกิด การเรียนรู้ตรงตามวัตถุประสงค์ หรือตัดบทเมื่อการแสดงเริ่มยืดเยื้อ หรือเมื่อผู้ชมพอจะเดาได้ว่า เรื่องราวจะดำเนินต่อไปอย่างไร หรือในกรณีที่ผู้แสดงเกิดอารมณ์สะเทือนใจมากเกินไปจนแสดงต่อไปไม่ได้ ควรตัดบททันที

6. การวิเคราะห์ข้ออภิปรายผลการแสดง ชั้นนี้เป็นชั้นสำคัญมาก เพราะเป็นชั้นที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ชัดเจนตามวัตถุประสงค์ เทคนิคที่จำเป็นสำหรับการอภิปรายในช่วงนี้มีหลายประการที่สำคัญ คือ การสัมภาษณ์ความรู้สึกและความคิดของผู้แสดงและจัดบันทึกไว้บนกระดานต่อจากนั้นจึงสัมภาษณ์ผู้ชมหรือผู้สังเกตการณ์ถึงข้อมูลที่เกิดขึ้นกับผู้สอนควรจัดบันทึกข้อมูลเหล่านี้บนกระดาน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเห็นประเด็นในการอภิปรายและสรุปต่อจากนั้น จึงให้ทุกฝ่ายร่วมกันอภิปราย แสดงความคิดเห็น และสรุปประเด็นการเรียนรู้สิ่งสำคัญมากที่ผู้สอนพึงคำนึงในการอภิปรายก็คือ การให้ผู้เรียนแสดงบทบาทสมมติเพื่อวัตถุประสงค์ที่จะใช้บทบาทเป็นเครื่องมือในการดึงความรู้สึกนึกคิด การรับรู้ เจตคติ หรืออคติต่าง ๆ ที่ซ่อนอยู่ในส่วนลึกของผู้แสดงออกมาเพื่อเป็นข้อมูลในการเรียนรู้ ดังนั้นการอภิปรายจึงต้องมุ่งเน้นและอภิปรายในเรื่องของพฤติกรรมที่ผู้สวมบทบาทแสดงออก และความรู้สึกที่เป็นเหตุผลผลักดันให้เกิดการแสดงพฤติกรรมนั้นออกมา การซักถาม จึงควรมุ่งประเด็นไปที่ว่าผู้แสดงได้แสดงพฤติกรรมอะไรบ้าง ทำไมจึงแสดงพฤติกรรมเช่นนั้น และพฤติกรรมนั้นก่อให้เกิดผลอะไรตามมา การอภิปรายไม่ควรมุ่งประเด็นไปที่การแสดงของผู้สวมบทบาทว่า แสดงได้ดี-ไม่ดีเพียงใด เพราะนอกจากจะเป็นการอภิปรายที่ติดกับวัตถุประสงค์แล้ว ยังอาจทำให้ผู้แสดงเสียความรู้สึกได้

อาจารย์ ใจเที่ยง (2550) ได้เสนอขั้นตอนที่สำคัญของการสอนโดยใช้บทบาทสมมติมี 5 ขั้นตอน ในแต่ละขั้นตอนมีวิธีการสอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการสอน เป็นการเตรียมใน 2 หัวข้อใหญ่ ได้แก่

1.1 เตรียมจุดประสงค์ของการแสดงบทบาทสมมติให้แน่ชัดและเฉพาะเจาะจงว่าต้องการให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจอะไรบ้างจากการแสดง

1.2 เตรียมสถานการณ์สมมติ เพื่อให้ผู้เรียนฟังโดยให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ การเตรียมสถานการณ์และบทบาทสมมตินี้อาจเตรียมเขียนไว้อย่างละเอียดเพื่อมอบให้แก่ผู้เรียน หรือเตรียมเฉพาะสถานการณ์เพื่อเล่าให้ผู้เรียนฟัง ส่วนรายละเอียดผู้เรียนต้องคิดเอง

2. ขั้นตอนการการสอน จัดแบ่งย่อยได้ 7 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 ชี้นำเข้าสู่การแสดงบทบาทสมมติ เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและกระตือรือร้นที่จะเข้าร่วมกิจกรรม โดยผู้สอนอาจใช้วิธีโยงประสบการณ์ใกล้ตัวผู้เรียนเล่าเรื่องราว หรือสถานการณ์สมมติ ชี้แจงประโยชน์ของการแสดงบทบาทสมมติ และการร่วมกันช่วยกันแก้ปัญหา

2.2 เลือกผู้แสดง เมื่อผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นที่จะเข้าร่วมกิจกรรมแล้ว ผู้สอนจะจัดตัวผู้แสดงในบทบาทต่าง ๆ ในการเลือกตัวผู้แสดงนั้นอาจใช้วิธีดังนี้

2.2.1 เลือกอย่างเจาะจง เช่น เลือกผู้ที่มีปัญหาออกมาแสดง เขาได้รู้สึกในปัญหาและเห็นวิธีแก้ปัญหา

2.2.2 เลือกผู้ที่มีบุคลิกลักษณะคุณสมบัติ มีความสามารถเหมาะสมกับบทบาทที่กำหนดให้

2.2.3 เลือกผู้แสดงโดยให้อาสาสมัคร เพื่อให้เสรีภาพแก่ผู้เรียนในการเรียนการตัดสินใจ

2.3 การเตรียมความพร้อมของผู้แสดง เมื่อเลือกผู้แสดงได้แล้ว ผู้สอนควรให้เวลา ผู้แสดงได้เตรียมตัวและตกลงกันก่อนการแสดง ผู้สอนควรช่วยให้กำลังใจ ช่วยขจัดความตื่นเต้นประหม่า และความวิตกกังวลต่าง ๆ เพื่อให้ผู้แสดงได้แสดงอย่างเป็นธรรมชาติ

2.4 การจัดการการแสดง การจัดการการแสดงอาจจะจัดแบบง่าย ๆ คำหนึ่งถึงความประหยัดทั้งเวลาและทรัพยากร เช่น อาจสมมติโดยการเลื่อนโต๊ะเพียงตัวเดียว เพราะการจัดการจัดฉากนี้เป็นเพียงส่วนประกอบย่อยของการแสดง

2.5 การเตรียมผู้สังเกตการณ์ ในขณะที่ผู้แสดงเตรียมตัว ผู้สอนควรได้ใช้เวลา นั้นเตรียมผู้ชมด้วย โดยควรทำความเข้าใจกับผู้ชมว่าควรสังเกตอะไรจึงจะเป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์และอภิปรายในภายหลัง ผู้สอนอาจเตรียมหัวข้อการสังเกต หรือจัดทำแบบสังเกตการณ์เตรียมไว้ให้พร้อม แล้วเลือกผู้สังเกตการณ์ช่วยกันดู และบันทึกพฤติกรรมและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นเรื่อย ๆ ไป

2.6 การแสดง เมื่อทุกฝ่ายพร้อมแล้วจึงเริ่มแสดง การแสดงนี้ควรปล่อยให้ เป็นไปตามธรรมชาติ ผู้สอนและผู้ชมไม่ควรเข้าขัดกลางคัน นอกจากในกรณีที่ผู้แสดงต้องการความช่วยเหลือ ในขณะที่แสดงผู้สอนควรสังเกตพฤติกรรมของผู้แสดงและผู้ชมอย่างใกล้ชิด

2.7 การตัดบท ผู้สอนหรือผู้กำกับควรตัดบทหรือหยุดการแสดงเมื่อการแสดง ผ่านไปเป็นเวลาพอสมควร ไม่ควรปล่อยให้การแสดงเินเยื้อเกินไปจะทำให้เสียเวลาและผู้ชม เกิด ความเบื่อหน่าย การตัดบทควรจะทำเมื่อ

2.7.1 การแสดงได้ให้ข้อมูลแก่กลุ่มเพียงพอที่จะนำมาวิเคราะห์และ อภิปรายได้

2.7.2 ผู้ชมและผู้แสดงพอจะเล่าได้ว่า เรื่องราวจะเป็นอย่างไรถ้ามีการ แสดงต่อไป

2.7.3 ผู้แสดงไม่สามารถแสดงต่อไปได้ เพราะเกิดความเข้าใจผิดบางประการหรือเกิดอารมณ์สะเทือนใจมากเกินไป

2.7.4 การแสดงยืดเยื้อไม่ยอมจบหรือจบไม่ลง และผู้ชมหมดความสนใจที่จะชมการแสดงจนจบเรื่อง

3. ชั้นวิเคราะห์และอภิปรายผลการแสดง (ชั้นประเมินผล) ชั้นนี้ถือเป็นชั้นที่สำคัญยิ่งในการสอน เพราะเป็นชั้นที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้รวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้สังเกตเห็นและนำมาวิเคราะห์หรืออภิปรายจนเกิดเป็นการเรียนรู้ที่มีความหมายสำหรับตนเอง ในชั้นนี้ครูควรเตรียมคำถามต่าง ๆ ไว้เป็นแนวทางสำหรับตนเอง ที่จะใช้กระตุ้นให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์และอภิปรายร่วมกัน โดยทั่วไปวิธีการที่ใช้ในการดำเนินการในชั้นนี้ มีดังนี้

3.1 ชี้แจงให้ทั้งผู้แสดงและผู้ชมเข้าใจว่า การอภิปรายจะเน้นที่เหตุผลและพฤติกรรมที่ผู้แสดงได้แสดงออกมาไม่ใช่เน้นที่ใครแสดงดีไม่ดียังไง

3.2 สัมภาษณ์ความรู้สึกและความคิดผู้แสดง

3.3 สัมภาษณ์ความรู้สึกและความคิดของผู้สังเกตการณ์หรือผู้ชม

3.4 ให้กลุ่มผู้แสดงและผู้ชมวิเคราะห์เหตุการณ์ เสนอความคิดเห็นและอภิปรายร่วมกัน โดยครูอาจใช้คำถามต่าง ๆ กระตุ้นให้ผู้เรียนคิด ข้อสำคัญข้อหนึ่งที่ครูพึงระวังในการดำเนินการอภิปรายก็คือ ครูควรแสดงความเป็นประชาธิปไตย ให้เสรีภาพแก่ผู้เรียนอย่างเต็มที่ในการคิด ตัดสินใจ ไม่ประเมินค่าตัดสินความคิดเห็นของผู้เรียน อันอาจทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกไม่ปลอดภัย ไม่กล้าเปิดเผยความรู้สึกที่แท้จริง

4. ชั้นแสดงเพิ่มเติม หลังจากการวิเคราะห์และอภิปรายผลการแสดงแล้ว กลุ่มอาจจะเสนอแนวทางใหม่ ๆ ในการแก้ปัญหาหรือการตัดสินใจ ครูอาจจะให้มีการแสดงเพิ่มเติมก็ได้ แต่ถ้าการแสดงเพิ่มเติมนี้ไม่จำเป็น ครูสามารถข้ามขั้นไปถึงขั้นที่ 5 เลยก็ได้

5. ชั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุป หลังจากอภิปรายเกี่ยวกับการแสดงแล้ว ครูควรกระตุ้นให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่มีส่วนสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกับเรื่องที่ได้ศึกษาแก่กันและกัน การแลกเปลี่ยนประสบการณ์นี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้แนวความคิดกว้างขวางขึ้น และส่งเสริมให้ผู้เรียนเห็นว่าสิ่งที่เรียนนั้นเกี่ยวข้องกับความจริง จะทำให้ผู้เรียนสามารถที่จะหาข้อสรุป หรือได้แนวความคิดรวบยอดที่ตนสามารถเข้าใจได้อย่างดี

ธิดารัตน์ วิเชียรลม (2554) กล่าวถึง ขั้นตอนในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ ไว้ดังต่อไปนี้

1. ชั้นเตรียมการ เป็นการบอกวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอนให้ชัดเจน สร้างสถานการณ์ และกำหนดบทบาทสมมติที่ใช้ประกอบการเรียนการสอน ในขั้นตอนนี้ผู้เรียนจะ

ทราบจุดประสงค์ในการ เรียนรู้ล่วงหน้า ซึ่งเป็นการเตรียมตัวผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนมีความพร้อมมากขึ้นและคุ้นเคยกับกิจกรรมใน การเรียนการสอน โดยผู้สอนกำหนดบทบาทไว้ แล้วผู้แสดง จะต้องฝึกซ้อมแสดงและพูดตามบทที่ผู้สอน กำหนดขึ้น ทำให้ผู้เรียนเรียนเกิดความมั่นใจในการพูดมากขึ้น

2. ชั้นเริ่มบทเรียน เป็นขั้นตอนที่ใช้ในการกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนให้คิดและอยากติดตามเรื่องราวต่าง ๆ เพื่อเชื่อมโยงประสบการณ์ใกล้ตัวผู้เรียนให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่เรียน และ กระตุ้นให้ผู้เรียนคิดมีภาพประกอบเนื้อหา ให้สามารถเข้าใจหรือคาดเดาเหตุการณ์ได้ง่ายขึ้น ซึ่งในแต่ละแผนมีการสอบถามความรู้พื้นฐาน กระตุ้นและดึงความสนใจของผู้เรียน โดยมีการใช้คำถามเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้และเชื่อมโยงประสบการณ์ และใช้บัตรคำศัพท์ให้ผู้เรียนได้ฝึกออกเสียงประโยคให้ตรงตามสถานการณ์

3. ชั้นเลือกผู้แสดง ในการเลือกผู้แสดงจะเน้นให้เป็นผู้เรียนที่มีความเต็มใจเป็นอาสาสมัครหรือสุ่มผู้เรียนที่มีทักษะการฟังและการพูดที่ดี เนื่องจากจะได้เป็นแบบอย่างให้เพื่อนให้หัดออกเสียงตาม และผู้สอนช่วยแก้ไขในส่วนคำศัพท์ ส่วนที่ออกเสียงไม่ชัดเจน ทำให้เกิดความมั่นใจในการพูดและกล้า แสดงออกมากขึ้นสำหรับผู้เรียนที่ยังไม่มั่นใจในการพูด จะให้เวลาในการฝึกซ้อมพอสมควร เพื่อทำให้ผู้เรียนไม่เกิดความประหม่าและมีความพร้อมมากขึ้น

4. ชั้นกำหนดตัวผู้สังเกตการณ์หรือผู้ชม ผู้สอนซักซ้อมความเข้าใจกับผู้ชมหรือผู้สังเกตการณ์ว่าจุดประสงค์ที่สำคัญในการใช้กิจกรรมบทบาทสมมตินั้นมุ่งให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้แสดงและผู้ชมหรือผู้ สังเกตการณ์ ให้สังเกตการแสดงบทบาทสมมติเพื่อปรับปรุงทักษะการพูดของตนเองให้ดีขึ้นด้วย

5. ชั้นแสดง เมื่อผู้เรียนฝึกซ้อมตามความเหมาะสม ผู้สอนต้องกำหนดเวลาในการแสดงไม่ควรให้ใช้เวลายาวมากเกินไป หรือแสดงออกนอกเรื่องหรือวอกวามไปมาจนผู้ชมเกิดความรำคาญหรือความสับสน ไม่สามารถจับประเด็นตามที่ต้องการ

6. ชั้นวิเคราะห์และอภิปรายผลการแสดง ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการ เรียนรู้ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ มีการสัมภาษณ์ความรู้สึกของผู้แสดงและการจัดบันทึก ต่อจากนั้น จึงสัมภาษณ์ผู้ชมหรือผู้สังเกตการณ์ต่าง ๆ ใช้ข้อมูลที่บันทึกไว้เพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นมาอภิปรายสะท้อน ความคิดเห็นและสรุปประเด็นในการเรียนรู้ ในการอภิปรายมุ่งเน้นเฉพาะพฤติกรรมที่ผู้สวมบทบาท แสดงออกมา ตลอดจนสะท้อนความรู้สึกของผู้สวมบทบาทที่แสดงตามบทบาทนั้น ๆ ผู้สอนควรใช้ช่วงนี้ เสริมแรง ชื่นชมหรือมอบของรางวัล เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนกล้าแสดงออกและเกิดแรงจูงใจในการเรียน

7. ชั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุป เมื่อได้วิเคราะห์และอภิปรายผลของการแสดง ผู้สอนจะเป็นผู้เฝ้าและตั้งใจให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดแนวคิด เกิดองค์ความรู้ที่ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้เรียนไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องเหมาะสม บนพื้นฐานความเป็นจริงในวิถีชีวิต แล้วให้ผู้เรียนช่วยกันสรุปประเด็นให้ตรงกับวัตถุประสงค์ของการแสดงที่กำหนดไว้เมื่อผู้เรียนสามารถแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของตนเอง จะทำให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนและรู้สึกอยากเรียนมากขึ้น

นรรักษ์ต์ ฝั้นเชียร (2562) สำหรับขั้นตอนการสอนตามแบบการแสดงบทบาทสมมติ (Role playing) นั้น สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นเตรียมการ

1. คุณครูและนักเรียนร่วมกันกำหนดเรื่องราวหรือสถานการณ์สมมติจากเนื้อหาความรู้ที่ได้เรียนรู้
2. มีการจับกลุ่มผู้เรียนตามความสะดวกและเหมาะสมกับเนื้อหาและบทบาทในการแสดง
3. คุณครูกำหนดเรื่องราวหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ให้แต่ละกลุ่มและให้สมาชิกในกลุ่มเลือกบทบาทกันเอง หรือคุณครูอาจกำหนดบทบาทให้นักเรียนแต่ละคนเองเลยก็ได้
4. จัดเตรียมพื้นที่และอุปกรณ์ในการแสดง
5. ผู้เรียนซักซ้อมการแสดงบทบาทสมมติ

ขั้นแสดง

1. ผู้เรียนแสดงบทบาทตามเรื่องราวหรือสถานการณ์ที่กำหนด
2. คุณครูทำหน้าที่เป็นผู้สังเกตการณ์ และตัดบทการแสดงในจุดที่เหมาะสม

ขั้นสรุป

1. คุณครูกล่าวชมเชยผู้เรียนที่แสดง และสอบถามถึงความรู้สึกและความคิดเห็นในการแสดงบทบาทดังกล่าว
2. คุณครูและนักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและอภิปรายถึงเรื่องราวหรือสถานการณ์ที่ได้แสดง
3. คุณครูให้นักเรียนได้แสดงเพิ่มเติม
4. คุณครูสรุปถึงสิ่งที่ได้รับจากการแสดงอีกครั้ง

สรุปได้ว่า ขั้นตอนการจัดกิจกรรมบทบาทสมมติ นั้น มีองค์ประกอบหลัก 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. **ขั้นเตรียมความพร้อม** เป็นการเตรียมปัญหา ประเด็น สถานการณ์ที่จะนำเสนอผ่านบทบาทสมมติ
2. **ขั้นแสดง** เป็นการคัดเลือกผู้แสดง ทำความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหา รวมทั้งจัดฉาก และเตรียมอุปกรณ์ แล้วจัดแสดงบทบาทสมมติ ซึ่งการแสดงผู้แสดงจะต้องถ่ายทอดเรื่องราวออกมาเป็นธรรมชาติราวกับเป็นชีวิตจริงมากที่สุด
3. **ขั้นสรุปผลและวิเคราะห์ผล** กระตุ้นให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ทักษะคิด ที่มีต่อพฤติกรรมของตัวละครนั้น ๆ มุ่งอภิปรายเหตุผลและพฤติกรรมที่แสดงออกมา เพื่อให้ผู้เรียนเกิดแนวความคิดกว้างขวางขึ้นแล้วนำความคิดและข้อสรุปจากการศึกษาไปสัมพันธ์กับเหตุการณ์ที่เป็นจริงอยู่ในสังคม

5. ประโยชน์ของกิจกรรมบทบาทสมมติ

ทิตนา แคมมณี (2552) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการใช้กิจกรรมบทบาทสมมติในการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจว่าพฤติกรรมมีสาเหตุมาจากการเรียน การที่ผู้เรียนได้แสดงออกบทบาทต่าง ๆ จำกัดอยู่ในสถานการณ์ต่าง ๆ จะทำให้ผู้เรียนไม่ด่วนตัดสินใจอะไรง่าย ๆ นอกจากนั้นยังช่วยให้ผู้เรียนได้แสดงแนวทางในการแก้ปัญหาให้ตรงจุดอีกด้วย
2. ช่วยให้ผู้เรียนรู้และเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น การที่ให้ผู้เรียนได้สวมบทบาทของผู้อื่น จะช่วยให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ว่า ผู้อื่นมีความคิดและความรู้สึกอย่างไร ความเข้าใจนี้จะช่วยให้ผู้เรียนรู้จักการเอาใจเขามาใส่ใจเรา
3. ช่วยลดความรู้สึกตึงเครียดของผู้เรียน ในบางครั้งผู้เรียนอาจจะมีความรู้สึกในใจหลายประการที่ไม่สามารถแสดงออกมาได้ ครูผู้สอนอาจใช้บทบาทสมมติเป็นเครื่องมือในการช่วยให้ผู้เรียนระบายความรู้สึกนั้น ๆ ออกมาเป็นการช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดของผู้เรียนลงได้บ้าง
4. ช่วยให้ผู้สอนเรียนรู้ความต้องการของผู้เรียนในกรณีที่ผู้เรียนไม่สามารถจะบอกความต้องการของตนเองออกมาได้
5. ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาความรู้สึกเกี่ยวกับตนเองในทางที่ดี และช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้สึกเกี่ยวกับผู้อื่นในทางที่ดี ผู้เรียนจะได้มีโอกาสสำรวจตนเอง และเรียนรู้เกี่ยวกับผู้อื่นโดยใช้บทบาทสมมติเป็นเครื่องมือ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจตนเองมากขึ้น และพัฒนาความรู้สึกที่ดีเกี่ยวกับตนเอง สิ่งนี้นับว่าเป็นพื้นฐานของความเจริญงอกงามทางจิตใจ อันจะช่วยให้บุคคลนั้นดำรงชีวิตอยู่อย่างปกติสุข และสามารถทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

6. ช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสสำรวจค่านิยมของตน และหาหลักยึดเหนี่ยวในการดำรงชีวิตของตน ในขณะที่ผู้เรียนแสดงบทบาทสมมติอยู่นั้น ผู้เรียนจะมีพฤติกรรมการตัดสินใจที่แสดงถึงค่านิยมของตน การที่มีโอกาสได้แสดง ได้อภิปราย และวิเคราะห์ค่านิยมเหล่านั้น จะช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจตนเองมากขึ้น

7. ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาความสามัคคีในกลุ่มให้ดีขึ้น ในการทำงานร่วมกับสมาชิกในกลุ่ม มักมีปัญหาขัดแย้งกันอยู่บ้าง ความขัดแย้งนี้ทำให้เกิดความรู้สึกไม่เข้าใจกัน และเกิดความแตกแยกในหมู่คณะ วิธีการใช้บทบาทสมมตินี้สามารถนำมาใช้ในการทำงานกลุ่ม ซึ่งจะก่อให้เกิดความรู้สึกเข้าใจกัน และมีความสามัคคีปรองดองกัน

8. ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตนในสังคม เพราะมนุษย์เป็นสัตว์สังคม ดังนั้นการเรียนรู้ที่จะปฏิบัติตนให้เหมาะสมในสังคมจึงเป็นสิ่งจำเป็น บทบาทสมมติจะช่วยให้การเรียนรู้นี้เป็นจริง และสนุกสนานยิ่งขึ้น

9. ช่วยให้ผู้เรียนฝึกการแก้ปัญหา และการตัดสินใจ บทบาทสมมติมักจะมีสถานการณ์ที่มีความขัดแย้งแฝงอยู่ ผู้แสดงจะต้องใช้วิจารณญาณ และไหวพริบในการแก้ปัญหา จึงนับว่าวิธีนี้ฝึกเรื่องการแก้ปัญหาและการตัดสินใจได้เป็นอย่างดี

10. ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้และฝึกการปฏิบัติตนให้ถูกต้องเหมาะสมในหลาย ๆ บทบาท เพราะคน ๆ หนึ่งมักจะมีหลายบทบาทในชีวิตจริง เช่น เป็นพี่ เป็นลูก เป็นหลาน เป็นผู้เรียน เป็นหัวหน้าชั้น เป็นต้น ผู้เรียนควรมีโอกาสฝึกฝนบทบาทต่าง ๆ เพื่อค้นหาพฤติกรรมที่ถูกต้องเหมาะสมในสถานการณ์แต่ละอย่าง

11. ช่วยให้ผู้เรียนปฏิบัติตามขั้นตอน รู้สึก คิด กระทำ โดยปกติเมื่อผู้เรียนเผชิญปัญหา จะกระทำไปตามความรู้สึกนั้นทันที แล้วจึงหวนกลับมาหาวิธีที่ดีกว่า การแสดงบทบาทสมมติจะช่วยให้ผู้เรียนทำตามขั้นตอนที่ดีกว่าที่คิด

สายฤดี วรกิจโกศาทร (2558) อธิบายเกี่ยวกับบทบาทสมมติไว้ว่า บทบาทสมมติมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนได้พิจารณาวิเคราะห์บทบาทและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกตามบทบาทที่ตนได้รับด้วยความรู้สึกของตนเอง และประโยชน์ของบทบาทสมมติช่วยเปลี่ยนความรู้สึกและเจตคติของผู้เรียนโดยไม่รู้ตัว และช่วยให้ผู้เรียนรู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

สรุปได้ว่า ประโยชน์ของกิจกรรมบทบาทสมมติ นับว่าเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาเรื่องราว รวมถึงสาเหตุพฤติกรรมของตัวละคร ได้เห็นความรู้สึกของผู้อื่นที่รับชม ซึ่งจะช่วยให้ผู้แสดงได้มีประสบการณ์เกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้อื่น เป็นการพัฒนาความรู้สึกที่ดีระหว่างผู้แสดงและผู้ชม ช่วยพัฒนาความสามัคคีในการทำงานเป็นกลุ่มแก้ไขปัญหาและการตัดสินใจร่วมกัน ลดความขัดแย้งภายในกลุ่ม เปิดโอกาส

ให้แสดงออกถึงค่านิยมในการดำรงชีวิตและปฏิบัติตนให้เหมาะสมเมื่ออยู่ในสังคมจริง ทั้งนี้ กิจกรรมบทบาทสมมติยังช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดของผู้เรียน ทำให้การเรียนรู้นี้เป็นจริง และสนุกยิ่งขึ้น

การจัดการเรียนการสอนแบบ CIRC

1. ความหมายของการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC

การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC (Cooperative integrated reading and composition) เป็นเทคนิคหนึ่งของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative learning) เป็นการเรียนแบบร่วมมือที่ใช้ในการสอนอ่านและเขียน ซึ่งมีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ไว้ดังต่อไปนี้

Slavin (1987 อ้างถึงใน ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2555) ได้ให้ความหมายของเทคนิค CIRC (Cooperative integrated reading and composition) เป็นเทคนิคการเรียนแบบร่วมมือที่แบ่งกลุ่มผู้เรียนตามระดับความสามารถ ซึ่งในกลุ่มจะประกอบด้วยนักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านแตกต่างกัน กิจกรรมมีการฝึกเป็นทีม ฝึกเป็นรายบุคคล มีการฝึกประเมินผลโดยเพื่อน การฝึกเพิ่มเติมโดยการทดสอบ มีการจัดระบบการให้รางวัลแก่ทีมที่ทำกิจกรรมบรรลุเป้าหมาย โดยการประเมินผลการเรียนของสมาชิกทุกคนในทีม มีการเพิ่ม โอกาส และเวลา การฝึกการอ่านการเขียนมากขึ้น

พิสมัย กองธรรม (2552) กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือเทคนิค CIRC เป็นการเรียนแบบร่วมมือรูปแบบบูรณาการการสอนอ่านและเขียนโดยเฉพาะ เพื่อมุ่งพัฒนาผลการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น โดยคำนึงถึงหลักการเกี่ยวกับรางวัลหรือเป้าหมายของกลุ่มและความสามารถและความหมายของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม

ทิตนา แชมมณี (2558) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ไว้ว่า เทคนิค CIRC เป็นรูปแบบการเรียนการสอนแบบร่วมมือที่ใช้ในการสอนอ่านและเขียน โดยเฉพาะ ประกอบด้วย 3 กิจกรรม คือ กิจกรรมการอ่านแบบเรียน การสอนอ่านเพื่อความเข้าใจและการบูรณาการภาษากับการเรียน

ปัทมา อ่อนน้อม (2560) ได้กล่าวถึง การสอนโดยใช้เทคนิค CIRC ว่าเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยอาศัยเทคนิคกลุ่มแบบร่วมมือ มีการแบ่งกลุ่มเรียนออกเป็นกลุ่ม แต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความสามารถแตกต่างกัน สมาชิกในกลุ่มช่วยเหลือกัน ทำงานมีปฏิสัมพันธ์แลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน ก่อให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

ภายในกลุ่มมุ่งทำงานเพื่อความสำเร็จของกลุ่มโดยเทคนิคการเรียนการสอนมุ่งเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียน รวมถึงทักษะทางภาษาของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วรชรีร์ ภาโรไชโยพันธ์ (2562) ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค CIRC ว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค CIRC เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาทักษะการอ่าน การเขียนโดยเฉพาะ มีการจัดให้ผู้เรียนเรียนรู้เป็นกลุ่ม โดยแบ่งเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ความสะดวกของผู้เรียน มีกิจกรรมที่ฝึกเป็นทีมและเป็นรายบุคคล ผู้เรียนในกลุ่มได้เรียนรู้ร่วมกันทุกคน เกิดการยอมรับซึ่งกันและกัน ตระหนักถึงความสำเร็จของกลุ่ม อันมีเป้าหมายความสำเร็จเดียวกัน คือ เป้าหมายของกลุ่ม ครูให้รางวัลแก่กลุ่มที่ทำกิจกรรมบรรลุเป้าหมาย ซึ่งได้มาจากคะแนนของทุกคน

สรุปได้ว่า กิจกรรมการเรียนรู้แบบ CIRC เป็นการเรียนรู้แบบร่วมมือที่ใช้ในการสอนอ่านและเขียน ที่ประกอบไปด้วย 3 กิจกรรมหลัก คือ กิจกรรมการอ่าน กิจกรรมการอ่านจับใจความและการบูรณาการการอ่านกับการเขียน จัดการเรียนการสอนโดยแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ สมาชิกในกลุ่มมีความสามารถแตกต่างกัน มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการเรียนรู้และทำงานร่วมกันโดยมีเป้าหมายของกลุ่ม

2. องค์ประกอบของการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC

มีนักการศึกษาได้กำหนดองค์ประกอบของการเรียนรู้แบบ CIRC ไว้ดังนี้

ทิตนา แชมมณี (2558) สรุปองค์ประกอบการเรียนรู้แบบ CIRC ว่าเป็นกิจกรรมการอ่านกิจกรรมกลุ่ม การทำแบบทดสอบ การตรวจสอบผลงาน และความสำเร็จของการทำงานกลุ่มหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้เรียนจะทำร่วมกันในรูปแบบทีม

Johnson and Johnson (1987 อ้างถึงใน ไสว พักขาว, 2542) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบที่สำคัญของการเรียนรู้แบบร่วมมือ ไว้ดังนี้

1. ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันในทางบวก (Positive interdependence) หมายถึง การที่สมาชิกในกลุ่มทำงานอย่างมีเป้าหมายร่วมกัน มีการทำงานร่วมกัน โดยที่สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงานนั้น มีการแบ่งปันวัสดุ อุปกรณ์ ข้อมูลต่าง ๆ ในการทำงาน ทุกคนมีบทบาท หน้าที่และประสบความสำเร็จร่วมกัน สมาชิกในกลุ่มจะมีความรู้สึกว่าตนประสบความสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อสมาชิกทุกคนในกลุ่มประสบความสำเร็จด้วย สมาชิกทุกคน จะได้รับผลประโยชน์ หรือรางวัลผลงานกลุ่ม โดยเท่าเทียมกัน เช่น ถ้าสมาชิกทุกคนช่วยกัน ทำให้กลุ่มได้คะแนน 90% แล้ว สมาชิกแต่ละคน จะได้คะแนนพิเศษเพิ่มอีก 5 คะแนนเป็นรางวัล เป็นต้น

2. การมีปฏิสัมพันธ์ที่ส่งเสริมซึ่งกันและกัน (Face to face promotive interaction) เป็นการติดต่อสัมพันธ์กัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน การอธิบายความรู้ให้แก่เพื่อน

ในกลุ่มฟัง เป็นลักษณะสำคัญของการติดต่อปฏิสัมพันธ์โดยตรงของการเรียนแบบร่วมมือ ดังนั้นจึงควรมีการแลกเปลี่ยน ให้ข้อมูลย้อนกลับ เปิดโอกาสให้สมาชิกเสนอแนวความคิดใหม่ ๆ เพื่อเลือกในสิ่งที่เหมาะสมที่สุด

3. ความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละคน (Individual accountability) ความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละบุคคล เป็นความรับผิดชอบในการเรียนรู้ของสมาชิกแต่ละบุคคล โดยมีการช่วยเหลือส่งเสริมซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดความสำเร็จตามเป้าหมายกลุ่มโดยที่สมาชิกทุกคนในกลุ่มมีความมั่นใจ และพร้อมที่จะได้รับการทดสอบเป็นรายบุคคล

4. การใช้ทักษะระหว่างบุคคลและทักษะการทำงานกลุ่มย่อย (Interdependence and small group skills) ทักษะระหว่างบุคคล และทักษะการทำงานกลุ่มย่อย นักเรียนควรได้รับการฝึกฝนทักษะเหล่านี้เสียก่อน เพราะเป็นทักษะสำคัญที่จะช่วยให้การทำงานกลุ่มประสบผลสำเร็จนักเรียนควรได้รับการฝึกทักษะในการสื่อสาร การเป็นผู้นำ การไว้วางใจผู้อื่น การตัดสินใจการแก้ปัญหา ครูควรจัดสถานการณ์ที่จะส่งเสริมให้นักเรียน เพื่อให้นักเรียนสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. กระบวนการกลุ่ม (Group process) เป็นกระบวนการทำงานที่มีขั้นตอนหรือวิธีการที่จะช่วยให้การดำเนินงานกลุ่มเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ นั่นคือ สมาชิกทุกคนต้องทำความเข้าใจในเป้าหมายการทำงาน วางแผนปฏิบัติงานร่วมกัน ดำเนินงานตามแผนตลอดจนประเมินผลและปรับปรุงงาน

องค์ประกอบของการเรียนรู้แบบร่วมมือทั้ง 5 องค์ประกอบนี้ ต่างมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในอันที่จะช่วยให้การเรียนแบบร่วมมือดำเนินไปด้วยดีและบรรลุตามเป้าหมายที่กลุ่มกำหนด โดยเฉพาะทักษะทางสังคม ทักษะการทำงานกลุ่มย่อย และกระบวนการกลุ่ม ซึ่งจำเป็นที่จะต้องได้รับการฝึกฝน ทั้งนี้เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเกิดความรู้ ความเข้าใจและสามารถนำทักษะเหล่านี้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างเต็มที่

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2550) กล่าวถึงองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือไว้ว่า ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบในการให้ผู้เรียนทำงานกลุ่ม ดังข้อต่อไปนี้

1. มีการพึ่งพาอาศัยกัน (Positive interdependence) หมายถึง สมาชิกในกลุ่มมีเป้าหมายร่วมกัน มีส่วนรับความสำเร็จร่วมกัน ใช้วัสดุอุปกรณ์ร่วมกัน มีบทบาทหน้าที่ทุกคนทั่วกัน ทุกคนมีความรู้สึกว่าจะสำเร็จได้ต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

2. มีปฏิสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดในเชิงสร้างสรรค์ (Face to face promotive interaction) หมายถึง สมาชิกกลุ่มได้ทำกิจกรรมอย่างใกล้ชิด เช่น แลกเปลี่ยนความคิดเห็น อธิบายความรู้แก่กันถามคำถาม ตอบคำถามกันและกัน ด้วยความรู้สึกที่ดีต่อกัน

3. มีการตรวจสอบความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละคน (Individual accountability) เป็นหน้าที่ของผู้สอนที่จะต้องตรวจสอบว่า สมาชิกทุกคนมีความรับผิดชอบต่องานกลุ่มหรือไม่ มากน้อยเพียงใด เช่น การสุ่มถามสมาชิกในกลุ่ม สังเกตและบันทึกการทำงานกลุ่ม ให้ผู้เรียน อธิบายสิ่งที่ตนเรียนรู้ให้เพื่อนฟัง ทดสอบรายบุคคล เป็นต้น

4. มีการฝึกทักษะการช่วยเหลือกันทำงานและทักษะการทำงานกลุ่มย่อย (Interdependence and small groups skills) ผู้เรียนควร ได้ฝึกทักษะที่จะช่วยให้งานกลุ่มประสบความสำเร็จ เช่น ทักษะการสื่อสาร การยอมรับและช่วยเหลือกัน การวิจารณ์ความคิดเห็น โดยไม่วิจารณ์บุคคล การแก้ปัญหาความขัดแย้ง การให้ความช่วยเหลือ และการเอาใจใส่ต่อทุกคน อย่างเท่าเทียมกัน การทำความรู้จักและไว้วางใจผู้อื่น เป็นต้น

5. มีการฝึกกระบวนการกลุ่ม (Group process) สมาชิกต้องรับผิดชอบต่อการทำงานของกลุ่ม ต้องสามารถประเมินการทำงานของงานกลุ่มได้ว่า ประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด เพราะเหตุใดต้องแก้ไขปัญหานั้นที่ใดและอย่างไร เพื่อให้การทำงานกลุ่มมีประสิทธิภาพ ดีกว่าเดิม เป็นการฝึกกระบวนการกลุ่มอย่างเป็นกระบวนการ

สรุปได้ว่า องค์ประกอบการเรียนรู้แบบ CIRC ประกอบไปด้วยการทำกิจกรรม ฝึกอ่านและเขียนร่วมกัน โดยใช้กระบวนการกลุ่ม สมาชิกในกลุ่มจะต้องมีปฏิสัมพันธ์กันอย่าง สร้างสรรค์มีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเอง และมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันภายในกลุ่ม และตระหนักถึงความสำเร็จของกลุ่ม

3. ขั้นตอนการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC

วรพรรณ สิทธิเลิศ (2552) ได้กล่าวถึงกิจกรรมการเรียนรู้แบบ CIRC ว่ามี 4 ขั้นตอน กิจกรรมการเรียนรู้แบบ CIRC ประกอบด้วย กิจกรรมการเรียนรู้ที่ระบบวงจร โดยเริ่มจาก

1. ชี้นำเสนอบทเรียน (Teacher presentation) ครูเป็นผู้นำเสนอบทเรียนโดยการ ทบทวนคำศัพท์เก่า สอนคำศัพท์ใหม่ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียนอ่านออกเสียงคำศัพท์ได้ ถูกต้อง คล่องแคล่ว ให้นักเรียนรู้ความหมายของคำศัพท์ยาก โดยการอธิบายและให้คำจำกัด ความ เพื่อที่จะให้นักเรียนสามารถนำเอาคำศัพท์ไปสร้างประโยคได้อย่างมีความหมายและ ถูกต้องตาม หลักไวยากรณ์ หลังจากนั้นครูก็แนะนำเรื่องที่จะให้นักเรียนอ่านให้นักเรียนเดาหรือ คาดการณ์ล่วงหน้าว่าเรื่องที่ครูจะให้อ่านเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร โดยเดาจากคำศัพท์ที่ครูสอน เพื่อเป็นการโยง ประสบการณ์เดิมเข้ากับเรื่องที่จะเขียน

2. ฝึกทำงานเป็นทีม (Team practice) กิจกรรมที่นักเรียนฝึกทำงานเป็นทีมจะ ทำเมื่อครูนำเสนอบทเรียนเรียบร้อยแล้ว ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้ คือ

2.1 ฝึกโดยมีครูควบคุมอยู่ (Controlled practice) หลังจากที่ครูทบทวนศัพท์เก่า และนำศัพท์ใหม่และแนะนำเรื่องที่ย่านแล้ว นักเรียนก็จะทำกิจกรรมดังต่อไปนี้ตามลำดับขั้นในกลุ่มของตนโดยมีครูควบคุมอยู่

2.1.1 อ่านออกเสียงคำศัพท์ (Word out loud) นักเรียนอ่านออกเสียงคำศัพท์จากรายการคำศัพท์ (word mastery list) ที่ครูให้กับคู่ของตนเปลี่ยนกันอ่านและช่วยกันแก้ไขเมื่ออ่านผิด จนกระทั่งอ่านได้รวดเร็วและถูกต้อง กิจกรรมนี้ช่วยให้นักเรียนรู้ความหมายของคำศัพท์โดยอัตโนมัติ และไม่เป็นอุปสรรคในการทำความเข้าใจในเรื่องที่จะอ่านได้เลย

2.2.2 ฝึกหาความหมายของคำ (Word meaning practice) นักเรียนใช้คำศัพท์จากรายการคำศัพท์ (word mastery list) ในการฝึกหาความหมายของคำศัพท์จากพจนานุกรม และสร้างประโยคจากคำศัพท์ที่ครูให้

2.2.3 สะกดคำ (Spelling) นักเรียนฝึกสะกดคำศัพท์กับคู่ของตนหรือกับเพื่อนในทีม โดยมีคนบอก 1 คน ให้สมาชิกในกลุ่มเขียนเปลี่ยนกันตรวจจนกว่าจะสะกดคำได้หมดทุกคน

2.2.4 อ่านในใจ (Silent reading) หลังจากหาความหมายของคำและสะกดคำได้แล้ว นักเรียนอ่านเรื่องที่ครูกำหนดให้ในใจก่อน เพื่อรวบรวมและทำความเข้าใจเรื่องก่อนที่จะฝึกอ่านออกเสียงในขั้นต่อไปกับเพื่อน

2.2.5 การอ่านออกเสียง (Reading aloud) นักเรียนเปลี่ยนกันอ่านคนละย่อหน้ากับคู่ตนหรือเพื่อนร่วมทีม เมื่อใครอ่านออกเสียงไม่ถูกก็ช่วยกันแก้ไขส่วนครูสังเกตความถูกต้องในการอ่านและคอยช่วยเหลือเมื่อนักเรียนมีปัญหา

2.2.6 การค้นหาคำตอบจาก เรื่องที่ย่าน (Treasure hunt) นักเรียนในแต่ละกลุ่มช่วยกันตอบคำถามแต่ละตอนของเรื่องที่ครูให้อ่าน ปรัชญาและอภิปรายหาคำตอบที่ถูกต้องก่อนที่นักเรียนแต่ละคนจะเขียนคำตอบส่งครู

2.2.7 การเล่าเรื่อง (Story retelling) นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่ย่านเป็นคำพูดของตนเองโดยครูใช้คำถามแนะแนวทางในการเล่าเรื่อง

2.2.8 การเขียนเกี่ยวกับเรื่องที่ย่าน (Story-related writing) นักเรียนเขียนสรุปใจความสำคัญลำดับเหตุการณ์จากการเล่าเรื่องสอดแทรกความรู้สึกนึกคิดและความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ย่านตามแนวคิดของตนเอง

2.2.9 การตรวจสอบกับคู่ของตน (Partner checking) หลังจากที่นักเรียนทำกิจกรรมที่ 1-8 เรียบร้อยแล้วเพื่อนสมาชิกหรือคู่ก็จะตรวจสอบว่าแต่ละคนทำสำเร็จและ

มี ความสามารถผ่านเกณฑ์ในงานนั้นๆ หรือไม่ โดยบันทึกลงในแบบบันทึกการทำงานที่ได้รับมอบหมาย (Assignment record form)

2.2 ขั้นตอนการฝึกแบบอิสระ หลังจากให้นักเรียนได้ทำงานกลุ่ม โดยมีครูควบคุมดูแลช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด นักเรียนจะได้ฝึกทำงานตามลำพังโดยการช่วยตรวจแก้ไขความ ถูกต้องในการทำงานของผู้ร่วมทีม (Peer pre-assessment) ก่อนที่จะส่งครู นอกจากนี้ นักเรียนยังสามารถฝึกอ่านเรื่องที่ตนสนใจได้ตามความต้องการนอกห้องเรียน

3. ขั้นตอนการทดสอบ (Testing) หลังจากนักเรียนเรียนจบแต่ละบทแล้ว ครูจะทดสอบนักเรียนเกี่ยวกับความสามารถในการอ่านจับใจความ การสร้างประโยคจากคำศัพท์ที่ให้ และอ่านออกเสียงคำศัพท์ประมาณ 15-20 นาที โดยทดสอบเป็นรายบุคคลไม่อนุญาตให้ช่วยเหลือกันคะแนนของกลุ่มขึ้นอยู่กับความสามารถของสมาชิกในทีมทุกคน เมื่อนักเรียนทดสอบเสร็จ ครูผู้สอนควรรีบตรวจและบอกคะแนนของแต่ละทีมให้แต่ละคนทราบ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้กำลังใจแก่ผู้เรียน

4. ขั้นตระหนักถึงความสำเร็จของกลุ่ม (Team recognition) ทันทีกี่ครูคิดคะแนนผู้เรียนแต่ละคน และแต่ละทีมเสร็จแล้วควรให้รางวัลเกียรติบัตรแก่กลุ่มที่ทำคะแนนได้ถึงเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อเป็นการชี้ให้เห็นคุณค่าความร่วมมือและความสำเร็จในทีม

ณัฐกาญจน์ เลิศยะโส (2553) ขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้เทคนิค CIRC ดังนี้
เทคนิค CIRC หรือการบูรณาการอ่านและการเขียนเป็นเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือกันวิธีการหนึ่ง คิดและออกแบบขึ้นเพื่อใช้ในการสอนอ่านและเขียนเรียงความในรายวิชา ศิลปะทางภาษา (Language Arts) ในการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีสอนแบบร่วมมือเทคนิค CIRC จะต้องเตรียมความพร้อมของผู้เรียนทั้งในบทบาทหน้าที่ บทบาทสมาชิกแต่ละคน รวมถึงการปฏิบัติเพื่อให้กลุ่มบรรลุเป้าหมาย ซึ่งครูจำเป็นต้องดำเนินตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียม ครูสอนทักษะในการเรียนแบบร่วมมือกัน จัดกลุ่มนักเรียน บอกวัตถุประสงค์ของบทเรียน บอกวัตถุประสงค์ของการทำงานร่วมกัน

2. ขั้นสอน ครูสอนเนื้อหาครอบคลุมบทเรียนใหม่ด้วยวิธีการที่เหมาะสมแล้วให้งาน

3. ขั้นทำงานกลุ่ม นักเรียนเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มย่อย แต่ละคนมีบทบาทหน้าที่ของตนช่วยกันแก้ปัญหาอภิปรายผลและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันเพื่อหาคำตอบที่ดีที่สุดมากกว่าดูคำตอบเฉลยจากครู

4. ขั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบ

4.1 ตรวจสอบผลงาน ถ้าเป็นผลงานกลุ่มสมาชิกในกลุ่มเซ็นชื่อในผลงานที่ส่งครูอาจประเมินด้วยการหยิบผลงานกลุ่มขึ้นมาแล้วถามสมาชิกกลุ่มคนใดคนหนึ่งเกี่ยวกับงาน

ชั้นนั้น และถ้าเป็นงานเดี่ยวครูอาจให้คนใดคนหนึ่งอธิบายวิธีหาคำตอบของเขาที่ได้จากการเรียนรู้ร่วมกันภายในกลุ่ม

4.2 ครูทดสอบนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยไม่มีการช่วยเหลือกันและเมื่อครูตรวจผลการสอบแล้วจะคำนวณคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มให้ทราบและถือว่าเป็นคะแนนของนักเรียนแต่ละคนในกลุ่มด้วย

4.3 ชั้นสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม โดยอภิปรายถึงผลงานของนักเรียน และวิธีการทำงานของนักเรียนรวมถึงวิธีการปรับปรุงการทำงานกลุ่ม

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2555) ได้กล่าวถึงแนวทางหรือขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค CIRC ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 นำเสนอบทเรียนต่อชั้นเรียน กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน โดยการแจ้งจุดประสงค์ในการเรียนให้นักเรียนทราบและทบทวนเนื้อหาที่เรียนไปแล้วหรือคำศัพท์เก่า แนะนำเนื้อหาการเรียนหรือคำศัพท์ใหม่ ตลอดจนอธิบายถึงวิธีการเรียน เกณฑ์ที่ทุกคนต้องทำได้ รวมถึงการทำแบบทดสอบเมื่อจบบทเรียนแต่ละบท

ขั้นตอนที่ 2 ปฏิบัติกิจกรรมการอ่านในกลุ่ม ดังนี้

1. กิจกรรมพื้นฐาน เป็นกิจกรรมที่กำหนดให้นักเรียนปฏิบัติตาม ประกอบด้วย กิจกรรมฝึกอ่านกับเพื่อน การอ่านออกเสียง การให้ความหมายของคำ การสะกดคำ และกิจกรรมการสรุปเรื่อง

2. กิจกรรมการสอนอ่านจับใจความสำคัญ เมื่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดำเนินไปได้ระยะหนึ่ง ครูจะจัดกิจกรรมเพื่อฝึกทักษะการอ่านจับใจความกับนักเรียน โดยตรง มีขั้นตอน คือ ครูเสนอเรื่องที่จะให้อ่าน ปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม ปฏิบัติกิจกรรมรายบุคคล การตรวจสอบจากเพื่อนฝึกปฏิบัติเพิ่มเติม และประเมินผล

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินผล การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแต่ละครั้งจะทำการวัดผลโดยใช้การซักถาม สนทนา การอ่านออกเสียง การสรุปใจความสำคัญของเรื่อง การทดสอบความเข้าใจเนื้อเรื่องและในรอบ 1 สัปดาห์ จะนำคะแนนทุกกิจกรรมของนักเรียนทุกคนมารวมเป็นคะแนนของทีม กล่าวคือทีมใดที่ทำคะแนนได้ถึงเกณฑ์ร้อยละ 90 ขึ้นไป จะได้รับการประกาศให้เป็นทีมยอดเยี่ยม (Super teams) และได้รับใบเกียรติบัตร และทีมที่ทำคะแนน ได้ถึงเกณฑ์ร้อยละ 80 จะได้รับการประกาศให้เป็นทีมเก่ง (Great teams) และได้รับใบเกียรติบัตรที่รองลงมา

ทิตนา แคมมณี (2558) ขั้นตอนการสอนของการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค คือ CIRC มีการดำเนินการ ดังนี้

1. ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนตามระดับความสามารถในการอ่าน นักเรียนในแต่ละกลุ่มจากผู้อ่าน 2 คน หรือ 3 คน ทำกิจกรรมการอ่านแบบเรียนร่วมกัน
2. ครูจัดทีมใหม่โดยให้แต่ละทีมมีนักเรียนต่างระดับความสามารถอย่างน้อย 2 ระดับทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น เขียนรายงาน แต่งความ ทำแบบฝึกหัดและแบบทดสอบต่าง ๆ และมีการให้คะแนนผลงานของแต่ละทีม ทีมใดได้คะแนนร้อยละ 90 ขึ้นไป จะได้รับประกาศนียบัตรเป็นซูเปอร์ทีม หากได้รับคะแนนตั้งแต่ร้อยละ 80-90 ก็จะได้รับรางวัลรองลงมา
3. ครูพบกลุ่มการอ่านประมาณวันละ 20 นาที แจ้งวัตถุประสงค์ในการอ่าน แนะนำคำศัพท์ใหม่ ๆ ทบทวนศัพท์เก่า ต่อจากนั้นครูจะกำหนดและแนะนำเรื่องที่อ่านแล้วให้ ผู้เรียนทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่ครู จะเตรียมไว้ให้ เช่น อ่านเรื่องในใจ แล้วจากผู้อ่านออกเสียงให้เพื่อนฟังและช่วยกันแก้จุดบกพร่องหรือครูอาจจะให้นักเรียน ช่วยกันตอบคำถามวิเคราะห์ ตัวละคร วิเคราะห์ปัญหาหรือทำนายว่าเรื่องที่จะอ่านเป็นอย่างไรต่อไป
4. หลังจากกิจกรรมการอ่าน ครูทำการอภิปรายเรื่องที่อ่านแล้ว ครูจะเน้นการฝึกทักษะต่าง ๆ ในการอ่าน เช่น การจับประเด็นปัญหา การทำนาย เป็นต้น
5. นักเรียนรับการทดสอบการอ่านเพื่อความเข้าใจ นักเรียนจะได้รับคะแนนเป็นทั้งรายบุคคลและทีม
6. นักเรียนจะได้รับการสอนและฝึกทักษะการอ่านสัปดาห์ละ 1 วัน เช่น ทักษะการจับใจความสำคัญ ทักษะการอ้างอิง ทักษะการใช้เหตุผล
7. นักเรียนจะได้รับชุดการเรียนรู้การสอนเขียนซึ่งผู้เรียนสามารถเลือกหัวข้อการเขียนได้ตามความสนใจ นักเรียนจะช่วยกันวางแผนเขียนเรื่องจะช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง และในที่สุดตีพิมพ์ผลงานออกมา

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดตามหลักทฤษฎีของผู้เชี่ยวชาญหลายคนและได้สังเคราะห์ขั้นตอนการสอนโดยใช้เทคนิค CIRC ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาขั้นตอนการสอนโดยใช้เทคนิค CIRC และสร้างขั้นตอนการสอนดังกล่าวตามบริบทของนักเรียน สภาพแวดล้อมและความเป็นไปได้ในการดำเนินการสอนภายใต้หลักการสอนโดยใช้เทคนิค CIRC ซึ่งมีรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 2 การสังเคราะห์ขั้นตอนการสอนโดยใช้เทคนิค CIRC

วาระพรณ สิทธิเลิศ (2552)	ณัฐกาญจน์ เลิศยะโส (2553)	ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2555)	ทิศนา แชนมณี (2558)	ผลการสังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค CIRC
<p>1. ขั้นนำเสนอบทเรียน (Teacher presentation)</p> <p>ครูเป็นผู้นำเสนอบทเรียนโดยการ ทบทวนคำศัพท์เก่า สอนคำศัพท์ใหม่ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียนอ่านออกเสียงคำศัพท์ได้ถูกต้อง คล่องแคล่ว ให้นักเรียนรู้ความหมายของคำศัพท์ยาก โดยการ อธิบายและให้คำจำกัดความ เพื่อให้ให้นักเรียนสามารถนำเอาคำศัพท์ไปสร้างประโยคได้อย่างมี</p>	<p>1. ขั้นเตรียม ครูสอนทักษะในการเรียนแบบร่วมมือกัน จัดกลุ่มนักเรียน บอกวัตถุประสงค์ของบทเรียน บอกวัตถุประสงค์ของการทำงานร่วมกัน</p> <p>2. ขั้นสอน ครูสอนเนื้อหาครอบครัวบทเรียนใหม่ด้วยวิธีการที่กำหนดยุทธวิธีที่เหมาะสมแล้วให้งาน</p> <p>3. ขั้นทำงานกลุ่ม นักเรียนเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มย่อย แต่ละคนมีบทบาทหน้าที่ของตน</p>	<p>ขั้นตอนที่ 1 นำเสนอบทเรียนต่อชั้นเรียน โดยการแจ้งจุดประสงค์ในการเรียนให้นักเรียนทราบและ ทบทวนเนื้อหาที่เรียนไปแล้วหรือคำศัพท์เก่า</p> <p>ขั้นตอนที่ 2 ปฏิบัติกิจกรรมการอ่านในกลุ่ม กิจกรรมที่กำหนดให้นักเรียนปฏิบัติตาม</p> <p>ประกอบด้วยการ อภิปรายร่วมกัน อ่านและนำคำศัพท์ใหม่ ๆ ทบทวนศัพท์เก่า</p> <p>4. หลังจากกิจกรรมการอ่าน ครูทำการอภิปราย</p>	<p>1. ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนตามระดับความสามารถในการอ่าน</p> <p>2. ครูจัดทีมใหม่โดยให้แต่ละทีมมีนักเรียนต่างระดับความสามารถอย่างน้อย 2 ระดับทำกิจกรรมร่วมกัน</p> <p>3. ครูพบกลุ่มการอ่าน ประมาณวันละ 20 นาที แจกวัตถุประสงค์ในการอ่านและนำคำศัพท์ใหม่ ๆ ทบทวนศัพท์เก่า</p> <p>4. หลังจากกิจกรรมการอ่าน ครูทำการอภิปราย</p>	<p>ผลการสังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค CIRC</p> <p>1. ขั้นนำเสนอบทเรียน (Present) เป็นกา นำเสนอบทเรียนของครู โดยใช้กิจกรรมที่ หลากหลายกระตุ้นนักเรียนเพื่อทบทวนเนื้อหาหรือต้น ประสพการณ์ใหม่</p> <p>2. ขั้นฝึกทำงานเป็นทีม</p> <p>ฝึกปฏิบัติกิจกรรมการทำงานกลุ่ม (Practice) และฝึกปฏิบัติกิจกรรมรายบุคคล โดยเน้นทักษะการอ่านออกเสียง</p>

ตอน 2 (ต่อ)

วาระพรณ สิทธิเลิศ (2552)	ณัฐกาญจน์ เลิศยะโส (2553)	ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2555)	ทิศนา แชนมณี (2558)	ผลการสังเคราะห์ขั้นตอน การจัดการเรียนรู้โดยใช้ เทคนิค CIRC
ความหมายและถูกต้อง ตามหลักไวยากรณ์ หลังจากนั้นครูก็แนะนำ เรื่องที่จะให้นักเรียนอ่านให้ นักเรียนเดาหรือคาดการณ์ให้ ล่วงหน้าว่าเรื่องที่ครูจะให้ อ่านเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร โดยเตาจากคำศัพท์ที่ครู สอนเพื่อเป็นการโยง ประสบการณ์เดิมเข้ากับ เรื่องที่จะเขียน	ช่วยกันแก้ปัญหาอภิปราย ผลและแลกเปลี่ยนความ คิดเห็นกันเพื่อหาคำตอบที่ ดีที่สุดมากกว่าดูค่าเฉลี่ย จากครู	ขั้นตอนที่ 3 ประเมินผล การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสนทนาแต่ละครั้งจะทำ การวัดผลโดยใช้การ ซักถาม สนทนา การอ่าน ออกเสียง ทุกกิจกรรมของ นักเรียนทุกคนรวมเป็น คะแนนของทีม กล่าวคือทีม ใดที่ทำคะแนนได้ถึงเกณฑ์ ร้อยละ 90 ขึ้นไป จะได้รับ การประกาศให้เป็นทีมยอดเยี่ยม (Super teams) และ ได้รับใบเกียรติบัตร และทีม ที่ทำความ	เรื่องที่อ่านแล้ว ครูจะเน้น การฝึกทักษะต่าง ๆ 5. นักเรียนรับการทดสอบ การอ่านเพื่อความเข้าใจ 6. นักเรียนจะได้รับ สนทนาและฝึกทักษะการอ่าน สัปดาห์ละ 1 วัน 7. นักเรียนจะได้รับชุดการ เรียนการสนทนาเขียนซึ่ง ผู้เรียนสามารถเลือกหัวข้อ การเขียนได้ตามความสนใจ	แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ 2.1 ฝึกโดยมีครูเป็นผู้ อำนวยความสะดวก (Facilities practice) เป็น การทำกิจกรรมร่วมกันเป็น กลุ่มของนักเรียนตามแบบ ฝึกการอ่าน โดยมีครูเป็นผู้ อำนวยความสะดวกและให้ ความช่วยเหลือในการฝึก และทำกิจกรรม 2.2 ฝึกแบบอิสระ (Free practice) เป็นการทำ กิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม ของนักเรียนตามแบบฝึก
2.ขั้นฝึกทำงานเป็นทีม (Team practice) กิจกรรมที่มีนักเรียนฝึก	ส่งครูอาจประเมินด้วยการ หยิบผลงานกลุ่มขึ้นมาแล้ว ถามสมาชิกกลุ่มคนใดคน หนึ่งเกี่ยวกับงานชิ้นนั้น			

ตอน 2 (ต่อ)

วราพรณ สิทธิเลิศ (2552)	ณัฐกาญจน์ เลิศยะโส (2553)	ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2555)	ทิตนา แหมมณี (2558)	ผลการสังเคราะห์ขั้นตอน การจัดการเรียนรู้โดยใช้ เทคนิค CIRC
ทำงานเป็นที่มาจะทำเมื่อครู นำเสนออบทเรียนเรียบร้อยแล้ว	และถ้าเป็นงานเดี่ยวครู อาจให้คนใดคนหนึ่งอธิบาย วิธีหาค่าตอบของเขาก็ได้	ได้ถึงเกณฑ์ร้อยละ 80 จะ ได้รับการประกาศให้เป็น ทีมเก่ง (Great teams) และ ได้รับใบเกียรติบัตรที่ รองลงมา		การอ่าน โดยความช่วยเหลือ ตรวจแก้ไขความถูกต้องใน การทำงานและให้ความ ช่วยเหลือซึ่งกันและกันของ สมาชิกในกลุ่ม
3. ขั้นตอนการทดสอบ (Testing) หลังจาก	3. ขั้นตอนการทดสอบ	3. ขั้นตอนการทดสอบ	3. ขั้นตอนการทดสอบ	3. ขั้นตอนการทดสอบ
นักเรียนเรียนจบแต่ละบท แล้ว ครูจะ ทดสอบ นักเรียนเกี่ยวกับ	4.2 ครูทดสอบนักเรียน เป็นรายบุคคล โดยไม่มีการ ช่วยเหลือกันและเมื่อครู ตรวจผลผลการสอบแล้วจะ คำนวณคะแนนเฉลี่ยของ กลุ่มให้ทราบและถือว่าเป็น คะแนนของนักเรียนแต่ละ คนในกลุ่มด้วย			(Testing) เป็นการทดสอบ ความสามารถด้านการอ่าน ของนักเรียน หลังจากการ ฝึก ใช้แบบฝึกการอ่านออก เสียงเป็นเครื่องมือในการ ทดสอบความเข้าใจ โดยครู จะไม่อนุญาตให้สมาชิกใน กลุ่มช่วยเหลือกัน จากนั้น
ความสามารถในการอ่าน จับใจความ การสร้าง ประโยคจากคำศัพท์ที่ให้ และอ่านออกเสียงคำศัพท์ ประมาณ 15-20 นาที โดย ทดสอบเป็นรายบุคคลไม่				

ตอน 2 (ต่อ)

วราพรรณ สิทธิเลิศ (2552)	ณัฐกาญจน์ เลิศยะโส (2553)	ชัชววัฒน์ สุทธิรัตน์ (2555)	ทิศนา แหมมณี (2558)	ผลการสังเคราะห์ขั้นตอน การจัดการเรียนรู้โดยใช้ เทคนิค CIRC
อนุญาตให้ช่วยเหลือกัน คะแนนของกลุ่มขึ้นอยู่กับ ความสามารถของสมาชิก ในทีมทุกคน เมื่อนักเรียน ทดสอบเสร็จ ครูผู้สอนควร รีบตรวจและบอกคะแนน ของแต่ละทีมให้แต่ละคน ทราบ เพื่อเป็นการกระตุ้น ให้กำลังใจแก่ผู้เรียน	4.3 ชั้นสรุปบทเรียนและ ประเมินผลการทำงานกลุ่ม ครูและนักเรียนรู้ร่วมกันสรุป บทเรียนและประเมินผล การทำงานกลุ่ม โดย อภิปรายถึงผลงานของ นักเรียน และวิธีการทำงาน ของนักเรียนรวมถึงวิธีการ ปรับปรุงการทำงานกลุ่ม			ครูจะเฉลยแบบฝึกหัดและ ตรวจให้คะแนนนักเรียน เป็นรายบุคคล และเป็น กลุ่ม 4. ชั้นตระหนักถึง ความสำเร็จของกลุ่ม (Team recognition) กระตุ้นให้นักเรียน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งเห็นถึงคุณค่าของความ ร่วมมือและความสำเร็จใน ทีม
	4. ชั้นตระหนักถึง ความสำเร็จของกลุ่ม (Team recognition) ทีมที่ที่ครูคิดคะแนนผู้เรียน			

ตอน 2 (ต่อ)

วารพรรณ สิทธิเลิศ (2552)	ณัฐกาญจน์ เลิศยะโส (2553)	ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2555)	ทีศนา แหมมณี (2558)	ผลการสังเคราะห์ขั้นตอน การจัดการเรียนรู้โดยใช้ เทคนิค CIRC
แต่ละคน และแต่ละทีม เสร็จแล้วควรให้รางวัล เกียรติบัตรแก่กลุ่มที่ทำ คะแนนได้ถึงเกณฑ์ที่ กำหนด เพื่อเป็นการ ชี้ให้เห็นคุณค่าความ ร่วมมือและความสำเร็จใน ทีม				

จากการสังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ผู้วิจัยจึงได้สังเคราะห์ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเทคนิค CIRC ดังนี้

1. ขั้นนำเสนอบทเรียน (Present) เป็นการนำเสนอบทเรียนของครู โดยใช้กิจกรรมที่หลากหลายกระตุ้นนักเรียน เพื่อทบทวนเนื้อหาหรือค้นประสบการณ์ใหม่

2. ขั้นฝึกทำงานเป็นทีม ฝึกปฏิบัติกิจกรรมการทำงานกลุ่ม (Practice) และฝึกปฏิบัติกิจกรรมรายบุคคล โดยเน้นทักษะการอ่านออกเสียง แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ

2.1 ฝึกโดยมีครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilities practice) เป็นการทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่มของนักเรียนตามแบบฝึกการอ่าน โดยมีครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกและให้ความช่วยเหลือในการฝึกและทำกิจกรรม

2.2 ฝึกแบบอิสระ (Free practice) เป็นการทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่มของนักเรียนตามแบบฝึกการอ่าน โดยการช่วยตรวจแก้ข้อความถูกต้องในการทำงานและให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันของสมาชิกในกลุ่ม

3. ขั้นการทดสอบ (Testing) เป็นการทดสอบความสามารถด้านการอ่านของนักเรียน หลังจากการฝึก ใช้แบบฝึกการอ่านออกเสียงเป็นเครื่องมือในการทดสอบความเข้าใจ โดยครูจะไม่อนุญาตให้สมาชิกในกลุ่มช่วยเหลือกัน จากนั้นครูจะเฉลยแบบฝึกหัดและตรวจให้คะแนนนักเรียนเป็นรายบุคคล และเป็นกลุ่ม

4. ขั้นตระหนักถึงความสำเร็จของกลุ่ม (Team recognition) กระตุ้นให้นักเรียนช่วยเหลือซึ่งกันและกันชี้ให้เห็นถึงคุณค่าของความร่วมมือและความสำเร็จในทีม

4. ประโยชน์ของการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC

Johnson and Johnson (1987) ได้กล่าวถึงการจัดรูปแบบการเรียนรู้ที่ผู้สอนแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มว่าวิธีดังกล่าวช่วยนำมาซึ่งความสำเร็จแก่ผู้เรียนทั้งนี้เพราะ

1. เป็นการสอนแบบเพื่อนสอนเพื่อน (Peer Teaching) เป็นการสอนแบบตัวต่อตัว ทำให้ผู้เรียนสนใจและเอาใจใส่ในบทเรียนมากขึ้น

2. ผู้สอนนำเอาคะแนนที่ได้จากการทดสอบเป็นรายบุคคลของสมาชิกในกลุ่มมาเฉลี่ยเป็นคะแนนของกลุ่มทำให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มพยายามช่วยเหลือกัน เพื่อให้กลุ่มของตัวเองได้รับคะแนน

3. ผู้เรียนมีโอกาสได้เรียนรู้การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพ

4. ผู้เรียนทุกคนได้ฝึกทักษะทางสังคม และการมีเพื่อนร่วมงานช่วยทำให้เรียนรู้วิธีการทำงานร่วมกัน ซึ่งผู้เรียนสามารถจะนำไปใช้ในชีวิตการทำงานที่แท้จริงได้

5. ผู้เรียนที่มีความสามารถในการเรียนดีจะเกิดความรู้สึกภูมิใจว่าตนเอง มีส่วนช่วยเหลือเพื่อน มีส่วนช่วยเหลือสังคมในชั้นเรียน

6. การเรียนแบบแบ่งกลุ่มให้ผู้เรียน ได้ช่วยเหลือกันจะทำให้ผู้เรียนกล้าที่จะตอบ และกล้าแสดงออก เพราะถ้าตอบผิดก็ถือว่าผิดทั้งกลุ่ม ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกว่ามีส่วนร่วม รับผิดชอบร่วมกันเกิดความผูกพันกันและไม่อายเมื่อตอบผิด

โพน สิทธิสุนทร (2543) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการเรียนแบบร่วมมือไว้ดังนี้

1. ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้น และความรู้ที่แน่นจะคงทนกว่า
2. รู้จักการใช้เหตุผลมากขึ้น มีความเข้าใจในเรื่องนั้นลึกซึ้ง และมีความคิด

สร้างสรรค์มากกว่า

3. มีแรงจูงใจทั้งภายในและภายนอกที่จะเรียนรู้มากขึ้น
4. สนใจการทำงานและลดความไม่เป็นระเบียบวินัยของห้องเรียนลงได้มาก
5. ได้รับแนวคิด ความสามารถมากขึ้นจากเพื่อน
6. มีการยอมรับในความแตกต่างระหว่างเพื่อนในด้านต่าง ๆ เช่น ลักษณะนิสัย

เพศความสามารถระดับของสังคม และลักษณะแตกต่างอื่น ๆ ของเพื่อน ซึ่งเมื่อใช้วิธีการนี้จะช่วยให้เกิดความเข้าใจกันดีขึ้น

7. มีการช่วยเหลือสนับสนุนกันในด้านต่าง ๆ
8. มีสุขภาพจิต การปรับตัวและการทำงานในสภาพที่เป็นธรรมชาติดี ไม่เครียด
9. ใช้ความสามารถของตนเองเต็มที่ ที่จะให้กับเพื่อน
10. มีทักษะในด้านสังคมเพิ่มมากขึ้น
11. มีทัศนคติที่ดีมากขึ้นต่อการเรียนวิชานั้นและต่อเพื่อนร่วมชั้น
12. มีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียน
13. มีทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียน

พิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2541) การเรียนแบบร่วมมือได้อธิบายถึงข้อดีของการเรียนแบบร่วมมือ ดังนี้

1. กลุ่มการเรียนแบบร่วมมือ ไม่จำเป็นต้องนำเด็ก ที่มีความคล้ายคลึงกันมาอยู่กลุ่มเดียวกัน ดังนั้นกระบวนการกลุ่มจึงมีความยืดหยุ่นได้มากในชั้นเรียน

2. เด็กสามารถอยู่ในกลุ่มที่มีความแตกต่างกันมาก เช่น อาจอยู่ในกลุ่มที่มีความสามารถและความสนใจที่หลากหลาย

3. ในกลุ่มการเรียนแบบร่วมมือ การแข่งขันมีน้อย ทำให้เด็กเรียนเรียนรู้ได้ดี

4. การเรียนแบบร่วมมือสามารถช่วยเหลือนักเรียนที่แยกตัวได้

5. เป้าหมายของกลุ่มจะได้รับการส่งเสริมให้ได้ความสำเร็จมากยิ่งขึ้น

6. กลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยให้นักเรียนรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า ช่วยให้ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่มและร่วมกันทำงานกับสมาชิกเป็นไปในทางบวก

ดังนั้นเมื่อพิจารณาถึง CIRC จะเห็นได้ว่าเป็นเทคนิควิธีการที่มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการอ่านไปพร้อม ๆ กับเน้นการเรียนรู้เป็นกลุ่มไปด้วยกัน และเห็นได้ชัดเจนว่าเป็นการเรียนรู้ที่คำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งน่าจะก่อให้เกิดบรรยากาศในการเรียนที่ดี เพราะผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนเป็นกลุ่มและเป็นคู่ ให้ผู้เรียนที่มีความสามารถในการอ่านสูงได้ช่วยเหลือผู้เรียนที่มีความสามารถในการอ่านต่ำ เป็นการช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในการอ่านดีขึ้น เพราะผู้เรียนที่เรียนเก่งมักจะเข้าใจคำสอนของผู้สอนและรับรู้ได้ดีกว่าผู้เรียนที่เรียนอ่อนและผู้เรียนเก่งที่อธิบายบทเรียนให้เพื่อนฟังนั้นจะเข้าใจได้ดีขึ้น (Johnson and Johnson, 1987) ทำให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจในการเรียนในการแสดงออก ทำให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนตลอดจนเพื่อนร่วมงานและผู้สอนบรรยากาศในชั้นเรียนดังกล่าวน่าจะเหมาะสมกับการสอนอ่านภาษาอังกฤษให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้น อันจะส่งผลให้ผู้เรียนมีสัมฤทธิ์ผลในการเรียนมากขึ้นด้วย

ตาราง 3 การสังเคราะห์การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงผลบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC

ขั้นตอนการสอนโดยใช้เทคนิค	ขั้นตอนการสอนโดยใช้เทคนิค CIRC	ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
บทบาทสมมติ	ร่วมกับเทคนิค CIRC	แบบการแสดงผลบทบาทสมมติ
1. ขั้นเตรียมความพร้อม เป็นการเตรียมปัญหาประเด็น สถานการณ์ที่จะนำเสนอผ่านบทบาทสมมติ	1. ขั้นนำเสนอบทเรียน (Present) เป็นการนำเสนอบทเรียนของครู โดยใช้กิจกรรมที่หลากหลายกระตุ้นนักเรียน เพื่อทบทวนเนื้อหาหรือค้นพบประเด็นใหม่	1. ขั้นนำเสนอบทเรียนต่อชั้นเรียน กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน โดยการแจ้งจุดประสงค์ในการเรียน กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้จากการใช้คำถามในการสร้างความสนใจ การทักทาย การสอบถามปัญหาหรือความสนใจจากกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผ่านมา อีกทั้งผู้สอนก็จะแนะนำเรื่องที่จะให้ผู้เรียนศึกษา ให้ผู้เรียนเดาหรือคาดการณ์ล่วงหน้า เรื่องที่ผู้สอนจะให้ศึกษา เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร

ตาราง 3 (ต่อ)

ขั้นตอนการสอนโดยใช้เทคนิค บทบาทสมมติ	ขั้นตอนการสอนโดยใช้เทคนิค CIRC	ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบการแสดงบทบาทสมมติ ร่วมกับเทคนิค CIRC
<p>2. ขั้นแสดง เป็นการคัดเลือกผู้แสดง ทำความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหา รวมทั้งจัดฉากและเตรียมอุปกรณ์ แล้วจัดแสดงบทบาทสมมติ ซึ่งการแสดงผู้แสดงจะต้องถ่ายทอดเรื่องราวออกมาเป็นธรรมชาติราบรื่นเป็นชีวิตจริงมากที่สุด</p>	<p>2. ขั้นฝึกทำงานเป็นทีม ฝึกปฏิบัติกิจกรรมการทำงานกลุ่ม (Practice) และฝึกปฏิบัติ กิจกรรมรายบุคคล โดยเน้นทักษะการอ่านออกเสียง แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ 2.1 ฝึกโดยมีครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilities practice) เป็นการทำการร่วมกัน เป็นกลุ่มของนักเรียนตามแบบฝึกการอ่าน โดยมีครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกและให้ความช่วยเหลือในการฝึกและทำการกิจกรรม</p> <p>2.2 ฝึกแบบอิสระ (Free practice) เป็นการทำการร่วมกันเป็นกลุ่มของนักเรียนตามแบบฝึกการอ่าน โดยให้การช่วยตรวจแก้ข้อความถูกต้องในการทำงานและให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันของสมาชิกในกลุ่ม</p>	<p>2. ขั้นปฏิบัติกิจกรรม ผู้สอนแบ่งกลุ่มผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้มีทักษะการสื่อสารระหว่างเพื่อนในกลุ่ม ผู้สอนคอยเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการทำการกิจกรรมกลุ่ม ให้ผู้เรียนได้เกิดกระบวนการระดมความคิด วิเคราะห์เนื้อหาที่เรียนร่วมกัน ฝึกการทำงานร่วมกันเป็นทีม นำไปสู่การสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างเพื่อน ทั้งนี้มีการคัดเลือกผู้แสดง ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการแสดงบทบาทก่อนถ่ายทอดเรื่องราวผ่านการแสดงบทบาทสมมติจากเนื้อเรื่องให้ผู้เรียนได้ศึกษา และมีภาควิเคราะห์ อภิปรายการแสดงบทบาทสมมติซึ่งเกิดจากประสบการณ์ตรงของผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านการปฏิบัติ ทำให้เข้าใจเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น</p>

ตาราง 3 (ต่อ)

ขั้นตอนการสอนโดยใช้เทคนิค บทบาทสมมติ	ขั้นตอนการสอนโดยใช้เทคนิค CIRC	ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบการแสดงบทบาทสมมติ ร่วมกับเทคนิค CIRC
<p>3. ขั้นสรุปผลและวิเคราะห์ผล กระตุ้นให้ ผู้เรียนแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ที่ตนคิดที่มีต่อ พฤติกรรมของตัวละครนั้น ๆ มุ่งอธิบาย เหตุผลและพฤติกรรมที่แสดงออกมา เพื่อให้ ผู้เรียนเกิดแนวความคิดกว้างขวางขึ้นแล้วนำ ความคิดและข้อสรุปจากการศึกษาไปสัมพันธ์ กับเหตุการณ์ที่เป็นจริงอยู่ในสังคม</p>	<p>3. ขั้นการทดสอบ (Testing) เป็นการทดสอบ ความสามารถด้านการอ่านของนักเรียน หลังจากการฝึก ใช้แบบฝึกการอ่านออกเสียง เป็นเครื่องมือในการทดสอบความเข้าใจ โดยครู จะไม่อนุญาตให้สมาชิกในกลุ่มช่วยเหลือกัน จากนั้นครูจะเฉลยแบบฝึกหัดและตรวจให้ คะแนนนักเรียนเป็นรายบุคคล และเป็นกลุ่ม</p> <p>4. ขั้นตระหนักถึงความสำคัญของกลุ่ม (Team recognition) กระตุ้นให้นักเรียน ช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อให้เห็นถึงคุณค่าของ ความร่วมมือและความสำเร็จในทีม</p>	<p>3. ขั้นประเมินผล ผู้เรียนนำข้อมูลที่ได้มาแลกเปลี่ยนความรู้ ระหว่างกลุ่ม สรุปอภิปรายต่อประเด็นสำคัญที่ เกี่ยวข้องกับเนื้อหา และเพิ่มเติมประเด็นที่ ผู้เรียนยังไม่เข้าใจหรือยังเข้าใจไม่ครบคลุม นักเรียนตระหนักถึงการทำงานเป็นทีม ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รวมทั้งวัดประเมิน ความรู้ ความเข้าใจเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม ตามกิจกรรมการจัดการเรียนรู้</p>

จากการสังเคราะห์ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติ ร่วมกับเทคนิค CIRC ผู้วิจัยจึงได้สังเคราะห์ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC ดังนี้

1. ชี้นำเสนอบทเรียนต่อชั้นเรียน

กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน โดยการแจ้งจุดประสงค์ในการเรียน กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้จากการใช้คำถามในการเร้าความสนใจ การทักทาย การสอบถามปัญหาหรือความสนใจจากกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผ่านมา อีกทั้งผู้สอนก็จะแนะนำเรื่องที่จะให้ผู้เรียนศึกษา ให้ผู้เรียนเดาหรือคาดการณ์ล่วงหน้าว่าเรื่องที่จะให้ศึกษาเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร

2. ขั้นปฏิบัติกิจกรรม

ผู้สอนแบ่งกลุ่มผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้มีทักษะการสื่อสารระหว่างเพื่อนในกลุ่ม ผู้สอนคอยเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการทำกิจกรรมกลุ่ม ให้ผู้เรียนได้เกิดกระบวนการระดมความคิด วิเคราะห์เนื้อหาที่เรียนร่วมกัน ผูกการทำงานร่วมกันเป็นทีม นำไปสู่การสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างเพื่อน ทั้งนี้มีการคัดเลือกผู้แสดงทำความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหา ก่อนถ่ายทอดเรื่องราวผ่านการแสดงบทบาทสมมติจากเนื้อเรื่องที่ได้ศึกษา และมีการวิเคราะห์อภิปรายการแสดงบทบาทสมมติซึ่งเกิดจากประสบการณ์ตรงที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านการปฏิบัติ ทำให้เข้าใจเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น

3. ขั้นประเมินผล

ผู้เรียนนำข้อมูลที่ได้มาแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกลุ่ม สรุปอภิปรายต่อประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา และเพิ่มเติมประเด็นที่ผู้เรียนยังไม่เข้าใจหรือยังไม่ครอบคลุมนักเรียนตระหนักถึงการทำงานเป็นทีม ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รวมทั้งวัดประเมินความรู้ความเข้าใจเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่มตามกิจกรรมการจัดการเรียนรู้

ผลสัมฤทธิ์ของการเรียน

สมพร เชื้อพันธ์ (2547) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนิชาคณิตศาสตร์ หมายถึง ความสามารถ ความสำเร็จและสมรรถภาพด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนที่ได้จากการเรียนรู้อันเป็นผลมาจากการเรียนการสอน การฝึกฝนหรือประสบการณ์ของแต่ละบุคคลซึ่งสามารถวัดได้จากการทดสอบด้วยวิธีการต่าง ๆ

สายสุนีย์ ปาวงค์ (2548) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลของการเรียนการสอนหรือความสามารถในตัวของผู้เรียน ทั้งด้านความรู้และทักษะที่นักเรียนได้จากการฝึกฝน อบรมหรือสั่งสอน

ปราณี กองจินดา (2549) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถหรือผลสำเร็จที่ได้รับจากกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและประสบการณ์เรียนรู้ทางด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย และยังได้จำแนกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ตามลักษณะของวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนที่แตกต่างกัน

รัตติยา รัตนอุดม (2557) ได้กล่าวถึงความหมายของคำว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลที่เกิดจากการสอนหรือกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งแสดงออกมา 3 ด้าน ได้แก่ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย

สรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นส่วนสำคัญที่บ่งบอกคุณภาพของแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งผู้สอนต้องคำนึงถึงการเรียนรู้ของผู้เรียนรายบุคคล ซึ่งเกิดจากประสบการณ์การเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้รับโดยผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ และทำให้ผู้สอนได้รับรู้ของบกพร่องของแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1. การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

บุญชม ศรีสะอาด (2545) การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง การวัดผลเพื่อตัดสินความสามารถของนักเรียนเมื่อมีการเรียนการสอนสิ้นสุดลงในแต่ละหน่วยหรือแต่ละวิชา ทำให้ผู้สอนได้ทราบว่านักเรียนมีความสำเร็จในการเรียนไปแล้วมากน้อยหรือแต่ละรายวิชา เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการพัฒนาไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ โดยอาศัยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล การสร้างแบบทดสอบดังกล่าวมักจะเป็นแบบสอบแบบเลือกตอบเนื่องจากเป็นแบบทดสอบที่ดีเหมาะสมสามารถตรวจให้คะแนนง่ายรวดเร็ว ปรับปรุงให้มีคุณภาพดีเป็นมาตรฐานสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้อย่างเที่ยงตรงคะแนนที่วัดมามีความเชื่อมั่นสูง แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสามารถจำแนกได้ 2 ประเภท คือ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์อิงกลุ่ม และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์อิงเกณฑ์

ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์ (2562) อธิบายว่า การวัดผล (Measurement) คือ การกำหนดตัวเลขให้กับวัตถุ สิ่งของ เหตุการณ์ ปรากฏการณ์ หรือพฤติกรรมต่าง ๆ หรืออาจใช้เครื่องมือไปวัดเพื่อให้ได้ตัวเลขแทนคุณลักษณะต่าง ๆ การวัดผลแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1. วัดทางตรง วัดคุณลักษณะที่ต้องการโดยตรง เช่น ส่วนสูง น้ำหนัก ฯลฯ มาตรฐานวัดจะอยู่ในระดับ Ratio Scale

2. วัดทางอ้อม วัดคุณลักษณะที่ต้องการโดยตรงไม่ได้ ต้องวัดโดยผ่านกระบวนการทางสมอง เช่น วัดความรู้ วัดเจตคติ วัดบุคลิกภาพ ฯลฯ มาตรฐานวัดจะอยู่ในระดับ Interval Scale การวัดทางอ้อมแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ

2.1 ด้านสติปัญญา (Cognitive Domain) เช่น วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วัดเชาวน์ปัญญา วัดความถนัดทางการเรียน วัดความคิดสร้างสรรค์ ฯลฯ

2.2 ด้านความรู้สึก (Affective Domain) เช่น วัดความสนใจ วัดเจตคติ วัดบุคลิกภาพ วัดความวิตกกังวล วัดจริยธรรม ฯลฯ

2.3 ด้านทักษะกลไก (Psychomotor Domain) เช่น การเคลื่อนไหว การปฏิบัติโดยใช้เครื่องมือ ฯลฯ

สรุปได้ว่า การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง การวัดผลสัมฤทธิ์เพื่อทดสอบความรู้ความเข้าใจของผู้เรียน ต่อการจัดการเรียนการสอน โดยการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำแนกได้ 2 ประเภท คือ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์อิงกลุ่ม และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์อิงเกณฑ์ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบฝึกหัด การสังเกตหรือใบงานที่ผู้สอนได้สร้างขึ้น เพื่อให้ทราบถึงการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ว่ามีความเข้าใจเนื้อหาหมากน้อยเพียงใด

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสาร

1. ความหมายของการสื่อสาร

วิลเบอร์ชแรมม (Wilbur, 1954) ให้ความหมายของการสื่อสารไว้ว่า การสื่อสารคือ กระบวนการแลกเปลี่ยนข่าวสาร เกิดขึ้นโดยการถ่ายทอดสารจากบุคคลฝ่ายหนึ่ง ซึ่งทำหน้าที่ส่งสารผ่านสื่อหรือช่องทางต่าง ๆ ไปยังผู้รับสารโดยมี วัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง การสื่อสารจะมีประสิทธิภาพ เมื่อผู้ส่งและผู้รับมีประสบการณ์ร่วมกัน หากประสบการณ์ของผู้ส่งและผู้รับซ้อนกันเป็นวงกว้างมากเท่าใด การสื่อสารนั้นก็ดำเนินไปได้โดยสะดวกและง่ายมากยิ่งขึ้น

อริสโตเติล (Aristotle as cited in Berlo, 1960) ให้คำจำกัดความของการสื่อสารในเชิงวาทศิลป์ (rhetoric) ไว้ว่าการสื่อสาร คือ การแสวงหา “วิธีการในการโน้มน้าวใจทุกรูปแบบ” สาเหตุที่อริสโตเติลนิยามความหมายไว้เช่นนี้ เนื่องจากอริสโตเติลเน้นการสื่อสารในเชิงวาทศิลป์ ซึ่งเน้นแนวคิดและทักษะในการโน้มน้าวใจผู้ฟัง

เบเรลสัน และสไตเนอร์ (Bereson and Steiner, 1964) นิยามความหมายของการสื่อสารว่า “เป็นพฤติกรรมหรือกระบวนการถ่ายทอดข้อมูล ข่าวสาร ความคิด อารมณ์ ความรู้สึก ทักษะ ฯลฯ โดยการใช้สัญลักษณ์ ได้แก่ คำพูด รูปภาพ ตัวเลข กราฟ ฯลฯ” ความหมายของการสื่อสารตามทฤษฎีนี้แสดงให้เห็นว่า “สาร” ในกระบวนการสื่อสารนั้น มีความหลากหลาย ไม่เพียงเฉพาะข้อมูลข่าวสารเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงอารมณ์ ความรู้สึก ความรู้ความสามารถ ฯลฯ ซึ่งผู้ส่งสารต้องการจะสื่อความหมายไปยังผู้รับสารของตน

กองวิจัยการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2542) ให้ความหมายของการสื่อสารว่า การสื่อสารเป็นพฤติกรรมของมนุษย์ที่อาศัยกระบวนการของการถ่ายทอดสารจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร โดยอาศัยเครื่องมือวิธีใดวิธีหนึ่งให้ไปถึงเป้าหมายเพื่อให้ความเข้าใจร่วมกัน การแสดงออกเพื่อการติดต่อสื่อสารนั้นมนุษย์จำเป็นต้องใช้ภาษาในด้านการพูด การฟัง การอ่าน และการเขียน

พิชิต แก้วก่อง (2549) ให้ความหมายของการสื่อสารว่า การสื่อสารเป็นการถ่ายทอดความรู้ ความคิดเห็น เรื่องราวต่าง ๆ จากผู้ส่งสาร ไปยังผู้รับสาร เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน โดยอาศัยเครื่องนำสื่อสารเป็นตัวกลางถ่ายทอด

ดารา ทีปะปาล (2541) ให้ความหมายว่า การสื่อสาร คือ กระบวนการถ่ายทอดข่าวสารระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้องกัน 2 ฝ่ายขึ้นไป ฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ส่งสารไปยังฝ่ายหนึ่งซึ่งเป็นผู้รับข่าวสาร เพื่อให้เกิดการรับรู้ซึ่งกันและกัน และแสดงพฤติกรรมตอบสนองต่อกันและกัน

เสนาะ ดิเฮอร์ (2541) ได้นิยามความหมายของการสื่อสารไว้กล่าวคือ การสื่อสารหมายถึง การกระทำโดยบุคคลเดียวหรือหลายคนในการส่งและการรับข่าวสาร ซึ่งอาจถูกบิดเบือนด้วยสิ่งรบกวนภายใต้สภาพและผลกระทบและโอกาสที่ทำให้เกิดข้อมูลย้อนกลับ ซึ่งการสื่อสารเป็นปฏิกริยาระหว่างนักทางสังคมโดยอาศัยระบบสัญลักษณ์และข่าวสาร

ชนินทร์ ชามทอง (2550) ให้ความหมายของการสื่อสารว่า การสื่อสารหมายถึง การติดต่อซึ่งกันและกันของบุคคลตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไป โดยอาศัยสื่อกลางต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร และสามารถตอบสนองได้ตรงตามความต้องการ

อรอำไพ ศรีวิชัย (2555) ให้ความหมายของการสื่อสารว่า การสื่อสารเป็นการติดต่อและถ่ายทอดความรู้ ความคิดเห็น ข้อมูลของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป โดยอาศัยสื่อต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน

สรุปได้ว่า การสื่อสารเป็นถ่ายทอดข้อมูลและการแลกเปลี่ยนความรู้ความต้องการระหว่างบุคคล ผ่านวาทคิลป์หรือสื่อสัญลักษณ์อื่น ๆ ที่เป็นตัวกลางที่ติดต่อ ซึ่งอาจจะใช้

กระบวนการสื่อสารที่แตกต่างกันไปตามความเหมาะสม หรือความจำเป็นของตนเองและคู่สื่อสาร เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันและมีปฏิริยาตอบสนองระหว่างบุคคล

2. ประเภทของการสื่อสาร

วิลเบอร์ชเรมม (Wilbur, 1954) ได้แบ่งประเภทของการสื่อสารไว้ว่า

1. จำแนกตามจำนวนของผู้ทำการสื่อสาร

การสื่อสารภายในบุคคล (Intrapersonal communication) เป็นการสื่อสารภายในตัวบุคคล ซึ่งอาจมีผลมาจากสิ่งเร้าภายนอก

การสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal communication) เป็นการสื่อสารระหว่างบุคคล 2 คนขึ้นไป ซึ่งมีการเห็นหน้า พูดคุย มีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน

การสื่อสารกลุ่มใหญ่ (Large group communication) เป็นการสื่อสารกับคนหมู่มาก

การสื่อสารมวลชน (Mass communication) เป็นการสื่อสารไปสู่ผู้คนจำนวนมาก (การสื่อสารระดับมหภาค) โดยวิธีการสื่อสารชนิดต่าง ๆ กันไป

2. การจำแนกตามประเภทการสื่อสารเพื่อการบริการ โดยใช้เกณฑ์การเห็นหน้า

การสื่อสารแบบเผชิญหน้า (Face to face communication) เป็นการสื่อสารที่ทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสารเผชิญหน้ากันในการสนทนา

การสื่อสารแบบไม่เผชิญหน้า (Interposed communication) คือ การสื่อสารที่ไม่สามารถเห็นหน้ากันได้ เพราะทั้งผู้รับสารและผู้ส่งสารอยู่กันคนละที่

3. จำแนกประเภทของการสื่อสารเพื่อการบริการตามหลักวิชาการ

3.1 การสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal communication) เป็นการสื่อสารภายในตัวบุคคล ซึ่งอาจมีผลมาจากสิ่งเร้าภายนอก

3.2 การสื่อสารมวลชน (Mass communication) เป็นการสื่อสารไปสู่ผู้คนจำนวนมาก (การสื่อสารระดับมหภาค) โดยวิธีการสื่อสารชนิดต่าง ๆ กันไป

3.3 การสื่อสารในองค์กร (Organization communication) ซึ่งการสื่อสารภายในองค์กรนี้มีความสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาสินค้าและบริการ เพราะบุคลากรจำเป็นต้องทราบนโยบาย ตลอดจนกลยุทธ์

3.4 การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม (Intercultural communication) งานบริการที่ด้นั้น ไม่ควรจำกัดเฉพาะบุคคลเชื้อชาติ

3.5 การสื่อสารด้านการสอน (Instructional Communication)

3.6 ระบบข่าวสาร (Information System) เช่น ระบบ E-Commerce เป็นระบบการสั่งซื้อสินค้า

4. จำแนกประเภทโดยการใช้ภาษาเป็นเกณฑ์

วจนภาษา (Verbal communication) เป็นการสื่อสารที่ใช้ถ้อยคำ มีทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน

อวจนภาษา (Non – Verbal Communication) เป็นการสื่อสารที่ใช้ท่ากัปกรณ์าแทนคำพูด

ถกกลเกียรติ ทองดลลวง (2560) ได้แบ่งประเภทของการสื่อสารไว้ว่า

1. จำแนกตามจำนวนของผู้ทำการสื่อสาร

1.1 การสื่อสารภายในบุคคล (Intrapersonal communication) เป็นการสื่อสารภายในตัวบุคคล ซึ่งอาจมีผลมาจากสิ่งเร้าภายนอก เช่น การอบรมเลี้ยงดู สำหรับการสื่อสารในตัวบุคคลที่จะส่งผลดีต่องานบริการ คือ การมีใจรักในงานบริการ ไม่เห็นแก่ตัว

1.2 การสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal communication) เป็นการสื่อสารระหว่างบุคคล 2 คน ขึ้นไป ซึ่งมีการเห็นหน้า พูดคุย มีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน เช่น การแนะนำสินค้าของพนักงาน แพทย์หรือ พยาบาล เป็นต้น

1.3 การสื่อสารกลุ่มใหญ่ (Large group communication) เป็นการสื่อสารกับคนหมู่มาก เช่น การเรียน การสอน การบรรยาย การหาเสียง การอภิปรายในที่สาธารณะ หรือการประชุมในบริษัท

1.4 การสื่อสารมวลชน (Mass communication) เป็นการสื่อสารไปสู่ผู้คนจำนวนมาก (การสื่อสารระดับมหภาค) โดยวิธีการสื่อสารชนิดต่าง ๆ กันไป เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ โฆษณา ใปลลว ฝ่นพ้บ เป็นต้น คือ แม้ว่าบุคคลจะอยู่ต่างสถานที่กันก็สามารถรับทราบข่าวสารข้อมูลเหมือนกันได้ ผ่านทางสื่อต่าง ๆ เหล่านี้

2. การจำแนกประเภทการสื่อสารเพื่อการบริการ โดยใช้เกณฑ์การเห็นหน้า

2.1 การสื่อสารแบบเผชิญหน้า (Face to face communication) เป็นการสื่อสารที่ทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสารต่างเผชิญหน้ากันในการสนทนา เช่น บริการต้องเข้ามารับ order จากลูกค้า แพทย์ต้องเข้าตรวจรักษา สอบถามอาการกับคนไข้ เป็นต้น

2.2 การสื่อสารแบบไม่เผชิญหน้า (Interposed communication) คือ การสื่อสารที่ไม่สามารถเห็นหน้ากันได้ เพราะทั้งผู้รับสารและผู้ส่งสารต่างอยู่กันคนละที่ เช่น การส่งจดหมาย การโทรศัพท์ เป็นต้น

3. จำแนกประเภทของการสื่อสารเพื่อการบริการตามหลักวิชาการ

3.1 การสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal communication) เป็นการสื่อสารภายในตัวบุคคล ซึ่งอาจมีผลมาจากสิ่งเร้าภายนอก เช่น การอบรมเลี้ยงดู

3.2 การสื่อสารมวลชน (Mass communication) เป็นการสื่อสารไปสู่ผู้คนจำนวนมาก (การสื่อสารระดับมหภาค) โดยวิธีการสื่อสารชนิดต่าง ๆ กันไป เช่น หนังสือพิมพ์

3.3 การสื่อสารในองค์กร (Organization communication) ซึ่งการสื่อสารภายในองค์กรนี้มีความสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาสินค้าและบริการ เพราะบุคลากรจำเป็นต้องทราบนโยบาย ตลอดจนจรรยาบรรณต่าง ๆ

3.4 การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม (Intercultural communication) มีความสำคัญเช่นกันในงานบริการ เนื่องจากงานบริการที่ดีนั้น ไม่ควรจำกัดเฉพาะบุคคลเชื้อชาติ ดังนั้นพนักงานควรเรียนรู้

3.5 การสื่อสารด้านการสอน (Instructional Communication)

3.6 ระบบข่าวสาร (Information System) หากมองง่าย ๆ คือ ระบบ E-Commerce เป็นระบบการสั่งซื้อสินค้าทางอินเทอร์เน็ต

4. จำแนกประเภทโดยการใช้ภาษาเป็นเกณฑ์

4.1 วจนภาษา (Verbal communication) เป็นการสื่อสารที่ใช้ถ้อยคำ มีทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน เช่น การพูดเพื่อจูงใจให้ซื้อสินค้าและบริการ หรือใบปลิวโฆษณาโปรโมชั่น โทรศัพท์มือถือ เป็นต้น

4.2 อวจนภาษา (Non-Verbal Communication) เป็นการสื่อสารที่ใช้อากัปกิริยาแทนคำพูด เช่น การยกมือไหว้ลูกค้าเพื่อต้อนรับ การแสดงแววตา ท่าทางที่เป็นมิตร การสัมผัสมือคนใช้เพื่อแสดงความอบอุ่นใจ หรือการนำวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ มาเพื่อบริการลูกค้า ไม่ว่าจะเป็นโต๊ะ เก้าอี้ จาน ชาม ช้อน ส้อม ที่มีความสวยงาม แข็งแรง ทนทาน เหมาะแก่กาลเทศะ เป็นต้น

ศิริวรรณ อนันต์โท (2553) ได้แบ่งประเภทของการสื่อสารไว้ว่า เป็นได้ทั้งการสื่อสารแบบเป็นทางการ (formal) และไม่เป็นทางการ (informal) วัตถุประสงค์ของการสื่อสารอาจมีความแตกต่างกันหรือเหลื่อมกัน ในที่นี้จะยกเอาการแบ่งประเภทการสื่อสารที่นิยมใช้กันทั่วไป ได้แก่ การแบ่งตามวิธีการสื่อสาร และแบ่งตามระดับการสื่อสาร

1. ประเภทของการสื่อสารแบ่งตามวิธีการสื่อสาร

การแบ่งประเภทของการสื่อสารตามวิธีการสื่อสารนั้น สามารถแบ่งออกได้เป็น

2 ประเภท ได้แก่

1.1 การสื่อสารด้วยวาจา หรือ “วจนภาษา” (Oral/Verbal Communication) เช่น การพูด การร้องเพลง อย่างไรก็ตาม บางครั้งมีการนับเอาการเขียน (writing) และภาษาสัญลักษณ์ (sign language) เข้าเป็นวจนภาษาด้วย ด้วยเหตุที่ว่าต่างก็เป็นการนำเอาคำพูด “word” มาใช้เหมือนกัน

1.2 การสื่อสารที่ไม่ใช้วาจา หรือ “อวจนภาษา” (Nonverbal Communication) เช่น การสื่อสารด้วยตัวหนังสือ สีหน้า ท่าทาง ภาษามือ การส่งสายตา เสียงและน้ำเสียง เป็นต้น โดยปกติแล้วการสื่อสารด้วยคำพูดหรือวจนภาษาเพียงอย่างเดียว ไม่สามารถก่อให้เกิดอิทธิพลต่อผู้ฟังได้มากนัก แต่ถ้าคำพูดนั้นประกอบด้วย อวจนภาษาอื่น ๆ เช่น สำเนียงการพูด ความดัง ความเบาของเสียง จังหวะการพูด เสียงสูงต่ำ เสียงทุ้มแหลม และกิริยาท่าทาง สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้ผู้ส่งสารสามารถ “สื่อ” กับผู้รับได้ลึกซึ้งมากขึ้น ดังนั้น จึงนับว่าการสื่อสารด้วยอวจนภาษาก็มีความสำคัญอย่างมาก

2. ประเภทของการสื่อสารแบ่งตามระดับของการสื่อสาร

นักวิชาการได้มีการจัดประเภทของการสื่อสารตามระดับ (levels) ของการสื่อสาร โดยแบ่งได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้

2.1 การสื่อสารในตนเอง (Intrapersonal or Self-Communication) เป็นการสื่อสารภายในตัวเอง หมายถึง บุคคลผู้นั้นเป็นทั้งผู้ส่งและผู้รับในขณะเดียวกัน ได้แก่

2.1.1 การตระหนักรู้ตนเอง (self-concept หรือ self-awareness) เกี่ยวข้องกับปัจจัยสามประการ ได้แก่ ความเชื่อ (beliefs) ค่านิยม (values) และทัศนคติ (attitudes) ปัจจัยทั้งสามประการนี้ล้วนมีอิทธิพลต่อมนุษย์ ไม่ว่าจะเกี่ยวกับการพูดหรือการแสดงออกทางกายภาพ นักจิตวิทยาบางคนได้รวมเอาภาพลักษณ์ทางร่างกาย (body image) เป็นองค์ประกอบของการสื่อสารระหว่างบุคคลด้วย เพราะภาพลักษณ์ทางร่างกายเป็นสิ่งที่เรารับรู้ตนเอง ไม่ว่าจะในเชิงบวกหรือเชิงลบก็ตามขึ้นอยู่กับมาตรฐานทางสังคมของวัฒนธรรมของเราสิ่งอื่น ๆ ที่อาจส่งผลต่อการตระหนักรู้ตนเอง ได้แก่ คุณลักษณะ (attributes) ความสามารถพิเศษ (talents) บทบาททางสังคม (social role)

2.1.2 การรับรู้ (perception) ในขณะที่การตระหนักรู้ตนเองเป็นการมุ่งเน้นเรื่องภายใน การรับรู้เป็นการมุ่งเน้นเรื่องภายนอก การที่คนเราจะรับรู้โลกภายนอกอย่างไรนั้นย่อมมีรากมาจากความเชื่อ ค่านิยม และทัศนคติ นั้นเอง ดังนั้น การตระหนักรู้ตนเองและการรับรู้จึงเป็นสิ่งที่เกี่ยวพันกัน และมีอิทธิพลซึ่งกันและกันในการเกิดความเข้าใจในตนเองและความเข้าใจต่อโลกภายนอก

2.1.3 ความคาดหวัง (expectation) เป็นการมองไปข้างหน้าเกี่ยวกับบทบาทในอนาคต บางครั้งเป็นการคาดการณ์ความสัมพันธ์ที่เรารู้กันภายในครอบครัวหรือสังคม

กิจกรรมที่เกี่ยวกับการสื่อสารในตนเองมีหลายระดับ เช่น

1. การสนทนาภายใน (Internal Discourse) เช่น การคิด การตั้งอกตั้งใจ และการวิเคราะห์ นักจิตวิทยาบางคนรวมเอาการฝัน การสวดมนต์ การไตร่ตรอง และการทำสมาธิด้วย

2. การพูดหรือร้องเพลงคนเดียว (Solo Vocal Communication) เป็นการออกเสียงดัง ๆ เพื่อสื่อสารกับตนเองเพื่อทำให้ความคิดชัดเจนขึ้น หรือเป็นการปลดปล่อย เช่น บ่นกับตนเองในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

3. การเขียนคนเดียว (Solo Written Communication) เป็นการเขียนที่ไม่มีความตั้งใจจะให้ผู้อื่นได้รับทราบ เช่น การเขียนสมุดบันทึกส่วนตัว เป็นต้น

2.2 การสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication) เป็นการสื่อสารแบบเผชิญหน้าระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร เป็นการสื่อสารที่กระทำอย่างทันทีทันใด (immediacy) และกระทำ ณ สถานที่เดียวกัน (primacy) ทำให้เห็นปฏิกริยาโต้ตอบ (feedback) ได้ง่าย หากผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความสัมพันธ์กันเป็นระยะเวลานาน การสื่อสารระหว่างบุคคลก็จะมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น การสื่อสารระหว่างบุคคลไม่ได้จำกัดเพียงวจนภาษาเท่านั้น แต่ยังรวมถึงอวจนภาษาด้วย วัตถุประสงค์ของการสื่อสารระหว่างบุคคล คือ เพื่อให้เกิดอิทธิพลระหว่างกันทางใดทางหนึ่ง เพื่อช่วยเหลือ ค้นหา แบ่งปัน และเล่นด้วยกัน

การสื่อสารระหว่างบุคคลนั้นสามารถจำแนกประเภทได้อีกตามจำนวนของผู้ที่มีส่วนร่วมในการสื่อสารได้แก่

1. การสื่อสารระหว่างบุคคลสองคน (Dyadic Communication) เช่น แดงคุยกับดำ

2. การสื่อสารแบบกลุ่ม (Group Communication) เกี่ยวข้องกับการสื่อสารระหว่างบุคคลจำนวน สามคนขึ้นไป แต่ถ้าจำนวนคนผู้มีส่วนร่วมยิ่งน้อย การสื่อสารก็จะใกล้เคียงกับการสื่อสารระหว่างบุคคลมากขึ้น การสื่อสารแบบกลุ่มมักจะกระทำโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการแก้ปัญหาหรือการตัดสินใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เช่น กลุ่มศึกษาในมหาวิทยาลัย

3. การสื่อสารสาธารณะ (Public Communication) เกี่ยวข้องกับคนกลุ่มใหญ่ ๆ โดยมีรูปแบบหลักเป็นวิธีการพูดฝ่ายเดียว (monologue) ซึ่งทำให้มีปฏิกริยาโต้ตอบน้อย

ส่วนใหญ่เป็นการสื่อสารเพื่อความบันเทิงและเพื่อการจูงใจ เช่น การบรรยายในชั้นเรียนในมหาวิทยาลัย

4. การสื่อสารองค์กร (Organizational Communication) เป็นการสื่อสารที่กระทำในองค์กรขนาดใหญ่ เช่น องค์กรธุรกิจ บางครั้งถูกจัดว่าเป็นส่วนหนึ่งของการสื่อสารกลุ่มแต่นักวิชาการมักเน้นการสื่อสารองค์กรไปที่การสื่อสารระหว่างนายจ้างกับลูกจ้าง และระหว่างบุคคลที่มีบทบาทหน้าที่ต่าง ๆ ในองค์กรธุรกิจเป็นหลัก

5. การสื่อสารครอบครัว (Family Communication) เป็นรูปแบบการสื่อสารที่เกิดขึ้นภายในครอบครัวเดี่ยว (nuclear family) ครอบครัวขยาย (extended family) และครอบครัวผสม (blended family) ที่เกิดจากการแต่งงานระหว่างพ่อหม้ายและแม่หม้าย เช่น การสื่อสารระหว่างคู่สมรส บิดามารดากับบุตร ญาติพี่น้อง และการสื่อสารระหว่างประเพณีในครอบครัว เป็นต้น

2.3 การสื่อสารมวลชน (Mass Communication) เป็นการสื่อสารที่บุคคลส่งข้อมูลโดยอาศัยสื่อมวลชนไปยังผู้รับสารจำนวนมากพร้อมๆกัน เมื่อเรากล่าวถึงสื่อมวลชน (mass media) ดั้งเดิมมักจะหมายถึงหนังสือพิมพ์ วารสาร วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และภาพยนตร์ เมื่อกล่าวถึงสื่อมวลชนสมัยใหม่อาจรวมถึงอินเทอร์เน็ตและโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่สามารถส่งข่าวสารไปยังผู้รับจำนวนมากได้ โดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่

การสื่อสารมวลชนประกอบด้วยคุณลักษณะห้าประการ ได้แก่

1. ใช้วิธีการทางเทคโนโลยีและเป็นระบบในการผลิต (production) และเผยแพร่ (distribution)

2. การสื่อสารมวลชนจัดว่าเป็นสินค้าเชิงสัญลักษณ์ (symbolic goods) ซึ่งขณะที่ระบบของการแปลงสัญลักษณ์ให้เป็นสินค้าได้ (commodification) ได้มีการปรับเปลี่ยนจากระบบแอนะล็อกเป็นดิจิทัล ทำให้การสื่อสารระหว่างบุคคลต่างๆมีความก้าวหน้ามากขึ้น

3. การผลิต (production) และการรับ (reception) ข้อมูลอยู่ในบริบทที่แยกจากกัน

4. ผู้ผลิตสามารถส่งข้อมูลไปยังผู้ที่อยู่ห่างไกลได้ด้วยเวลา (time) และสถานที่ (space)

5. การสื่อสารมวลชนเกี่ยวข้องกับ “การเผยแพร่ข้อมูล” ซึ่งเป็นรูปแบบการสื่อสารแบบส่งจากผู้หนึ่งไปยังคนจำนวนมาก (one to many) ซึ่งหมายความว่าสินค้าจะถูกผลิตจำนวนมาก เพื่อส่งไปยังผู้ชม/ผู้ฟังที่มีปริมาณมากเช่นเดียวกัน

3. ประเภทของการสื่อสารตามทิศทางของการสื่อสาร

ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. การสื่อสารทางเดียว (One – Way Communication) เป็นการส่งข่าวสารหรือการสื่อความหมายไปยังผู้รับแต่เพียงฝ่ายเดียว โดยที่ผู้รับไม่สามารถมี การตอบสนองในทันที (immediate response) ให้ผู้ส่งทราบได้ แต่อาจจะมีปฏิกริยาสนองกลับ (feedback) ไปยังผู้ส่งภายหลังได้ การสื่อสารในรูปแบบนี้จึงเป็นการที่ผู้รับไม่สามารถมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันได้ทันที จึงมักเป็นการสื่อสารโดยอาศัยสื่อมวลชนเช่น การฟังวิทยุ หรือการชมโทรทัศน์ เหล่านี้เป็นต้น

2. การสื่อสารสองทาง (Two-Way Communication) เป็นการสื่อสารหรือการสื่อความหมายที่ผู้รับมีโอกาสตอบสนองมายังผู้ส่งได้ในทันที โดยที่ผู้ส่งและผู้รับอาจจะอยู่ต่อหน้ากันหรืออาจอยู่คนละสถานที่ก็ได้ แต่ทั้งสองฝ่ายจะสามารถมีการเจรจาหรือการโต้ตอบกันไปมา โดยที่ต่างฝ่ายต่างผลัดกันทำหน้าที่เป็นทั้งผู้ส่งและผู้รับในเวลาเดียวกัน เช่น การพูดโทรศัพท์ การประชุม เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ด้วยศักยภาพของเทคโนโลยีในปัจจุบัน เช่น คอมพิวเตอร์ และอินเทอร์เน็ต การสื่อสารสองทางสามารถเกิดขึ้นได้โดยไม่จำเป็นต้องเกิดระหว่างบุคคลเท่านั้น แต่อาจเป็นการสื่อสารระหว่างบุคคลกับโปรแกรมคอมพิวเตอร์ก็ได้ และการตอบสนองก็ไม่จำเป็นต้องกระทำในทันที เช่น การที่เราไปเขียนคำถามทิ้งไว้บนเว็บบอร์ดหรือกระดานข่าว อาจต้องรอเวลาที่จะมีคนมาตอบหรือให้ความเห็น ซึ่งก็จัดว่าเป็นการสื่อสารสองทางเช่นกัน

เกรียงศักดิ์ เจตีย์แปง (2551) ได้กล่าวเกี่ยวกับประเภทของการสื่อสาร ดังนี้

การสื่อสารมีหลายประเภท ขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่นำมาใช้ในการพิจารณาเกี่ยวกับสถานการณ์การสื่อสาร โดยทั่วไปเกณฑ์ในการพิจารณาแบ่งประเภทของการสื่อสารมี 5 เกณฑ์ คือ

1. เกณฑ์จำนวนของผู้ที่ทำการสื่อสาร
2. เกณฑ์ในเรื่องภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร
3. เกณฑ์การเห็นหน้าค่าตากันระหว่างผู้ที่ทำการสื่อสาร
4. เกณฑ์ความแตกต่างระหว่างผู้ที่ทำการสื่อสาร
5. ลักษณะของเนื้อหาวิชาที่มีการนำการสื่อสารเข้าไปใช้

ซึ่งทั้ง 5 เกณฑ์นี้ ได้แบ่งประเภทการสื่อสารออกไปตามลักษณะของเกณฑ์ต่าง ๆ

ดังนี้

1. การสื่อสารระหว่างบุคคล
2. การสื่อสารภายในตัวบุคคล
3. การสื่อสารกลุ่มใหญ่

4. การสื่อสารมวลชน และ

5. การสื่อสารในองค์กร

1. การสื่อสารระหว่างบุคคล หมายถึง การสื่อสารเฉพาะหน้า สื่อสารกันในรูปแบบเผชิญหน้า และหรือทำการสื่อสารระหว่างคนสองคนในลักษณะที่มีสื่อเป็นตัวกลางในการสื่อสาร เช่น การพูดคุยระหว่างคนสองคน การทักทาย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ผู้ที่ทำการสื่อสารจะเป็นทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสาร เพื่อสร้างและกระชับความสัมพันธ์ที่มีต่อกัน

2. การสื่อสารภายในตัวบุคคล หมายถึง การสื่อสารของบุคคลคนเดียว ซึ่งทำหน้าที่เป็นทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสาร โดยมีระบบประสาทส่วนกลางเป็นศูนย์กลาง ในการแบ่งการส่งและการรับข่าวสารภายในตัวของบุคคล ตัวอย่างได้แก่ การรำพึงกับตัวเอง การทบทวนงานต่าง ๆ ที่ได้เขียนหรือทำมา หรือการร้องเพลงฟังคนเดียว

3. การสื่อสารกลุ่มใหญ่ หมายถึง การสื่อสารระหว่างคนจำนวนมาก ซึ่งมารวมอยู่ในที่เดียวกัน หรือในที่ที่ใกล้เคียงกัน โดยการเข้ามารวมกันของคนจำนวนมากนี้ ทำให้ผู้ส่งสารสามารถควบคุมสถานการณ์ได้น้อย เนื่องจากผู้รับสารมีลักษณะในเรื่องความแตกต่างของบุคคลค่อนข้างมาก การสื่อสารกลุ่มใหญ่อาจปรากฏออกมาในทางสร้างสรรค์ เช่น การฟังอภิปรายการสอนของอาจารย์ที่มีผู้เรียนจำนวนมาก ๆ หรือการรวมกลุ่มกันในทางที่อาจก่อให้เกิดความสับสนวุ่นวายทางสังคม ที่เรียกว่า การจลาจล เช่น การเดินขบวนประท้วง

4. การสื่อสารมวลชน หมายถึง การสื่อสารไปยังคนหมู่มากที่อยู่ในสถานที่ต่างกัน และผู้รับสารจะมีคุณลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์ อันได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ ทางเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกัน การส่งข่าวสารให้กับคนจำนวนมากที่มีความแตกต่างกันและอยู่ในที่ที่ต่างกันได้อย่างทั่วถึงในเวลาอันรวดเร็ว ผู้ส่งสารจำเป็นต้องอาศัยสื่อมวลชนที่มีประสิทธิภาพและมีสมรรถนะสูงในการเข้าถึงคนจำนวนมากได้ ประเภทของสื่อจึงแบ่งออกตามสถานการณ์ที่แตกต่างกันออกไป ดังนี้ สื่อสิ่งพิมพ์ (Print Media) ได้แก่ หนังสือ นิตยสาร ภาพถ่าย สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Media) ได้แก่ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ สื่อที่รับรู้โดยการฟัง (Audio Media) ได้แก่ เทป วิทยุกระจายเสียง สื่อที่รับรู้โดยการมองเห็น (Visual Media) ได้แก่ หนังสือ ภาพถ่าย สื่อที่รับรู้โดยการฟังและการมองเห็น ได้แก่ วิทยุโทรทัศน์ ภาพยนตร์

5. การสื่อสารในองค์กร หมายถึง กระบวนการแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างบุคคลในองค์กรทุกระดับ ทุกหน่วยงาน โดยบุคคลที่มาติดต่อกับสื่อสารกันในองค์กรนั้นจะมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ภายใต้สภาพแวดล้อมบรรยากาศขององค์กร ที่สามารถปรับเปลี่ยนไปตามกาลเทศะและตัวบุคคล ตลอดจนจนสาระเรื่องราวและวัตถุประสงค์ของการสื่อสาร

สรุปได้ว่า ประเภทของการสื่อสาร สามารถจำแนกไว้หลาย ๆ ประเภทและลักษณะ โดยใช้เกณฑ์ในการพิจารณา ตามจุดประสงค์ของการศึกษาหรือวัตถุประสงค์ที่ต้องการจะนำเสนอ แบ่งออกได้เป็น 3 หลักใหญ่ ๆ ดังนี้ 1) จำนวนของผู้สื่อสาร 2) การสื่อเพื่อการบริการ 3) การใช้ภาษา

3. องค์ประกอบของการสื่อสาร

ศูนย์สื่อสารนานาชาติแห่งจุฬาฯ (2554) กล่าวถึงองค์ประกอบของการสื่อสารไว้ว่า กระบวนการถ่ายทอดสารของมนุษย์ประกอบโดยทั่วไป จะประกอบไปด้วยองค์ประกอบ 4 ประการ คือ

1. ผู้ส่งสาร หรือผู้เข้ารหัส (sender/encoder)
2. ผู้รับสาร หรือผู้ถอดรหัส (receiver/decoder)
3. สาร (message)
4. ช่องทางการสื่อสาร (channel)

1. ผู้ส่งสาร (sender) คือ บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เป็นผู้ริเริ่มหรือเริ่มต้นส่งสารไปให้อีกบุคคลหนึ่งจะโดยตั้งใจหรือไม่ก็ตาม หรือเป็นผู้ทำหน้าที่ส่งสารผ่านช่องทางหนึ่งไปยังผู้รับสาร ฉะนั้น ผู้ส่งสารจึงมีบทบาทในการชี้ว่าพฤติกรรมการสื่อสารภายในสถานการณ์หนึ่ง ๆ นั้น จะเป็นไปในรูปใดและมีผลอย่างไรหรืออีกนัยหนึ่งก็คือ ผู้ส่งสารคือ ผู้กระตุ้น (stimulus) ที่ทำให้เกิดการตอบสนอง (response) จากผู้รับสาร หรือผู้ส่งสารอาจเรียก ผู้เข้ารหัส (encoder) คือ ผู้ที่รับผิดชอบในการนำความคิดของผู้ริเริ่ม ความคิดหรือแหล่งสาร (source) ส่งไปยังผู้ที่ต้องการจะสื่อสารด้วย โดยการใช้สัญญาณ (signal) และสัญลักษณ์ (symbol) หรือเรียกว่า การเข้ารหัส (encoding) ซึ่งแสดงถึงเป้าหมายหรือสิ่งที่แหล่งสารต้องการสื่อ

2. ผู้รับสาร (decoder) คือ ผู้ที่รับสารจากบุคคลหนึ่งหรือกลุ่มบุคคลหนึ่ง เมื่อได้รับสารผู้รับสารจะเกิดการตีความและการตอบสนองจะโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตาม และส่งปฏิกิริยาตอบสนอง (feedback) กลับไปให้ผู้ส่งสาร หรือผู้รับสารเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ผู้ถอดรหัส (decoder) คือ ผู้ที่ถอดความหมายของสัญญาณหรือสัญลักษณ์ที่ผู้เข้ารหัสส่งมา หรืออีกนัยหนึ่ง คือ ผู้รับผิดชอบการถอดรหัสของสาร (decoding) เพื่อให้ผู้รับสารปลายทาง (receiver/destination) หรือผู้รับสารที่ผู้ส่งสารต้องการให้ได้รับสารของตน

3. สาร (message) หมายถึง สิ่งที่ผู้ส่งสารไปให้ผู้รับสารในรูปของรหัสคำว่า “รหัส” หมายถึง สัญญาณ (signal) หรือสัญลักษณ์ (symbol) หรือกลุ่มของสัญลักษณ์ที่ถูกสร้างขึ้นในลักษณะที่มีความหมายต่อคน และผู้รับสารสามารถเข้าใจความหมายของมันได้ ต่อเมื่อมีการถอดความหมายของสัญญาณหรือสัญลักษณ์ออกมา สัญญาณหรือสัญลักษณ์

ในที่นี้อาจเป็น คำพูด ตัวหนังสือ รูปภาพ เครื่องหมาย หรือกิริยาท่าทางต่างๆ ฯลฯ ซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงหรือถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก ความต้องการและวัตถุประสงค์ของผู้รับสาร ซึ่งส่วนใหญ่แล้ว สารก็คือ ภาษา (language) โดยสามารถแบ่งเนื้อหาของสารได้ 2 ประเภท คือ

1. รหัสของสารที่ใช้คำ (Verbal Message Codes) ได้แก่ ภาษาอันเป็นระบบของสัญลักษณ์และหรือระบบของสัญญาณที่มนุษย์ใช้เป็นเครื่องมือในการติดต่อซึ่งกันและกัน มนุษย์ได้สร้างขึ้นและพัฒนาสืบทอดมาโดยลำดับ ภาษาจะมีโครงสร้าง (Structure) ที่ทำให้ส่วนประกอบต่าง ๆ (Elements) รวมเข้าไปด้วยกันอย่างมีความหมาย (ส่วนประกอบของภาษา เช่น เสียง (Sound) ตัวอักษร (Letters) คำ (Words) คำสะกดการันต์ เครื่องหมายต่าง ๆ ฯลฯ) ซึ่งสิ่งเหล่านี้สามารถนำมาเรียบเรียงเข้าเป็นถ้อยคำ เป็นวลี และประโยคที่มีความหมาย โดยอาศัยระเบียบและกฎเกณฑ์ของภาษานั้น ๆ เป็นหลัก เช่น โครงสร้างประโยคตามหลักการเขียนภาษาไทย ภาษาอังกฤษ เป็นต้น

2. รหัสของสารที่ไม่ใช้คำ (Nonverbal Message Codes) ได้แก่ ระบบสัญลักษณ์ สัญญาณหรือเครื่องหมายใดๆ ก็ตามที่ไม่เกี่ยวข้องกับการใช้ถ้อยคำ เช่น ดนตรี การเดินระบำ อากัปกิริยาท่าทาง (Gesture) การแสดงทางหน้าตา (Facial Expression) สีธง สัญญาณไฟ คิววัน สัญญาณ การวาดภาพ ฯลฯ ซึ่งแต่ละอย่างมีส่วนประกอบย่อย และเมื่อรวมเข้าด้วยกันตามแบบที่กำหนดก็ทำให้มีความหมายขึ้น

3. ช่องทางการสื่อสาร คือ ตัวกลางที่ช่วยในการนำส่งสารจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร ช่องทางเปรียบเหมือนทางหรือพาหนะระหว่างผู้ร่วมสื่อสาร

เบอร์โล (Berlo, 1960) แบ่งช่องทางการสื่อสารออกเป็น 3 ประเภท

1. ช่องทางที่เป็นตัวกลางนำสารจากผู้ส่งสารไปให้ผู้รับสาร ซึ่งได้แก่ คลื่นแสง คลื่นเสียง วิทยุ โทรเลข โทรศัพท์ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น ช่องทางเหล่านี้เน้นหนักในเรื่องสื่อทางเทคโนโลยี

2. ช่องทางที่เป็นพาหนะของสิ่งที่น่าสนใจ เช่น อากาศ ซึ่งเป็นตัวนำคลื่นเสียงไปสู่ประสาทรับความรู้สึกต่าง ๆ หรือประสาททั้งห้า (ได้แก่ การมองเห็น การได้ยิน การได้กลิ่น การสัมผัส และการลิ้มรส) ช่องทางประเภทนี้พบในกระบวนการสื่อสารระหว่างบุคคล

3. วิธีในการเข้ารหัสและถอดรหัสสาร (mode of encoding and decoding) เช่น การใช้วิธีพูด การใช้วิธีเขียน เป็นต้น ซึ่งนักทฤษฎีนิเทศศาสตร์โดยทั่วไปไม่ยอมรับว่า “ช่องทางการสื่อสาร” ในความหมายนี้

เรโอ (Rao อ้างอิงใน พัทณี เจริญยา, เมตตา วิวัฒน์านุกูล และถิรนนท์ อนุวัชศิริวงศ์ (2538) เน้นว่าช่องทางการสื่อสารมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. ช่องทางเป็นหน่วยพลังงานมวลสาร (matter – energy unit) ประเภทหนึ่ง
ที่เรียกว่าสื่อ (medium)

2. ช่องทางเป็นตัวนำส่งหน่วยพลังงานมวลสาร ซึ่งมีการจัดเป็นระเบียบแบบแผน
ที่เรียกว่า สารสนเทศ (information)

3. ช่องทางเป็นตัวเชื่อมระหว่างบุคคลที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง
องค์ประกอบเพิ่มเติมของการสื่อสาร

สิ่งรบกวน (noise) คือ สิ่งจำกัดประสิทธิภาพการถ่ายทอดสารหรือสิ่งที่เป็น
อุปสรรคต่อการสื่อสาร ทำให้การสื่อสารไม่บรรลุผลเท่าที่ควร หรือบางครั้งอาจทำให้การ
สื่อสารไม่สามารถดำเนินต่อไปได้มีการแบ่งประเภทของสิ่งรบกวนหลายวิธีด้วยกัน เช่น แชนนอน
และวีเวอร์ (Shannon and Weaver) แบ่งสิ่งรบกวนเป็น

1. สิ่งรบกวนทางกายภาพ (physical noise) หมายถึง สิ่งรบกวนซึ่งเกิดขึ้นภายนอก
ตัวบุคคล เช่น เสียงรถยนต์ เสียงคนคุยกัน เสียงประตู ฯลฯ

2. สิ่งรบกวนทางจิตใจ (psychological noise) หมายถึง สิ่งรบกวนซึ่งเกิดขึ้นภายใน
ตัวบุคคล ภายใต้อารมณ์ ความคิด จิตใจ และอารมณ์ของผู้สื่อสาร เช่น ผู้พูดมีอคติต่อเรื่อง มีปัญหาในใจ
ก่อนการพูด หรืออารมณ์ไม่ดี หรือผู้ฟังขาดสมาธิในการฟัง เป็นต้น

ปฏิกริยาตอบสนอง (feedback) คือ สาร แต่เป็นสารที่ผู้รับสารไปให้กับผู้ส่งสาร
เมื่อได้ตีความหมายของสารที่ตนได้รับ ในเมื่อความหมายของสารมีได้อยู่ที่ตัวสาร แต่อยู่ที่การ
ตีความของผู้รับสาร ผู้สื่อสารจึงจำเป็นต้องสนใจและให้ความสำคัญกับปฏิกริยาตอบสนอง
เนื่องจากบางครั้งผู้ส่งสารอาจต้องการส่งสารที่มีความหมาย X ไปให้ผู้รับสาร แต่ผู้รับสารกลับ
ตีความหมายของสารนั้นเป็น Y ซึ่งไม่ตรงกับที่ผู้ส่งสาร ถ้าผู้ส่งสารสังเกตปฏิกริยาตอบสนอง
ว่าไม่เป็นไปในทางที่ตนต้องการ ผู้ส่งสารก็สามารถปรับสารของตนให้ผู้รับสารเข้าใจสารตรง
ตามที่ตนต้องการได้ในที่สุด

เดวิด เค. เบอร์โล (David, 1960 อ้างอิงใน นิพนธ์ คณะนาม, 2563) ได้พัฒนา
ทฤษฎีที่ผู้ส่งจะส่งสารอย่างไร และผู้รับจะรับแปลความหมาย และมีการโต้ตอบกับสารนั้น
อย่างไร ทฤษฎี S M C R ประกอบด้วย

1. ผู้ส่ง (Source) ต้องเป็นผู้ที่มีทักษะความชำนาญในการสื่อสาร โดยมีความสามารถ
ในการเข้ารหัส (encode) เนื้อหาข่าวสาร มีเจตคติที่ดีต่อผู้รับเพื่อผลในการสื่อสาร มีความรู้
อย่างดีเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารที่จะส่ง และควรจะสามารถในการปรับระดับของข้อมูลนั้น
ให้เหมาะสมและง่ายต่อระดับความรู้ของผู้รับ ตลอดจนพื้นฐานทางสังคม และวัฒนธรรม
ที่สอดคล้องกับผู้รับด้วย

2. ข้อมูลข่าวสาร (Message) เกี่ยวข้องทางด้านเนื้อหา สัญลักษณ์ และวิธีการส่งข่าวสาร

3. ช่องทางในการส่ง (Channel) หมายถึงการที่จะส่งข่าวสารโดยการให้ผู้รับได้รับข่าวสารข้อมูลโดยผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 หรือเพียงส่วนใดส่วนหนึ่ง คือ การได้ยิน การมองเห็น การสัมผัส การลิ้มรส หรือการได้กลิ่น

4. ผู้รับ (Receiver) ต้องเป็นผู้มีทักษะความชำนาญในการสื่อสารโดยมีความสามารถในการ “การถอดรหัสสาร” (decode) เป็นผู้ที่มีความรู้ ระดับความรู้ และพื้นฐานทางสังคม วัฒนธรรม เช่นเดียวหรือคล้ายคลึงกันกับผู้ส่งสารจึงจะทำให้การสื่อความหมายหรือการสื่อสารนั้นได้ผล

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของการสื่อสาร คือกระบวนการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสาร ซึ่งประกอบได้ด้วย 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) ผู้ส่งสาร คือ ผู้ริเริ่มหรือผู้เริ่มต้นการสื่อสารไปยังอีกบุคคลหนึ่ง เพื่อให้ทราบข้อมูลตามความต้องการของตน 2) ผู้รับสาร คือ ผู้ที่ได้รับข้อมูลแล้วนำมาตีความหมายเพื่อตอบสนอง 3) สาร คือ ข้อมูลที่ผู้ส่งสารส่งไปยังผู้รับ สามารถเป็นได้ทั้ง สัญลักษณ์หรือสัญญาณ ในที่นี้หมายถึง คำพูด ตัวหนังสือ รูปภาพ เครื่องหมาย หรือกิริยาท่าทางต่าง ๆ 4) ช่องทางการสื่อสาร คือ ช่องทางหรือตัวกลางในการส่งข้อมูลไปยังผู้รับสาร และองค์ประกอบที่เพิ่มเติมขึ้นมาได้แก่ สิ่งรบกวนและปฏิกริยาการตอบสนอง กล่าวคือ สิ่งรบกวนหมายถึง อุปสรรคที่ทำให้กระบวนการสื่อสารลดประสิทธิภาพในการสื่อสาร ซึ่งอาจจะทำให้การรับรู้ข้อมูลไม่ถูกต้องตามที่ผู้ส่งสารต้องการ ปฏิกริยาการตอบสนอง หมายถึง การโต้ตอบระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารเมื่อได้ตีความหมายเมื่อได้รับชุดข้อมูลระหว่างการสื่อสาร

4. รูปแบบของการสื่อสาร

โดมินิก (Dominick, 1993) จำแนกสถานการณ์การสื่อสารออกได้เป็น 3 รูปแบบ ดังนี้

1. การสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Communication)

การสื่อสารระหว่างบุคคล คือ การสื่อสารโดยตรงระหว่างคนสองคนที่มีปฏิสัมพันธ์กันแบบเผชิญหน้าโดยใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 คือ การมองเห็น การได้ยิน การได้กลิ่น การสัมผัส ตลอดจนการลิ้มรส และมีปฏิกริยาตอบสนองแบบปัจจุบันทันที

พัชนี เชนจรรยา และประทุม ฤกษ์กลาง (2531) ได้อธิบายถึง สถานการณ์ของการสื่อสารในการสื่อสารระหว่างบุคคลไว้ดังนี้ คือ เป็นสถานการณ์ของการสื่อสารที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารส่งสัญญาณเพื่อติดต่อสื่อสารกันในวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งอาจจะเป็นการสนทนาระหว่างคน 2 คน หรือกับกลุ่มย่อยในลักษณะของการเผชิญหน้า (Face to Face)

ได้แก่ การพูดคุยกับเพื่อนร่วมงานการอภิปรายในกลุ่มประชุม เป็นต้น โดยที่ทั้งผู้ส่งสาร และผู้รับสารจะสื่อสารได้อย่างอิสระเป็นตัวของตัวเอง มักจะเป็นการสื่อสารด้วยเรื่องที่เป็นส่วนตัว ช่องทาง การสื่อสารแบบเผชิญหน้าสามารถทำให้ทราบปฏิกิริยาสะท้อนกลับ และทราบถึงผลของการสื่อสารได้ทันที

2. การสื่อสารแบบกึ่งกลาง (Machine – Assisted Interpersonal Communication)

การสื่อสารแบบกึ่งกลางเป็นสถานการณ์ของการสื่อสารที่ร่วมกันระหว่าง การสื่อสารระหว่างบุคคล และการสื่อสารมวลชน กล่าวคือ ผู้ส่งสารและผู้รับสาร ไม่มีการเผชิญหน้ากัน ทั้งนี้ด้วยเงื่อนไขของเวลาและสถานที่ ดังนั้น เมื่อผู้ส่งสารจะสื่อสารจึงต้องอาศัยเครื่องมือเพื่อเชื่อมโยงให้สามารถติดต่อสื่อสารกันได้ เช่น การส่งจดหมายถึงกัน การพูดทางโทรศัพท์ เป็นต้น

พัชนี เชยจรรยา และประทุม ฤกษ์กลาง (2531) กล่าวถึง สถานการณ์ของการสื่อสารแบบกึ่งกลางว่า เป็นการสื่อสารที่ต้องมีค่าใช้จ่ายในการส่งหรือรับสารแต่สามารถส่งข่าวสารไปได้ไกล ใช้ได้ทั้งการสื่อสารอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ปฏิกริยาตอบสนองจะไม่เกิดผลในทันทีทันใด ทั้งนี้ด้วยเหตุผลเกี่ยวกับเวลาและสถานที่ ความแตกต่างระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารตลอดจนกรอบประสบการณ์ของทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสารมักจะเป็นประสบการณ์ที่ใกล้เคียงกัน

3. การสื่อสารมวลชน (Mass Communication)

การสื่อสารมวลชน เป็นสถานการณ์ของการสื่อสารอีกอย่างหนึ่ง ซึ่งมีลักษณะสำคัญดังนี้

1. เป็นการสื่อสารที่มุ่งไปยังผู้รับจำนวนมาก ไม่รู้จักมักคุ้นกัน และมีความแตกต่างกันในหมู่ผู้รับ

2. มีการถ่ายทอดสารอย่างเปิดเผยส่วนใหญ่จะกำหนดเวลาให้ถึงกลุ่มผู้รับพร้อม ๆ กัน

3. การสื่อสารมวลชนมักจะเป็นการสื่อสารในองค์การที่ซับซ้อนมีค่าใช้จ่ายที่สูงมาก

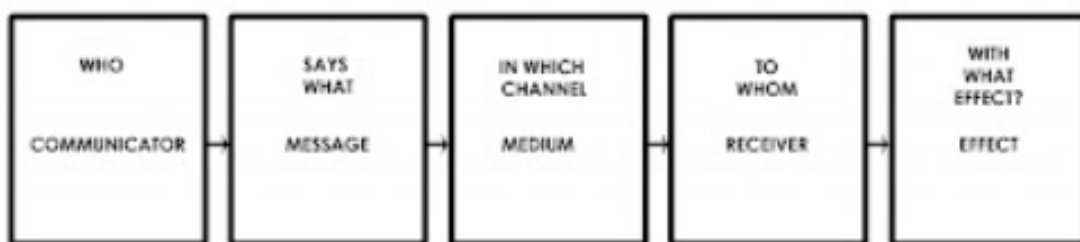
พัชนี เชยจรรยา และประทุม ฤกษ์กลาง (2534) ได้สรุปสถานการณ์ของการสื่อสารมวลชนกับองค์ประกอบของกระบวนการสื่อสารไว้ว่า ผู้ส่งสารในการสื่อสารมวลชนมักจะเป็นองค์กรที่มีโครงสร้างองค์การและมีการจัดระบบทำงานที่ชัดเจน ข่าวสารจากสื่อมวลชนที่ปรากฏ ได้แก่ ข่าวสารในหน้าหนังสือพิมพ์ รายการวิทยุกระจายเสียง หรือวิทยุโทรทัศน์ เป็นผลจากการระดมสมองเพื่อการผลิตจากทีมงานมากกว่า 2 คน ซึ่งจะต้องผ่าน

กระบวนการการเลือกสรรข่าวสาร การตัดสินใจในเรื่องรูปแบบ และวิธีการในการนำเสนอเป็นลำดับขั้นตอนก่อนที่ข่าวสารจะถึงมือผู้รับสารและข่าวสารนั้นจะถูกส่งผ่านอย่างเปิดเผยเพื่อให้สาธารณชนได้รับรู้เกือบจะพร้อม ๆ กัน เช่น การกระจายเสียงทางวิทยุกระจายเสียง หรือวิทยุโทรทัศน์ การตีพิมพ์ข่าวสารในหน้าหนังสือพิมพ์ เป็นต้น ข่าวสารในการสื่อสารมวลชนมักจะเป็นข่าวสารเพื่อสาธารณชน และมักจะได้รับปฏิริยาสะท้อนกลับค่อนข้างช้า นอกจากนี้ยังอาจมีอุปสรรคที่เกิดจากสื่อ อุปสรรคที่เกิดจากการเลือกใช้ภาษาในการสื่อสาร และอุปสรรคจากสภาพแวดล้อม อันจะทำให้ประสิทธิภาพในการสื่อสารลดลงอีกด้วย

สรุปได้ว่า รูปแบบการสื่อสารสามารถแบ่งได้ตามสถานการณ์ในการสื่อสาร เพื่อติดต่อสื่อสารในแบบวงกว้างและวงแคบ เพื่อแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร หรือให้ข้อมูลเพียงผู้ส่งสารเพียงคนเดียว เช่น รายการวิทยุ โทรทัศน์ ซึ่งเป็นการสื่อสารที่ต้องใช้เครื่องมือในการสื่อสาร โดยที่ผู้รับและผู้ส่งอยู่สถานที่และเวลาที่ต่างกัน รูปแบบการสื่อสารนี้ มักคำนึงถึงลักษณะของสถานการณ์ต่อการสื่อสารเป็นสำคัญ

5. แบบจำลองของการสื่อสาร

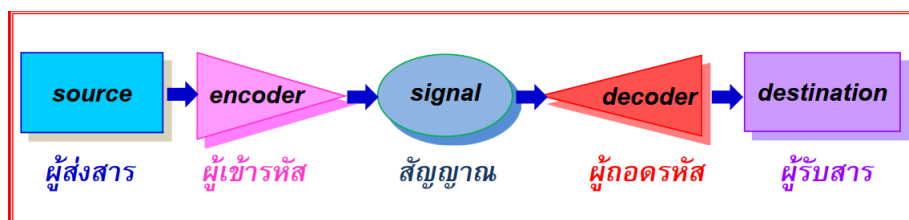
แฮโรลด์ ลาสเวล (Harold, 1958) ได้กล่าวว่า ในการศึกษาเกี่ยวกับการสื่อสารนั้น ควรมีการพิจารณาองค์ประกอบ (Elements) ที่สามารถตอบคำถามให้ได้ครบถ้วนว่า “ใครกล่าวอะไรแก่ใครในช่องทางใดด้วยผลกระทบอะไร” (who says what to whom in what channel with what effect) ซึ่งนับว่าเป็นหลักที่ใช้อธิบายองค์ประกอบของการสื่อสารได้แบบชัดเจนและตรงไปตรงมา

ภาพ 7 แบบจำลองการสื่อสารของแฮโรลด์ ลาสเวล

วิลเบอร์ แชรम्म (Wilbur, 1954) ได้นำเสนอแนวคิดแบบจำลองกระบวนการสื่อสารไว้หลายรูปแบบ เปลี่ยนการมองกระบวนการสื่อสารแบบเส้นตรง (linear view) เป็นการมองเชิงปฏิสัมพันธ์ (interactive view) กระบวนการสื่อสารประกอบด้วยผู้ส่งสาร (source) ผู้เข้ารหัส

(encoder) สัญญาณ (signal) ผู้ถอดรหัส (decoder) และผู้รับสาร (destination) ซึ่งมีความสัมพันธ์กันดังนี้

ภาพ 8 แบบจำลองการสื่อสารของวิลเบอร์ แชมมส์

บุญเลิศ ศุภติลล (2548) ได้กล่าวถึงแบบจำลองการสื่อสารของเดวิด เบอร์โล (Berlo, 1960) ว่าในปี ค.ศ. 1960 ได้อธิบายว่า การสื่อสารประกอบด้วยส่วนประกอบพื้นฐานสำคัญ 6 ประการ คือ

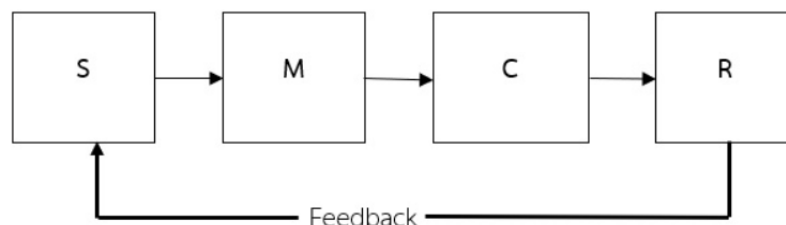
1. แหล่งการสื่อสาร (Communication Source)
2. ผู้เข้ารหัส (Encoder)
3. สาร (Message)
4. ช่องทาง (Channel)
5. ผู้ถอดรหัส (Decoder)
6. ผู้รับการสื่อสาร (Communication Receiver)

เบอร์โล ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า ผู้ส่งสารสามารถเป็นผู้เข้ารหัสซึ่งเป็นบุคคลเดียวกันได้เรียกว่าผู้ส่งสาร (source) และผู้รับสารสามารถเป็นผู้ถอดรหัสซึ่งเป็นบุคคลเดียวกันได้เรียกว่าผู้รับสาร (receiver) ดังนั้นองค์ประกอบสำคัญของกระบวนการสื่อสารตามแนวคิดของเบอร์โล ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก คือ

1. แหล่งสาร (Source)
2. สาร (Message)
3. ช่องทาง (Channel)
4. ผู้รับสาร (Receiver)

แบบจำลองการสื่อสารนี้ นิยมเรียกกันแพร่หลายว่า เอส-เอ็ม-ซี-อาร์ (S-M-C-R) ตามอักษรย่อของแต่ละตัว คือ Source-Message-Channel-Receiver นอกจากนี้ เบอร์โล

(Berlo, 1960) ยังได้แยกแยะปัจจัยย่อย ๆ ขององค์ประกอบทั้งสี่อย่าง ซึ่งต่างก็ช่วยให้การสื่อสารได้ผลสมบูรณ์มากขึ้น

ภาพ 9 แบบจำลองการสื่อสารของเดวิด เบร์โล

สรุปได้ว่า แบบจำลองของการสื่อสาร มีการสื่อสารอยู่ 2 ชนิด ได้แก่ การสื่อสารทางเดียว อย่างเช่นผู้ส่งสาร ส่งสาร ไปยังสาร ไปยังช่องทางหรือสื่อ ไปยังผู้รับสาร และอีกแบบจำลอง คือ การสื่อสารแบบสองทาง ซึ่งจะเพิ่มองค์ประกอบสำคัญอีกหนึ่งส่วน คือ การตอบสนองเป็นการโต้ตอบระหว่างผู้รับสารกับผู้ส่งสาร

6. ประโยชน์ของการสื่อสาร

ชแรมม์ (Wilbur, 1974) ได้กล่าวเกี่ยวกับประโยชน์ของการสื่อสารว่า

1. เพื่อแจ้งให้ทราบ (inform) ในการทำการสื่อสาร ผู้ทำการสื่อสารควรมีความต้องการที่จะบอกกล่าวหรือชี้แจงข่าวสาร เรื่องราว เหตุการณ์ หรือสิ่งอื่นใดให้ผู้รับสารได้รับทราบ

2. เพื่อสอนหรือให้การศึกษา (teach or education) ผู้ทำการสื่อสารอาจมีวัตถุประสงค์เพื่อจะถ่ายทอดวิชาความรู้ หรือเรื่องราวเชิงวิชาการ เพื่อให้ผู้รับสารได้มีโอกาสพัฒนาความรู้ให้เพิ่มพูนยิ่งขึ้น

3. เพื่อสร้างความพอใจหรือให้ความบันเทิง (please or entertain) ผู้ทำการสื่อสารอาจใช้วัตถุประสงค์ในการสื่อสารเพื่อสร้างความพอใจ หรือให้ความบันเทิงแก่ผู้รับสาร โดยอาศัยสารที่ตนเองส่งออกไป ไม่ว่าจะอยู่ในรูปของการพูด การเขียน หรือการแสดงกิริยาต่าง ๆ

4. เพื่อเสนอหรือชักจูงใจ (Propose or persuade) ผู้ทำการสื่อสารอาจใช้วัตถุประสงค์ในการสื่อสารเพื่อให้ข้อเสนอแนะ หรือชักจูงใจในสิ่งใดสิ่งหนึ่งต่อผู้รับสาร และอาจชักจูงใจให้ผู้รับสารมีความคิดคล้ายตาม หรือยอมปฏิบัติตามการเสนอแนะของตน

5. เพื่อเรียนรู้ (learn) วัตถุประสงค์นี้มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับผู้รับสาร การแสวงหาความรู้ ของผู้รับสาร โดยอาศัยลักษณะของสาร ในกรณีนี้มักจะเป็นสารที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับวิชาความรู้เป็นการหาความรู้เพิ่มเติมและเป็นการทำความเข้าใจ กับเนื้อหาของสารที่ผู้ทำการสื่อสารถ่ายทอดมาถึงตน

6. เพื่อกระทำหรือตัดสินใจ (dispose or decide) ในการดำเนินชีวิตของคนเรามีสิ่งหนึ่งที่ต้องกระทำ อยู่เสมอก็คือ การตัดสินใจกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งการตัดสินใจนั้นอาจได้รับการเสนอแนะ หรือชักจูงใจให้กระทำอย่างนั้นอย่างนี้จากบุคคลอื่นอยู่เสมอ ทางเลือกในการตัดสินใจของเราจึงขึ้นอยู่กับข้อเสนอแนะนั้น

อุเทน สุวดีทอง (2555) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการสื่อสารโดยสรุปดังนี้

1. งานบรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างราบรื่น
2. เกิดความรู้สึที่ดีต่อกัน มีความสามัคคี
3. เสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน
4. ลดข้อขัดแย้งที่เกิดจากความไม่เข้าใจกัน
5. ประหยัดทรัพยากรในการทำงาน
6. ประหยัดเวลา แรงงาน และค่าใช้จ่าย
7. ป้องกันการทำงานซ้ำซ้อน

สรุปได้ว่า ประโยชน์ของการสื่อสาร สามารถให้ผู้ฟังหรือผู้รับสาร ทำงานได้อย่างถูกต้อง ทราบเรื่องราวที่ผู้ส่งต้องการสื่อสารเกิดเป็นความสามัคคีในสังคม เกิดการเรียนรู้จากการสื่อสาร อีกทั้งยังช่วยในเรื่องการตัดสินใจเมื่อได้สื่อสารกันระหว่างสองบุคคลขึ้นไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

ปัทมา สุกดำ และคณะ (2556) ผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับการใช้ผังกราฟิกที่มีต่อการอ่านจับใจความภาษาไทยและการเขียนสรุปความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เพื่อเปรียบเทียบการอ่านจับใจความภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก เพื่อเปรียบเทียบการเขียนสรุปความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการ

เรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก มีความสามารถในการอ่านจับใจความภาษาไทย หลังทดลองสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีความสามารถในการเขียนสรุปความ หลังทดลองสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับการใช้ผังกราฟิกอยู่ในระดับมาก

สุภาพร มีอาษา (2560) การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค CIRC เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านและการเขียนภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า 1) กิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมความพร้อม ขั้นที่ 2 ขั้นนำเสนอบทเรียน ขั้นที่ 3 ขั้นปฏิบัติการกลุ่ม และขั้นที่ 4 ขั้นประเมินผลและมอบรางวัล ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อนำไปทดลองใช้พบว่ามีกิจกรรมการเรียนรู้ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 75.93/77.04 2) ผลการใช้และศึกษาผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ 2.1) นักเรียนมีความสามารถในการอ่านภาษาไทยหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2.2) นักเรียนมีความสามารถในการเขียนภาษาไทยหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1 3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นโดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

จิรนุช ภูทองเงิน, ประสพสุข ฤทธิเดช และชัยวัฒน์ สุภักควรกุล. (2563) การพัฒนาการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดการเรียนรู้เขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.45/85.87 เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 2) ค่าดัชนีประสิทธิผลการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC เท่ากับ 0.5655 คิดเป็นร้อยละ 56.55 3) ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC โดยรวมอยู่ในระดับมาก

วิมลรัตน์ จตุรานนท์ และณลินี บำเรอราช (2559) ผลสัมฤทธิ์และเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารด้านทักษะการพูดโดยการแสดงละครของ นักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษชั้นปีที่ 3 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยจ้ปาจ้กดี เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการพูด โดยการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารด้าน การพูดโดยใช้การแสดงละครกับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ โดยทำการเลือกแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) จับสลากเลือกห้องเรียนเป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้องเรียน จำนวน 30 คน ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มที่

จัดการเรียนรู้โดยใช้การแสดงละคร ($\bar{X}=32.83$) สูงกว่ากลุ่มที่จัดการเรียนรู้แบบ ปกติ ($\bar{X}=26.33$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเจตคติของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารด้านการพูดโดยใช้การแสดงละครอยู่ในระดับดี ($\bar{X}=4.32$)

บัวลักษณ์ เพชรงาม (2565) การใช้กิจกรรมบทบาทสมมติในวรรณคดีเรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน ตอน ขุนช้างถวายฎีกา เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนสรุปความตามแนวการสอนภาษาแบบองค์รวมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนสรุปความ ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมบทบาทสมมติในวรรณคดีเรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน ขุนช้างถวายฎีกาตามแนวการสอนภาษาแบบองค์รวม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา กลุ่มตัวอย่างจำนวน 25 คน เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/6 โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แผนการสอนแบบทดสอบในการเขียนสรุปความ ทำการทดสอบทั้งก่อนและหลังการสอน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า ความสามารถในการเขียนสรุปความของนักเรียนสูงขึ้นอยู่ในระดับดีหลังการเรียนโดยใช้แนวการสอนภาษาแบบองค์รวมผ่านกิจกรรมบทบาทสมมติ

รสสุคนธ์ โทอุบล (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลของการใช้กิจกรรมบทบาทสมมติในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษของผู้เรียนหลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ผลการวิจัยพบว่า 1) การเปรียบเทียบความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติของผู้เรียนทั้ง 20 คน สามารถพูดภาษาอังกฤษหลังเรียนโดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติเพื่อพัฒนาความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา ความพึงพอใจแยกเป็นด้าน พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดและมากโดยเรียงลำดับจากมากที่สุดไปหาน้อยสุดได้ดังนี้ 1) ความพึงพอใจต่อความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.70$, S.D. = 0.48) 2) ความพึงพอใจต่อกิจกรรมบทบาทสมมติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.53$, S.D.=0.55) และ 3) ความพึงพอใจต่อเนื้อหาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.95$, S.D.=0.59)

2. งานวิจัยต่างประเทศ

Slavin (1987) ได้ทดลองใช้โปรแกรม CIRC ในการสอนอ่านและเขียนกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 4 ที่มีความสามารถแตกต่างกัน ในการทดลองอ่านและเขียนกับ

นักเรียน ชั้นการอ่าน ให้นักเรียนทำงานเป็นคู่ของตนตามกิจกรรมการอ่าน การถอดความ อธิบายโครงสร้างของเรื่อง การทำนายและการสรุปเรื่อง โดยนักเรียนได้รับการสอนอ่าน โดยตรง ผลการวิจัยพบว่าที่ทำกิจกรรมอยู่ในกลุ่ม CIRC มีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและการ เขียนดีกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญ โดยดูจากการวัดความเข้าใจในการอ่าน การอ่าน คำศัพท์ การใช้เครื่องมือต่าง ๆ ทางภาษา การแสดงออกทางภาษาและการสะกดคำ นักเรียน ที่เรียนแบบร่วมมือและแบบปกติโดยใช้กิจกรรมการเรียนแบบปกติ มีความสามารถในการอ่าน เข้าใจความไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่นักเรียนที่เรียนแบบร่วมมือ โดยใช้ กิจกรรมแบบ CIRC มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่า

Bahroni (2010) ได้ทำการศึกษาวิจัยการพัฒนาความสามารถด้านการเขียนของ นักเรียนเกรด 11 โรงเรียน MAN Tambakberas โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือรูปแบบ CIRC ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ รูปแบบ CIRC ทำให้ความสามารถด้าน การเขียนของนักเรียนเพิ่มขึ้น ในการศึกษาเบื้องต้นคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การเขียนของนักเรียน คือ 61.20 หรือนักเรียน 30 คน (75%) ที่ยังไม่บรรลุเกณฑ์การเรียนรู้ ขั้นต่ำ 70 หลังจากนำกลยุทธ์ไปใช้ในรอบที่ 1 คะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นเป็นนักเรียน 68.03 หรือ 19 คน (52.5%) ยังไม่บรรลุเกณฑ์การเรียนรู้ขั้นต่ำและยังไม่ผ่านเกณฑ์ความสำเร็จ จากนั้นใน รอบที่ 2 คะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นเป็น 72.00 หรือนักเรียนเพียง 9 คน (22.5%) ที่ยังไม่ผ่านเกณฑ์ ความสำเร็จ หมายความว่านักเรียนประมาณ 31 คน (77.5%) ที่ผ่านเกณฑ์ความสำเร็จ (นักเรียน 75% ได้คะแนนสูงกว่า มากกว่าหรือเท่ากับ 70) นอกจากนี้นักเรียนยังมีส่วนร่วมใน การเขียนกิจกรรมงานอีกด้วย

Binod (2019) การศึกษานี้เพื่อค้นหาประสิทธิผลของเทคนิคการใช้บทบาทสมมติ ในการปรับปรุงทักษะการพูดในภาษาอังกฤษ ประชากรของการศึกษาคือนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 10 ของโรงเรียนรัฐบาลจากอำเภอลัมจัง กลุ่มทดลองได้รับการสอนผ่านการใช้บทบาท สมมติ ในขณะที่ชั้นเรียนควบคุมได้รับการสอนผ่านเทคนิคไวยากรณ์แบบดั้งเดิม จำนวน ประชากรทั้งหมดของการศึกษาคือนักศึกษา 40 คนที่ลงทะเบียนในปีการศึกษา 2018/2019 การศึกษาเป็นแนวทางการทดลอง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้คือเอกสารสังเกตการณ์และ การทดสอบการพูด หลังจากเรียนการสอนไปแล้ว 20 บทเรียน ก็มีการทดสอบหลังการพูดโดย ขอให้นักเรียนทั้งสองกลุ่มตอบคำถาม ผลการวิจัย พบว่า ทักษะการพูดของกลุ่มทดลองมีการ ปรับปรุงอย่างมีนัยสำคัญ สรุปได้ว่าการแสดงบทบาทสมมติมีผลกระทบอย่างมากต่อทักษะ การพูดของนักเรียน

I Gusti Ayu Dwi Pradnyandari, Pinatih (2021) การปรับปรุงทักษะการพูดของนักเรียนผ่านเทคนิคการใช้บทบาทสมมติในศตวรรษที่ 21 การพูดเป็นหนึ่งในทักษะที่อยากให้นักเรียนควรเชี่ยวชาญเป็นภาษาอังกฤษ ในชั้นเรียนทักษะการพูดนักเรียนต้องเผชิญกับปัญหาหลายอย่างเช่นผู้เรียนแสดงความกระตือรือร้นและแรงจูงใจในการพูดน้อยกลัวและเขินอายที่จะพูด เกิดขึ้นเนื่องจากปัจจัยบางประการ เช่น ความสนใจ วัสดุ และเทคนิคที่ไม่เหมาะสมซึ่งใช้ในชั้นเรียนที่อ่อน ในการแก้ปัญหาเหล่านั้น จำเป็นต้องมีเทคนิคการสอนที่น่าสนใจ การใช้การแสดงบทบาทสมมติเป็นเทคนิคการสอนที่เหมาะสมในศตวรรษที่ 21 ซึ่งสามารถกระตุ้นให้นักเรียนเรียนรู้โดยเฉพาะในชั้นเรียนการพูดเป็นทางเลือกหนึ่ง การแสดงบทบาทสมมติมีข้อดีหลายประการ หนึ่งในนั้น คือ การกระตุ้นให้นักเรียนพูด การศึกษานี้จะใช้การวิจัยห้องสมุดหรือการค้นหาและทบทวนวรรณกรรม เป็นวิธีการรวบรวมข้อมูล ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าเทคนิคการสอนแบบสวมบทบาทสามารถปรับปรุงทักษะการพูดของนักเรียนในห้องเรียนได้อย่างมาก

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเสริมสร้างทักษะการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เป็นการวิจัยรูปแบบกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC เพื่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคมก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC และ 3) เพื่อศึกษาทักษะการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคมก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. วิธีการสร้างเครื่องมือ
4. การดำเนินการวิจัย
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคม จำนวน 5 ห้อง จำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 125 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคม 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 35 คน ซึ่งได้มาจากการใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster sampling)

ระยะเวลาในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 ใช้เวลาในการทดลองทั้งหมด 14 ชั่วโมง โดยแบ่งเป็นการทดสอบก่อนเรียน 1 ชั่วโมง ทดสอบหลังเรียน 1 ชั่วโมง และดำเนินการทดลอง 12 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 14 ชั่วโมง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย คือ

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC จำนวน 6 แผน รวมเวลา 12 ชั่วโมง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ

2.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ใช้ทดสอบก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (Pre-test) และหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (Post-test) เป็นแบบทดสอบฉบับเดียวกัน โดยเป็นแบบทดสอบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ คะแนนเต็ม 20 คะแนน

2.2 แบบทดสอบวัดทักษะการสื่อสาร ใช้ทดสอบก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (Pre-test) และหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (Post-test) เป็นแบบทดสอบฉบับเดียวกัน โดยเป็นแบบทดสอบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ คะแนนเต็ม 10 คะแนน

2.3 แบบประเมินทักษะการสื่อสาร มีลักษณะเป็นเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubrics) แปรค่าได้ 5 ระดับ คือ คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 36-45 คะแนน มีทักษะการสื่อสารอยู่ในระดับดีที่สุด คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 27-35 คะแนน มีทักษะการสื่อสารอยู่ในระดับดี คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 18-26 คะแนน มีทักษะการสื่อสารอยู่ในระดับปานกลาง คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 9-17 คะแนน มีทักษะการสื่อสารอยู่ในระดับน้อย คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1-8 คะแนน มีทักษะการสื่อสารอยู่ในระดับน้อยที่สุด โดยพิจารณาจากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนเป็นรายด้าน 3 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการพูด 2) ด้านการฟัง 3) ด้านการเขียน

วิธีการสร้างเครื่องมือ

1. การสร้างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC โมเดล จำนวน 6 แผน มีขั้นตอนดังนี้

1.1 ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิจัยวรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่า และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ตัวชี้วัด ม.4-6/1 วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม ตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น ตัวชี้วัด ม.4-6/2 วิเคราะห์ลักษณะเด่นของวรรณคดีเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของสังคมในอดีต ตัวชี้วัด ม.4-6/3 วิเคราะห์และประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ของวรรณคดีและวรรณกรรมในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ ตัวชี้วัด ม.4-6/4 สังเคราะห์ข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคม หนังสือเรียนวรรณคดีและวรรณกรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จุดประสงค์ของบทเรียน เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนวรรณคดี เรื่อง อิเหนา ตอน ตีកะหมังกุกุหนิง เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1.2 จัดทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC จำนวน 6 แผน จำนวน 12 ชั่วโมง มีขั้นตอนดังนี้

1.2.1 ศึกษาคำอธิบายรายวิชา ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และตัวชี้วัด เพื่อกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ และกำหนดเนื้อหาเป็นหน่วย

1.2.2 ออกแบบกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ และสื่อการเรียนการสอน รวมไปถึงการวัดและประเมินผลการเรียน

1.2.3 เสนอแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา การใช้ภาษา และปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง

1.2.4 นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ (Index of item objective congruence: IOC) โดยกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558)

ให้คะแนน	+1	เมื่อแน่ใจว่าแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีเนื้อหาตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้
ให้คะแนน	0	เมื่อแน่ใจว่าแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีเนื้อหาตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้
ให้คะแนน	-1	เมื่อแน่ใจว่าแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีเนื้อหาตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้

ซึ่งค่า IOC ที่ได้ต้องอยู่ระหว่าง 0.5 ถึง 1.00 ซึ่งหมายความว่าแผนการจัดการกิจกรรมการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ โดยนำผลการพิจารณาไปหาค่าดัชนีความสอดคล้องจากสูตร ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนจากผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

จากผลการวิเคราะห์แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ได้ค่า IOC (Index of item Objective Congruence) เท่ากับ 1.00

2. การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบทดสอบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ คะแนนเต็ม 20 คะแนน เพื่อใช้ทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้และหลังการจัดการเรียนรู้ ซึ่งทั้ง 2 แบบทดสอบเป็นแบบทดสอบชุดเดียวกันแต่สลับตัวเลือกมีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพ ดังนี้

2.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สาระเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคม และศึกษาหลักวิธีการสร้างแบบทดสอบแบบปรนัยจากเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2 วิเคราะห์เนื้อหา จุดประสงค์ของกิจกรรมในแต่ละแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ และวางแผนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.3 เสนอแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของคำถาม การใช้ภาษา และปรับปรุงแก้ไข

2.4 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาของข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item Objective Congruence: IOC) ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ถือว่ามีความสอดคล้องกันในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ โดยกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558, p. 177)

+1	หมายถึง	แน่ใจว่าแบบทดสอบวัดตรงจุดประสงค์
0	หมายถึง	ไม่แน่ใจว่าแบบทดสอบวัดตรงจุดประสงค์หรือไม่

-1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบทดสอบไม่ได้วัดตรงจุดประสงค์นั้น

2.5 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีค่า IOC (Index of item Objective Congruence) อยู่ระหว่างที่ 0.67-1.00 ได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.86 ที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

2.6 นำผลการทดสอบมาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อหาประสิทธิภาพรายข้อ โดยพิจารณาจากค่าความยาก (level of difficulty หรือ ค่า p) ระหว่าง 0.2-0.8 และค่าอำนาจจำแนก (discrimination หรือค่า r) ระหว่าง 0.20-1.00 คัดเลือกแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 20 ข้อ ซึ่งได้ค่าความยาก (p) อยู่ระหว่าง 0.66 - 0.80 ค่าอำนาจจำแนก (r) ได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.31-0.60

2.7 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่คัดเลือกไว้ 20 ข้อ ไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ตามสูตร KR-20 ของคูเดอร์และริชาร์ดสัน (Kuder and Richardson) โดยใช้เกณฑ์ความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป จากผลการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ค่าเท่ากับ 0.65

2.8 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 20 ข้อ ที่ได้ปรับปรุงตามเกณฑ์แล้วไปใช้ทดสอบก่อนเรียน (pre-test) และทดสอบหลังเรียน (post-test)

3. การสร้างแบบวัดทักษะการสื่อสาร เป็นแบบทดสอบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ คะแนนเต็ม 10 คะแนน เพื่อใช้ทดสอบก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งทั้ง 2 แบบทดสอบเป็นแบบทดสอบชุดเดียวกันแต่สลับตัวเลือก มีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพ ดังนี้

3.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคม และศึกษาหลักการวิธีการสร้างแบบทดสอบแบบปรนัย จากเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.2 วิเคราะห์เนื้อหา จุดประสงค์ของกิจกรรมในแต่ละแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และวางแผนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.3 เสนอแบบวัดทักษะการสื่อสารต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของคำถาม การใช้ภาษา และปรับปรุงแก้ไข

3.4 นำแบบวัดทักษะการสื่อสาร ที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาของข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of

item Objective Congruence: IOC) ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ถือว่ามีความสอดคล้องกันในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ โดยกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558, p. 177)

+1	หมายถึง	แน่ใจว่าแบบทดสอบวัดตรงจุดประสงค์
0	หมายถึง	ไม่แน่ใจว่าแบบทดสอบวัดตรงจุดประสงค์หรือไม่
-1	หมายถึง	แน่ใจว่าแบบทดสอบไม่ได้วัดตรงจุดประสงค์นั้น

จากผลการวิเคราะห์แบบวัดทักษะการสื่อสารได้ค่า IOC (Index of item Objective Congruence) อยู่ระหว่างที่ 0.67–1.00 ได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.96

3.5 นำแบบวัดทักษะการสื่อสาร ที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

3.6 นำผลการทดสอบมาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อหาประสิทธิภาพรายข้อ โดยพิจารณาจากค่าความยาก (level of difficulty หรือ ค่า p) ระหว่าง 0.2–0.8 และค่าอำนาจจำแนก (discrimination หรือค่า r) ระหว่าง 0.20–1.00 คัดเลือกแบบวัดทักษะการสื่อสารจำนวน 10 ข้อ ซึ่งได้ค่าความยาก (p) อยู่ระหว่าง 0.60–0.80 ค่าอำนาจจำแนก (r) ได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.20–0.60

3.7 นำแบบวัดทักษะการสื่อสาร จำนวน 10 ข้อ ที่ได้ปรับปรุงตามเกณฑ์แล้วไปใช้ทดสอบก่อนเรียน (pre-test) และทดสอบหลังเรียน (post-test)

4. การสร้างแบบประเมินทักษะการสื่อสาร มีลักษณะเป็นเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubrics) แปลค่าได้ 5 ระดับ เพื่อใช้ในการประเมินทักษะการสื่อสารของนักเรียน โดยพิจารณาจากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนเป็นรายด้าน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพูด 2) ด้านการฟัง 3) ด้านการเขียน

4.1 ศึกษารูปแบบประเมินทักษะการสื่อสารและกำหนดประเด็นการประเมินตามทักษะ ซึ่งประกอบด้วย 3 ทักษะ ได้แก่ 1) ด้านการพูด 2) ด้านการฟัง 3) ด้านการเขียน

4.2 สร้างเกณฑ์การประเมินทักษะการสื่อสาร พร้อมทั้งกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubric) กำหนดข้อเชิงคุณภาพในแต่ละระดับการประเมินแต่ละขั้นตอน

สำหรับการให้ความหมายของค่าที่วัด ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการวิจัยโดยการให้ค่าเฉลี่ยเป็นรายชั้น 5 ระดับ ดังนี้ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2555)

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50–5.00 หมายถึง มีทักษะการสื่อสารอยู่ในระดับสูงสุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50–4.49 หมายถึง มีทักษะการสื่อสารอยู่ในระดับสูง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50–3.49 หมายถึง มีทักษะการสื่อสารอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50–2.49 หมายถึง มีทักษะการสื่อสารอยู่ในระดับต่ำ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00–1.49 หมายถึง มีทักษะการสื่อสารอยู่ในระดับต่ำที่สุด

4.3 เสนอแบบประเมินให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องของภาษา และเนื้อหา

4.4 นำเสนอแบบประเมินที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องทางภาษาและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

-1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามไม่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

จากนั้นนำข้อคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยให้มีเกณฑ์อยู่ที่ 0.5 ขึ้นไป พบว่า ในแต่ละประเด็นคำถามมีค่าความสอดคล้องอยู่ที่ 0.67–1.00 ผู้วิจัยนำข้อเสนอนะของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขในเรื่องภาษาและปรับเปลี่ยนหัวข้อบางรายการที่ไม่เหมาะสม ก่อนนำไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

4.5 นำแบบประเมินที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

4.6 นำแบบประเมินทักษะการสื่อสารที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปใช้ในกลุ่มตัวอย่าง ตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 6 แผน

การดำเนินการวิจัย

แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) แบบแผนการวิจัยขั้นพื้นฐาน (Pre Experimental Research) แบบหนึ่งกลุ่มสอบก่อนและหลังเรียน (One-Group Pretest-Posttest Design) (พ่องพรรณ ตรียมงคลกุล, 2543) ดังตาราง 4

ตาราง 4 แบบแผนการวิจัยแบบหนึ่งกลุ่มสอบก่อนและหลังเรียน

ทดสอบก่อนเรียน	ทดลอง	ทดสอบหลังเรียน
T ₁	X	T ₂

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการวิจัย

T ₁	หมายถึง	การทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC
X	หมายถึง	การจัดการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC
T ₂	หมายถึง	การทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC

การดำเนินการทดลอง

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน (pre-test) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 20 ข้อ และแบบทดสอบวัดทักษะการสื่อสาร จำนวน 10 ข้อ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
2. ตรวจสอบให้คะแนนการทำแบบทดสอบ เพื่อหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะการสื่อสาร และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D.
3. ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างเรียนกับแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 6 แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้
4. ผู้วิจัยใช้ระยะเวลาในการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 ใช้เวลาในการทดลองทั้งหมด 12 ชั่วโมง
5. นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบหลังเรียน (post-test) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 20 ข้อ และแบบทดสอบวัดทักษะการสื่อสาร จำนวน 10 ข้อ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งเป็นแบบทดสอบชุดเดียวกับกับแบบทดสอบก่อนเรียนเพียงแต่สลับตัวเลือก
6. ตรวจสอบให้คะแนนการทำแบบทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้ จากนั้นนำมาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบทดสอบวัดทักษะการสื่อสาร S.D.
7. ผู้วิจัยดำเนินการประเมินผลทักษะการสื่อสารของนักเรียน หลังเสร็จกิจกรรมการเรียนรู้ และสรุปผลการประเมินรายคน

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ โดยใช้สูตรทางสถิติ ดังต่อไปนี้

1. สถิติที่ใช้ในการหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

1.1 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนการสอนแบบการ
แสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC

1.1.1 วิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ตามจุดประสงค์
การใช้ภาษา ความถูกต้อง ความครอบคลุมเนื้อหา ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหากิจกรรม
และการประเมินผลของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (Index of Item Objective Congruence:
IOC) (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558)

1.1.2 หาค่าร้อยละ (Percentage)

1.1.3 ค่าเฉลี่ย (Mean)

1.1.4 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

1.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1.2.1 วิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความสอดคล้องตามจุดประสงค์
การเรียนรู้ (Index of Item Objective Congruence: IOC)

1.2.2 วิเคราะห์หาค่าความยาก (p) ของแบบทดสอบ

1.2.3 การวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบ

1.2.4 การหาค่า t-test (t-test Dependent) โดยโปรแกรมสำเร็จรูป

1.2.5 ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบโดยใช้คูเดอร์-ริชาร์ดสัน (KR-20)

2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของ
แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการสื่อสาร ก่อนและหลังเรียนโดยใช้สถิติค่า
t-test (t-test Dependent) โดยโปรแกรมสำเร็จรูป

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การหาค่าร้อยละ

3.2 การหาค่าเฉลี่ย

3.3 การหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเสริมสร้างทักษะการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC เพื่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคมก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC และ 3) เพื่อศึกษาทักษะการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคมก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของแผนกิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC เพื่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคมก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบและผลการประเมินทักษะการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคมก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC เพื่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเสริมสร้างทักษะการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยได้ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม มาตราฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่า และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ตัวชี้วัด ม.4-6/1 วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น ตัวชี้วัด ม.4-6/2 วิเคราะห์ลักษณะเด่นของวรรณคดีเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของสังคมในอดีต ตัวชี้วัด ม.4-6/3 วิเคราะห์และประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ของวรรณคดีและวรรณกรรมในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ ตัวชี้วัด ม.4-6/4 สังเคราะห์ข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคม หนังสือเรียนวรรณคดีและวรรณกรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จุดประสงค์ของบทเรียน เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนวรรณคดี เรื่อง อิเหนา ตอน ตีกระดูกหมิงกู่หนึ่ง เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 6 แผน ดังนี้

ตาราง 5 รายละเอียดแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC เพื่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง อิเหนาเข้ามาไทยได้อย่างไร	2 ชั่วโมง
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง ลักษณะคำประพันธ์เรื่องอิเหนา	2 ชั่วโมง
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ตัวละครในอิเหนา	3 ชั่วโมง
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง เรื่องราวอิเหนา	2 ชั่วโมง
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง ความสัมพันธ์ของตัวละคร	2 ชั่วโมง
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง คุณค่าเรื่องอิเหนา	1 ชั่วโมง
รวม	12 ชั่วโมง

โดยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง 6 แผน ได้นำไปหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยผ่านผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ได้ผลดังต่อไปนี้

ผลการหาค่าความสอดคล้องของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC เพื่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน

จากการตรวจสอบความสอดคล้องของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC เพื่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 6 แผน ซึ่งประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน พบว่าค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC เพื่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีค่าดัชนีความสอดคล้องเฉลี่ยรวม เท่ากับ 1.00 หมายความว่า ความสอดคล้องของเนื้อหา มีความเหมาะสม สามารถนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลได้ ดังตารางแสดงผลการวิเคราะห์ต่อไปนี้

ตาราง 6 แสดงผลการวิเคราะห์คุณภาพของแผนกิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC เพื่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			ดัชนีความสอดคล้อง	ความหมาย
	1	2	3		
1. แผนการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบสำคัญครบถ้วน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
2. ระบุมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด/ผล การเรียนรู้ ถูกต้อง	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
3. การเขียนสาระสำคัญในแผนการ จัดการเรียนรู้ถูกต้อง	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
4. จุดประสงค์การเรียนรู้ระบุพฤติกรรม ชัดเจน ถูกต้อง สามารถวัดได้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
5. สาระการเรียนรู้ครบถ้วน สอดคล้อง กับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง

ตาราง 6 (ต่อ)

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			ดัชนีความ สอดคล้อง	ความหมาย
	1	2	3		
6. กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมครบถ้วนทุกขั้นตอนตามวิธีสอน หรือกระบวนการ หรือเทคนิคการสอนที่ระบุไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
7. กิจกรรมการเรียนรู้มีกลยุทธ์ในการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
8. กิจกรรมการเรียนรู้จัดเรียงลำดับจากง่ายไปหายาก สอดคล้องกับเวลา	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
9. ระบุการใช้สื่อ/แหล่งเรียนรู้ในกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
10. ระบุการใช้สื่อ/แหล่งเรียนรู้สัมพันธ์สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
11. มีหลักฐาน อาทิ สื่อ ใบกิจกรรม ใบความรู้ เครื่องมือวัด ที่ปรากฏในแผนการจัดการเรียนรู้ครบถ้วน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
12. สื่อการเรียนรู้ช่วยกระตุ้นและส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถฝึกปฏิบัติได้ด้วยตนเอง หรือฝึกปฏิบัติเป็นกลุ่ม	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
13. ระบุเครื่องมือสำหรับการวัดผลประเมินผลอย่างชัดเจน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง

ตาราง 6 (ต่อ)

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			ดัชนีความ สอดคล้อง	ความหมาย
	1	2	3		
14. การวัดและประเมินผลมีเครื่องมือ และเกณฑ์ที่ใช้วัดได้ตรงตามมาตรฐาน การเรียนรู้ ตัวชี้วัดและจุดประสงค์	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
15. การวัดและประเมินผลสนองต่อการ ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	+1	+1	+1	1.00	สอดคล้อง
รวม				1.00	สอดคล้อง
ค่าเฉลี่ย				1.00	สอดคล้อง

ดังนั้นแผนกิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC เพื่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการสื่อสาร สามารถสรุปได้ว่า แผนกิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC เพื่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการสื่อสารได้ เนื่องจากเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการสื่อสารจากการทำงานกลุ่ม ช่วยกันระดมสมองและฝึกการคิดวิเคราะห์วิจารณ์จากเรื่อง ที่อ่านอย่างเป็นลำดับ ได้ลงมือในการแก้ปัญหาจริง ซึ่งเป็นการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาต่าง ๆ ทำให้สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างตรงจุดและมีประสิทธิภาพและการทำงานร่วมกับผู้อื่นภายในกลุ่ม ส่งผลให้ผู้เรียนเข้าใจสถานการณ์ จับใจความสำคัญของปัญหาจากเรื่อง ที่อ่าน สามารถเชื่อมโยงและระบุปัญหาจากสถานการณ์ต่าง ๆ และรู้เท่าทันปัญหาอย่างมีเหตุผล

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคมก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC

จากการทดสอบเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน จำนวน 35 คน และได้ นำคะแนนจากการวัดผลสัมฤทธิ์ดังกล่าว มาหาค่าร้อยละของผลต่างของคะแนน พบว่า คะแนนการทดสอบของกลุ่มตัวอย่าง (นักเรียน) ก่อนการจัดกิจกรรมเรียนรู้มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ =7.69) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.=1.41) และคะแนนการทดสอบของกลุ่มตัวอย่าง (นักเรียน) หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ =14.86) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.=3.17)

ตาราง 7 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคม ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC

การทดสอบ	จำนวนคน	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
ก่อนเรียน	35	20	7.69	1.41	14.55*	.000
หลังเรียน	35	20	14.86	3.17		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 7 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคม เมื่อได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC มีค่าเฉลี่ยก่อนเรียน เท่ากับ 7.69 และค่าเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 14.86 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนก่อนและหลังเรียนพบว่า คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบและผลการประเมินทักษะการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคม ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC

จากการทำการทดสอบทักษะการสื่อสารก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC ผู้วิจัยได้นำคะแนนมาวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบพบว่า คะแนนการทดสอบของกลุ่มตัวอย่าง (นักเรียน) ก่อนการจัดกิจกรรมเรียนรู้มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ =3.80) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.=.83) และคะแนนการทดสอบของกลุ่มตัวอย่าง (นักเรียน) หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ =7.40) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.=1.35)

ตาราง 8 ผลการเปรียบเทียบทักษะการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคมก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC

การทดสอบ	จำนวนคน	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
ก่อนเรียน	35	10	3.80	0.83	12.65*	.000
หลังเรียน	35	10	7.40	1.35		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 8 พบว่า ผลการเปรียบเทียบทักษะการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคม เมื่อได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC มีค่าเฉลี่ยก่อนเรียน เท่ากับ 3.80 และค่าเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 7.40 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนก่อนและหลังเรียนพบว่า คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 9 แสดงผลรวมการประเมินทักษะสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
โรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคม หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดง
บทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC

ประเด็นการประเมินทักษะการสื่อสาร	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการพูด			
1.1. พูดคล้องแคล่ว ไม่วกวน	4.23	0.26	สูง
1.2. ภาษาในการพูด	4.22	0.19	สูง
1.3. ประเด็นการถ่ายทอดข้อมูลชัดเจน	4.28	0.16	สูง
รวม	4.24	0.20	สูง
2. ด้านการฟัง			
2.1. สามารถจับใจความสำคัญจากเรื่องราวที่ได้ฟัง	4.37	0.13	สูง
2.2. สามารถวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟัง	4.23	0.26	สูง
2.3. การปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับ	4.71	0.14	สูงที่สุด
รวม	4.45	0.25	สูง
3. ด้านการเขียน			
3.1. เขียนสะกดคำได้ถูกต้อง	4.16	0.24	สูง
3.2. มีความคิดสร้างสรรค์ต่องานเขียน	4.38	0.16	สูง
3.3. เขียนได้ครอบคลุมเนื้อหา	4.40	0.15	สูง
รวม	4.31	0.21	สูง
รวมทั้งหมด	4.33	0.16	สูง

จากตาราง 9 ผลรวมการประเมินทักษะสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคม หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC พบว่า นักเรียนมีทักษะการสื่อสาร เฉลี่ยอยู่ในระดับที่สูง ($\bar{X}$ =4.33) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.=0.16) ซึ่งหมายถึงมีทักษะการสื่อสารอยู่ในระดับสูง โดยกำหนดเกณฑ์แปลค่า เฉลี่ยเป็นรายชั้น 5 ระดับ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2555)

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเสริมสร้างทักษะการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC เพื่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคมก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC และ 3) เพื่อศึกษาทักษะการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคมก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 35 คน ซึ่งได้มาจากการใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster sampling) รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยรูปแบบกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) แบบแผนการวิจัยขั้นพื้นฐาน (Pre Experimental Research) แบบหนึ่งกลุ่มสอบก่อนและหลังเรียน (One-Group Pretest-Posttest Design)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC จำนวน 6 แผน ดังนี้

ตาราง 10 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง อีเหนาเข้ามาไทยได้อย่างไร	2 ชั่วโมง
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง ลักษณะคำประพันธ์เรื่องอีเหนา	2 ชั่วโมง
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ตัวละครในอีเหนา	3 ชั่วโมง
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง เรื่องราวอีเหนา	2 ชั่วโมง
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง ความสัมพันธ์ของตัวละคร	2 ชั่วโมง
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง คุณค่าเรื่องอีเหนา	1 ชั่วโมง
รวม	12 ชั่วโมง

โดยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ผ่านการตรวจสอบความเหมาะสมของด้านภาษา ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และการตรวจค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of item objective congruence) ซึ่งแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00

2. แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ใช้ทดสอบก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (Pre-test) และหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (Post-test) แบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ คะแนนเต็ม 20 คะแนน ที่ผ่านการตรวจสอบความเหมาะสมของภาษา และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และการตรวจค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item Objective Congruence: IOC) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.86 โดยมีค่าความยาก (p) อยู่ระหว่าง 0.66–0.80 ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.31–0.60 และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ตามสูตร KR-20 ของคูเดอร์และริชาร์ดสัน (Kuder and Richardson) (KR-20) เท่ากับ 0.65

3. แบบทดสอบทักษะการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ใช้ทดสอบก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (Pre-test) และหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (Post-test) ข้อสอบแบบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ คะแนนเต็ม 10 คะแนนผ่านการตรวจสอบความเหมาะสมของภาษา และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และการตรวจค่าดัชนี

ความสอดคล้อง (Index of item Objective Congruence: IOC) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.96 โดยมีค่าความยาก (p) อยู่ระหว่าง 0.60–0.80 ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.20–0.60

4. แบบประเมินทักษะการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีลักษณะเป็นเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubrics) แปลค่าได้ 5 ระดับ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2555)

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50–5.00 หมายถึง มีทักษะการสื่อสารอยู่ในระดับสูงที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50–4.49 หมายถึง มีทักษะการสื่อสารอยู่ในระดับสูง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50–3.49 หมายถึง มีทักษะการสื่อสารอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50–2.49 หมายถึง มีทักษะการสื่อสารอยู่ในระดับต่ำ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00–1.49 หมายถึง มีทักษะการสื่อสารอยู่ในระดับต่ำที่สุด

ซึ่งแบบประเมินทักษะการสื่อสารได้ผ่านการตรวจสอบความเหมาะสมของภาษา และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และการตรวจค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item Objective Congruence: IOC) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 1.00 แปลความได้ว่า มีความสอดคล้องสามารถนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลได้

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเสริมสร้างทักษะการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีวัตถุประสงค์ แผนกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง อิเหนาเข้ามาไทยได้อย่างไร แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง ลักษณะคำประพันธ์เรื่อง อิเหนา แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ตัวละครในอิเหนา แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง เรื่องราวอิเหนา แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง ความสัมพันธ์ของตัวละคร แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง คุณค่าเรื่องอิเหนา จำนวน 6 แผนการกิจกรรมการเรียนรู้ มีความสอดคล้อง โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง (IOC) 1.00

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคมก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC ก่อนการจัดการเรียนมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ =7.69) และคะแนนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ =14.86) ผู้วิจัยได้นำคะแนนหลังเรียนและก่อนเรียนของนักเรียนทั้ง 35 คน พบว่าการใช้แผนกิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเสริมสร้างทักษะการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

มีค่าเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 14.86 คะแนน ซึ่งสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการเปรียบเทียบทักษะการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคม ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC จำนวน 10 ข้อ พบว่า ก่อนการจัดการเรียนมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}=3.80$) และคะแนนหลังเรียน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}=7.40$) ผู้วิจัยได้นำคะแนนหลังเรียนและก่อนเรียนของนักเรียนทั้ง 35 คน พบว่า การใช้แผนกิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเสริมสร้างทักษะการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีค่าเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 7.40 คะแนน ซึ่งสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการประเมินทักษะการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคม หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC พบว่า มีค่าเฉลี่ยหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC อยู่ในระดับสูงทุกทักษะ โดยเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการฟัง มีค่าเฉลี่ยที่แปลผล สูงสุด ทั้งนี้ด้านการพูด และด้านการเขียน มีค่าเฉลี่ยรองลงมาตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเสริมสร้างทักษะการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเสริมสร้างทักษะการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังจากที่ได้ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบประสิทธิภาพของเครื่องมือ จำนวน 3 ท่าน ได้ตรวจสอบประสิทธิภาพแล้ว พบว่า แผนกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง อิเหนาเข้ามาไทยได้อย่างไร แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง ลักษณะคำประพันธ์เรื่อง อิเหนา แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ตัวละครในอิเหนา แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง เรื่องราวอิเหนา แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง ความสัมพันธ์ของตัวละคร แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง คุณค่าเรื่องอิเหนา จำนวน 6 แผนการกิจกรรมการเรียนรู้ มีความสอดคล้องกัน ทั้งนี้เพราะได้ทำตามหลักการ มีการวางแผนอย่างดี ผ่านกระบวนการ

ขั้นตอนอย่างเป็นระบบ คือ ใช้หลักทฤษฎีเอกสาร หลักสูตร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้ ในกิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเสริมสร้างทักษะการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือและปรับปรุงแก้ไขให้มีความเหมาะสมสอดคล้องตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความเรียบร้อยก่อนนำไปใช้ และแผนกิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเสริมสร้างทักษะการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สอดคล้องกับ สุภาพร มีอาษา (2560) ศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค CIRC เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านและการเขียนภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า มีกิจกรรมการเรียนรู้ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 75.93 / 77.04 2. ผลการใช้และศึกษาผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ 1) นักเรียนมีความสามารถในการอ่านภาษาไทยหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) นักเรียนมีความสามารถในการเขียนภาษาไทยหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1 และสอดคล้องเช่นเดียวกับ จิรนุช ภูทองเงิน, ประสพสุข ฤทธิเดช และชัยวัฒน์ สุภัควรกุล (2563) การพัฒนาการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยการใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดการเรียนรู้เขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยการใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.45/85.87 เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 2) ค่าดัชนีประสิทธิภาพการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยการใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC เท่ากับ 0.5655 คิดเป็นร้อยละ 56.55 สอดคล้องกับ รสสุคนธ์ โทอุบล (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลของการใช้กิจกรรมบทบาทสมมติในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษของผู้เรียนหลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติของผู้เรียนทั้ง 20 คน สามารถพูดภาษาอังกฤษหลังเรียนโดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 และสอดคล้องกับ วิมลรัตน์ จตุรานนท์ และนลินี บำเรอราช (2559) ผลสัมฤทธิ์และเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารด้านทักษะการพูดโดยการแสดงละครของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษชั้นปีที่ 3 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการพูด โดยการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารด้านการพูดโดยใช้การแสดงละครกับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ โดยทำการเลือกแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) จับสลากเลือกห้องเรียนเป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้องเรียน จำนวน 30 คน

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มที่จัดการเรียนรู้โดยใช้การแสดงละคร ($\bar{X}=32.83$) สูงกว่ากลุ่มที่จัดการเรียนรู้แบบ ปกติ ($\bar{X}=26.33$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคมก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC พบว่า การใช้แผนกิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเสริมสร้างทักษะการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีค่าเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 14.86 คะแนน ซึ่งสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยแผนกิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC ขั้นตอนที่ 2 ขั้นปฏิบัติกิจกรรม ซึ่งให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการระดมความคิดร่วมกัน ฝึกการทำงานเป็นทีม อภิปรายการแสดงบทบาทสมมติซึ่งเกิดจากประสบการณ์ตรงที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านการปฏิบัติ เสริมสร้างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านพุทธิสัยของผู้เรียน โดยมีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ บัวลักษณ์ เพชรงาม (2565) การใช้กิจกรรมบทบาทสมมติในวรรณคดีเรื่อง ชุนช่างขุนแผนตอน ชุนช่างถวายฎีกา เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนสรุปความตามแนวการสอนภาษาแบบองค์รวมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนสรุปความ ก่อนและหลังใช้กิจกรรมบทบาทสมมติในวรรณคดีเรื่อง ชุนช่างขุนแผน ตอน ชุนช่างถวายฎีกาตามแนวการสอนภาษาแบบองค์รวม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ความสามารถในการเขียนสรุปความของนักเรียนสูงขึ้น อยู่ในระดับดีหลังการเรียนโดยใช้แนวการสอนภาษาแบบองค์รวมผ่านกิจกรรมบทบาทสมมติ

3. ผลการเปรียบเทียบทักษะการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคม ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC พบว่า การใช้แผนกิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเสริมสร้างทักษะการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยแผนการจัดการเรียนรู้ ในขั้นตอนที่ 2 ขั้นปฏิบัติกิจกรรม เป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม มีการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นการส่งเสริมทักษะการสื่อสารของผู้เรียนได้ดี โดยค่าคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 7.40 คะแนน ซึ่งสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ Binod (2019) การศึกษานี้เพื่อค้นหาประสิทธิผลของเทคนิคการใช้บทบาทสมมติในการปรับปรุงทักษะการพูดในภาษาอังกฤษ ประชากรของการศึกษาคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 10 ผลการวิจัยพบว่า

ทักษะการพูดของกลุ่มทดลองมีการปรับปรุงอย่างมีนัยสำคัญ สรุปได้ว่าการแสดงบทบาทสมมติมีผลกระทบต่อทักษะการพูดของนักเรียน

4. ผลการประเมินทักษะการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคม ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC พบว่า มีค่าเฉลี่ยหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC อยู่ในระดับสูงทุกทักษะ ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับที่สูง ($\bar{X}=4.33$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.=0.16) ซึ่งหมายถึงมีทักษะการสื่อสารอยู่ในระดับสูง โดยเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการฟัง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ด้านการพูด และด้านการเขียน มีค่าเฉลี่ยรองลงมาตามลำดับ สอดคล้องกับ I Gusti Ayu Dwi Pradnyandari, Pinatih (2021) การปรับปรุงทักษะการพูดของนักเรียนผ่านเทคนิคการใช้บทบาทสมมติในศตวรรษที่ 21 การศึกษานี้จะใช้การวิจัยห้องสมุดหรือการค้นหาและทบทวนวรรณกรรม เป็นวิธีการรวบรวมข้อมูล ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าเทคนิคการสอนแบบสวมบทบาทสามารถปรับปรุงทักษะการพูดของนักเรียนในห้องเรียนได้อย่างมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

เรื่อง ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเสริมสร้างทักษะการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาทักษะการสื่อสารของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้สอนสามารถนำแผนเรื่อง ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเสริมสร้างทักษะการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC ใช้ในระดับชั้นอื่น ๆ และสร้างวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลในรูปแบบใหม่ เช่น การสังเกตการเปรียบเทียบการใช้วัจนภาษาและอวัจนภาษาในการสื่อสาร, การสังเกตบุคลิกท่าทางการเคลื่อนไหวร่างกายต่อการพูด และแบบประเมินการร่วมมือกันในการทำงานเป็นกลุ่ม

2.2 ควรนำกิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC ไปพัฒนาทักษะด้านอื่น เช่น ทักษะด้านวาทศิลป์ ทักษะในการแก้ปัญหา ทักษะด้านการสร้างสรรค์ และนวัตกรรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: ครูสภา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553**. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กองวิจัยการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). **วิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้**. กรุงเทพฯ: กองวิจัยการศึกษา กรมวิชาการ.
- กุสุมา รัชมณี. (2556). **การวิจัยวรรณคดี (พิมพ์ครั้งที่ 2)**. กรุงเทพฯ: ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัย ศิลปากร.
- กุหลาบ มัลลิกะมาส. (2517). **วรรณกรรมปัจจุบัน**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เกรียงศักดิ์ เจดีย์แปง. (2551). **การพัฒนาประสิทธิภาพการสื่อสารภายในองค์กร สำนักประชาสัมพันธ์เขต 3 กรมประชาสัมพันธ์**. สารนิพนธ์ บช.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงราย, เชียงราย.
- จิรนุช ภูทองเงิน, ประสพสุข ฤทธิเดช และชัยวัฒน์ สุภัควรรกุล. (2563). การพัฒนาการเขียน สะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC. **วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม**, 14(3), 45–53.
- ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์. (2562). การพัฒนาแบบวัดความรู้สึกลึกเชิงจำนวน สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอาราบุรี เขต 1. **วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาราชอนแก่น**. 6(3), 118–129.
- ชนัดว์ ชามทอง. (2550). **การจัดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถด้านการสื่อสารทาง วิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่
- ชลิดา ไชยเฉีย. (2555). **ทักษะการจัดการเรียนรู้ 3**. สืบค้นเมื่อ วันที่ 20 มกราคม 2567, จาก http://chalida003.blogspot.com/p/blog-page_2164.html
- ชวลิต ชูกำแพง. (2551). **การพัฒนาหลักสูตร**. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2537). “การทดสอบประสิทธิภาพชุดการสอน”. เอกสารการสอนชุดวิชา เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา หน่วยที่ 1-5. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยนครราชสีมา
ราช.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2555). 80 นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (พิมพ์
ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: แดเน็กซ์อินเตอร์คอร์ปอเรชั่น.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2559). 80 นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (พิมพ์
ครั้งที่ 7). นนทบุรี: พีบาลานซ์ดีไซด์แอนปรินต์ติ้ง.
- ณัฐกาญจน์ เลิศยะโส. (2553). การพัฒนาทักษะการเขียนความเรียงร้อยแก้วโดยใช้การ
สอนแบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแบบฝึกการเขียน สำหรับนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 1. คณะศึกษาศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ณัฐวุฒิ กิจรุ่งเรือง, วัชรินทร์ เสถียรยานนท์ และวัชณี เชาว์ดำรง. (2545). ผู้เรียนเป็นสำคัญและ
การเขียนแผนจัดการเรียนรู้ของครูมืออาชีพตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
กรุงเทพฯ: เบลโล่การพิมพ์.
- ดารา ทีปะปาล. (2541). พฤติกรรมผู้บริโภค. กรุงเทพฯ: รุ่งเรืองสาส์น.
- ตรรกพร สุขเกษม. (2555). การพัฒนาพฤติกรรมการกล้าแสดงออก โดยใช้วิธีการแสดง
บทบาทสมมติของนักศึกษาระดับชั้นปีที่ 1. รายงานวิจัยในชั้นเรียน รายวิชานโยบาย
สาธารณะและการวางแผนเชิงกลยุทธ์. กำแพงเพชร: มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- ถกลเกียรติ ทองตาส่วง. (2560). ประเภทของการสื่อสาร. สืบค้นเมื่อวันที่ 27 ธันวาคม 2566,
จาก [https://sites.google.com/a/damrong.ac.th/communicationandnetwork-
thakolkeart-m-2-10/prapheth-kar-suxsar](https://sites.google.com/a/damrong.ac.th/communicationandnetwork-thakolkeart-m-2-10/prapheth-kar-suxsar)
- ทัศนีย์ สงวนสัตย์. (2542). ของฝากครูอังกฤษ. กรุงเทพฯ: การศาสนา.
- ทิตนา แหมมณี. (2547). ศาสตร์: องค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มี
ประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตนา แหมมณี. (2550). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มี
ประสิทธิภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์.
- ทิตนา แหมมณี. (2551). 14 วิธีสอนสำหรับครูมืออาชีพ (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
แห่งจุฬาลงกรณ์.
- ทิตนา แหมมณี. (2552). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มี
ประสิทธิภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ทิศนา แคมมณี. (2558). **ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ** (พิมพ์ครั้งที่ 19). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธิดารัตน์ วิเชียรลม. (2554). **การใช้กิจกรรมบทบาทสมมติในการพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองหลวงศึกษา**. รายงานการศึกษาอิสระ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- นงนิต บุญประสิทธิ์. (2544). **ผลการพัฒนาการเรียนการสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต โดยกิจกรรมการเรียนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาและบูรณาการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2**. พะเยา: โรงเรียนบ้านเจน (เจนจันทรานุกูล).
- นรวิรัชต์ พันเชียร. (2562). **เทคนิคการสอนแบบการแสดงบทบาทสมมติ (Role playing)**. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 มกราคม 2567, จาก <https://www.truelookpanya.com/dhamma/content/76456>.
- นินาท คณะนาม. (2563). **ทฤษฎี S M C R ของเบอร์โกลิ (Berio)**. สืบค้นเมื่อวันที่ 27 ธันวาคม 2566, จาก <https://www.gotoknow.org/posts/674697>
- นุชจรี ภูเงิน. (2556). **การพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้บทบาทสมมติของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 สาขางานคอมพิวเตอร์ธุรกิจ โรงเรียนกรุงเทพการบัญชีวิทยาลัย**. กรุงเทพฯ: โรงเรียนกรุงเทพการบัญชีวิทยาลัย.
- บัณฑิต ทิพย์เดช. (2561). **วรรณกรรมปัจจุบัน**. เชียงใหม่: โชตนาพรินท์.
- บัวลักษณ์ เพชรงาม. (2565). **การพัฒนาแผนที่เส้นทางการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะภาษาไทยสำหรับนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6**. *Journal of Roi Kaensarn Academi*. 7(6), 248–261.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **การวิจัยเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญเลิศ ศุภดิลก. (2548). **เอกสารการสอนประมวลสาระชุดวิชาปรัชญา นิเทศศาสตร์และทฤษฎีการสื่อสาร**. สาขาวิชา นิเทศศาสตร์. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ประพนธ์ เรืองณรงค์. (2545). **ชุดปฏิรูปการเรียนรู้ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 4**. กรุงเทพฯ: ประสานมิตร.
- ประภาศรี สีหอำไพ. (2550). **วัฒนธรรมทางภาษา** (พิมพ์ครั้งที่ 3 ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ปราณี กองจินดา. (2549). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์และทักษะการคิดเลขในใจของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามรูปแบบซิปปาโดยใช้แบบฝึกหัดที่เน้นทักษะการคิดเลขในใจกับนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้คู่มือครู. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, พระนครศรีอยุธยา.
- ปฎิพันธ์ อุทยานุกุล. (2555). **วรรณกรรมปัจจุบัน**. เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ปัทมา สุกดำ, นพเก้า ณ พัทลุง และอมลวรรณ วีระธรรมโม. (2556). **ผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับการใช้ผังกราฟิกที่มีต่อการอ่านจับใจความภาษาไทยและการเขียนสรุปความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยทักษิณ, สงขลา.
- ปัทมา ออนนอม. (2560). **การพัฒนาความสามารถในการอ่านและเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้เทคนิค CIRC กับวิธีปกติ**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, ลพบุรี.
- ผ่องพรรณ ตรียมงคลกุล. (2543). **การออกแบบการวิจัย**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ไพฑูริ ลิทธิสุนทร. (2543). การเรียนรู้ผ่านประสบการณ์. **วารสารสานปฏิรูป**, 3(28), 24-27.
- พัชนี เชยจรรยา, เมตตา วิวัฒน์านุกุล และถิรนนท์ อนุวัชศิริวงศ์. (2538). **แนวคิดหลักนิเทศศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 4)**. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- พัชนี เชยจรรยา และประทุม ฤกษ์กลาง. (2531). **ความสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสารในครอบครัวการเปิดรับสื่อมวลชนและความคิดด้านสันติภาพของเด็กไทย**. กรุงเทพฯ: ธรรมศาสตร์.
- พิชิต แก้วก่อ. (2549). **การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาและการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสันหนองควาย**, วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2541). **แนวคิดและแนวทางของการจัดการเรียนการสอนที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง**. กรุงเทพฯ: ภาควิชามัธยมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2550). **ทักษะ 5C เพื่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- พิศมัย กองธรรม. (2552). ผลการเรียนรู้แบบร่วมมือแบบ ซี ไอ อาร์ ซี ผสมผสานกับวิธีชื่อนเนคติคส์ ต่อความสามารถในการอ่านจับใจความและการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี, อุตรธานี.
- ไพโรธ เลิศพิริยมกล. (2542). **วรรณกรรมปัจจุบัน**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- มาเรียม นิลพันธุ์. (2555). **วิธีวิจัยทางการศึกษา** (พิมพ์ครั้งที่ 6). นครปฐม: ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มาเรียม นิลพันธุ์. (2558). **วิธีวิจัยทางการศึกษา**. นครปฐม: ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- รสสุคนธ์ ไทอุบล. (2562). **ผลของการใช้กิจกรรมบทบาทสมมติในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถในการพูด**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.
- รัตติยา รัตน์อุดม. (2547). **การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนแบบโครงการกับการสอนตามแนวคอนสตรัคติวิซึ่ม**. สารนิพนธ์ กศ.ม., กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- รัตนา ศิริลักษณ์. (2540). **การพัฒนาบทเรียนที่ใช้กิจกรรมการละครเพื่อส่งเสริมทักษะฟัง-พูด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6**. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- โรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคม. (2565). **รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา ประจำปีการศึกษา 2565**. พะเยา: โรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคม.
- วชรธีร์ ภารไชโยพันธ์. (2562). **การศึกษาความสามารถในการอ่านจับใจความและพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ร่วมกับแผนผังความคิด**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, นครราชสีมา.
- วรพรรณ ลิทธิเลิศ. (2552). **การเรียนการสอนทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษ**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- วัฒนาพร ระจับทุกข์. (2542). **แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง** (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- วิทย์ ศิวะศรียานนท์. (2541). **วรรณคดีและวรรณคดีวิจารณ์** (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: ธรรมชาติ.

- วิทย์ คิวะศรียนนท์. (2544). **วรรณคดีและวรรณคดีวิจารณ์** (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: ธรรมชาติ.
- วิบูลย์วรรณ มุสิกะนุเคราะห์, (2549). **เอกสารประกอบการสอน รายวิชาวรรณกรรมไทย ปัจจุบัน**. เชียงใหม่: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- วิภา กงกะนันท์. (2556). **วรรณคดีศึกษา** (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สกสค.
- วิมลรัตน์ จตุรานนท์ และณลินี บำเรอราช. (2559). **ผลสัมฤทธิ์และเจตคติต่อการเรียนวิชา ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารด้านทักษะการพูดโดยการแสดงละครของนักศึกษา สาขาวิชาภาษาอังกฤษชั้นปีที่ 3 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยจําปาตักดี**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2553). **นวัตกรรมตามแนวคิดแบบ Backward Design**. มหาสารคาม: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศิริวรรณ อนันต์โท. (2553). **ประเภทของการสื่อสาร**. สืบค้นเมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2566, จาก https://drsiriwan.blogspot.com/2010/03/blog-post_9805.html
- ศูนย์สื่อสารนานาชาติแห่งจุฬาฯ. (2554). **การสื่อสาร**. สืบค้นเมื่อวันที่ 27 ธันวาคม 2566 ,จาก [http://www.chulapedia.chula.ac.th/index.php/การสื่อสาร_\(Communication\)](http://www.chulapedia.chula.ac.th/index.php/การสื่อสาร_(Communication)).
- สังัด อุทรานันท์. (2533). **เทคนิคการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ**. กรุงเทพฯ: มิตรสยาม.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2566). **การแถลงข่าวผลการประเมิน PISA 2022**. สืบค้นเมื่อ 22 มีนาคม 2567, จาก <https://pisathailand.ipst.ac.th/news-21/>.
- สมพร เชื้อพันธ์. (2547). **การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนแบบสร้างองค์ความรู้ ด้วยตนเองกับการจัดการเรียนการสอนตามปกติ**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา. พระนครศรีอยุธยา.
- สมาคมสร้างสรรค์ไทย. (2548). **การใช้บทบาทสมมติในการจัดการเรียนการสอน**. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- สายทิพย์ นุกุลกิจ. (2543). **วรรณกรรมไทยปัจจุบัน** (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- สายฤดี วรกิจโกคาทร. (2558). **คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม.**
กรุงเทพฯ: สยามสปอร์ตพริ้นติ้ง.
- สายสุนีย์ ปาวงศ์. (2548). **การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และ
ปฏิสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่ได้รับการสอนแบบซิปปาและ
แบบสืบเสาะหาความรู้.** วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.ม, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙.**
กรุงเทพฯ: พรินทวาทกราฟฟิค
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2555). **แนวการจัดกิจกรรมแนะแนวตามหลักสูตร
แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.** กรุงเทพฯ: พิมพ์ชุมนุมสหกรณ์
การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สุจิตรา จงสถิตย์วัฒนา. (2558). **เจิมจันทร์กั้งสดาล: ภาษาวรรณศิลป์ในวรรณคดีไทย. โครงการ
เผยแพร่ผลงานวิชาการ.** กรุงเทพฯ: คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุนันทา สุนทรประเสริฐ. (2547). **การสร้างสื่อการสอนและนวัตกรรมการเรียนรู้สู่การพัฒนา
ผู้เรียน.** ราชบุรี: ธรรมรักษ์.
- สุภาพร มีอาษา. (2560). **การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ด้วยเทคนิค CIRC เพื่อ
ส่งเสริมความสามารถในการอ่านและการเขียนภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 3.** การค้นคว้าอิสระ กศ.ม., มหาวิทยาลัยนเรศวร พิชณโลก.
- สุมาลี ชัยเจริญ. (2557). **การออกแบบการสอน : หลักการ ทฤษฎี สู่การปฏิบัติ.** ขอนแก่น:
แอนนาออฟเซต.
- สุวิทย์ มูลคำ และคณะ. (2549). **การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิด.** กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล สุวรรณจันดี. (2554). **การพัฒนาแผนการเรียนรู้สาระพุทธศาสนาโดยใช้กรณี ศึกษา
เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียน วัด
อรัญญาราม อำเภอแม่ทาจังหวัดลำพูน.** การค้นคว้าอิสระ กศ.ม.
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- เสนาะ ดิยาว. (2541). **การสื่อสารในองค์กร (พิมพ์ครั้งที่ 4).** กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ไสว พักขาว. (2542). **การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง.** กรุงเทพฯ: ศูนย์
ศึกษาการพัฒนาครู สถาบันราชภัฏจันทรเกษม. กรุงเทพมหานคร.

- หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). **หลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- องอาจ ไอล้อม. (2555). **วรรณคดีศึกษา**. กรุงเทพฯ: ทริปเฟลด์ กรุ๊ป.
- อดุลย์ วังศรีคุณ. (2557). **การศึกษาไทยในศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อนัญญา วารีสอาด. (2558). **วรรณกรรมวิจารณ์**. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- อรอำไพ ศรีวิชัย. (2555). **การสร้างชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านเวียงผาง**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2546). **หลักการสอน (พิมพ์ครั้งที่ 3)**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2550). **หลักการสอน (ฉบับปรับปรุง) (พิมพ์ครั้งที่ 4)**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- อุเทน สวัสดิ์ทอง. (2555). **ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการสื่อสาร**. เข้าถึงเมื่อวันที่ 28 ธันวาคม 2566, จาก <https://introcommunications.wikispaces.com/>
- อุไร เพ็ชรพงษ์. (2550). **การจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาไทยแก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยกิจกรรมการแสดงละคร**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก
- Bahroni, A. A. (2010). **Improving the writing ability of the eleventh–grade students of man Tambakberas through cooperative integrated reading and composition strategy / Ahmad Agung Bahroni**. Master’s thesis, Universitas Negeri Malang, Indonesia.
- Berelson, B. and Steiner G. A. (1964). **Human Behavior**. New York: Harcourt Brace and World.
- Berlo, D. K. (1960). **Communication : the social matrix of psychiatry**. New York: W.W.Norton.
- Berlo, D. K. (1960). **The process of communication: an introduction to theory and practice**. New York: Holt, Rinehart and Winston.

- Binod, N. (2019). Effectiveness of Role Play in Improving Speaking Skill. **Journal of NELTA Gandaki**, 2019(1), 11–18.
- Bloom Benjamin, S., et al. (1956). **Taxonomy of Educational Objectives**. New York: David Mckay.
- Dominick, J. R. (1993). **The Dynamics of Mass Communication**. New York: McGraw–Hill.
- Glasser, W. (1998). **Choice theory in the classroom (Rev. ed.)**. New York: Harper Perennial.
- Gustavus Adolphus college. (2023). **The Value of Studying Literature: A Comprehensive Approach**. Retrieved Retrieved March 9, 2022 From <https://shorturl.asia/aMLs3>
- Harold, D. L. (1958). **Polities: Who Gets What, When, How**. Cleveland: The World.
- I Gusti Ayu Dwi Pradnyandari, Pinatih. (2021). **Improving Students' Speaking Skill Through Role–Play Technique in 21st Century**. Indonesia: Universitas Pendidikan Ganesha.
- Johnson, D. W. and Johnson, R. (1987). **Learning Together and Alone: Cooperative, Competitive and Individualistic Learning** (2nd ed). New Jersey: Prentice–Hall.
- Wilbur, S. (1954). **The process and effects of mass communication**. Urbana: University of Illinois Press.
- Wilbur, S. (1974). **Nature of Communication between Humans. The Process and Effects of Mass Communication**. Urbana: University of Illinois Press
- World Economic Forum. (2016). **The Global Competitiveness Report 2016–2017**. เข้าถึงเมื่อ 22 มีนาคม 2567, from จาก <https://www.weforum.org/publications/the-global-competitiveness-report-2016-2017-1/>

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ

1. ผศ.ดร.วิไลภรณ์ วิชญาวัดณ์ รองคณบดีฝ่ายวิชาการและนวัตกรรมการศึกษา
สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยการศึกษา
มหาวิทยาลัยพะเยา
2. นางสาวศิรินทร์วรรณ พันธุ์วงศ์ ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
โรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา
3. นางอรชพร อะทะเทพ ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
โรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา

ภาคผนวก ข ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตาราง 11 ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของแบบทดสอบกับตัวชี้วัด/จุดประสงค์การเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคม โดยกิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงผลบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC

ตัวชี้วัด/จุดประสงค์การเรียนรู้	แบบทดสอบ ที่	คะแนนความเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	สรุปผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
ท 5.1 ม. 4-6/1 วิเคราะห์และ วิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม ตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น	1	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้
ท 5.1 ม. 4-6/3 วิเคราะห์และ ประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ของ วรรณคดีและวรรณกรรมในฐานะที่ เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ	2	+1	0	+1	0.67	ใช้ได้
ท 5.1 ม. 4-6/3 วิเคราะห์และ ประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ของ วรรณคดีและวรรณกรรมในฐานะที่ เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ	3	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ท 5.1 ม. 4-6/3 วิเคราะห์และ ประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ของ วรรณคดีและวรรณกรรมในฐานะที่ เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ	4	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ท 5.1 ม. 4-6/4 สังเคราะห์ข้อคิด จากวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อ นำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง	5	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้
ท 5.1 ม. 4-6/1 วิเคราะห์และ วิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม ตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น	6	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ท 5.1 ม. 4-6/1 วิเคราะห์และ วิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม ตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น	7	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้

ตัวชี้วัด/จุดประสงค์การเรียนรู้	แบบทดสอบ ที่	คะแนนความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	สรุปผล
ท 5.1 ม. 4-6/1 วิเคราะห์และ วิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม ตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น	8	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้
ท 5.1 ม. 4-6/3 วิเคราะห์และ ประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ของ วรรณคดีและวรรณกรรมในฐานะที่ เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ	9	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ท 5.1 ม. 4-6/3 วิเคราะห์และ ประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ของ วรรณคดีและวรรณกรรมในฐานะที่ เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ	10	+1	0	+1	0.67	ใช้ได้
ท 5.1 ม. 4-6/4 สังเคราะห์ข้อคิด จากวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อ นำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง	11	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ท 5.1 ม. 4-6/1 วิเคราะห์และ วิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม ตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น	12	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้
ท 5.1 ม. 4-6/1 วิเคราะห์และ วิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม ตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น	13	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้
ท 5.1 ม. 4-6/3 วิเคราะห์และ ประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ของ วรรณคดีและวรรณกรรมในฐานะที่ เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ	14	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ท 5.1 ม. 4-6/2 วิเคราะห์ลักษณะ เด่นของวรรณคดีเชื่อมโยงกับการ เรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวิถี ชีวิตของสังคมในอดีต	15	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ท 5.1 ม. 4-6/3 วิเคราะห์และ ประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ของ วรรณคดีและวรรณกรรมในฐานะที่ เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ	16	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ตัวชี้วัด/จุดประสงค์การเรียนรู้	แบบทดสอบ ที่	คะแนนความเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	สรุปผล
ท 5.1 ม. 4-6/4 สังเคราะห์ข้อคิด จากวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อ นำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง	17	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ท 5.1 ม. 4-6/2 วิเคราะห์ลักษณะ เด่นของวรรณคดีเชื่อมโยงกับการ เรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวิถี ชีวิตของสังคมในอดีต	18	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ท 5.1 ม. 4-6/2 วิเคราะห์ลักษณะ เด่นของวรรณคดีเชื่อมโยงกับการ เรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวิถี ชีวิตของสังคมในอดีต	19	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ท 5.1 ม. 4-6/4 สังเคราะห์ข้อคิด จากวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อ นำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง	20	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
รวมเฉลี่ย					0.86	ใช้ได้

ตาราง 12 ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของแบบทดสอบกับตัวชี้วัด/จุดประสงค์การเรียนรู้ แบบทดสอบทักษะการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคม โดยกิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC

ตัวชี้วัด/จุดประสงค์การเรียนรู้	แบบทดสอบ ที่	คะแนนความเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	สรุปผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
ท 5.1 ม. 4-6/1 วิเคราะห์และ วิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม ตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น	1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ท 5.1 ม. 4-6/1 วิเคราะห์และ วิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม ตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น	2	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ท 5.1 ม. 4-6/1 วิเคราะห์และ วิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม ตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น	3	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ท 5.1 ม. 4-6/1 วิเคราะห์และ วิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม ตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น	4	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ท 5.1 ม. 4-6/1 วิเคราะห์และ วิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม ตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น	5	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ท 5.1 ม. 4-6/1 วิเคราะห์และ วิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม ตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น	6	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ท 5.1 ม. 4-6/1 วิเคราะห์และ วิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม ตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น	7	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ท 5.1 ม. 4-6/1 วิเคราะห์และ วิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม ตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น	8	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ท 5.1 ม. 4-6/1 วิเคราะห์และ วิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม	9	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ตัวชี้วัด/จุดประสงค์การเรียนรู้	แบบทดสอบ ที่	คะแนนความเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	สรุปผล
ตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น						
ท 5.1 ม. 4-6/1 วิเคราะห์และ วิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม ตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น	10	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้
รวมเฉลี่ย					0.96	ใช้ได้

ตาราง 13 ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของแบบประเมินทักษะการสื่อสารของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคม โดยกิจกรรมการ
เรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC

แบบประเมินทักษะการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีลักษณะเป็นเกณฑ์
การให้คะแนน (Scoring Rubrics) แปรค่าได้ 5 ระดับ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2555)

ประเด็นการประเมิน ทักษะการสื่อสาร	ระดับคุณภาพ	ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
		1	2	3		
1. ด้านการพูด						
1.1 พูดคล้องแคล้ว ไม่ วกวน	5 พูดคล้องแคล้วอย่างเป็น ธรรมชาติ มีจังหวะและลีลาใน การพูด มีการเว้นวรรคและใช้ คำเชื่อมถูกต้องและไม่ใช้คำ ฟุ่มเฟือย	1.00	1.00	1.00	1.00	ใช้ได้
	4 พูดคล้องแคล้วอย่างเป็น ธรรมชาติ มีจังหวะและลีลาใน การพูด มีการเว้นวรรคและใช้ คำเชื่อมถูกต้อง	1.00	1.00	1.00	1.00	ใช้ได้
	3 พูดคล้องแคล้ว อย่างเป็น ธรรมชาติ มีจังหวะและลีลาใน การพูด	1.00	1.00	1.00	1.00	ใช้ได้
	2 พูดคล้องแคล้วอย่างเป็น ธรรมชาติ ไม่มีจังหวะและลีลา ในการพูด	1.00	1.00	1.00	1.00	ใช้ได้
	1 พูดไม่คล้องแคล้วและวกวน	1.00	1.00	1.00	1.00	ใช้ได้
1.2 ภาษาในการพูด	5 พูดถูกต้องตามหลักของ ไวยากรณ์ ออกเสียง คำศัพท์ และประโยคได้ ถูกต้อง รู้จัก การเน้นหนักในคำ/ประโยค อย่างสมบูรณ์ ใช้คำตามระดับ ภาษาได้	1.00	1.00	1.00	1.00	ใช้ได้
	4 พูดถูกต้องตามหลักของ ไวยากรณ์ ออกเสียง คำศัพท์	1.00	1.00	1.00	1.00	ใช้ได้

ประเด็นการประเมิน ทักษะการสื่อสาร	ระดับคุณภาพ	ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
		1	2	3		
	และประโยคได้ ถูกต้อง รู้จัก การเน้น หนักในคำ/ประโยค อย่างสมบูรณ์					
	3 พุดถูกต้องตามหลักของ ไวยากรณ์ ออกเสียง คำศัพท์ และประโยคได้ ถูกต้อง	1.00	1.00	1.00	1.00	ใช้ได้
	4 พุดถูกต้องตามหลักของ ไวยากรณ์	1.00	1.00	1.00	1.00	ใช้ได้
	1 พุดไม่ถูกต้องตามหลักของ ไวยากรณ์	1.00	1.00	1.00	1.00	ใช้ได้
1.3 ประเด็นการ ถ่ายทอดข้อมูลชัดเจน	5 พุดถ่ายทอดความรู้ ความ เข้าใจ ความคิดและความรู้สึก จากข้อมูลที่ได้ศึกษาพร้อม แสดงข้อมูลประกอบได้ ครบถ้วนและสอดคล้องกัน	1.00	1.00	1.00	1.00	ใช้ได้
	4 พุดถ่ายทอดความรู้ ความ เข้าใจความคิดและความรู้สึก จากข้อมูลที่ได้ศึกษา พร้อม แสดงข้อมูลประกอบได้ สอดคล้องกัน	1.00	1.00	1.00	1.00	ใช้ได้
	3 พุดถ่ายทอดความรู้ ความ เข้าใจความคิดและความรู้สึก จากข้อมูลที่ได้ศึกษาพร้อม แสดงข้อมูลประกอบได้	1.00	1.00	1.00	1.00	ใช้ได้
	2 พุดถ่ายทอดความรู้ ความ เข้าใจจากข้อมูลที่ได้ศึกษา พร้อมแสดงข้อมูลประกอบได้	1.00	1.00	1.00	1.00	ใช้ได้
	1 พุดถ่ายทอดความรู้ ความ เข้าใจจากข้อมูลที่ได้ศึกษาได้	1.00	1.00	1.00	1.00	ใช้ได้
2. ด้านการฟัง						
2.1 สามารถจับ ใจความสำคัญจาก	5 จับใจความสำคัญ แปล ความและขยายความข้อมูลที่	1.00	1.00	1.00	1.00	ใช้ได้

ประเด็นการประเมิน ทักษะการสื่อสาร	ระดับคุณภาพ	ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
		1	2	3		
เรื่องราวที่ได้ฟัง	ฟังถูกต้องครบถ้วนประเมิน คุณค่าที่ได้ฟังถึงความถูกต้อง น่าเชื่อถือ					
	4 จับใจความสำคัญ แปล ความ และขยายความข้อมูลที่ ฟังถูกต้องครบถ้วน	1.00	1.00	1.00	1.00	ใช้ได้
	3 จับใจความสำคัญ แปล ความและขยายความข้อมูลที่ ฟังได้	1.00	1.00	1.00	1.00	ใช้ได้
	2 จับใจความสำคัญ แปล ความข้อมูลที่ฟังได้	1.00	1.00	1.00	1.00	ใช้ได้
	1 จับใจความสำคัญ แปล ความข้อมูลที่ฟังไม่ได้	1.00	1.00	1.00	1.00	ใช้ได้
2.2 สามารถวิเคราะห์ ข้อมูลเพื่อแสดงความ คิดเห็นจากเรื่องที่ฟัง	5 วิเคราะห์ แยกข้อเท็จจริง จากเรื่องที่ฟัง และแสดงความ คิดเห็น และเกิดความคิด แทรกเสริมระหว่างฟัง	1.00	1.00	1.00	1.00	ใช้ได้
	4 วิเคราะห์ แยกข้อเท็จจริง จากเรื่องที่ฟัง และแสดงความ คิดเห็นได้	1.00	1.00	1.00	1.00	ใช้ได้
	3 วิเคราะห์ แยกข้อเท็จจริง จากเรื่องที่ฟัง และแสดงความ	1.00	1.00	1.00	1.00	ใช้ได้
	4 วิเคราะห์ แยกข้อเท็จจริง จากเรื่องที่ฟัง และแสดงความ	1.00	1.00	1.00	1.00	ใช้ได้
	1 วิเคราะห์ แยกข้อเท็จจริง จากเรื่องที่ฟัง แต่ไม่แสดง ความคิดเห็น	1.00	1.00	1.00	1.00	ใช้ได้
2.3 การปฏิบัติหน้าที่ ตามที่ได้รับ	5 ฟังและตัดสินใจเลือกรับ หรือไม่รับข้อมูลอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาประโยชน์และ ความเหมาะสม เพื่อปฏิบัติ ตาม	1.00	1.00	1.00	1.00	ใช้ได้

ประเด็นการประเมิน ทักษะการสื่อสาร	ระดับคุณภาพ	ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
		1	2	3		
	4 ฟังและตัดสินใจเลือกรับ หรือไม่รับข้อมูลอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาประโยชน์ เพื่อ ปฏิบัติตาม	1.00	1.00	1.00	1.00	ใช้ได้
	3 ฟังและตัดสินใจเลือกรับ หรือไม่รับข้อมูลอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาความเหมาะสม เพื่อปฏิบัติตาม	1.00	1.00	1.00	1.00	ใช้ได้
	2 ฟังเพื่อปฏิบัติตาม	1.00	1.00	1.00	1.00	ใช้ได้
	1 ฟังและไม่ปฏิบัติตาม	1.00	1.00	1.00	1.00	ใช้ได้
3. ด้านการเขียน						
3.1 เขียนสะกดคำได้ ถูกต้อง	5 เขียนได้ถูกต้องตาม หลักการ เขียนภาษาไทย มี ความคล่องแคล่ว มีจังหวะ และลีลาในการเขียน มีการ เว้นวรรคและใช้คำเชื่อม ถูกต้องและไม่ใช้คำฟุ่มเฟือย	1.00	1.00	1.00	1.00	ใช้ได้
	4 เขียนได้ถูกต้องตาม หลักการ เขียนภาษาไทย มี ความคล่องแคล่ว มีจังหวะ และลีลาในการเขียน มีการ เว้นวรรคและใช้คำเชื่อม ถูกต้อง	1.00	1.00	1.00	1.00	ใช้ได้
	3 เขียนได้ถูกต้องตาม หลักการ เขียนภาษาไทย มี ความคล่องแคล่ว มีจังหวะ และลีลาในการเขียน	1.00	1.00	1.00	1.00	ใช้ได้
	2 เขียนได้ถูกต้องตาม หลักการ เขียนภาษาไทย มี ความคล่องแคล่ว	1.00	1.00	1.00	1.00	ใช้ได้
	1 เขียนไม่ถูกต้องตามหลักการ เขียนภาษาไทย	1.00	1.00	1.00	1.00	ใช้ได้

ประเด็นการประเมิน ทักษะการสื่อสาร	ระดับคุณภาพ	ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
		1	2	3		
3.2 มีความคิด สร้างสรรค์ต่องาน เขียน	5 ถ่ายทอดความคิด สร้างสรรค์ผ่านงานเขียนได้ อย่างมีวิจารณญาณ และ ไตร่ตรองโอเคียได้อย่างมี เหตุผล	1.00	1.00	1.00	1.00	ใช้ได้
	4 ถ่ายทอดความคิด สร้างสรรค์ผ่านงานเขียนได้ อย่างมีวิจารณญาณและมี เหตุผล	1.00	1.00	1.00	1.00	ใช้ได้
	3 ถ่ายทอดความคิด สร้างสรรค์ผ่านงานเขียนได้	1.00	1.00	1.00	1.00	ใช้ได้
	2 ถ่ายทอดความคิด สร้างสรรค์ผ่านงานเขียนได้ บางส่วน	1.00	1.00	1.00	1.00	ใช้ได้
	1 ถ่ายทอดความคิด สร้างสรรค์ผ่านงานเขียนไม่ ชัดเจน	1.00	1.00	1.00	1.00	ใช้ได้
3.3 เขียนได้ครอบคลุม เนื้อหา	5 เขียนถ่ายทอดความรู้ ความ เข้าใจ ความคิดและความรู้สึก จากข้อมูลที่ได้ศึกษาพร้อม แสดงข้อมูลประกอบได้ ครบถ้วนและสอดคล้องกัน	1.00	1.00	1.00	1.00	ใช้ได้
	4 เขียนถ่ายทอดความรู้ ความ เข้าใจ ความคิดและความรู้สึก จากข้อมูลที่ได้ศึกษาพร้อม แสดงข้อมูลประกอบที่ สอดคล้องกัน	1.00	1.00	1.00	1.00	ใช้ได้
	3 เขียนถ่ายทอดความรู้ ความ เข้าใจ ความคิดและความรู้สึก จากข้อมูลที่ได้ศึกษาพร้อม แสดงข้อมูลประกอบได้	1.00	1.00	1.00	1.00	ใช้ได้
	2 เขียนถ่ายทอดความรู้ ความ	1.00	1.00	1.00	1.00	ใช้ได้

ประเด็นการประเมิน ทักษะการสื่อสาร	ระดับคุณภาพ	ผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
		1	2	3		
	เข้าใจ จากข้อมูลที่ได้ศึกษา พร้อมแสดงข้อมูลประกอบได้					
	1 เขียนถ่ายทอดความรู้ ความ เข้าใจ จากข้อมูลที่ได้ศึกษาได้	1.00	1.00	1.00	1.00	ใช้ได้
รวม					1.00	ใช้ได้

ตาราง 14 แสดงผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคม ก่อนและหลังการจัด
 กิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC

คนที่	คะแนนก่อนเรียน (20 คะแนน)	คะแนนหลังเรียน (20 คะแนน)	ผลต่างของคะแนน
1	8	17	9
2	10	17	7
3	8	16	8
4	7	18	11
5	6	19	13
6	7	14	7
7	8	11	3
8	7	11	4
9	9	18	9
10	10	18	8
11	9	17	8
12	10	18	8
13	7	12	5
14	8	18	10
15	7	12	5
16	6	17	11
17	8	19	11
18	10	17	7
19	7	12	5
20	8	17	9
21	6	10	4
22	5	10	5
23	8	14	6
24	9	10	1

คนที่	คะแนนก่อนเรียน (20 คะแนน)	คะแนนหลังเรียน (20 คะแนน)	ผลต่างของคะแนน
25	10	18	8
26	6	14	8
27	8	12	4
28	8	19	11
29	7	12	5
30	5	12	7
31	8	18	10
32	7	11	4
33	9	12	3
34	6	18	12
35	7	12	5
รวม	269	520	251
คะแนนเฉลี่ย ($\bar{x}$)	7.69	14.86	7.17
ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	1.41	3.17	2.92

ตาราง 15 แสดงผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบทักษะการสื่อสารของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคมก่อนและหลังการจัดกิจกรรม
การเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC

คนที่	คะแนนก่อนเรียน (10 คะแนน)	คะแนนหลังเรียน (10 คะแนน)	ผลต่างของคะแนน
1	4	7	3
2	6	8	2
3	3	6	3
4	5	7	2
5	3	8	5
6	4	6	2
7	4	7	3
8	3	7	4
9	4	6	2
10	4	8	4
11	5	7	2
12	3	6	3
13	4	8	4
14	3	7	4
15	4	8	4
16	4	8	4
17	4	7	3
18	5	6	1
19	3	6	3
20	6	8	2
21	3	7	4
22	3	6	3
23	4	6	2
24	4	7	3

คนที่	คะแนนก่อนเรียน (10 คะแนน)	คะแนนหลังเรียน (10 คะแนน)	ผลต่างของคะแนน
25	3	7	4
26	3	6	3
27	2	6	4
28	4	8	4
29	4	7	3
30	4	6	2
31	3	6	3
32	6	8	2
33	4	7	3
34	4	7	3
35	3	7	4
รวม	135	242	107
คะแนนเฉลี่ย ($\bar{x}$)	3.86	6.91	3.06
ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	0.94	0.78	0.91

ตาราง 16 แสดงผลคะแนนเฉลี่ยประเมินทักษะการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคม หลังการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบการ แสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC ตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ข้อที่	ประเด็นการประเมิน ทักษะการสื่อสาร	แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้						เฉลี่ย รวม	ระดับการ สื่อสาร
		1	2	3	4	5	6		
1.	ด้านการพูด								
1.1	พูดคล้องแคล้ว ไม่วกวน	4.00	4.03	4.00	4.43	4.31	4.60	4.23	สูง
1.2	ภาษาในการพูด	4.11	4.00	4.09	4.34	4.26	4.51	4.22	สูง
1.3	ประเด็นการถ่ายทอด ข้อมูลชัดเจน	4.34	4.20	4.06	4.31	4.23	4.54	4.28	สูง
	รวม	4.15	4.08	4.05	4.36	4.27	4.55	4.24	สูง
2.	ด้านการฟัง								
2.1	สามารถจับใจความสำคัญ จากเรื่องราวที่ได้ฟัง	4.37	4.26	4.20	4.49	4.34	4.54	4.37	สูง
2.2	สามารถวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อแสดงความคิดเห็นจาก เรื่องที่ฟัง	4.03	3.97	4.03	4.49	4.40	4.51	4.24	สูง
2.3	การปฏิบัติหน้าที่ตามที่ ได้รับ	4.71	4.46	4.69	4.80	4.71	4.86	4.71	สูงที่สุด
	รวม	4.37	4.23	4.31	4.59	4.48	4.64	4.44	สูง
3.	ด้านการเขียน								
3.1	เขียนสะกดคำได้ถูกต้อง	3.97	3.89	4.03	4.20	4.37	4.49	4.16	สูง
3.2	มีความคิดสร้างสรรค์ต่อ งานเขียน	4.29	4.23	4.23	4.34	4.51	4.69	4.38	สูง
3.3	เขียนได้ครอบคลุมเนื้อหา	4.37	4.23	4.26	4.37	4.60	4.54	4.40	สูง
	รวม	4.21	4.12	4.17	4.30	4.49	4.57	4.31	สูง
	รวมคะแนนทั้งสิ้น							4.33	สูง

ตาราง 17 แสดงค่าความยาก (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตร
 KR-20 ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ชั้น
 มัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคม

ข้อ	ค่าความยาก (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1	0.77	0.54
2	0.80	0.60
3	0.69	0.37
4	0.77	0.54
5	0.77	0.54
6	0.71	0.43
7	0.74	0.49
8	0.80	0.60
9	0.71	0.43
10	0.80	0.60
11	0.74	0.49
12	0.80	0.60
13	0.80	0.60
14	0.71	0.43
15	0.69	0.37
16	0.66	0.31
17	0.69	0.37
18	0.71	0.43
19	0.77	0.54
20	0.71	0.43
ค่าความเชื่อมั่น = 0.65		

ตาราง 18 แสดงค่าความยาก (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดทักษะการ
 สื่อสารของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคม

ข้อ	ค่าความยาก (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1	0.77	0.54
2	0.74	0.49
3	0.77	0.54
4	0.77	0.54
5	0.77	0.54
6	0.60	0.20
7	0.71	0.43
8	0.80	0.60
9	0.71	0.43
10	0.74	0.49

ภาคผนวก ค ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย

แผนการจัดการเรียนรู้โดยการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC จำนวน 6 แผน

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง
แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง อิเหนาเข้ามาไทยได้อย่างไร	2 ชั่วโมง
แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง ลักษณะคำประพันธ์เรื่องอิเหนา	2 ชั่วโมง
แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ตัวละครในอิเหนา	3 ชั่วโมง
แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง เรื่องราวอิเหนา	2 ชั่วโมง
แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง ความสัมพันธ์ของตัวละคร	2 ชั่วโมง
แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง คุณค่าเรื่องอิเหนา	1 ชั่วโมง
รวม	12 ชั่วโมง

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ท 31102

เวลาทั้งหมด 40 ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 อีเหณา ตอนตีกะหมังกุหนิง

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

เรื่อง ตัวละครในอีเหณา

เวลา 2 ชั่วโมง

1. สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

2. มาตรฐานการเรียนรู้: ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

3. ตัวชี้วัด

ท 5.1 ม. 4-6/1 วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนสามารถวิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น

5. สาระสำคัญ / ความคิดรวบยอด

วิเคราะห์นิสัยตัวละครจากบทประพันธ์ โดยวิเคราะห์เฉพาะตัวละครที่มีบทบาทสำคัญปรากฏในเนื้อหาอยู่มาก ซึ่งตัวละครในเรื่องอีเหณามีบุคลิกลักษณะนิสัยที่โดดเด่นและแตกต่างกัน

6. สาระการเรียนรู้

6.1 ด้านความรู้ (K)

-วิเคราะห์และวิจารณ์ลักษณะนิสัยของตัวละครจากบทประพันธ์

6.2 ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)

-ถอดคำประพันธ์เรื่องอีเหณา

6.3 ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A)

-มีมารยาทในการเขียน

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร

-ทักษะการสื่อสาร

2. ความสามารถในการคิด

-กระบวนการคิดวิเคราะห์

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. มุ่งมั่นในการทำงาน

7. หลักฐานการเรียนรู้ (ชิ้นงาน/ภาระงาน)

1. แบบฝึกหัดที่ 3 สรุปนิสัยของแต่ละตัวละคร
2. ถอดคำประพันธ์เรื่องอิเหนา

8. การวัดผล / ประเมินผล

สาระสำคัญ	วิธีการวัด	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
วิเคราะห์และวิจารณ์ลักษณะนิสัยของตัวละครจากบทประพันธ์	แบบฝึกหัดที่ 3 สรุปนิสัยของแต่ละตัวละคร	เฉลยแบบฝึกหัดที่ 3 สรุปนิสัยของแต่ละตัวละคร	นักเรียนมีผลการเรียนรู้ระดับคุณภาพ ดี ถือว่าผ่าน
ถอดคำประพันธ์เรื่องอิเหนา	เกณฑ์การประเมินการนำเสนอผลงาน	แบบการประเมินการนำเสนอผลงาน	นักเรียนมีผลการเรียนรู้ระดับคุณภาพ ดี ถือว่าผ่าน
มีมารยาทในการเขียน	การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	นักเรียนมีผลการเรียนรู้ระดับคุณภาพ ดี ถือว่าผ่าน
ทักษะการสื่อสาร	เกณฑ์การประเมินทักษะการสื่อสาร	แบบประเมินทักษะการสื่อสาร	นักเรียนมีผลการเรียนรู้ระดับคุณภาพ พอใช้ ถือว่าผ่าน
กระบวนการคิดวิเคราะห์	เกณฑ์การประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	แบบประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	นักเรียนมีผลการเรียนรู้ระดับคุณภาพ พอใช้ ถือว่าผ่าน
มีวินัย	เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	นักเรียนมีผลการเรียนรู้ระดับคุณภาพ ดี ถือว่าผ่าน
มุ่งมั่นในการทำงาน	เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	นักเรียนมีผลการเรียนรู้ระดับคุณภาพ ดี ถือว่าผ่าน

กระบวนการจัดการเรียนรู้

กระบวนการ role-playing ร่วมกับ CIRC

วิธีการดำเนินการ

ขั้นนำเสนอบทเรียนต่อชั้นเรียน

1. ครูทบทวนเนื้อหาชั่วโมงที่แล้วโดยการซักถามนักเรียน “ลักษณะคำประพันธ์เรื่องอิเหนาเป็นบทกลอนประเภทใด”

คำตอบ กลอนบทละคร

“ครูถามเกี่ยวกับการใช้ลักษณะคำประพันธ์เมื่อขึ้นต้นด้วยมาจะกล่าวบทไป, เมื่อนั้น, บัดนั้น” (โดยแบ่งถามทีละข้อ)

คำตอบ มาจะกล่าวบทไปใช้เมื่อขึ้นตอนหรือเนื้อความใหม่, เมื่อนั้นใช้กับตัวละครเอกและตัวละครที่เป็นกษัตริย์, บัดนั้นใช้กับตัวละครที่เป็นสามัญชนทั่วไปหรือตัวละครที่ไม่มียศศักดิ์

ครูให้นักเรียนอ่านบทประพันธ์ (หน้าที่ 73 ที่ความยาว 2 คำกลอน)

เมื่อนั้น

ระเด่นมนตรีใจกล้า

ยิ้มพลางทางตอบวาจา

เรายกมาแต่กรุงกูเรป็น

จะสังหารพลาญพวกปัจจามิตร

ที่มาติดตากาเขตชั้นท์

ซึ่งท่านถามหาจรกานัน

มิได้มาด้วยกันในกองนี้

ครูถามจากบทประพันธ์ที่อ่านนี้นักเรียนคิดว่าใครคือผู้พูด และมีนิสัยเป็นอย่างไร

คำตอบ อิเหนา นิสัยส่วนตัวเป็นคนกล้าหาญ ไม่เกรงกลัวผู้คน

2. ครูให้นักเรียนช่วยกันหาตัวละครที่สำคัญและโดดเด่นจากเรื่องอิเหนา โดยร่วมมือกันออกมาเขียนตัวละครบนหน้ากระดาน ซึ่งหาจากเนื้อเรื่องย่อ (หน้าที่ 47)

ขั้นปฏิบัติการกิจกรรม

1. ครูให้นักเรียนจับกลุ่มกลุ่มละ 7 คน ทั้งหมด 5 กลุ่ม และขอตัวแทนออกมารับกระดาษชาร์ทและปากกา

2. ครูให้นักเรียนแบ่งกันศึกษานิสัยตัวละครเรื่องอิเหนา จากหนังสือเรียนและสื่ออินเทอร์เน็ต โดยกลุ่ม 1 มีตัวละครที่สำคัญ ได้แก่ ระเด่นอิเหนา บุษบา ท้าวดาหา

กลุ่ม 2 มีตัวละครที่สำคัญ ได้แก่ จินตะหระ ท้าวกูเรป็น สุหรานาง

กลุ่ม 3 มีตัวละครที่สำคัญ ได้แก่ ท้าวกะหมังกุหนิง วิหยาสะก่า

กลุ่ม 4 มีตัวละครที่สำคัญ ได้แก่ จรกา สังคามาระตา

กลุ่ม 4 มีตัวละครที่สำคัญ ได้แก่ องค์ปะตาระกาหลา มหายารัตมี สะการะวาดี

3. นักเรียนวิเคราะห์แยกนิสัยของตัวละคร จากบทประพันธ์เพื่อหาลักษณะนิสัยของตัวละครทั้งในหนังสือและสื่ออิเทอร์เน็ต

4. ครูช่วยนักเรียนตรวจเช็คการวิเคราะห์นิสัยของตัวละครในแต่ละกลุ่ม

5. นักเรียนเขียนนิสัยตัวละครลงในกระดาษชาร์ทที่ได้รับ

6. ครูให้นักเรียนเตรียมตัวก่อนออกมานำเสนอ การวิเคราะห์นิสัยตัวละครเรื่อง

อิเหนา

7. นักเรียนออกมานำเสนอชิ้นงานของกลุ่มตนเอง

8. นักเรียนร่วมกันรับฟัง เพื่อประเมินการนำเสนอชิ้นงานของเพื่อน

9. ครูประเมินการทำงานกลุ่ม และชื่นชมทุกกลุ่ม พร้อมทั้งยกย่องกลุ่มที่มีผลงาน

ดีเด่น

10. ครูแนะนำให้นักเรียนนำชิ้นงาน ติดหน้าชั้นเรียน เพื่อให้เพื่อนแต่ละกลุ่มได้เห็น

ผลงาน

กิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติ

1. ครูอธิบายถึงการแสดงบทบาทสมมติ เพื่อให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมการแสดง

บทบาท

2. ครูให้นักเรียนแบ่งหน้าที่ตัวละคร และหน้าที่ดำเนินงาน ลงแบบรายชื่อผู้

ดำเนินงาน และกำหนดตัวละครการแสดงบทบาทสมมติเพื่อแสดงบทบาทสมมติ

3. นักเรียนแบ่งหน้าที่กันตามความสมัครใจตามที่ครูกำหนดให้ (ครูช่วยนักเรียนให้การแบ่งหน้าที่เพื่อความรวดเร็ว)

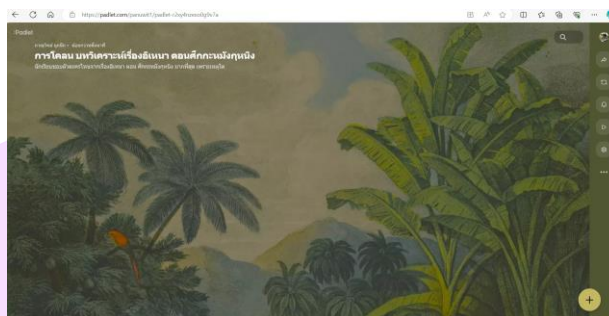
4. ครูแนะนำให้นักเรียนที่ได้รับหน้าที่ตัวละคร ศึกษานิสัยของตัวละครของตนเอง

5. นักเรียนส่งแบบรายชื่อผู้ดำเนินงาน และกำหนดตัวละครการแสดงบทบาทสมมติ

เรื่องอิเหนา ตอน ตีកะหมังกุกหนึ่ง

ขั้นประเมินผล

1. ครูถามนักเรียนว่า “ชอบตัวละครไหนมากที่สุด เพราะเหตุใด” โดยตอบคำถามลงในโปรแกรม padlet (<https://padlet.com/panuwit1/padlet-r2xy4nzexo0g9v7a>)

2. ครูเพิ่มเติมเนื้อหาให้กับกลุ่มที่เนื้อหาตกหล่น
3. ครูให้นักเรียนศึกษาชิ้นงานของเพื่อนเพื่อหาข้อแตกต่างของทุกกลุ่ม
4. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนถามคำถามกับเพื่อน
5. นักเรียนปรึกษากันกับเพื่อนกลุ่มอื่น
6. ครูให้นักเรียนสรุปนิสัยของแต่ละตัวละครหลังจากที่วิเคราะห์ (ทำลงในสมุดของตนเอง)
7. ครูให้นักเรียนส่งสมุดเมื่อทำงานเสร็จสิ้น

หมายเหตุ ชั้นมัธยมศึกษาสามารถยืดหยุ่นได้ตามขั้นตอนของกิจกรรมการเรียนรู้

9. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

ลำดับที่	รายการสื่อ	แหล่งเรียนรู้
1.	ลำโพงและไมค์	หนังสือเรียนวรรณคดีและวรรณกรรม มัธยมศึกษาปีที่ 4
2.	กระดาษชาร์ท	อินเทอร์เน็ต
3.	ปากกา	-
4.	แบบฝึกหัดที่ 3 สรุปนิสัยของแต่ละตัวละคร	-
5.	โปรแกรม padlet (https://padlet.com/panuwit1/padlet-r2xy4nzexo0g9v7a)	-
6.	แบบรายชื่อผู้ดำเนินงาน	-
7.	แบบกำหนดตัวละครการแสดงบทบาทสมมติ	-

10. กิจกรรมเสนอแนะ/กิจกรรมเสริมประสบการณ์

ในกิจกรรมการสอนภาษาไทยทุกชั่วโมง ครูต้องทวนซ้ำให้นักเรียนใช้ตัวเลขไทย เพื่อให้เกิดความเคยชินและติดเป็นนิสัย อีกทั้งให้มีความภูมิใจในการใช้ตัวเลขไทย อันเป็นสมบัติของชาติ

11. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

1. ผลการจัดการเรียนรู้

.....

.....

.....

2. ปัญหา/อุปสรรค

.....

.....

.....

3. ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก

(นายภาณุวิทย์ ฤกษ์นิ่ม)

ครูผู้สอน

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ชื่อ ..... เลขที่ ..... ชั้น ม. ....

แบบฝึกหัดที่ 3
สรุพนิสัยของแต่ละตัวละคร

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามให้ถูกต้อง

1. บัดนี้ศึกประชิดติดดาหา เสียงงานการวิวาท์จลาจล การสงครามครั้งนี้มิไปช่วย จะตัดวงศ์ตัดญาติให้ขาดไป	กิจจาสื่อแจ้งทุกแห่งหน ต่างคนต่างซ่องหมองใจ ยังเห็นชอบด้วยหรือไฉน ก็ตามแต่หน้าใจจะเห็นดี

จากบทประพันธ์นี้แสดงให้เห็นถึงนิสัยของท้าวฤเรป็น อย่างไร
ตอบ .....

2. “พระจะไปดาหาปราบข้าศึก ด้วยสงครามในจิตยังติดพัน	หรือรำลึกถึงคู่ตุนาหงัน จึงปิดผันพจนาน่าไม่อาลัย”

จากบทประพันธ์นี้แสดงให้เห็นว่า นางจินตราบมีความรู้สึกอย่างไร
ตอบ .....

3. “แม้หนีหยาสะก้ามอดม้วย ไหนไหนในจะตายวายชีวา	ที่คงตายด้วยโอรสา ถึงเร็วถึงช้าก็เหมือนกัน”

จากบทประพันธ์ แสดงให้เห็นถึงนิสัยของท้าวกะหมังกถหนึ่งอย่างไร

ตอบ .....

4. จากบทประพันธ์ไหนที่ทำให้เห็นว่าอิเหนา เป็นคนรักครอบครัว มีความรับผิดชอบต่อ
ครอบครัว

ตอบ .....

5. วิชาสะก่า เป็นตัวละครที่มีลักษณะนิสัยอย่างไร

ตอบ .....

6. จากที่ศึกษา บุษบามีลักษณะนิสัยอย่างไร

ตอบ .....

7. หากนักเรียนเป็นตัวละครในเรื่อง นักเรียนอยากเป็นตัวละครใดเพราะอะไร

ตอบ .....

เฉลยแบบฝึกหัดที่ 3 สรุพนิสัยของแต่ละตัวละคร

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามให้ถูกต้อง

1. บัดนี้ศึกประชิดติดดาหา เสียงงานการวิวาท์จลาจล การสงครามครั้งนี้มิไปช่วย จะตัดวงศ์ตัดญาติให้ขาดไป	กิจจาสื่อแจ้งทุกแห่งหน ต่างคนต่างซ่องหมองใจ ยังเห็นชอบด้วยหรือไฉน ก็ตามแต่น้ำใจจะเห็นดี

จากบทประพันธ์นี้แสดงให้เห็นถึงนิสัยของท้าวภูเรปัน อย่างไร
ตอบ เป็นคนยึดยศศักดิ์ ไม่เกรงใจใคร แม้จะตัดวงศ์ญาติก็ไม่หวั่นกลัว

2. “พระจะไปดาหาปราบข้าศึก ด้วยสงครามในจิตยังติดพัน	หรือรำลึกถึงคู่ตนาหงัน จึงปิดพันพจนาน่าไม่อาลัย”

จากบทประพันธ์นี้แสดงให้เห็นว่า นางจินตราบมีความรู้สึกอย่างไร
ตอบ เป็นคนช่างน้อยใจ พุดจาตัดพ้อ

3. “แม่นวิหยาสะก้ามอดม้วย ไหนไหนในจะตายวายชีวา	พี่คงตายด้วยโอรสา ถึงเร็วถึงช้าก็เหมือนกัน”

จากบทประพันธ์ แสดงให้เห็นถึงนิสัยของท้าวกะหมังกถหนึ่งอย่างไร
ตอบ เป็นคนรักลูกยิ่งชีวิต ยอมทำทุกอย่างเพื่อลูก แม้ตัวเองจะต้องตามก็ยอม

4. จากบทประพันธ์ไหนที่ทำให้เห็นว่าอิเหนา เป็นคนรักครอบครัว มีความรับผิดชอบต่อ
ครอบครัว

ตอบ อันสื่อข่าวบุษบาวางามนักร จะดีกว่าน้องรักนั้นหาไม่ นี่จำเป็นจึงจำจากไป เพราะกลัวภัย
พระราชบิดา แม่นเสียดาหากก็เสียวงศ์ อภัยถึงองค์อัญญาฯ เข้ากับพี่ก็จะมิแต่นินทา แก้วดา
จงดำรงตรีตรอง

5. วิชาสะก่า เป็นตัวละครที่มีลักษณะนิสัยอย่างไร

ตอบ เป็นหนุ่มน้อยรูปงาม เอาแต่ใจตนเอง อยากรได้อะไรต้องได้ เป็นคนรักศักดิ์ศรี

6. จากที่ศึกษา บุษบามีลักษณะนิสัยอย่างไร

ตอบ เป็นหญิงที่งามล้ำเลิศ มีกิริยามารยาทเรียบร้อย คารมคมคาย เฉลียวฉลาดทันคนใจกว้าง และมีเหตุผล เชื่อฟังพ่อแม่ ทำทุกอย่างตามที่พ่อแม่สั่ง

7. หากนักเรียนเป็นตัวละครในเรื่อง นักเรียนอยากเป็นตัวละครใดเพราะอะไร

ตอบ .....

.....

รายชื่อผู้ดำเนินงาน ละครเรื่องอิเหนา ตอน ตีกระทงหนึ่ง
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ .....
 โรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคม

1. ผู้กำกับ (1 คน)

=.....

2. ผู้ช่วยผู้กำกับ (1 คน)

=.....

3. ผู้เขียนบท (2 คน)

=.....

=.....

4. ผู้ถ่ายวิดีโอและผู้ตัดต่อวิดีโอ (2 คน)

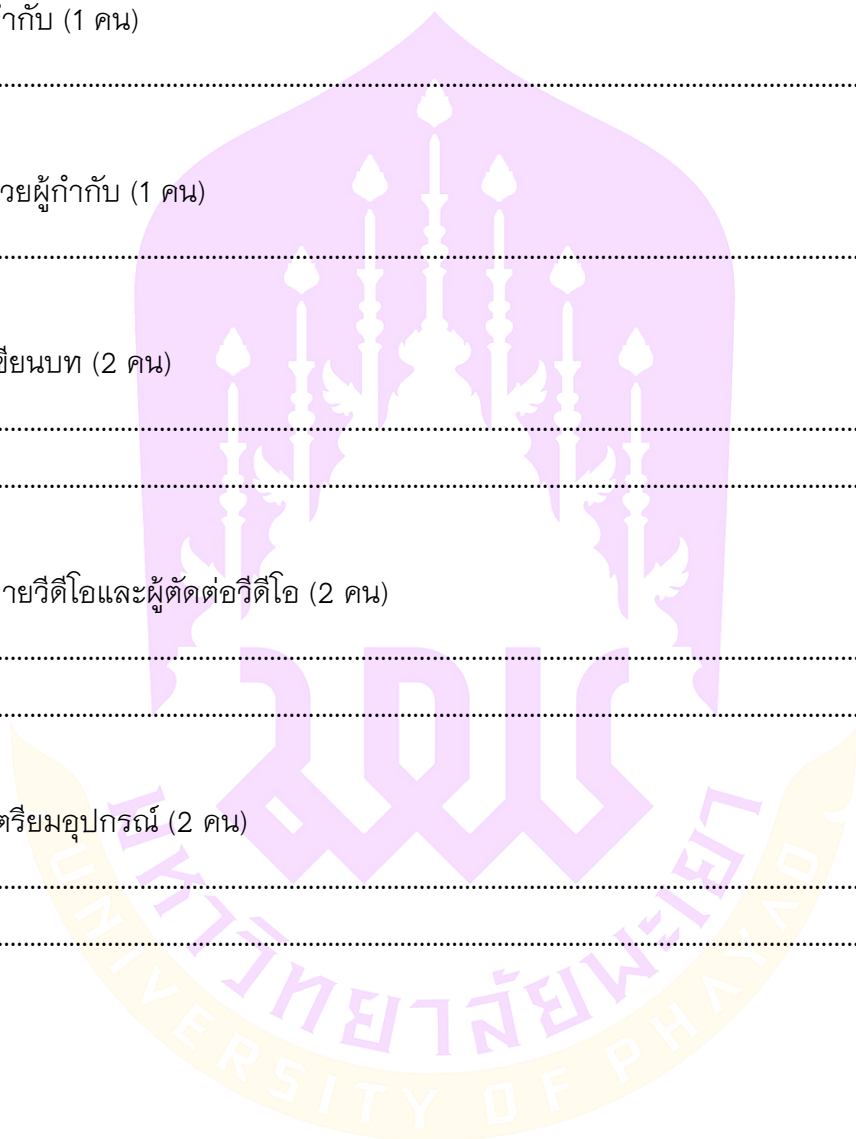
=.....

=.....

5. ผู้เตรียมอุปกรณ์ (2 คน)

=.....

=.....

ตัวละคร

วางตัวละคร เรื่องอิเหนา ตอนศึกกะหมังกุหนิง

1. อิเหนา =.....
2. บุษบา =.....
3. จินตะหรา =.....
4. ท้าวฤเรป็น =.....
5. ท้าวดาห =.....
6. ท้าวกาหลัง =.....
7. ท้าวสังหัดส่าหรี =.....
8. องค์ปะตาระกาห =.....
9. ระตุหมันยา =.....
10. จรงกา =.....
11. ท้าวกะหมังกุหนิง =.....
12. วิหยาสะกำ =.....
13. ระตุประหัง =.....
14. ระตุปาหยา =.....
15. สุหรานากง =.....
16. สังคามาระตา =.....
17. มาหยารค์มี =.....
18. สการะวาตี =.....
19. ระตุบุคสิหนา =.....
20. พระอัยยิกา =.....
21. ขุนนางในบุษบา =.....
22. คนส่งสาร /ทหาร (2-3 คน) =.....
23. ช่างวาดรูป =.....

ลักษณะนิสัยของตัวละคร

1. **อิเหนา** หรือระเด่นมนตรี เป็นโอรสของท้าวกูเรปันและประไหมสุหรีนิลลาละตา แห่งกรุงกูเรปัน อิเหนาเป็นชายรูปงามมีเสน่ห์ เจริญอ่อนหวาน นิสัยเจ้าชู้ รอบคอบมองการณ์ไกล มีความละเอียดอ่อน มีความเชี่ยวชาญในการใช้กริชและกระบี่เป็นอาวุธ
2. **บุษบา** เป็นธิดาของท้าวดาหาและประไหมสุหรีดาหาราวาตี แห่งกรุงดาหา ท้าวกูเรปันก็ขอตุนาหงันให้กับอิเหนา บุษบาเป็นหญิงที่งามล้ำเลิศกว่านางใดในแผ่นดินชวาภิรียมารยาทเรียบร้อย คารมคมคาย เฉลียวฉลาดทันคนใจกว้างและมีเหตุผล
3. **จินตะหรา** เป็นธิดาของระตูหมันหยากับประไหมสุหรีชื่อสุหรีจินดาสำหรับ แห่งเมืองหมันหยา รูปโฉมงดงาม มีนิสัยเจ้าอารมณ์ เอาแต่ใจตัวเองแสนงอน ซ่างพูดประชดประชัน บางครั้งก็ก้าวร้าวหยาบคาย จนแม้แต่อิเหนาเองยังมีกรำคาญใจ ทั้ง ๆ ที่ได้พบนางครั้งแรกก็หลงรัก
4. **ท้าวกูเรปัน** ถ้อยศศักดิ์ไม่วางหน้าใคร ไม่เกรงใจใคร
5. **ท้าวดาหา** เป็นคนรักษาสัจจะ หยิ่งในศักดิ์ศรี ใจร้อน
6. **องค์ปะตาระกาหลา** เป็นเทวดา คอยดูแลทุกข์สุขของบุคคลในราชวงศ์อัสสัมแต่หวางอยู่เสมอ
7. **ระตูหมันหยา** มีจิตใจอ่อนแอ ไม่มีความเป็นนักสู้
8. **ท้าวกะหมังกูหนิง** มีความเด็ดเดี่ยว ไม่ยอมฟังเหตุผลและเปลี่ยนแปลงความคิดง่าย ๆ มีความกล้าหาญยอมตายในการสู้รบ มีฝีมือในการต่อสู้ป้องกันตัวในการใช้อาวุธต่าง ๆ และอยู่ยงคงกระพัน ขาดความรอบคอบ
9. **วิหยาสะกำ** เป็นผู้มีความเอาแต่ใจตน และลุ่มหลงในรูปรสภายนอก ชอบล่าสัตว์ป่าเป็นชีวิตจิตใจ
10. **สุหรานากง** มีความกล้าหาญ และวางตนได้อย่างเหมาะสม
11. **สังคามาระตา** เป็นหนุ่มรูปงาม มีความเฉลียวฉลาด รอบคอบ แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้เก่ง และกล้าหาญ ทั้งยังมีความซื่อสัตย์ และชำนาญในการใช้ทวนเป็นอาวุธ
12. **มาหยารัศมี** มีน้องชายคือ สังคามาระตา รูปโฉมของมาหยารัศมีงดงามมากเป็นกุลสตรีที่สงบเสงี่ยมเรียบร้อยไม่เห่อเหิมทะเยอทะยาน เชื้อพืงและยอมปฏิบัติตามคำสั่งของบิดามารดาและสามีแต่โดยดี มีตำแหน่งเป็นมะเดหวีฝ่ายซ้ายของอิเหนา
13. **สะการะวาตี** รูปร่างงาม สงบเสงี่ยมเรียบร้อย ไม่ชอบความรุนแรง

เกณฑ์การประเมินการนำเสนอผลงาน

ระดับ คะแนน	หัวข้อการพิจารณา/ระดับการปฏิบัติหรือพฤติกรรม				
	เนื้อหา	กลวิธีการ นำเสนอ	ขั้นตอนการ นำเสนอ	การใช้ภาษา	ตอบคำถาม/ เวลา
๔	มีการเรียงลำดับ เนื้อหาได้ดี มีความต่อเนื่อง มีประโยชน์ ให้แง่คิด	มีการนำเข้าสู่ เนื้อเรื่อง มี ความ สัมพันธ์ กับเนื้อเรื่อง เร้า ใจผู้ฟัง มีความ มั่นใจ	มีการนำเสนอ อย่างต่อเนื่อง ราบรื่นเป็นไป ตามขั้นตอน	ออกเสียง ถูกต้องตาม อักขรวิธีและดั่ง ชัดเจน ใช้ภาษา เหมาะสม เข้าใจ ง่าย มีการใช้ สำนวนโวหาร	ตอบคำถามได้ อย่างมีภูมิรู้ และมีความ ชัดเจน มีแหล่ง อ้างอิง ใช้เวลา ตามกำหนด
๓	มีการเรียงลำดับ เนื้อหาได้ดี มีความต่อเนื่อง มีประโยชน์ ให้แง่คิดน้อย	มีการนำเข้าสู่ เนื้อเรื่อง มี ความ สัมพันธ์ กับเนื้อเรื่อง เร้า ใจผู้ฟัง ไม่มีความมั่นใจ ในการนำเสนอ	การนำเสนอ ต่อเนื่อง มีการ ข้ามขั้นตอนบ้าง	ออกเสียง ถูกต้องตาม อักขรวิธีและดั่ง ชัดเจน ใช้ภาษา เหมาะสมเข้าใจ ง่าย ไม่มีการใช้ สำนวนโวหาร	ตอบคำถามได้ ค่อนข้างชัดเจน มีแหล่งอ้างอิง ใช้เวลายเกิน กำหนด ๑ นาที
๒	มีการเรียงลำดับ เนื้อหาได้ดี มีความต่อเนื่อง มีประโยชน์น้อย ให้แง่คิดน้อย	มีการนำเข้าสู่ เนื้อเรื่อง มี ความ สัมพันธ์ กับเนื้อเรื่อง ไม่ เร้าใจผู้ฟัง ไม่มี ความมั่นใจใน การนำเสนอ	การนำเสนอ ต่อเนื่อง ไม่มี ขั้นตอนเป็นส่วน ใหญ่	ออกเสียง ถูกต้องตาม อักขรวิธีและดั่ง ชัดเจน ใช้ภาษา เข้าใจยาก ไม่มี การใช้สำนวน โวหาร	ตอบคำถามได้ ไม่ค่อยชัดเจน มีแหล่งอ้างอิง เป็นบางส่วน ใช้เวลายเกิน กำหนด ๒ นาที
๑	มีการเรียงลำดับ เนื้อหาได้ดี ไม่มี ความต่อเนื่อง มีประโยชน์น้อย ให้แง่คิดน้อย	มีการนำเข้าสู่ เนื้อเรื่อง ไม่มี ความ สัมพันธ์ กับเนื้อเรื่อง ไม่ เร้าใจผู้ฟัง ไม่มี ความมั่นใจใน การนำเสนอ	การนำเสนอ ไม่ต่อเนื่อง นำเสนอสับสน	ออกเสียง ถูกต้องตาม อักขรวิธีและดั่ง ชัดเจน ใช้ภาษา ไม่เหมาะสม เข้าใจยาก ไม่มี การใช้สำนวน โวหาร	ตอบคำถาม ไม่ได้เป็นส่วน ใหญ่ ใช้เวลา เกินกำหนด ๕ นาที

เกณฑ์คุณภาพ

16-20	คะแนน = ดีมาก
11-15	คะแนน = ดี
6-10	คะแนน = พอใช้
1-5	คะแนน = ปรับปรุง

แบบประเมินการนำเสนอผลงาน

กลุ่มที่.....ห้อง.....

ประเด็นการนำเสนอ	เนื้อหา	กลวิธี การ นำเสนอ	ขั้นตอน การ นำเสนอ	การใช้ ภาษา	การตอบ คำถาม/ เวลา	รวม คะแนน
ชื่อ - สกุลสมาชิก	๔	๔	๔	๔	๔	๒๐
๑.						
๒.						
๓.						
๔.						
๕.						
๖.						
๗.						
๘.						

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

( )

วันที่.....เดือน.....ปี.....

เกณฑ์คุณภาพ

- 16-20 คะแนน = ดีมาก
- 11-15 คะแนน = ดี
- 6-10 คะแนน = พอใช้
- 1-5 คะแนน = ปรับปรุง

เกณฑ์การประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

รายการ	ระดับคุณภาพ				คะแนน
	4	3	2	1	
1. ความสามารถในการคิด - กระบวนการ คิดวิเคราะห์	แสดงความ คิดเห็นต่อเรื่อง ที่อ่านได้มี เหตุผลชัดเจน	แสดงความ คิดเห็นต่อเรื่อง ที่อ่านได้แต่ไม่ สมเหตุสมผล	แสดงความ คิดเห็นต่อเรื่อง ที่อ่านได้น้อย	ไม่สามารถ ถ่ายทอดความ คิดเห็นต่อเรื่อง ที่อ่านได้	4
รวม					4

เกณฑ์การประเมิน

- 4 คะแนน = ดีมาก
3 คะแนน = ดี
2 คะแนน = พอใช้
1 คะแนน = ปรับปรุง

แบบประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

ที่	ชื่อ - สกุล	รายการสังเกตกระบวนการคิดวิเคราะห์				รวม
		4	3	2	1	
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						

เกณฑ์การประเมิน

- 4 คะแนน = ดีมาก
 3 คะแนน = ดี
 2 คะแนน = พอใช้
 1 คะแนน = ปรับปรุง

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

( )

วันที่.....เดือน.....ปี.....

ชื่อ ..... เลขที่ .....

แบบประเมินทักษะการสื่อสาร

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างตามระดับเกณฑ์การให้คะแนนที่ตรงกับเกณฑ์การประเมินดังนี้

- 5 หมายถึง มีทักษะการสื่อสารอยู่ในระดับดีที่สุด
 4 หมายถึง มีทักษะการสื่อสารอยู่ในระดับดี
 3 หมายถึง มีทักษะการสื่อสารอยู่ในระดับปานกลาง
 2 หมายถึง มีทักษะการสื่อสารอยู่ในระดับน้อย
 1 หมายถึง มีทักษะการสื่อสารอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	ประเด็นการประเมิน ทักษะการสื่อสาร	ระดับคะแนน					คะแนน
		5	4	3	2	1	
1.	ด้านการพูด						
1.1	พูดคล่องแคล่ว ไม่วกวน						
1.2	ภาษาในการพูด						
1.3	ประเด็นการถ่ายทอดข้อมูลชัดเจน						
2.	ด้านการฟัง						
2.1	สามารถจับใจความสำคัญจาก เรื่องราวที่ได้ฟัง						
2.2	สามารถวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อแสดง ความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟัง						
2.3	การปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับ						

ข้อที่	ประเด็นการประเมิน ทักษะการสื่อสาร	ระดับคะแนน					คะแนน
		5	4	3	2	1	
3.	ด้านการเขียน						
3.1	เขียนสะกดคำได้ถูกต้อง						
3.2	มีความคิดสร้างสรรค์ต่องานเขียน						
3.3	เขียนได้ครอบคลุมเนื้อหา						
รวมคะแนนทั้งสิ้น							

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
( )
วันที่.....เดือน.....ปี.....

ระดับคุณภาพทักษะการสื่อสาร

- 1 – 8 คะแนน มีทักษะการสื่อสารอยู่ในระดับน้อยที่สุด
- 9 – 17 คะแนน มีทักษะการสื่อสารอยู่ในระดับน้อย
- 18 – 26 คะแนน มีทักษะการสื่อสารอยู่ในระดับปานกลาง
- 27 – 35 คะแนน มีทักษะการสื่อสารอยู่ในระดับดี
- 36 – 45 คะแนน มีทักษะการสื่อสารอยู่ในระดับดีที่ที่สุด

ระดับ คะแนน	ระดับคะแนน					รวม
	5	4	3	2	1	
ประเด็น การประเมิน						
ด้านการพูด						
พูด คล่องแคล่ว ไม่วกวน	พูด คล่องแคล่ว อย่างเป็น ธรรมชาติ มี จังหวะและ ลีลาในการ พูด มีการเว้น วรรคและใช้ คำเชื่อม ถูกต้องและไม่ ใช้คำฟุ่มเฟือย	พูด คล่องแคล่ว อย่างเป็น ธรรมชาติ มี จังหวะและ ลีลาในการ พูด มีการเว้น วรรคและใช้ คำเชื่อม ถูกต้อง	พูด คล่องแคล่ว อย่างเป็น ธรรมชาติ มี จังหวะและ ลีลาในการ พูด	พูด คล่องแคล่ว อย่างเป็น ธรรมชาติ ไม่ มีจังหวะและ ลีลาในการ พูด	พูดไม่ คล่องแคล่ว และวกวน	
ภาษาในการ พูด	พูดถูกต้อง ตามหลักของ ไวยากรณ์ ออกเสียง คำศัพท์และ ประโยคได้ ถูกต้อง รู้จัก การเน้น หนัก ในคำ/ประโยค อย่างสมบูรณ์	พูดถูกต้อง ตามหลักของ ไวยากรณ์ ออกเสียง คำศัพท์และ ประโยคได้ ถูกต้อง รู้จัก การเน้น หนัก ในคำ/ประโยค อย่างสมบูรณ์	พูดถูกต้อง ตามหลักของ ไวยากรณ์ ออกเสียง คำศัพท์และ ประโยคได้ ถูกต้อง	พูดถูกต้อง ตามหลักของ ไวยากรณ์	พูดไม่ถูกต้อง ตามหลักของ ไวยากรณ์	

ระดับ คะแนน ประเด็น การประเมิน	ระดับคะแนน					รวม
	5	4	3	2	1	
	ใช้คำตาม ระดับภาษาได้					
ประเด็นการ ถ่ายทอด ข้อมูลชัดเจน	พุดถ่ายทอด ความรู้ ความ เข้าใจ ความคิดและ ความรู้สึก จากข้อมูลที่ ได้ศึกษา พร้อมแสดง ข้อมูล ประกอบได้ ครบถ้วนและ สอดคล้องกัน	พุดถ่ายทอด ความรู้ ความ เข้าใจ ความคิดและ ความรู้สึก จากข้อมูลที่ ได้ศึกษา พร้อมแสดง ข้อมูล ประกอบได้ สอดคล้องกัน	พุดถ่ายทอด ความรู้ ความ เข้าใจ ความคิดและ ความรู้สึก จากข้อมูลที่ ได้ศึกษา พร้อมแสดง ข้อมูล ประกอบได้	พุดถ่ายทอด ความรู้ ความ เข้าใจจาก ข้อมูลที่ได้ ศึกษาพร้อม แสดงข้อมูล ประกอบได้	พุดถ่ายทอด ความรู้ ความ เข้าใจจาก ข้อมูลที่ได้ ศึกษาได้	
ด้านการฟัง						
สามารถจับ ใจความ สำคัญจาก เรื่องราวที่ได้ ฟัง	จับใจความ สำคัญ แปล ความและ ขยายความ ข้อมูลที่ฟัง ถูกต้อง ครบถ้วน ประเมินคุณ ค่าที่ได้ฟังถึง ความถูกต้อง น่าเชื่อถือ	จับใจความ สำคัญ แปล ความและ ขยายความ ข้อมูลที่ฟัง ถูกต้อง ครบถ้วน	จับใจความ สำคัญ แปล ความและ ขยายความ ข้อมูลที่ฟังได้	จับใจความ สำคัญ แปล ความข้อมูลที่ ฟังได้	จับใจความ สำคัญ แปล ความข้อมูลที่ ฟังไม่ได้	
สามารถ วิเคราะห์ ข้อมูลเพื่อ แสดงความ	วิเคราะห์ แยก ข้อเท็จจริง จากเรื่องที่ฟัง	วิเคราะห์ แยก ข้อเท็จจริง จากเรื่องที่ฟัง	วิเคราะห์ แยก ข้อเท็จจริง จากเรื่องที่ฟัง	วิเคราะห์ แยก ข้อเท็จจริง จากเรื่องที่ฟัง	วิเคราะห์ แยก ข้อเท็จจริง จากเรื่องที่ฟัง	

ระดับ คะแนน ประเด็น การประเมิน	ระดับคะแนน					รวม
	5	4	3	2	1	
คิดเห็นจาก เรื่องที่ฟัง	และแสดง ความคิดเห็น และเกิด ความคิด แทรกเสริม ระหว่างฟัง	และแสดง ความคิดเห็น ได้	และแสดง ความคิดเห็น ได้บางส่วน	และแสดง ความคิดเห็น ผิดประเด็น	แต่ไม่แสดง ความคิดเห็น	
การปฏิบัติ หน้าที่ตามที่ ได้รับ	ฟังและ ตัดสินใจเลือก รับหรือไม่รับ ข้อมูลอย่างมี เหตุผล โดย พิจารณา ประโยชน์และ ความ เหมาะสม เพื่อปฏิบัติ ตาม	ฟังและ ตัดสินใจเลือก รับหรือไม่รับ ข้อมูลอย่างมี เหตุผล โดย พิจารณา ประโยชน์ เพื่อปฏิบัติ ตาม	ฟังและ ตัดสินใจเลือก รับหรือไม่รับ ข้อมูลอย่างมี เหตุผล โดย พิจารณา ความ เหมาะสม เพื่อปฏิบัติ ตาม	ฟังเพื่อปฏิบัติ ตาม	ฟังและไม่ ปฏิบัติตาม	
ด้านการเขียน						
เขียนสะกด คำได้ถูกต้อง	เขียนได้ ถูกต้องตาม หลักการ เขียน ภาษาไทย มี ความ คล่องแคล่ว มี จังหวะและ ลีลาในการ เขียน มีการ เว้นวรรคและ ใช้คำเชื่อม	เขียนได้ ถูกต้องตาม หลักการ เขียน ภาษาไทย มี ความ คล่องแคล่ว มี จังหวะและ ลีลาในการ เขียน มีการ เว้นวรรคและ ใช้คำเชื่อม	เขียนได้ ถูกต้องตาม หลักการ เขียน ภาษาไทย มี ความ คล่องแคล่ว มี จังหวะและ ลีลาในการ เขียน	เขียนได้ ถูกต้องตาม หลักการ เขียน ภาษาไทย มี ความ คล่องแคล่ว	เขียนไม่ ถูกต้องตาม หลักการ เขียน ภาษาไทย	

ระดับ คะแนน ประเด็น การประเมิน	ระดับคะแนน					รวม
	5	4	3	2	1	
	ถูกต้องและไม่ ใช้คำฟุ่มเฟือย	ถูกต้อง				
มีความคิด สร้างสรรค์ ต้องงานเขียน	ถ่ายทอด ความคิด สร้างสรรค์ ผ่านงานเขียน ได้อย่างมี วิจาร์ณญาณ และไตร่ตรอง โอเคเดียวได้ อย่างมีเหตุผล	ถ่ายทอด ความคิด สร้างสรรค์ ผ่านงานเขียน ได้อย่างมี วิจาร์ณญาณ และมีเหตุผล	ถ่ายทอด ความคิด สร้างสรรค์ ผ่านงานเขียน ได้	ถ่ายทอด ความคิด สร้างสรรค์ ผ่านงานเขียน ได้บางส่วน	ถ่ายทอด ความคิด สร้างสรรค์ ผ่านงานเขียน ไม่ชัดเจน	
เขียนได้ ครอบคลุม เนื้อหา	เขียน ถ่ายทอด ความรู้ ความ เข้าใจ ความคิดและ ความรู้สึ จากข้อมูล ที่ได้ศึกษา พร้อมแสดง ข้อมูล ประกอบได้ ครบถ้วนและ สอดคล้องกัน	เขียน ถ่ายทอด ความรู้ ความ เข้าใจ ความคิดและ ความรู้สึ จากข้อมูล ที่ได้ศึกษา พร้อมแสดง ข้อมูล ประกอบที่ สอดคล้องกัน	เขียน ถ่ายทอด ความรู้ ความ เข้าใจ ความคิดและ ความรู้สึ จากข้อมูล ที่ได้ศึกษา พร้อมแสดง ข้อมูล ประกอบได้	เขียน ถ่ายทอด ความรู้ ความ เข้าใจ จาก ข้อมูลที่ได้ ศึกษาพร้อม แสดงข้อมูล ประกอบได้	เขียน ถ่ายทอด ความรู้ ความ เข้าใจ จาก ข้อมูลที่ศึกษา ได้	

เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

รายการ	ระดับคุณภาพ				คะแนน
	4	3	2	1	
1. มีวินัย	ส่งงานตรงเวลาตามที่กำหนด	ส่งงานช้ากว่ากำหนด 1 วัน	ส่งงานช้ากว่ากำหนด 2 วัน	ส่งงานช้ากว่ากำหนด 3 วันขึ้นไป	4
2. มุ่งมั่นในการทำงาน	ทำภาระงานที่ได้รับมอบหมายจนเสร็จและส่งภายในเวลาที่กำหนดและเรียบร้อยถูกต้องชัดเจน	ทำภาระงานที่ได้รับมอบหมายจนเสร็จภายในเวลาที่กำหนดแต่ยังมีข้อผิดพลาดในบางส่วน	ทำภาระงานที่ได้รับมอบหมายจนเสร็จแต่ล่าช้าและหรือเกิดข้อผิดพลาดบางส่วน	ทำภาระงานที่ได้รับมอบหมายจนเสร็จแต่ล่าช้าแต่เกิดข้อผิดพลาดเป็นส่วนใหญ่	4
3. มีมารยาทในการเขียน	เขียนด้วยตัวบรรจงอ่านเข้าใจง่ายใช้ภาษาที่สุภาพถูกต้องตามหลักภาษาไทย ข้อมูลตรงประเด็น	เขียนด้วยตัวบรรจงอ่านเข้าใจง่ายใช้ภาษาไม่ถูกต้องตามหลักภาษาไทย ข้อมูลตรงประเด็น	เขียนด้วยตัวบรรจงอ่านเข้าใจง่าย ใช้ภาษาไม่ถูกต้องตามหลักภาษาไทย ข้อมูลไม่ตรงประเด็น	เขียนไม่ชัดเจน อ่านยาก ใช้ภาษาผิดหลักทางภาษาข้อมูลไม่ตรงประเด็น	4
รวม					12

เกณฑ์การประเมิน

11 – 12 คะแนน = ดีมาก

8 – 10 คะแนน = ดี

5 – 7 คะแนน = พอใช้

1 – 4 คะแนน = ปรับปรุง

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 4

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ท 31102

เวลาทั้งหมด 40 ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 อีเหินา ตอนศึกกะหมังกุหนิง

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

เรื่อง เรื่องราวอีเหินา ตอน ศึกกะหมังกุหนิง

เวลา 3 ชั่วโมง

1. สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

2. มาตรฐานการเรียนรู้: ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

3. ตัวชี้วัด

ท 5.1 ม. 4-6/1 วิเคราะห์และวิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนสามารถวิเคราะห์และวิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น

5. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

ท้าวกะหมังกุหนิงและวิหยาสะก่าพระโอรส ยกทัพมาตีเมืองดาหาเพื่อแย่งชิงนางบุษบา แต่อีเหินาได้ยกทัพไปช่วยรบ พร้อมด้วยสุหรานากง กะหัดตะปาตี สังคามาระดา และระเด่นดาหยน ยกทัพออกไปรบกับข้าศึก ฝ่ายอีเหินาได้รับชัยชนะ สังคามาระดาฆ่าวิหยาสะก่าตาย ส่วนอีเหินาก็ฆ่าท้าวกะหมังกุหนิงตาย

6. สาระการเรียนรู้

6.1 ด้านความรู้ (K)

วิเคราะห์และวิเคราะห์วรรณคดีเรื่องอีเหินา

6.2 ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)

การแสดงบทบาทสมมติวรรณคดีเรื่องอีเหินา

6.3 ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A)

มีมารยาทในการอ่านและการเขียน

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร

- ทักษะการสื่อสาร

2. ความสามารถในการคิด

- กระบวนการคิดวิเคราะห์

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย

2. มุ่งมั่นในการทำงาน

7. หลักฐานการเรียนรู้ (ชิ้นงาน/ภาระงาน)

1. วิเคราะห์เรื่องราว อีเหนา ตอนศึกษากะหมังกุหนิง (งานกลุ่ม)

2. วิดีโอการแสดงบทบาทสมมติเรื่องอีเหนา ตอน ศึกษากะหมังกุหนิง (งานกลุ่ม)

8. การวัดผล/ประเมินผล

สาระสำคัญ	วิธีการวัด	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีเรื่องอีเหนา	วิเคราะห์เรื่องราว อีเหนา ตอนศึกษา กะหมังกุหนิง	แบบการประเมินการ นำเสนอผลงาน	นักเรียนมีผลการ เรียนรู้ระดับคุณภาพ ดี ถือว่าผ่าน
การแสดงบทบาทสมมติวรรณคดีเรื่องอีเหนา	วิดีโอการแสดง บทบาทสมมติเรื่อง อีเหนา ตอน ศึกษา กะหมังกุหนิง	แบบการประเมินการ นำเสนอผลงาน	นักเรียนมีผลการ เรียนรู้ระดับคุณภาพ ดี ถือว่าผ่าน
การอ่านและการเขียน	การประเมิน คุณลักษณะอันพึง ประสงค์	แบบประเมิน คุณลักษณะอันพึง ประสงค์	นักเรียนมีผลการ เรียนรู้ระดับคุณภาพ ดี ถือว่าผ่าน
ทักษะการสื่อสาร	เกณฑ์การประเมิน ทักษะการสื่อสาร	แบบประเมินทักษะ การสื่อสาร	นักเรียนมีผลการ เรียนรู้ระดับคุณภาพ พอใช้ ถือว่าผ่าน
กระบวนการคิด วิเคราะห์	เกณฑ์การประเมิน สมรรถนะสำคัญของ ผู้เรียน	แบบประเมิน สมรรถนะสำคัญของ ผู้เรียน	นักเรียนมีผลการ เรียนรู้ระดับคุณภาพ พอใช้ ถือว่าผ่าน

สาระสำคัญ	วิธีการวัด	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
มีวินัย	เกณฑ์การประเมิน คุณลักษณะอันพึง ประสงค์	แบบประเมิน คุณลักษณะอันพึง ประสงค์	นักเรียนมีผลการ เรียนรู้ระดับคุณภาพ ดี ถือว่าผ่าน
มุ่งมั่นในการทำงาน	เกณฑ์การประเมิน คุณลักษณะอันพึง ประสงค์	แบบประเมิน คุณลักษณะอันพึง ประสงค์	นักเรียนมีผลการ เรียนรู้ระดับคุณภาพ ดี ถือว่าผ่าน

กระบวนการจัดการเรียนรู้

กระบวนการ role-playing ร่วมกับ CIRC

วิธีการดำเนินการ

ขั้นนำเสนอบทเรียนต่อชั้นเรียน

1. ครูทบทวนเนื้อหาชั่วโมงที่แล้วโดยการซักถามนักเรียน

“ตัวละครไหนที่นักเรียนชื่นชอบมากที่สุด”

“นักเรียนคิดว่าท้าวกะหมังกุหนิง มีนิสัยเป็นอย่างไร”

คำตอบ เป็นคนรักลูกยิ่งชีวิต ยอมทำทุกอย่างเพื่อลูก แม้ตนจะต้องตายก็ยอม,

เป็นคนตัดสินใจเด็ดขาด เด็ดเดี่ยว กล้าหาญในการรบ, เป็นคนประมาท คาดการณ์ผิด ไม่รู้จัก

วิเคราะห์ฝ่ายข้าศึก

2. ครูให้นักเรียนเปิดหนังสือเรียนวรรณคดี เรื่อง อิเหนา (หน้าที่ 47)

3. ครูให้นักเรียนช่วยกันแบ่งตัวละครของแต่ละเมือง มีใครบ้าง (ช่วยกันเขียนบน

กระดาษ)

ขั้นปฏิบัติกิจกรรม

1. ครูให้นักเรียนจับกลุ่มกลุ่มละ 7 คน ทั้งหมด 5 กลุ่ม และขอตัวแทนออกมาจับ

กระดาษชาร์ตและปากกา

2. ครูเปิดวิดีโอเกี่ยวกับเรื่องราวอิเหนา ตอน ตีกกะหมังกุหนิง

<https://www.youtube.com/watch?v=hMSIolOpgIA&t=17s>

3. ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องราวอิเหนาที่นักเรียนได้ดู

4. ครูทบทวนการวิเคราะห์ใจความสำคัญของเนื้อหา เพื่อให้ นักเรียนเข้าใจ

องค์ประกอบการวิเคราะห์ใจความสำคัญ

5. ครูให้นักเรียนแบ่งกันศึกษาเนื้อเรื่องอิเหนา จากหนังสือเรียนและสื่ออินเทอร์เน็ต

6. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มวิเคราะห์ใจความสำคัญเนื้อหาแต่ละย่อหน้าจากหนังสือวรรณคดี (หน้าที่ 47 – 48)

7. ครูช่วยนักเรียนในกลุ่มที่ติดขัดในการทำงาน การวิเคราะห์ใจความสำคัญ (นักเรียนเขียนวิเคราะห์ใจความสำคัญเนื้อหาลงในกระดาษชาร์ทที่ได้รับ)

8. ครูให้นักเรียนเตรียมตัวก่อนออกมานำเสนอ การวิเคราะห์นิสัยตัวละครเรื่องอิเหนา

9. นักเรียนออกมานำเสนอชิ้นงานของกลุ่มตนเอง

10. นักเรียนร่วมกันรับฟัง เพื่อประเมินการนำเสนอชิ้นงานของเพื่อน

11. ครูประเมินการทำงานกลุ่ม และชื่นชมทุกกลุ่ม พร้อมทั้งยกย่องกลุ่มที่มีผลงานดีเด่น

12. ครูแนะนำให้นักเรียนนำชิ้นงาน ดิคหน้าชั้นเรียน เพื่อให้เพื่อนแต่ละกลุ่มได้เห็นผลงาน

กิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติ

1. ครูอธิบายถึงการแสดงบทบาทสมมติ เพื่อให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมการแสดง

2. ครูตรวจเช็คหน้าที่ที่นักเรียนได้รับ เพื่อทบทวนบทบาทของตนเอง

3. ครูให้นักเรียนที่ทำหน้าที่เป็นผู้นำ, ผู้ช่วยผู้นำ, ผู้เขียนบทการแสดงบทบาทสมมติมาพบปะเพื่อศึกษาเนื้อหาอย่างละเอียด

4. ผู้เขียนบท (2 คน) ร่วมกันเขียนบท (สามารถปรึกษากันกับผู้แสดง) และเขียนบทลงใน “วางโครงร่างเรื่อง อิเหนา ตอน คีตกะหมังกุหนิง” พร้อมส่งให้ครูตรวจทาน

5. ครูตรวจทานบทที่นักเรียนเขียนเพื่อให้ถูกต้องตามเนื้อหา

6. ครูให้นักเรียนศึกษาลักษณะนิสัยตัวละครที่ตนเองได้รับอีกครั้ง เพื่อความรวดเร็วในการแสดงบทบาทสมมติ

7. ครูขอให้ผู้ที่ได้รับหน้าที่จัดเครื่องแต่งกายสำรวจเครื่องแต่งกายของเพื่อน ๆ เพื่อหาชุดและเครื่องแต่งกายครบตามตัวละครของผู้แสดง

8. นักเรียนปรึกษากันเพื่อหาวัน เวลาในการทำการแสดง

9. ครูสอบถามนักเรียนและช่วยตรวจสอบเกี่ยวกับสถานที่ที่ใช้แสดงเพื่อความสมจริง และจัดทำเอกสารขอความอนุเคราะห์ใช้สถานที่ให้นักเรียนได้ทำการแสดงบทบาทสมมติ พร้อมกับเอกสารขออนุญาตผู้ปกครองของนักเรียน

10. ครูเสนอแนะให้ผู้กำกับและผู้ช่วยผู้กำกับ แบ่งหน้าที่ในการกำกับการแสดงในแต่ละฉากเพื่อความรวดเร็วในการถ่ายทำ

11. ครูเสนอแนะเกี่ยวกับอุปกรณ์ในการถ่ายทำ ให้นักเรียนที่ได้รับหน้าที่ถ่ายทำ ตรวจสอบอุปกรณ์ให้พร้อมก่อนถ่ายทำ
12. ครูให้ผู้เขียนบท กระจายบทละครที่สมบูรณ์ให้กับตัวละครเพื่อซักซ้อมบทก่อนถ่ายทำจริง
13. นักเรียนลงมือปฏิบัติการแสดงบทบาทสมมติ โดยครูช่วยควบคุมการแสดง และ ย้ำเตือนเกี่ยวกับของมีคมหรือวัตถุอันตรายที่อาจจะได้รับบาดเจ็บ (ครูเตรียมกล่องปฐมพยาบาล)

ขั้นประเมินผล

1. ครูเพิ่มเติมเนื้อหาให้กับกลุ่มที่เนื้อหาตกหล่น
  2. ครูให้นักเรียนศึกษาชิ้นงานของเพื่อนเพื่อหาข้อแตกต่างของทุกกลุ่ม
  3. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนถามคำถามกับเพื่อน
  4. นักเรียนปรึกษากันกับเพื่อนกลุ่มอื่น
  5. ครูให้นักเรียนประเมินผลงานการนำเสนอของเพื่อนว่ากลุ่มไหนนำเสนอได้ดีที่สุด
- ครูชื่นชมผลงานของนักเรียนที่อยู่บนหน้ากระดาน
6. ครูประเมินให้คะแนนผลงาน

หมายเหตุ ชั่วโมงเรียนนี้สามารถยืดหยุ่นได้ตามขั้นตอนของกิจกรรมการเรียนรู้

9. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

ลำดับที่	รายการสื่อ	แหล่งเรียนรู้
1.	ลำโพงและไมค์	หนังสือเรียนวรรณคดีและวรรณกรรม มัธยมศึกษาปีที่ 4
2.	กระดาษชาร์ท	อินเทอร์เน็ต
3.	ปากกา	-
4.	วีดีโอ https://www.youtube.com/watch?v=hMSIolOpgIA&t=17s	-
5.	วางโครงร่างเรื่อง อิเหนา ตอน ศีกกะห มังกุหนิง	-

10. กิจกรรมเสนอแนะ/กิจกรรมเสริมประสบการณ์

ในกิจกรรมการสอนภาษาไทยทุกชั่วโมง ครูต้องกดดันให้นักเรียนใช้ตัวเลขไทย เพื่อให้เกิดความเคยชินและติดเป็นนิสัย อีกทั้งให้มีความภูมิใจในการใช้ตัวเลขไทย อันเป็นสมบัติของชาติ

11. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

1. ผลการจัดการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

2. ปัญหา/อุปสรรค

.....

.....

.....

.....

.....

3. ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

( )

วันที่.....เดือน.....ปี.....

วิดีโอเกี่ยวกับเรื่องราวอิเหนา ตอน ตีกระดูกหึงกุนนิง

https://www.youtube.com/watch?v=hMSIolOpgIA&t=17s

Premium

อิเหนา ตอนตีกระดูกหึงกุนนิง

เมืองกุเรปัน เมืองดาหา เมืองกาหสิง เมืองสิงหัดสากรี

การตูนเรื่องย่อ อิเหนา ตอน ตีกระดูกหึงกุนนิง

bhawin inthaphan ผู้ติดตาม 322 คน

2.7 ใจดี

การดู 1.6 แสน ครั้ง 2 ปีที่แล้ว โรงเรียนพระราชาศึกษาดน

ทั้งหมด จากการเล่นของคุณ จาก bhawin inthaphan

- เล่าเรื่อง อิเหนา (ฉบับปรับปรุง) | Point of View Point of View การดู 9.4 แสน ครั้ง · 6 ปีที่แล้ว
- มาชามาน | อิเหนา ตอน ตีกระดูกหึงกุนนิง R.Kayak ลายชาน การดู 5.9 แสน ครั้ง · 4 ปีที่แล้ว
- VLOG#211 IU cafe space for everyone (วันเกิด) PePhanawat การดู 27 ครั้ง · 13 ชั่วโมงที่แล้ว
- Jeff Satur - ซ่อน (ไม) หา | Ghost [Official Music Video] Jeff Satur การดู 15 ล้าน ครั้ง · 3 สัปดาห์ที่แล้ว
- เล่าเรื่องอิเหนา ตอนตีกระดูกหึงกุนนิง Kesinee Pungphokswat การดู 1.9 แสน ครั้ง · 2 ปีที่แล้ว
- D GERRARD - รถไฟขบวนฟ้า (Galaxy Express) praesun cover Prae sun การดู 7.1 แสน ครั้ง · 6 วันที่แล้ว

https://www.youtube.com/watch?v=hMSIolOpgIA&t=17s

Premium

อิเหนา ตอนตีกระดูกหึงกุนนิง

การตูนเรื่องย่อ อิเหนา ตอน ตีกระดูกหึงกุนนิง

bhawin inthaphan ผู้ติดตาม 322 คน

2.7 ใจดี

การดู 1.6 แสน ครั้ง 2 ปีที่แล้ว โรงเรียนพระราชาศึกษาดน

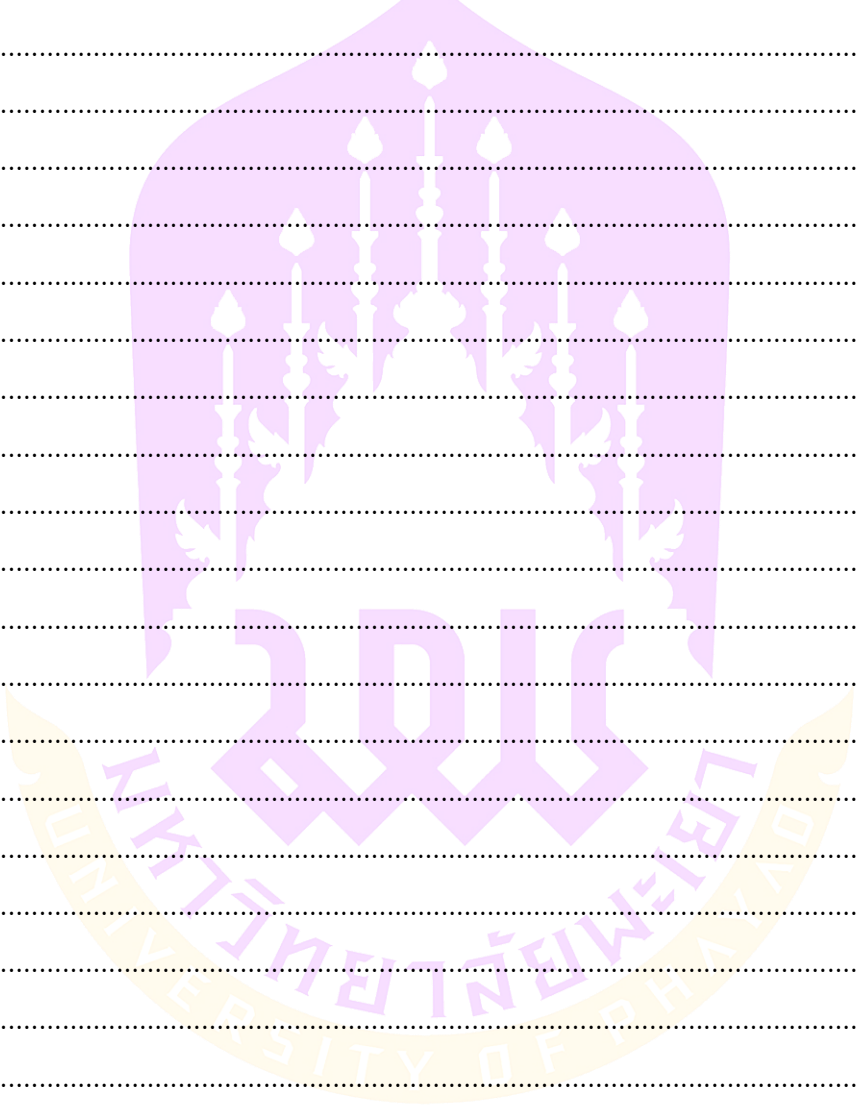
ทั้งหมด จากการเล่นของคุณ จาก bhawin inthaphan

- เล่าเรื่อง อิเหนา (ฉบับปรับปรุง) | Point of View Point of View การดู 9.4 แสน ครั้ง · 6 ปีที่แล้ว
- มาชามาน | อิเหนา ตอน ตีกระดูกหึงกุนนิง R.Kayak ลายชาน การดู 5.9 แสน ครั้ง · 4 ปีที่แล้ว
- VLOG#211 IU cafe space for everyone (วันเกิด) PePhanawat การดู 27 ครั้ง · 13 ชั่วโมงที่แล้ว
- Jeff Satur - ซ่อน (ไม) หา | Ghost [Official Music Video] Jeff Satur การดู 15 ล้าน ครั้ง · 3 สัปดาห์ที่แล้ว
- เล่าเรื่องอิเหนา ตอนตีกระดูกหึงกุนนิง Kesinee Pungphokswat การดู 1.9 แสน ครั้ง · 2 ปีที่แล้ว
- D GERRARD - รถไฟขบวนฟ้า (Galaxy Express) praesun cover Prae sun การดู 7.1 แสน ครั้ง · 6 วันที่แล้ว

วางโครงร่างเรื่อง อิเหนา ตอน ตีกะหมังกุหนิง
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ .....

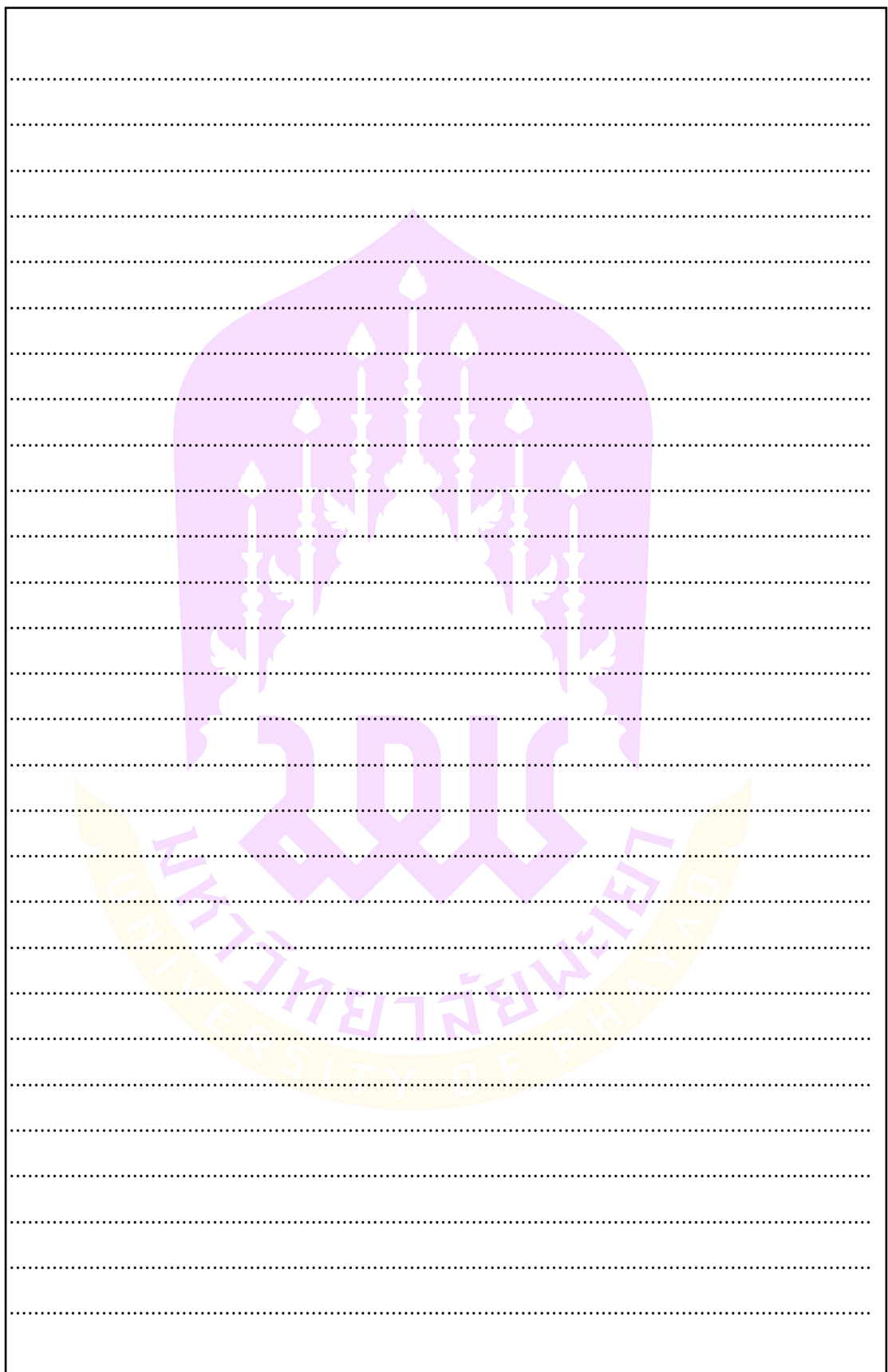
ชื่อผู้เขียนบท.....

โรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคม

A large, faint watermark of the Phayathai University logo is centered on the page. The logo features a purple crown-like structure with a central flame-like element, flanked by two birds. Below this is a yellow banner with the Thai text 'มหาวิทยาลัยพะเยา' and the English text 'UNIVERSITY OF PHAYATHAI'.

The page contains horizontal dotted lines for writing, starting from the top of the form area and extending to the bottom.

เกณฑ์การประเมินการนำเสนอผลงาน

ระดับ คะแนน	หัวข้อการพิจารณา/ระดับการปฏิบัติหรือพฤติกรรม				
	เนื้อหา	กลวิธี การนำเสนอ	ขั้นตอน การนำเสนอ	การใช้ภาษา	ตอบคำถาม/ เวลา
๔	มีการเรียงลำดับ เนื้อหาได้ดี มีความต่อเนื่อง มีประโยชน์ให้แง่ คิด	มีการนำเข้าสู่ เนื้อเรื่อง มี ความ สัมพันธ์ กับเนื้อเรื่อง เร้า ใจผู้ฟัง มีความ มั่นใจ	มีการนำเสนอ อย่างต่อเนื่อง ราบรื่นเป็นไป ตามขั้นตอน	ออกเสียง ถูกต้องตาม อักขรวิธีและดั่ง ชัดเจน ใช้ภาษา เหมาะสม เข้าใจ ง่าย มีการใช้ สำนวนโวหาร	ตอบคำถามได้ อย่างมีภูมิรู้ และ มีความชัดเจน มี แหล่งอ้างอิงใช้ เวลาตาม กำหนด
๓	มีการเรียงลำดับ เนื้อหาได้ดี มีความต่อเนื่อง มีประโยชน์ให้แง่ คิดน้อย	มีการนำเข้าสู่ เนื้อเรื่อง มี ความ สัมพันธ์ กับเนื้อเรื่อง เร้า ใจผู้ฟัง ไม่มี ความมั่นใจใน การนำเสนอ	การนำเสนอ ต่อเนื่อง มีการ ข้ามขั้นตอนบ้าง	ออกเสียง ถูกต้องตาม อักขรวิธีและดั่ง ชัดเจน ใช้ภาษา เหมาะสมเข้าใจ ง่าย ไม่มีการใช้ สำนวนโวหาร	ตอบคำถามได้ ค่อนข้างชัดเจน มีแหล่งอ้างอิงใช้ เวลาเกินกำหนด ๑ นาที
๒	มีการเรียงลำดับ เนื้อหาได้ดี มีความต่อเนื่อง มีประโยชน์น้อย ให้แง่คิดน้อย	มีการนำเข้าสู่ เนื้อเรื่อง มี ความ สัมพันธ์ กับเนื้อเรื่อง ไม่ เร้าใจผู้ฟัง ไม่มี ความมั่นใจใน การนำเสนอ	การนำเสนอ ต่อเนื่อง ไม่มี ขั้นตอนเป็นส่วน ใหญ่	ออกเสียง ถูกต้องตาม อักขรวิธีและดั่ง ชัดเจน ใช้ภาษา เข้าใจยาก ไม่มี การใช้สำนวน โวหาร	ตอบคำถามได้ ไม่ค่อยชัดเจน มีแหล่งอ้างอิง เป็นบางส่วนใช้ เวลาเกินกำหนด ๒ นาที
๑	มีการเรียงลำดับ เนื้อหาได้ดี ไม่มี ความต่อเนื่อง มีประโยชน์น้อย ให้แง่คิดน้อย	มีการนำเข้าสู่ เนื้อเรื่อง ไม่มี ความ สัมพันธ์ กับเนื้อเรื่อง ไม่ เร้าใจผู้ฟัง ไม่มี ความมั่นใจใน การนำเสนอ	การนำเสนอ ไม่ต่อเนื่อง นำเสนอสับสน	ออกเสียง ถูกต้องตาม อักขรวิธีและดั่ง ชัดเจน ใช้ภาษา ไม่เหมาะสม เข้าใจยาก ไม่มี การใช้สำนวน โวหาร	ตอบคำถาม ไม่ได้เป็นส่วน ใหญ่ใช้เวลาเกิน กำหนด ๕ นาที

เกณฑ์คุณภาพ

16 – 20	คะแนน = ดีมาก
11 – 15	คะแนน = ดี
6 – 10	คะแนน = พอใช้
1 – 5	คะแนน = ปรับปรุง

แบบประเมินการนำเสนอผลงาน

กลุ่มที่.....ห้อง.....

ประเด็น การนำเสนอ	เนื้อหา ๔	กลวิธีการ นำเสนอ ๔	ขั้นตอน การ นำเสนอ ๔	การใช้ ภาษา ๔	การตอบ คำถาม/ เวลา ๔	รวม คะแนน ๒๐
ชื่อ - สกุล สมาชิก						
๑.						
๒.						
๓.						
๔.						
๕.						
๖.						
๗.						
๘.						

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

( )

วันที่.....เดือน.....ปี.....

เกณฑ์คุณภาพ

- 16 – 20 คะแนน = ดีมาก
 11 – 15 คะแนน = ดี
 6 – 10 คะแนน = พอใช้
 1 – 5 คะแนน = ปรับปรุง

เกณฑ์การประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

รายการ	ระดับคุณภาพ				คะแนน
	4	3	2	1	
1. ความสามารถในการคิด - กระบวนการคิด วิเคราะห์	แสดงความ คิดเห็นต่อเรื่อง ที่อ่านได้มี เหตุผลชัดเจน	แสดงความ คิดเห็นต่อเรื่อง ที่อ่านได้แต่ไม่ สมเหตุสมผล	แสดงความ คิดเห็นต่อเรื่อง ที่อ่านได้น้อย	ไม่สามารถ ถ่ายทอดความ คิดเห็นต่อเรื่อง ที่อ่านได้	4
รวม					4

เกณฑ์การประเมิน

- 4   คะแนน = ดีมาก
3   คะแนน = ดี
2   คะแนน = พอใช้
1   คะแนน = ปรับปรุง

แบบประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

ที่	ชื่อ - สกุล	รายการสังเกตกระบวนการคิดวิเคราะห์				รวม
		4	3	2	1	
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						

เกณฑ์การประเมิน

- 4 คะแนน = ดีมาก
 3 คะแนน = ดี
 2 คะแนน = พอใช้
 1 คะแนน = ปรับปรุง

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
 ( )

วันที่.....เดือน.....ปี.....

ชื่อ ..... เลขที่ .....

แบบประเมินทักษะการสื่อสาร

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างตามระดับเกณฑ์การให้คะแนนที่ตรงกับเกณฑ์การประเมินดังนี้

- 5 หมายถึง มีทักษะการสื่อสารอยู่ในระดับดีที่สุด
 4 หมายถึง มีทักษะการสื่อสารอยู่ในระดับดี
 3 หมายถึง มีทักษะการสื่อสารอยู่ในระดับปานกลาง
 2 หมายถึง มีทักษะการสื่อสารอยู่ในระดับน้อย
 1 หมายถึง มีทักษะการสื่อสารอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	ประเด็นการประเมิน ทักษะการสื่อสาร	ระดับคะแนน					คะแนน
		5	4	3	2	1	
1.	ด้านการพูด						
1.1	พูดคล่องแคล่ว ไม่วกวน						
1.2	ภาษาในการพูด						
1.3	ประเด็นการถ่ายทอดข้อมูลชัดเจน						
2.	ด้านการฟัง						
2.1	สามารถจับใจความสำคัญจาก เรื่องราวที่ได้ฟัง						
2.2	สามารถวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อแสดง ความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟัง						
2.3	การปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับ						

ข้อที่	ประเด็นการประเมิน ทักษะการสื่อสาร	ระดับคะแนน					คะแนน
		5	4	3	2	1	
3.	ด้านการเขียน						
3.1	เขียนสะกดคำได้ถูกต้อง						
3.2	มีความคิดสร้างสรรค์ต่องานเขียน						
3.3	เขียนได้ครอบคลุมเนื้อหา						
รวมคะแนนทั้งสิ้น							

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
( )
วันที่.....เดือน.....ปี.....

ระดับคุณภาพทักษะการสื่อสาร

- 1 – 8 คะแนน มีทักษะการสื่อสารอยู่ในระดับน้อยที่สุด
- 9 – 17 คะแนน มีทักษะการสื่อสารอยู่ในระดับน้อย
- 18 – 26 คะแนน มีทักษะการสื่อสารอยู่ในระดับปานกลาง
- 27 – 35 คะแนน มีทักษะการสื่อสารอยู่ในระดับดี
- 36 – 45 คะแนน มีทักษะการสื่อสารอยู่ในระดับดีที่ที่สุด

ระดับ คะแนน	ระดับคะแนน					รวม
	5	4	3	2	1	
ประเด็น การประเมิน						
ด้านการพูด						
พูด คล่องแคล่ว ไม่วกวน	พูด คล่องแคล่ว อย่างเป็น ธรรมชาติ มี จังหวะและ ลีลาในการ พูด มีการเว้น วรรคและใช้ คำเชื่อม ถูกต้องและไม่ ใช้คำฟุ่มเฟือย	พูด คล่องแคล่ว อย่างเป็น ธรรมชาติ มี จังหวะและ ลีลาในการ พูด มีการเว้น วรรคและใช้ คำเชื่อม ถูกต้อง	พูด คล่องแคล่ว อย่างเป็น ธรรมชาติ มี จังหวะและ ลีลาในการ พูด	พูด คล่องแคล่ว อย่างเป็น ธรรมชาติ ไม่ มีจังหวะและ ลีลาในการ พูด	พูดไม่ คล่องแคล่ว และวกวน	
ภาษาในการ พูด	พูดถูกต้อง ตามหลักของ ไวยากรณ์ ออกเสียง คำศัพท์และ ประโยคได้ ถูกต้อง รู้จัก การเน้น หนัก ในคำ/ประโยค อย่างสมบูรณ์	พูดถูกต้อง ตามหลักของ ไวยากรณ์ ออกเสียง คำศัพท์และ ประโยคได้ ถูกต้อง รู้จัก การเน้น หนัก ในคำ/ประโยค อย่างสมบูรณ์	พูดถูกต้อง ตามหลักของ ไวยากรณ์ ออกเสียง คำศัพท์และ ประโยคได้ ถูกต้อง	พูดถูกต้อง ตามหลักของ ไวยากรณ์	พูดไม่ถูกต้อง ตามหลักของ ไวยากรณ์	

ระดับ คะแนน ประเด็น การประเมิน	ระดับคะแนน					รวม
	5	4	3	2	1	
	ใช้คำตาม ระดับภาษาได้					
ประเด็นการ ถ่ายทอด ข้อมูลชัดเจน	พูดถ่ายทอด ความรู้ ความ เข้าใจ ความคิดและ ความรู้สึก จากข้อมูลที่ ได้ศึกษา พร้อมแสดง ข้อมูล ประกอบได้ ครบถ้วนและ สอดคล้องกัน	พูดถ่ายทอด ความรู้ ความ เข้าใจ ความคิดและ ความรู้สึก จากข้อมูลที่ ได้ศึกษา พร้อมแสดง ข้อมูล ประกอบได้ สอดคล้องกัน	พูดถ่ายทอด ความรู้ ความ เข้าใจ ความคิดและ ความรู้สึก จากข้อมูลที่ ได้ศึกษา พร้อมแสดง ข้อมูล ประกอบได้	พูดถ่ายทอด ความรู้ ความ เข้าใจจาก ข้อมูลที่ได้ ศึกษาพร้อม แสดงข้อมูล ประกอบได้	พูดถ่ายทอด ความรู้ ความ เข้าใจจาก ข้อมูลที่ได้ ศึกษาได้	
ด้านการฟัง						
สามารถจับ ใจความ สำคัญจาก เรื่องราวที่ได้ ฟัง	จับใจความ สำคัญ แปล ความและ ขยายความ ข้อมูลที่ฟัง ถูกต้อง ครบถ้วน ประเมินคุณ ค่าที่ได้ฟังถึง ความถูกต้อง น่าเชื่อถือ	จับใจความ สำคัญ แปล ความและ ขยายความ ข้อมูลที่ฟัง ถูกต้อง ครบถ้วน	จับใจความ สำคัญ แปล ความและ ขยายความ ข้อมูลที่ฟังได้	จับใจความ สำคัญ แปล ความข้อมูลที่ ฟังได้	จับใจความ สำคัญ แปล ความข้อมูลที่ ฟังไม่ได้	
สามารถ วิเคราะห์ ข้อมูลเพื่อ แสดงความ	วิเคราะห์ แยก ข้อเท็จจริง จากเรื่องที่ฟัง	วิเคราะห์ แยก ข้อเท็จจริง จากเรื่องที่ฟัง	วิเคราะห์ แยก ข้อเท็จจริง จากเรื่องที่ฟัง	วิเคราะห์ แยก ข้อเท็จจริง จากเรื่องที่ฟัง	วิเคราะห์ แยก ข้อเท็จจริง จากเรื่องที่ฟัง	

ระดับ คะแนน ประเด็น การประเมิน	ระดับคะแนน					รวม
	5	4	3	2	1	
คิดเห็นจาก เรื่องที่ฟัง	และแสดง ความคิดเห็น และเกิด ความคิด แทรกเสริม ระหว่างฟัง	และแสดง ความคิดเห็น ได้	และแสดง ความคิดเห็น ได้บางส่วน	และแสดง ความคิดเห็น ผิดประเด็น	แต่ไม่แสดง ความคิดเห็น	
การปฏิบัติ หน้าที่ตามที่ ได้รับ	ฟังและ ตัดสินใจเลือก รับหรือไม่รับ ข้อมูลอย่างมี เหตุผล โดย พิจารณา ประโยชน์และ ความ เหมาะสม เพื่อปฏิบัติ ตาม	ฟังและ ตัดสินใจเลือก รับหรือไม่รับ ข้อมูลอย่างมี เหตุผล โดย พิจารณา ประโยชน์ เพื่อปฏิบัติ ตาม	ฟังและ ตัดสินใจเลือก รับหรือไม่รับ ข้อมูลอย่างมี เหตุผล โดย พิจารณา ความ เหมาะสม เพื่อปฏิบัติ ตาม	ฟังเพื่อปฏิบัติ ตาม	ฟังและไม่ ปฏิบัติตาม	
ด้านการเขียน						
เขียนสะกด คำได้ถูกต้อง	เขียนได้ ถูกต้องตาม หลักการ เขียน ภาษาไทย มี ความ คล่องแคล่ว มี จังหวะและ ลีลาในการ เขียน มีการ เว้นวรรคและ ใช้คำเชื่อม	เขียนได้ ถูกต้องตาม หลักการ เขียน ภาษาไทย มี ความ คล่องแคล่ว มี จังหวะและ ลีลาในการ เขียน มีการ เว้นวรรคและ ใช้คำเชื่อม	เขียนได้ ถูกต้องตาม หลักการ เขียน ภาษาไทย มี ความ คล่องแคล่ว มี จังหวะและ ลีลาในการ เขียน	เขียนได้ ถูกต้องตาม หลักการ เขียน ภาษาไทย มี ความ คล่องแคล่ว	เขียนไม่ ถูกต้องตาม หลักการ เขียน ภาษาไทย	

ระดับ คะแนน ประเด็น การประเมิน	ระดับคะแนน					รวม
	5	4	3	2	1	
	ถูกต้องและไม่ ใช้คำฟุ่มเฟือย	ถูกต้อง				
มีความคิด สร้างสรรค์ ต้องงานเขียน	ถ่ายทอด ความคิด สร้างสรรค์ ผ่านงานเขียน ได้อย่างมี วิจาร์ณญาณ และไตร่ตรอง โอเคียได้ อย่างมีเหตุผล	ถ่ายทอด ความคิด สร้างสรรค์ ผ่านงานเขียน ได้อย่างมี วิจาร์ณญาณ และมีเหตุผล	ถ่ายทอด ความคิด สร้างสรรค์ ผ่านงานเขียน ได้	ถ่ายทอด ความคิด สร้างสรรค์ ผ่านงานเขียน ได้บางส่วน	ถ่ายทอด ความคิด สร้างสรรค์ ผ่านงานเขียน ไม่ชัดเจน	
เขียนได้ ครอบคลุม เนื้อหา	เขียน ถ่ายทอด ความรู้ ความ เข้าใจ ความคิดและ ความรู้สึ จากข้อมูล ที่ได้ศึกษา พร้อมแสดง ข้อมูล ประกอบได้ ครบถ้วนและ สอดคล้องกัน	เขียน ถ่ายทอด ความรู้ ความ เข้าใจ ความคิดและ ความรู้สึ จากข้อมูล ที่ได้ศึกษา พร้อมแสดง ข้อมูล ประกอบที่ สอดคล้องกัน	เขียน ถ่ายทอด ความรู้ ความ เข้าใจ ความคิดและ ความรู้สึ จากข้อมูล ที่ได้ศึกษา พร้อมแสดง ข้อมูล ประกอบได้	เขียน ถ่ายทอด ความรู้ ความ เข้าใจ จาก ข้อมูลที่ได้ ศึกษาพร้อม แสดงข้อมูล ประกอบได้	เขียน ถ่ายทอด ความรู้ ความ เข้าใจ จาก ข้อมูลที่ศึกษา ได้	

เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

รายการ	ระดับคุณภาพ				คะแนน
	4	3	2	1	
1. มีวินัย	ส่งงานตรงเวลาตามที่กำหนด	ส่งงานช้ากว่ากำหนด 1 วัน	ส่งงานช้ากว่ากำหนด 2 วัน	ส่งงานช้ากว่ากำหนด 3 วันขึ้นไป	4
2. มุ่งมั่นในการทำงาน	ทำภาระงานที่ได้รับมอบหมายจนเสร็จและส่งภายในเวลาที่กำหนดและเรียบร้อยถูกต้องชัดเจน	ทำภาระงานที่ได้รับมอบหมายจนเสร็จภายในเวลาที่กำหนดแต่ยังมีข้อผิดพลาดในบางส่วน	ทำภาระงานที่ได้รับมอบหมายจนเสร็จแต่ล่าช้าและหรือเกิดข้อผิดพลาดบางส่วน	ทำภาระงานที่ได้รับมอบหมายจนเสร็จแต่ล่าช้าแต่เกิดข้อผิดพลาดเป็นส่วนใหญ่	4
3. มีมารยาทในการเขียน	เขียนด้วยตัวบรรจงอ่านเข้าใจง่ายใช้ภาษาที่สุภาพถูกต้องตามหลักภาษาไทย ข้อมูลตรงประเด็น	เขียนด้วยตัวบรรจงอ่านเข้าใจง่ายใช้ภาษาไม่ถูกต้องตามหลักภาษาไทย ข้อมูลตรงประเด็น	เขียนด้วยตัวบรรจงอ่านเข้าใจง่าย ใช้ภาษาไม่ถูกต้องตามหลักภาษาไทย ข้อมูลไม่ตรงประเด็น	เขียนไม่ชัดเจน อ่านยาก ใช้ภาษาผิดหลักทางภาษาข้อมูลไม่ตรงประเด็น	4
รวม					12

เกณฑ์การประเมิน

11 – 12 คะแนน = ดีมาก

8 – 10 คะแนน = ดี

5 – 7 คะแนน = พอใช้

1 – 4 คะแนน = ปรับปรุง

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 5

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ท 31102

เวลาทั้งหมด 40 ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 อีเหนา ตอนศึกกะหมังกุหนิง

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

เรื่อง ความสัมพันธ์ของตัวละคร

เวลา 2 ชั่วโมง

1. สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม
2. มาตรฐานการเรียนรู้: ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง
3. ตัวชี้วัด
  - ท 5.1 ม. 4-6/1 วิเคราะห์และวิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น
4. จุดประสงค์การเรียนรู้
  - นักเรียนสามารถวิเคราะห์และวิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น
5. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

ความสัมพันธ์ของตัวละคร เรื่อง อีเหนา ตอน ศึกกะหมังกุหนิง มีความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนเนื่องจากมีตัวละครที่มีความสำคัญปรากฏอยู่มาก อีกทั้งยังมีความสัมพันธ์ที่โดดเด่นต่อตัวละครอื่น ๆ
6. สาระการเรียนรู้
  - 6.1 ด้านความรู้ (K)
    - วิเคราะห์และวิเคราะห์ความสัมพันธ์วรรณคดีเรื่องอีเหนา
  - 6.2 ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
    - เขียนแผนผังมโนทัศน์ความสัมพันธ์ เรื่อง อีเหนา ตอน ศึกกะหมังกุหนิง
  - 6.3 ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A)
    - มีมารยาทในการเขียน

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร

- ทักษะการสื่อสาร

2. ความสามารถในการคิด

- กระบวนการคิดวิเคราะห์

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย

2. มุ่งมั่นในการทำงาน

7. หลักฐานการเรียนรู้ (ชิ้นงาน/ภาระงาน)

1. แบบฝึกหัดที่ 4 วิเคราะห์ความสัมพันธ์วรรณคดีเรื่องอิเหนา

2. เขียนแผนผังมโนทัศน์ความสัมพันธ์ เรื่อง อิเหนา ตอน ตี๊กกะหมังกุหนิง (งานรายบุคคล)

8. การวัดผล/ประเมินผล

สาระสำคัญ	วิธีการวัด	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
วิเคราะห์และวิจารณ์ ความสัมพันธ์ วรรณคดีเรื่องอิเหนา	แบบฝึกหัดที่ 4 วิเคราะห์ ความสัมพันธ์ วรรณคดีเรื่องอิเหนา	แบบฝึกหัดที่ 4 วิเคราะห์ ความสัมพันธ์ วรรณคดีเรื่องอิเหนา	นักเรียนมีผลการ เรียนรู้ระดับคุณภาพ ดี ถือว่าผ่าน
เขียนแผนผังมโน ทัศน์ความสัมพันธ์ เรื่อง อิเหนา ตอน ตี๊กกะหมังกุหนิง	แผนผังมโนทัศน์	เกณฑ์การประเมิน การทำแผนผังมโน ทัศน์	นักเรียนมีผลการ เรียนรู้ระดับคุณภาพ ดี ถือว่าผ่าน
มีมารยาทในการ เขียน	การประเมิน คุณลักษณะอันพึง ประสงค์	แบบประเมิน คุณลักษณะอันพึง ประสงค์	นักเรียนมีผลการ เรียนรู้ระดับคุณภาพ ดี ถือว่าผ่าน
ทักษะการสื่อสาร	เกณฑ์การแบบ ประเมินทักษะการ สื่อสาร	แบบประเมินทักษะ การสื่อสาร	นักเรียนมีผลการ เรียนรู้ระดับคุณภาพ พอใช้ ถือว่าผ่าน
กระบวนการคิด วิเคราะห์	เกณฑ์การประเมิน สมรรถนะสำคัญของ ผู้เรียน	แบบประเมิน สมรรถนะสำคัญของ ผู้เรียน	นักเรียนมีผลการ เรียนรู้ระดับคุณภาพ พอใช้ ถือว่าผ่าน

สาระสำคัญ	วิธีการวัด	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
มีวินัย	เกณฑ์การประเมิน คุณลักษณะอันพึง ประสงค์	แบบประเมิน คุณลักษณะอันพึง ประสงค์	นักเรียนมีผลการ เรียนรู้ระดับคุณภาพ ดี ถือว่าผ่าน
มุ่งมั่นในการทำงาน	เกณฑ์การประเมิน คุณลักษณะอันพึง ประสงค์	แบบประเมิน คุณลักษณะอันพึง ประสงค์	นักเรียนมีผลการ เรียนรู้ระดับคุณภาพ ดี ถือว่าผ่าน

กระบวนการจัดการเรียนรู้

กระบวนการ role-playing ร่วมกับ CIRC

วิธีการดำเนินการ

ขั้นนำเสนอบทเรียนต่อชั้นเรียน

1. ครูทบทวนเนื้อหาชั่วโมงที่แล้วโดยการซักถามนักเรียน
“การถ่ายทำเป็นอย่างไรบ้าง”
“จากเนื้อเรื่องหากนักเรียนเป็น อิเหนา ควรทำอย่างไรกับบุษบา”
2. ครูถามนักเรียนว่า “จากที่นักเรียนได้แสดงบทบาทสมมติ ได้เห็นความสัมพันธ์

ระหว่างตัวละครเป็นอย่างไรบ้าง”

“หากนักเรียนเลือกได้อยากเป็นตัวละครไหนเพราะอะไร”

ขั้นปฏิบัติกิจกรรม

1. นักเรียนช่วยกันกรอกตัวละครของแต่ละเมืองลงบนกระดาน โดยแบ่งเมืองดังนี้ เมืองกุเรปัน เมืองดาหา เมืองกาหลง เมืองสิงห์ดสำหรับ เมืองหมันหยง เมืองกะหมังกูหนิงและ เมืองจรรกา
2. นักเรียนร่วมกันกรอกตัวละครเรียบร้อย ครูให้นักเรียนหาความสัมพันธ์ของแต่ละตัวละครลงในสมุดของตนเอง ได้แก่ ความสัมพันธ์พ่อ-ลูก, พี่น้อง, ความรัก, ศัตรู
3. จากนั้นนักเรียนคู่วิดีโอเกี่ยวกับสรุปเรื่องราวและความสัมพันธ์ เรื่อง อิเหนา ตอน คีตกะหมังกูหนิง <https://www.youtube.com/watch?v=S59YOZX7Wc0>
4. ครูให้นักเรียนวิเคราะห์เกี่ยวกับเรื่องราวอิเหนาจากสื่อวิดีโอข้างต้น และหนังสือวรรณคดีไทย หน้า 47 – 49

5. ครูถามความสัมพันธ์เกี่ยวกับความเป็นไปได้ “หากอิเหนาไม่เจอจินตรา ความรักของอิเหนาจะเป็นอย่างไร” “หากองค์ปะตาระกาหราชอาณาจักรไม่ให้อิเหนาไปศึกษาจะเกิดเรื่องราวใดบ้าง”

6. ครูให้นักเรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

7. นักเรียนร่วมกันรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน ๆ

กิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติ

1. ครูซักถามเกี่ยวกับผู้ที่ทำหน้าที่ผู้ติดต่อวีดีโอ แนะนำให้ผู้กำกับและผู้เขียนบท ประกอบผู้ติดต่อวีดีโอเพื่อชิ้นงานที่สมบูรณ์

2. ครูให้เวลานักเรียนเสนอแนะเกี่ยวกับการเดินทางในการถ่ายทำการแสดง

3. ครูให้นักเรียนดิชมเกี่ยวกับบทบาทการแสดงของตนเอง

4. เมื่อนักเรียนติดต่อวีดีโอเสร็จสิ้น ครูให้นักเรียนส่งผลงานผ่านแพลตฟอร์ม

5. นักเรียนนำเสนอผลงานพร้อมกับบทละครที่เขียนขึ้น

ขั้นประเมินผล

1. ครูให้นักเรียนเขียนแผนผังมโนทัศน์เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของตัวละครอิเหนา ตอนศึกกะหมังกูหนิง ลงในกระดาษที่แจกให้

2. ครูขอให้นักเรียนตกแต่ง ระบายสีให้สวยงามการส่ง

3. นักเรียนส่งชิ้นงานแผนผังมโนทัศน์

4. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ 4 วิเคราะห์ความสัมพันธ์วรรณคดีเรื่องอิเหนา

5. ครูประเมินให้คะแนนชิ้นงาน

หมายเหตุ ชั่วโมงเรียนนี้สามารถยืดหยุ่นได้ตามขั้นตอนของกิจกรรมการเรียนรู้

9. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

ลำดับที่	รายการสื่อ	แหล่งเรียนรู้
1.	ลำโพงและไมค์	หนังสือเรียนวรรณคดีและวรรณกรรม มัธยมศึกษาปีที่ 4
2.	กระดาษชาร์ท	อินเทอร์เน็ต
3.	ปากกา	-
4.	แผนผังมโนทัศน์เกี่ยวกับตัวละครเรื่อง อีเหนา ตอน ตีกระทะหมังกุหนิง	-
5.	สรุปเรื่องราวและความสัมพันธ์ https://www.youtube.com/watch?v=S59YOZX7Wc0	-
6.	แบบฝึกหัดที่ 4 วิเคราะห์ ความสัมพันธ์วรรณคดีเรื่องอีเหนา	-

10. กิจกรรมเสนอแนะ/กิจกรรมเสริมประสบการณ์

ในกิจกรรมการสอนภาษาไทยทุกชั่วโมง ครูต้องกดดันให้นักเรียนใช้ตัวเลขไทย เพื่อให้เกิดความเคยชินและติดเป็นนิสัย อีกทั้งให้มีความภูมิใจในการใช้ตัวเลขไทย อันเป็นสมบัติของชาติ

11. บันทึกหลังการจัดการเรียนรู้

1. ผลการจัดการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

2. ปัญหา/อุปสรรค

.....

.....

.....

.....

3. ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

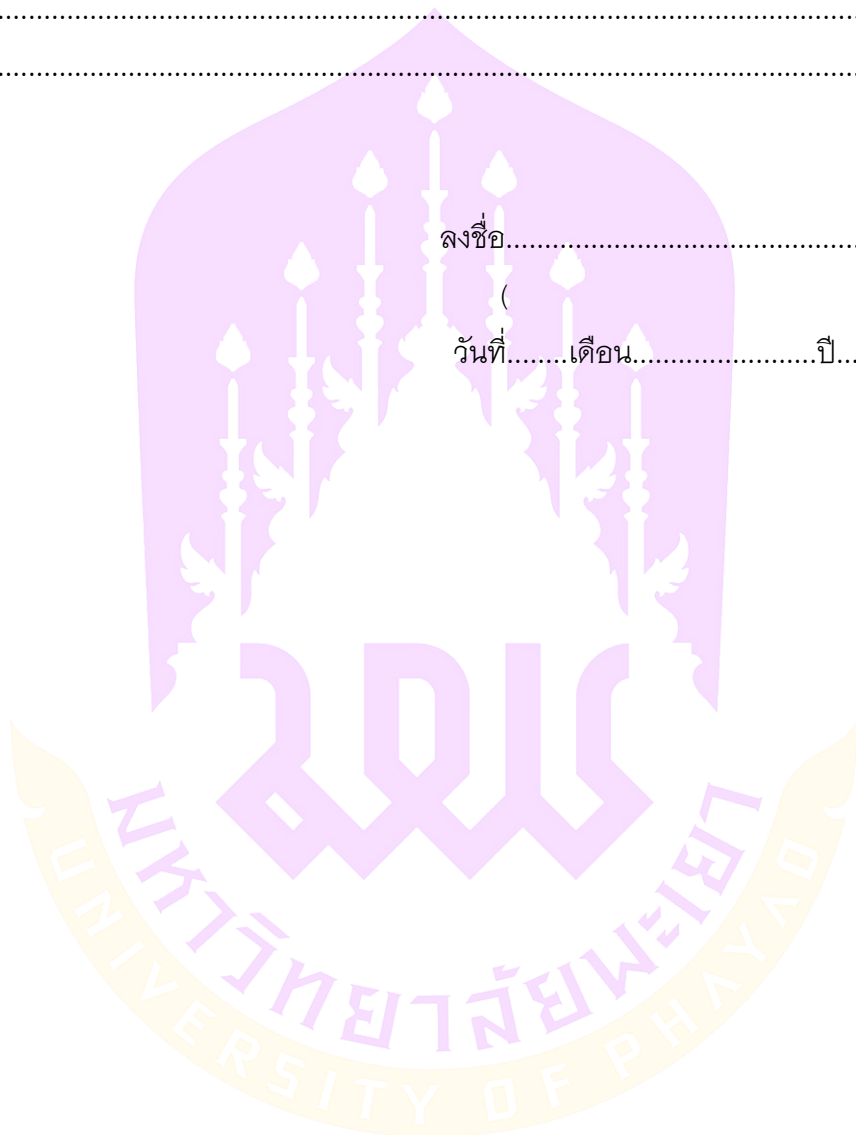
.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

( )

วันที่.....เดือน.....ปี.....

ชื่อ ..... เลขที่ ..... ชั้น ม.....

แบบฝึกหัดที่ 4

วิเคราะห์ความสัมพันธ์วรรณคดีเรื่องอิเหนา

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามให้ถูกต้อง

1. แล้วว่าอนิจจาความรัก	พึงประจักษ์ตั้งสายน้ำไหล
ตั้งแต่จะเขี้ยวเป็นเกลียวไป	ที่ไหนเลยจะไหลคืนมา
สตรีใดในพิภพจวบแดน	ไม่มีใครได้แค้นเหมือนอกข้า

จากบทประพันธ์ข้างต้น แสดงให้เห็นถึงความรักของจินตหราที่มีต่ออิเหนาอย่างไร

ตอบ .....

2. เมื่อนั้น	ทำวกะหมังกุหนึ่งใจกล้า
เห็นโอรสต้องคัสตรา	ตกจากอาชาบรรลัษ
กริ้วโกรธโกรธาบ้าจิต	จะรอร้งยังคิดก็หาไม่
แกว่งหอกคู่ขับอาชาไฉน	เข้ารุกไล่สังคามาระตา

จากบทประพันธ์นี้ ทำให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของทำวกะหมังกุหนึ่งที่มีต่อลูกอย่างไร

ตอบ .....

3. บัดนั้น	สองทูตทูลแจ้งแถลงไข
เข้าได้ยินตระหนกประจักษ์ใจ	ทำวดาหาตรัส ใช้เสนี้
ให้รีบไปแจ้งเหตุพระเชษฐา	กับพาราสิงห์ดลสำหรับ
อนุชากาหลังธิบัติ	อีกบุรีระตุจรกา
เห็นกษัตริย์ทั้งสี่ธานีนั้น	จะมาช่วยป้องกันกรุงดาหา
เมื่อวันเช้าออกจากเมืองมา	เสนา ก็ไปพร้อมกัน

จากบทประพันธ์ แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ของตัวละครในด้านใด

ตอบ .....

4. นักเรียนคิดเห็นอย่างไร กับการที่ท้าวฤเรปันต่อว่าจินตะหราในราชสาส์นที่ส่งถึงเมืองหมันหยง

ตอบ .....

5. หากนักเรียนเป็นนิเหนา นักเรียนจะจัดการกับความรัก (บุษบาและจินตะหรา) ครั้งนี้อย่างไร

ตอบ .....

6. นักเรียนคิดอย่างไรกับการที่ท้าวดาหยาจรกาให้กับบุษบาในทันทีที่มาขอแต่งงาน

ตอบ .....

7. หากวิหยาสะกำทูลกับบิดาว่าไม่ต้องการไปขอบุษบาเพื่อมาแต่งงานแล้ว นักเรียนคิดว่าจะเกิดศึกครั้งนี้หรือไม่

ตอบ .....

เฉลยแบบฝึกหัดที่ 4

วิเคราะห์ความสัมพันธ์วรรณคดีเรื่องอิเหนา

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามให้ถูกต้อง

1. แล้วว่าอนิจจาความรัก	ฟังประจักษ์ตั้งสายน้ำไหล
ตั้งแต่จะเขี้ยวเป็นเกลียวไป	ที่ไหนเลยจะไหลคืนมา
สตรีใดในพิภพจวบแดน	ไม่มีใครได้แค้นเหมือนอกข้า

จากบทประพันธ์ข้างต้น แสดงให้เห็นถึงความรักของจินตหราที่มีต่ออิเหนาอย่างไร
ตอบ ความรักที่เริ่มไม่แน่นอน เพราะกลัวอิเหนาจะนอกใจ

2. เมื่อนั้น	ทำวกะหมังกุหนิงใจกล้า
เห็นโอรสต้องคัสตรา	ตกจากอาชาบรรลัษ
กริ้วโกรธโกรธาบ้าจิต	จะรอรังยั้งคิดก็หาไม่
แก่วงหอกคู่ขับอาชาไนย	เข้ารุกไล่สังคามาระตา

จากบทประพันธ์นี้ ทำให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของทำวกะหมังกุหนิงที่มีต่อลูกอย่างไร
ตอบ ทำวกะหมังกุหนิงรักลูกของตนเองมาก มากถึงขั้นใครที่มาทำร้ายลูกของตนก็ต้องได้รับ
ผลเช่นเดียวกัน

3. บัดนั้น	สองทูตทูลแจ้งแถลงไข
เข้าได้ยินตระหนกประจักษ์ใจ	ทำวดาหาตรัส ใช้เสณี
ให้รีบไปแจ้งเหตุพระเชษฐา	กับพาราสิงห์ดลสำหรับ
อนุชากาหลังธิดี	อีกบุรีระตูจรรกา
เห็นกษัตริย์ทั้งสี่ธานีนั้น	จะมาช่วยป้องกันกรุงดาหา
เมื่อวันเช้าออกจากเมืองมา	เสนาาก็ไปพร้อมกัน

จากบทประพันธ์ แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ของตัวละครในด้านใด
ตอบ ความสัมพันธ์อันดีของเหล่าญาติพี่น้องในวงศ์ตระกูล หรือคนใกล้ชิด ที่พร้อมช่วยกัน
ปกป้องภัยอันตรายจากศัตรู

4. นักเรียนคิดเห็นอย่างไร กับการที่ท้าวฤเบรบันต่อว่าจินตะหราในราชสาส์นที่ส่งถึงเมืองหมันหยง

ตอบ ต้องการให้จินตะหารารู้สึกผิดที่ทำให้โอเหินาไม่ยอมกลับบ้าน และอาจทำให้จินตะหราได้แจ้งให้โอเหินายกทัพกลับเมือง

5. นักเรียนคิดอย่างไรกับการที่ท้าวดาหยาขจรกาให้กับบุษบาในทันทีที่มาขอแต่งงาน

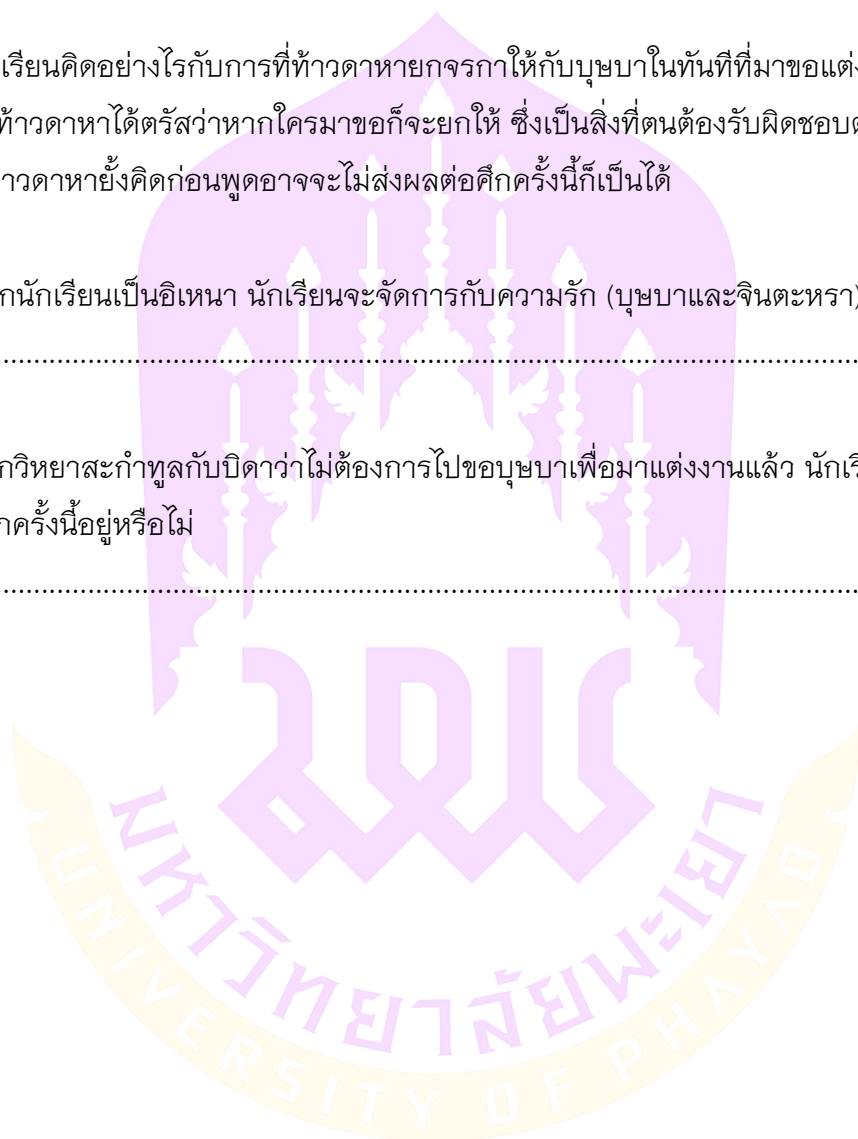
ตอบ ท้าวดาหยาได้ตรัสว่าหากใครมาขอก็จะยกให้ ซึ่งเป็นสิ่งที่ตนต้องรับผิดชอบต่อคำพูด แต่หากท้าวดาหายังคิดก่อนพูดอาจจะไม่ส่งผลต่อศึกครั้งนี้ก็เป็นได้

6. หากนักเรียนเป็นโอเหินา นักเรียนจะจัดการกับความรัก (บุษบาและจินตะหรา) ครั้งนี้อย่างไร

ตอบ .....

7. หากวิหยาสะกำทูลกับบิดาว่าไม่ต้องการไปขอบุษบาเพื่อมาแต่งงานแล้ว นักเรียนคิดว่า จะเกิดศึกครั้งนี้หรือไม่

ตอบ .....

แผนผังมโนทัศน์เกี่ยวกับตัวละครเรื่อง อิเหนา ตอน คีตกะหมังกุหนิง

เกณฑ์การประเมินการทำแผนผังมโนทัศน์

รายการ	ระดับคุณภาพ			คะแนน
	3	2	1	
1. เนื้อหา	ข้อมูลครบถ้วนทุกประเด็น มีความหลากหลาย ถูกต้อง สมบูรณ์ ชัดเจน	มีข้อมูลที่ขาดไปเพียง 1 - 2 ประเด็น	ดำเนินการค้นคว้า ข้อมูลที่ต้องการได้เพียงบางส่วน	4
2. รูปแบบ	รูปแบบภาพแผนผังมโนทัศน์มีประเด็นหลัก ประเด็นรอง อย่างชัดเจน จัดองค์ประกอบได้ชัดเจน เข้าใจได้ง่าย	ขาดไปเพียง 1 - 2 ประเด็น ขาดองค์ประกอบของรูปแบบภาพแผนผังมโนทัศน์	ขาดองค์ประกอบของรูปแบบภาพแผนผังมโนทัศน์มากกว่า 2 ประเด็น	4
3. ความสวยงาม/ความคิดสร้างสรรค์	รูปแบบสวยงามมีความคิดสร้างสรรค์ นำเสนอรูปแบบแปลกใหม่	รูปแบบสวยงาม แต่มีความคิดสร้างสรรค์น้อย	รูปแบบเรียบง่าย ไม่มีการตกแต่ง ไม่มีความคิดสร้างสรรค์	4
รวม				12

เกณฑ์การประเมิน

11 - 12 คะแนน = ดีมาก

8 - 10 คะแนน = ดี

5 - 7 คะแนน = พอใช้

1 - 4 คะแนน = ปรับปรุง

เกณฑ์การประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

รายการ	ระดับคุณภาพ				คะแนน
	4	3	2	1	
1. ความสามารถในการคิด - กระบวนการคิด วิเคราะห์	แสดงความ คิดเห็นต่อเรื่อง ที่อ่านได้มี เหตุผลชัดเจน	แสดงความ คิดเห็นต่อเรื่อง ที่อ่านได้แต่ไม่ สมเหตุสมผล	แสดงความ คิดเห็นต่อเรื่อง ที่อ่านได้น้อย	ไม่สามารถ ถ่ายทอดความ คิดเห็นต่อเรื่อง ที่อ่านได้	4
รวม					4

เกณฑ์การประเมิน

- 4 คะแนน = ดีมาก
 3 คะแนน = ดี
 2 คะแนน = พอใช้
 1 คะแนน = ปรับปรุง

แบบประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

ที่	ชื่อ - สกุล	รายการสังเกตกระบวนการคิดวิเคราะห์				รวม
		4	3	2	1	
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						

เกณฑ์การประเมิน

- 4 คะแนน = ดีมาก
 3 คะแนน = ดี
 2 คะแนน = พอใช้
 1 คะแนน = ปรับปรุง

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
 ( )

วันที่.....เดือน.....ปี.....

ชื่อ ..... เลขที่ .....

แบบประเมินทักษะการสื่อสาร

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างตามระดับเกณฑ์การให้คะแนนที่ตรงกับเกณฑ์การประเมินดังนี้

- 5 หมายถึง มีทักษะการสื่อสารอยู่ในระดับดีที่สุด
 4 หมายถึง มีทักษะการสื่อสารอยู่ในระดับดี
 3 หมายถึง มีทักษะการสื่อสารอยู่ในระดับปานกลาง
 2 หมายถึง มีทักษะการสื่อสารอยู่ในระดับน้อย
 1 หมายถึง มีทักษะการสื่อสารอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	ประเด็นการประเมิน ทักษะการสื่อสาร	ระดับคะแนน					คะแนน
		5	4	3	2	1	
1.	ด้านการพูด						
1.1	พูดคล่องแคล่ว ไม่วกวน						
1.2	ภาษาในการพูด						
1.3	ประเด็นการถ่ายทอดข้อมูลชัดเจน						
2.	ด้านการฟัง						
2.1	สามารถจับใจความสำคัญจาก เรื่องราวที่ได้ฟัง						
2.2	สามารถวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อแสดง ความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟัง						
2.3	การปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับ						

ข้อที่	ประเด็นการประเมิน ทักษะการสื่อสาร	ระดับคะแนน					คะแนน
		5	4	3	2	1	
3.	ด้านการเขียน						
3.1	เขียนสะกดคำได้ถูกต้อง						
3.2	มีความคิดสร้างสรรค์ต่องานเขียน						
3.3	เขียนได้ครอบคลุมเนื้อหา						
รวมคะแนนทั้งสิ้น							

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

( )

วันที่.....เดือน.....ปี.....

ระดับคุณภาพทักษะการสื่อสาร

- 1 – 8 คะแนน มีทักษะการสื่อสารอยู่ในระดับน้อยที่สุด
- 9 – 17 คะแนน มีทักษะการสื่อสารอยู่ในระดับน้อย
- 18 – 26 คะแนน มีทักษะการสื่อสารอยู่ในระดับปานกลาง
- 27 – 35 คะแนน มีทักษะการสื่อสารอยู่ในระดับดี
- 36 – 45 คะแนน มีทักษะการสื่อสารอยู่ในระดับดีที่ที่สุด

ระดับ คะแนน	ระดับคะแนน					รวม
	5	4	3	2	1	
ประเด็น การประเมิน						
ด้านการพูด						
พูด คล่องแคล่ว ไม่วกวน	พูด คล่องแคล่ว อย่างเป็น ธรรมชาติ มี จังหวะและ ลีลาในการ พูด มีการเว้น วรรคและใช้ คำเชื่อม ถูกต้องและไม่ ใช้คำฟุ่มเฟือย	พูด คล่องแคล่ว อย่างเป็น ธรรมชาติ มี จังหวะและ ลีลาในการ พูด มีการเว้น วรรคและใช้ คำเชื่อม ถูกต้อง	พูด คล่องแคล่ว อย่างเป็น ธรรมชาติ มี จังหวะและ ลีลาในการ พูด	พูด คล่องแคล่ว อย่างเป็น ธรรมชาติ ไม่ มีจังหวะและ ลีลาในการ พูด	พูดไม่ คล่องแคล่ว และวกวน	
ภาษาในการ พูด	พูดถูกต้อง ตามหลักของ ไวยากรณ์ ออกเสียง คำศัพท์และ ประโยคได้ ถูกต้อง รู้จัก การเน้น หนัก ในคำ/ประโยค อย่างสมบูรณ์	พูดถูกต้อง ตามหลักของ ไวยากรณ์ ออกเสียง คำศัพท์และ ประโยคได้ ถูกต้อง รู้จัก การเน้น หนัก ในคำ/ประโยค อย่างสมบูรณ์	พูดถูกต้อง ตามหลักของ ไวยากรณ์ ออกเสียง คำศัพท์และ ประโยคได้ ถูกต้อง	พูดถูกต้อง ตามหลักของ ไวยากรณ์	พูดไม่ถูกต้อง ตามหลักของ ไวยากรณ์	

ระดับ คะแนน ประเด็น การประเมิน	ระดับคะแนน					รวม
	5	4	3	2	1	
	ใช้คำตาม ระดับภาษาได้					
ประเด็นการ ถ่ายทอด ข้อมูลชัดเจน	พูดถ่ายทอด ความรู้ ความ เข้าใจ ความคิดและ ความรู้สึก จากข้อมูลที่ ได้ศึกษา พร้อมแสดง ข้อมูล ประกอบได้ ครบถ้วนและ สอดคล้องกัน	พูดถ่ายทอด ความรู้ ความ เข้าใจ ความคิดและ ความรู้สึก จากข้อมูลที่ ได้ศึกษา พร้อมแสดง ข้อมูล ประกอบได้ สอดคล้องกัน	พูดถ่ายทอด ความรู้ ความ เข้าใจ ความคิดและ ความรู้สึก จากข้อมูลที่ ได้ศึกษา พร้อมแสดง ข้อมูล ประกอบได้	พูดถ่ายทอด ความรู้ ความ เข้าใจจาก ข้อมูลที่ได้ ศึกษาพร้อม แสดงข้อมูล ประกอบได้	พูดถ่ายทอด ความรู้ ความ เข้าใจจาก ข้อมูลที่ได้ ศึกษาได้	
ด้านการฟัง						
สามารถจับ ใจความ สำคัญจาก เรื่องราวที่ได้ ฟัง	จับใจความ สำคัญ แปล ความและ ขยายความ ข้อมูลที่ฟัง ถูกต้อง ครบถ้วน ประเมินคุณ ค่าที่ได้ฟังถึง ความถูกต้อง น่าเชื่อถือ	จับใจความ สำคัญ แปล ความและ ขยายความ ข้อมูลที่ฟัง ถูกต้อง ครบถ้วน	จับใจความ สำคัญ แปล ความและ ขยายความ ข้อมูลที่ฟังได้	จับใจความ สำคัญ แปล ความข้อมูลที่ ฟังได้	จับใจความ สำคัญ แปล ความข้อมูลที่ ฟังไม่ได้	
สามารถ วิเคราะห์ ข้อมูลเพื่อ แสดงความ	วิเคราะห์ แยก ข้อเท็จจริง จากเรื่องที่ฟัง	วิเคราะห์ แยก ข้อเท็จจริง จากเรื่องที่ฟัง	วิเคราะห์ แยก ข้อเท็จจริง จากเรื่องที่ฟัง	วิเคราะห์ แยก ข้อเท็จจริง จากเรื่องที่ฟัง	วิเคราะห์ แยก ข้อเท็จจริง จากเรื่องที่ฟัง	

ระดับ คะแนน ประเด็น การประเมิน	ระดับคะแนน					รวม
	5	4	3	2	1	
คิดเห็นจาก เรื่องที่ฟัง	และแสดง ความคิดเห็น และเกิด ความคิด แทรกเสริม ระหว่างฟัง	และแสดง ความคิดเห็น ได้	และแสดง ความคิดเห็น ได้บางส่วน	และแสดง ความคิดเห็น ผิดประเด็น	แต่ไม่แสดง ความคิดเห็น	
การปฏิบัติ หน้าที่ตามที่ ได้รับ	ฟังและ ตัดสินใจเลือก รับหรือไม่รับ ข้อมูลอย่างมี เหตุผล โดย พิจารณา ประโยชน์และ ความ เหมาะสม เพื่อปฏิบัติ ตาม	ฟังและ ตัดสินใจเลือก รับหรือไม่รับ ข้อมูลอย่างมี เหตุผล โดย พิจารณา ประโยชน์ เพื่อปฏิบัติ ตาม	ฟังและ ตัดสินใจเลือก รับหรือไม่รับ ข้อมูลอย่างมี เหตุผล โดย พิจารณา ความ เหมาะสม เพื่อปฏิบัติ ตาม	ฟังเพื่อปฏิบัติ ตาม	ฟังและไม่ ปฏิบัติตาม	
ด้านการเขียน						
เขียนสะกด คำได้ถูกต้อง	เขียนได้ ถูกต้องตาม หลักการ เขียน ภาษาไทย มี ความ คล่องแคล่ว มี จังหวะและ ลีลาในการ เขียน มีการ เว้นวรรคและ ใช้คำเชื่อม	เขียนได้ ถูกต้องตาม หลักการ เขียน ภาษาไทย มี ความ คล่องแคล่ว มี จังหวะและ ลีลาในการ เขียน มีการ เว้นวรรคและ ใช้คำเชื่อม	เขียนได้ ถูกต้องตาม หลักการ เขียน ภาษาไทย มี ความ คล่องแคล่ว มี จังหวะและ ลีลาในการ เขียน	เขียนได้ ถูกต้องตาม หลักการ เขียน ภาษาไทย มี ความ คล่องแคล่ว	เขียนไม่ ถูกต้องตาม หลักการ เขียน ภาษาไทย	

ระดับ คะแนน ประเด็น การประเมิน	ระดับคะแนน					รวม
	5	4	3	2	1	
	ถูกต้องและไม่ ใช้คำฟุ่มเฟือย	ถูกต้อง				
มีความคิด สร้างสรรค์ ต้องงานเขียน	ถ่ายทอด ความคิด สร้างสรรค์ ผ่านงานเขียน ได้อย่างมี วิจาร์ณญาณ และไตร่ตรอง โอเคียได้ อย่างมีเหตุผล	ถ่ายทอด ความคิด สร้างสรรค์ ผ่านงานเขียน ได้อย่างมี วิจาร์ณญาณ และมีเหตุผล	ถ่ายทอด ความคิด สร้างสรรค์ ผ่านงานเขียน ได้	ถ่ายทอด ความคิด สร้างสรรค์ ผ่านงานเขียน ได้บางส่วน	ถ่ายทอด ความคิด สร้างสรรค์ ผ่านงานเขียน ไม่ชัดเจน	
เขียนได้ ครอบคลุม เนื้อหา	เขียน ถ่ายทอด ความรู้ ความ เข้าใจ ความคิดและ ความรู้สึ จากข้อมูล ที่ได้ศึกษา พร้อมแสดง ข้อมูล ประกอบได้ ครบถ้วนและ สอดคล้องกัน	เขียน ถ่ายทอด ความรู้ ความ เข้าใจ ความคิดและ ความรู้สึ จากข้อมูล ที่ได้ศึกษา พร้อมแสดง ข้อมูล ประกอบที่ สอดคล้องกัน	เขียน ถ่ายทอด ความรู้ ความ เข้าใจ ความคิดและ ความรู้สึ จากข้อมูล ที่ได้ศึกษา พร้อมแสดง ข้อมูล ประกอบได้	เขียน ถ่ายทอด ความรู้ ความ เข้าใจ จาก ข้อมูลที่ได้ ศึกษาพร้อม แสดงข้อมูล ประกอบได้	เขียน ถ่ายทอด ความรู้ ความ เข้าใจ จาก ข้อมูลที่ศึกษา ได้	

เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

รายการ	ระดับคุณภาพ				คะแนน
	4	3	2	1	
1. มีวินัย	ส่งงานตรงเวลาตามที่กำหนด	ส่งงานช้ากว่ากำหนด 1 วัน	ส่งงานช้ากว่ากำหนด 2 วัน	ส่งงานช้ากว่ากำหนด 3 วันขึ้นไป	4
2. มุ่งมั่นในการทำงาน	ทำภาระงานที่ได้รับมอบหมายจนเสร็จและส่งภายในเวลาที่กำหนดและเรียบร้อยถูกต้องชัดเจน	ทำภาระงานที่ได้รับมอบหมายจนเสร็จภายในเวลาที่กำหนดแต่ยังมีข้อผิดพลาดในบางส่วน	ทำภาระงานที่ได้รับมอบหมายจนเสร็จแต่ล่าช้าและหรือเกิดข้อผิดพลาดบางส่วน	ทำภาระงานที่ได้รับมอบหมายจนเสร็จแต่ล่าช้าแต่เกิดข้อผิดพลาดเป็นส่วนใหญ่	4
3. มีมารยาทในการเขียน	เขียนด้วยตัวบรรจงอ่านเข้าใจง่ายใช้ภาษาที่สุภาพถูกต้องตามหลักภาษาไทย ข้อมูลตรงประเด็น	เขียนด้วยตัวบรรจงอ่านเข้าใจง่ายใช้ภาษาไม่ถูกต้องตามหลักภาษาไทย ข้อมูลตรงประเด็น	เขียนด้วยตัวบรรจงอ่านเข้าใจง่าย ใช้ภาษาไม่ถูกต้องตามหลักภาษาไทย ข้อมูลไม่ตรงประเด็น	เขียนไม่ชัดเจนอ่านยาก ใช้ภาษาผิดหลักทางภาษาข้อมูลไม่ตรงประเด็น	4
รวม					4

เกณฑ์การประเมิน

เกณฑ์การประเมิน

11 – 12 คะแนน = ดีมาก

8 – 10 คะแนน = ดี

5 – 7 คะแนน = พอใช้

1 – 4 คะแนน = ปรับปรุง

ภาคผนวก ง ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคม เป็นแบบทดสอบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ
2. แบบทดสอบวัดทักษะการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคม เป็นแบบทดสอบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ
3. แบบประเมินทักษะการสื่อสาร มีลักษณะเป็นเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubrics) แพลค่าได้ 5 ระดับ เพื่อใช้ในการประเมินทักษะการสื่อสารของนักเรียน โดยพิจารณาจากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนเป็นรายด้าน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพูด 2) ด้านการฟัง 3) ด้านการเขียน

แบบทดสอบวัดความรู้ก่อนเรียนรายวิชาภาษาไทย (ท 31102)
 กิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC เพื่อพัฒนา
 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเสริมสร้างทักษะการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้น
 มัธยมศึกษาปีที่ 4
 เรื่อง อิเหนา ตอน ตีកะหมังกุหนึ่ง

ใช้เวลาสอบ 30 นาที ข้อสอบทั้งหมด 20 ข้อ คะแนนเต็ม 10 คะแนน

คำชี้แจง : ให้นักเรียนเลือกคำตอบข้อที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทย
 อย่างเห็นคุณค่า และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตรจริง

ท 5.1 ม. 4-6/1 วิเคราะห์และวิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์
 เบื้องต้น

ท 5.1 ม. 4-6/2 วิเคราะห์ลักษณะเด่นของวรรณคดีเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทาง
 ประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของสังคมในอดีต

ท 5.1 ม. 4-6/3 วิเคราะห์และประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ของวรรณคดีและ
 วรรณกรรมในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ

ท 5.1 ม. 4-6/4 สังเคราะห์ข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อนำไปประยุกต์ใช้
 ในชีวิตรจริง

1. อิเหนา เป็นเรื่องราวที่มีเค้าโครงมาจากเรื่องอะไร

1. นิทานปันทยี่
2. นิทานปกรณัม
3. นิทานอีสป
4. นิทานชาดก

เฉลย 1. นิทานปันทยี่

2. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้องเกี่ยวกับลักษณะคำประพันธ์เรื่อง อิเหนา

1. มาจะกล่าวบทไปใช้เฉพาะตอนปิดเรื่อง
2. เมื่อนั้น ใช้กับตัวละครที่มียศศักดิ์
3. บัดนั้น ใช้กับตัวละครที่ยศน้อย
4. ใช้ฉันทลักษณ์กลอนบทละคร

เฉลย 1. มาจะกล่าวบทไปใช้เฉพาะตอนปิดเรื่อง

3. ข้อใดต่อไปนี้มีคำสัมผัสในบทประพันธ์มากที่สุด

1. ความกลัวความรักสลักทรง	ให้เป็นห่วงหลังกังวลหน้า
2. แว่วเสียงสำเนียงบุหร่งร้อง	ว่าเสียงสามนี้มน้องเสนาหา
3. หวังเป็นเกือกทองรองบาทา	พระผู้วงศ์เทวาอันปรากฏ
4. ทองกรแก้วกิ่งพริ้งพราย	อำมรงค์เรื่องราวพลอยเพชร

เฉลย 4. ทองกรแก้วกิ่งพริ้งพราย   อำมรงค์เรื่องราวพลอยเพชร

4. ข้อใดต่อไปนี้มีกลวิธีการแต่งแบบเล่นคำ

1. นกแก้วจับแก้วพาที	เหมือนแก้วพีทั้งสามลั้งความมา
2. ตายระดับทับกันดั่งพอนพาง	เลือดนองท้องช้างเหลวไหล
3. ประโรหิตฟันไม้ข่มนาม	ทำตามตำราพิชัยยุทธ์
4. ได้ฟังดังครเสียบกรรณ	จึงตอบไปพลันทันใด

เฉลย 1. นกแก้วจับแก้วพาที   เหมือนแก้วพีทั้งสามลั้งความมา

5. ใครมีนิสัยคล้ายกับท้าวกระหมั่งกฤษนิง

1. ปุยวีร์แอบรักเพื่อนสนิท
2. สมพงษ์เลี้ยงลูกแบบตามใจ
3. กัญญาณัฐว่าทอลูกจ้างทุกวัน
4. พงษกรคลั่งรักแฟนตัวเองมาก

เฉลย 2. สมพงษ์เลี้ยงลูกแบบตามใจ

6. ตัวละครใด มีลักษณะตรงกับบทประพันธ์ต่อไปนี้

พัทตร์น้องละอองนวลปลั่งเปล่ง   ดังดวงจันทร์วันเพ็ญประไพศรี
 อรชรอ่อนแอ้นทั้งอินทรีย์   ดังกินรีลงสรลงคางคาลัย

1. บุษบา
2. สกาวะวาที
3. มหายารัศมี
4. จินตะหราวาที

เฉลย 1. บุษบา

7. “เมื่อนั้น   ระเด่นมนตรีใจกล้า
 ยิ้มพลางทางตอบวาจา   เรามาแต่กรุงกูเรป็น”
 จากบทประพันธ์ข้างต้น กล่าวถึงใคร

1. สิงห์ดงสำหลี
2. วิหยาสะก่า
3. อิเหนา
4. บุษบา

เฉลย 3. อิเหนา

8. เพราะเหตุใดตอนแรกอิเหนาจึงปฏิเสธการอภิเษกสมรสกับบุษบา

1. ทำวหมันหยาดูแลต้อนรับอย่างดี
2. เข้าใจผิดคิดว่าบุษบาชั่วร้ายชั่วเหี้ยมมาก
3. อยากเป็นอิสระได้ท่องเที่ยวไปในป่า
4. เพราะได้จินตะหราวาทีเป็นชายาแล้ว

เฉลย 2. เข้าใจผิดคิดว่าบุษบาชั่วร้ายชั่วเหี้ยมมาก

9. ข้อใดมีการใช้โวหารอธิพจน์

1. เอ็นดูนัคดาโตกาถัย	ว่ามีได้อรไทจะมรณา
2. ฟังวิทยาสะก่าพาที	ตั้งตรีเพชรบาดในอุรา
3. ออย่าคู้ทั้งเปลวอัคคี	แตวันนี้ขาดกันจนบรรลัย
4. พี่ตั้งพฤกษาพนาวัน	จะอาสัญเพราะลูกเหมือนกล่าวมา

เฉลย 2. ฟังวิทยาสะก่าพาที

ตั้งตรีเพชรบาดในอุรา

10. “แล้วว่าอนิจจาความรัก
ตั้งแต่จะเชี่ยวชาญเป็นเกลียวไปฟังประจักษ์ตั้งสายน้ำไหล
ไหนเลยจะไหลคืนมา”

จากคำประพันธ์ข้างต้นเป็นคำคร่ำครวญของจินตหราที่แสดงให้เห็นถึงเรื่องใด

1. ความรักที่ไม่สามารถย้อนกลับมาดังเดิม
2. ความรักที่ไหลลื่นไปได้ทุกทิศทางอย่างไม่มีกำหนด
3. เมื่อมีรักก็ยอมอุปสรรคที่ต้องฝ่าฟันและเดินต่อไปให้ได้
4. ความไม่มั่นใจในสถานะของตนเองที่ต้องสูญเสียคนรัก

เฉลย 4. ความไม่มั่นใจในสถานะของตนเองที่ต้องสูญเสียคนรัก

11. “พระจะไปดาหาปราบข้าศึก
ด้วยสงครามในจิตยังติดพัน
ไหนพระผ่านฟ้าสัญญาน้อง
ไม่นิราศแรมร้างห่างไกลหรือรำลึกถึงคู่ตุนาหงัน
จึงปิดพันพจนาน์ไม่อาลัย
จะปกป้องครองความพิสมัย
จนบรรลัยมอดม้วยไปด้วยกัน”

จากบทประพันธ์ข้างต้นแสดงความรู้สึกได้อย่างไร

1. โกรธ
2. หลงรัก
3. น้อยใจ
4. เจ็บใจ

เฉลย 3. น้อยใจ

12. ปมปัญหาในข้อใดที่ทำให้เกิดศึกะหมังกุหมิง

1. ท้าวกุเรปันให้อิเหนาอภิเษกกับบุษบา แต่อิเหนาหลงรักจินตะหราไม่ยอมอภิเษกกับบุษบา
2. จินตะหราคิดว่าอิเหนาจะไปอภิเษกกับบุษบา จินตะหราหวั่นใจกับสถานภาพของตนเอง
3. ท้าวกะหมังกุหมิงมาสู่ขอบุษบาให้วิหยาสะก่า แต่ท้าวดาหายกให้จรรกาไปแล้ว
4. ท้าวดาหายขัดเคืองอิเหนา จึงยกบุษบาให้จรรกา

เฉลย 3. ท้าวกะหมังกุหมิงมาสู่ขอบุษบาให้วิหยาสะก่า แต่ท้าวดาหายกให้จรรกาไปแล้ว

13. เพราะเหตุใด จินตะหราราวดีจึงให้อิเหนาไปร่วมสู้รบกับท้าวดาหา

1. ถูกท้าวกุเรปันต่อว่าที่ตนเป็นสาเหตุของศึกสงคราม
2. อยากให้อิเหนากลับบ้านเมืองของตนเองบ้าง
3. กongsกำลังคนในการสู้รบไม่เพียงพอ
4. เพราะอิเหนาขอร้องเพื่อไปร่วมรบ

เฉลย 1. ถูกท้าวกุเรปันต่อว่าที่ตนเป็นสาเหตุของศึกสงคราม

14. คุณค่าเชิงวรรณคดีมรดกในแง่ใดปรากฏในกลอนบทละครเรื่อง อิเหนา

1. เป็นเรื่องจริงในพระราชพงศาวดารของชวา
2. แทรกขนบธรรมเนียมประเพณีของชวาไว้ด้วย
3. เป็นที่มาในการจัดทำรำและคำร้องให้สัมพันธ์กัน
4. แทรกเรื่องราวที่เป็นประเพณีต่าง ๆ ของไทยไว้ด้วย

เฉลย 4. แทรกเรื่องราวที่เป็นประเพณีต่าง ๆ ของไทยไว้ด้วย

15. ข้อใดแสดงให้เห็นถึงความเชื่อและพิธีกรรมโบราณ

1. ครั่งเสริ้จลั้งมหาเสนา เราจะยกพลไกรไปต่ออติ	ถึงถามขุนโหราทั้งสี่ พรงนี้ดีร้ายประการใด
2. จำจะไปต้านต่ออรอุทธี เกียรติยศจะไว้ในธรณินทร์	ถึงม้วยมิตมิให้ใครดูหมิ่น จนสุดสิ้นดินแดนแผ่นฟ้า
3. แม้นสำเร็จราชการงานศึก จงเร่งรีบยกทัพกลับมา	แล้วรำลึกอย่าลืมหมั้นหย่า น้องจะนับวันท่าภูวไฉน
4. ข้าศึกสองคนที่จับได้ แต่งหนังสือบอกคดีดีตรา	มหาดไทยคุมตัวไปดาหา รีบไปในเวลาพรงนี้
- เฉลย 1. ครั่งเสริ้จลั้งมหาเสนา
เราจะยกพลไกรไปต่ออติ
- ถึงถามขุนโหราทั้งสี่
พรงนี้ดีร้ายประการใด

16. “มาเห็นศพทอดทิ้งกิ้งอยู่
หนุ่มน้อยโสภาน่าเสียดาย
ทนต์แดงดั่งแสงทับทิม
เกศาบปลายอนงามทรง
จากบทประพันธ์ข้างต้นแสดงการใช้รสวรรณคดีใด

- พระพิณจพิศดูแล้วใจหาย
ควรจะนับว่าชายโฉมยง
เพริศพริ้มเพรารับกับขง
เอวองค์สารพัดไม่ขาดตา”
- เสาวรจนีย์
  - นารีปราโมทย์
  - พิโรธวาทัง
  - สลลาปังคพิสัย
- เฉลย 1. เสาวรจนีย์

17. จากเนื้อเรื่องอิเหนา สะท้อนแนวคิดในการใช้ชีวิตด้านใดชัดเจนที่สุด

- ไม่มีสิทธิ์เลือกคู่ครองด้วยตนเอง
  - ความรักใคร่ของพี่น้อง
  - การพึ่งพาสิ่งศักดิ์สิทธิ์
  - ท่วงท่าการสู้รบ
- เฉลย 1. ไม่มีสิทธิ์เลือกคู่ครองด้วยตนเอง

18. “ว่าพลาทางลั้งหลวงพล เร่งแบ่งคนผ่อนคร้วเสียจงได้
บ้านเมืองรายทางที่ห่างไกล ออกไปบอกกันให้ทันที่
แล้วเกณฑ์คนเข้ามารักษาค่าย จงรอบรายนประจำทุกหน้าที่
ปิ่นผาคาวุธของใครมี กริชกระบี่สำหรับมือให้ถือมา”

จากบทประพันธ์ข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึงสภาพสังคมในอดีตด้านใด

1. การค้าขาย
2. การทำนุบำรุงสถานที่
3. การเตรียมทำศึกสงคราม
4. การสร้างบ้านเมืองในสมัยก่อน

เฉลย 3. การเตรียมทำศึกสงคราม

19. จากเรื่อง อิเหนา ตอนศึกกะหมังกุหนิง สะท้อนให้เห็นถึงสังคมอดีตในประเทศอินโดนีเซีย ด้านใด

1. การนับถือบรรพบุรุษ
2. การนับถือศาสนา
3. การแต่งกาย
4. การแต่งงาน

เฉลย 4. การแต่งงาน

20. “เมื่อนั้น องค์ศรีปัทมราเป็นใหญ่
ฟังสารทราบอรธแล้วตรัสไป แก่เสนาในทั้งสองนั้น
อันอะหนะบุษบาบังอร ครั้งก่อนจรกาตุนาหงัน
ได้ปลดปลงลงใจให้ปัน นัดกันจะแต่งการวิวาห์
ซึ่งจะนับของสู่ระตูนี้ เห็นผิดประเพณีหนักหนา
ผู้คนทั้งแผ่นดินจะนินทา ลึงของที่เอามาจင်คินไป”

จากบทประพันธ์ข้างต้น ข้อใดตรงกับค่านิยมของกษัตริย์

1. การแต่งงานในชนชั้นเดียวกัน
2. คำพูดของกษัตริย์ที่ไม่อาจคืนคำได้
3. ให้ความรู้เกี่ยวกับการทำศึกสงคราม
4. การแสดงความรักของบิดาที่มีต่อบุตร

เฉลย 2. คำพูดของกษัตริย์ที่ไม่อาจคืนคำได้

แบบทดสอบวัดความรู้หลังเรียนรายวิชาภาษาไทย (ท 31102)
กิจกรรมการเรียนรู้แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC เพื่อพัฒนา
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเสริมสร้างทักษะการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 4
เรื่อง อิเหนา ตอน ตีកะหมังกุหนึ่ง

ใช้เวลาสอบ 30 นาที ข้อสอบทั้งหมด 20 ข้อ คะแนนเต็ม 10 คะแนน

คำสั่ง: ให้นักเรียนเลือกคำตอบข้อที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิจัยวรรณคดีและวรรณกรรมไทย
อย่างเห็นคุณค่า และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ท 5.1 ม. 4-6/1 วิเคราะห์และวิจัยวรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์
เบื้องต้น

ท 5.1 ม. 4-6/2 วิเคราะห์ลักษณะเด่นของวรรณคดีเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทาง
ประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของสังคมในอดีต

ท 5.1 ม. 4-6/3 วิเคราะห์และประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ของวรรณคดีและ
วรรณกรรมในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ

ท 5.1 ม. 4-6/4 สังเคราะห์ข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อนำไปประยุกต์ใช้
ในชีวิตจริง

1. อิเหนา เป็นเรื่องราวที่มีเค้าโครงมาจากเรื่องอะไร

1. นิทานปกรณัม
2. นิทานชาดก
3. นิทานปันทยี่
4. นิทานอีสป

เฉลย 3. นิทานปันทยี่

2. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้องเกี่ยวกับลักษณะคำประพันธ์เรื่อง อิเหนา
1. ใช้ฉันทลักษณ์กลอนบทละคร
  2. บัดนั้น ใช้กับตัวละครที่ยศน้อย
  3. เมื่อนั้น ใช้กับตัวละครที่มียศศักดิ์
  4. มาจะกล่าวบทไปใช้เฉพาะตอนปิดเรื่อง

เฉลย 4. มาจะกล่าวบทไปใช้เฉพาะตอนปิดเรื่อง

3. ข้อใดต่อไปนี้มีคำสัมผัสในบทประพันธ์มากที่สุด

1. ทองกรแก้วกิ่งพริ้งพราย	ฉำรงค์เรื่องรายพลอยเพชร
2. แว่วเสียงสำเนียงบุหร่งร้อง	ว่าเสียงสามนิ่มน้องเส่นหา
3. หวังเป็นเกือกทองรองบาทา	พระผู้วงศ์เทวาอันปรากฏ
4. ความกลัวความรักสลักทรวง	ให้เป็นห่วงหลังกังวลหน้า

เฉลย 1. ทองกรแก้วกิ่งพริ้งพราย

ฉำรงค์เรื่องรายพลอยเพชร

4. ข้อใดต่อไปนี้มีกลวิธีการแต่งแบบเล่นคำ

1. ได้ฟังดังครเสียงบรรณ	จึงตอบไปพลันทันใด
2. ประโรหิตพินไม้ช่มนาม	ทำตามตำราพิชัยยุทธ์
3. ตายระดับทับกันดังฟอนฟาง	เลือกนองท้องข้างเหลวไหล
4. นกแก้วจับแก้วพาที	เหมือนแก้วที่ทั้งสามสั่งความมา

เฉลย 4. นกแก้วจับแก้วพาที

เหมือนแก้วที่ทั้งสามสั่งความมา

5. ใครมีนิสัยคล้ายกับท้าวกะหมังกุหนิง

1. พงษกรคลั่งรักแฟนตัวเองมาก
2. กัญญาณัฐรู้ว่าทอลูกจ้างทุกวัน
3. สมพงษ์เลี้ยงลูกแบบตามใจ
4. ปุยวีร์แอบรักเพื่อนสนิท

เฉลย 3. สมพงษ์เลี้ยงลูกแบบตามใจ

6. ตัวละครใด มีลักษณะตรงกับบทประพันธ์ต่อไปนี้

พักตร์น้องละของนวลปลั่งเปล่ง

ดั่งดวงจันทร์วันเพ็ญประไพศรี

อรชรอ่อนแอ้นทั้งอินทรี

ดั่งกินรีลงสรลงคางคาลัย

1. สกาวาวาตี
2. จินตะหราวาตี
3. บุษบา
4. มหายารักมี

เฉลย 1. บุษบา

7. “เมื่อนั้น

ระเด่นมนตรีใจกล้า

ยิ้มพลางทางตอบวาจา

เรามาแต่กรุงกูเรบั้น”

จากบทประพันธ์ข้างต้น กล่าวถึงใคร

1. บุษบา
2. อิเหนา
3. วิหยาสะกำ
4. ลิงหัดสาหลี่

เฉลย 3. อิเหนา

8. เพราะเหตุใดตอนแรกอิเหนาจึงปฏิเสธการอภิเษกสมรสกับบุษบา

1. เพราะได้จินตะหราวาตีเป็นชายาแล้ว
2. อยากรเป็นอิสระได้ท่องเที่ยวไปในป่า
3. เข้าใจผิดคิดว่าบุษบาชั่วร้ายชั่วเหวี่ยงมาก
4. ทำวหมันหยาดูแลต้อนรับอย่างดี

เฉลย 2. เข้าใจผิดคิดว่าบุษบาชั่วร้ายชั่วเหวี่ยงมาก

9. ข้อใดมีการใช้โวหารอธิพจน์

1. พี่ดังพฤษภาทมิฬ	จะอาลัยเพราะลูกเหมือนกล่าวมา
2. อย่าดูทั้งเปลาอัคคี	แต่วันนี้ขาดกันจนบรรลัย
3. ฟังวิหยาสะก่าพาที	ดังตรีเพชรบาดในอุรา
4. เอ็นดูนัดดาโคกาลัย	ว่ามีได้อรไทจะมรณา

เฉลย 3. ฟังวิหยาสะก่าพาที ดังตรีเพชรบาดในอุรา

10. “แล้วว่าอนิจจาความรัก	ฟังประจักษ์ดังสายน้ำไหล
ตั้งแต่จะเชี่ยวชาญไป	ไหนเลยจะไหลคืนมา”

จากคำประพันธ์ข้างต้นเป็นคำคร่ำครวญของจินตหราที่แสดงให้เห็นถึงเรื่องใด

1. เมื่อมีรักก็ยอมอุปสรรคที่ต้องฝ่าฟันและเดินต่อไปให้ได้
2. ความไม่มั่นใจในสถานะของตนเองที่ต้องสูญเสียคนรัก
3. ความรักที่ไหลลื่นไปได้ทุกทิศทางอย่างไม่มีกำหนด
4. ความรักที่ไม่สามารถย้อนกลับมาดังเดิม

เฉลย 2. ความไม่มั่นใจในสถานะของตนเองที่ต้องสูญเสียคนรัก

11. “พระจะไปดาหาปราบข้าศึก	หรือรำลึกถึงคู่ตุนาหงัน
ด้วยสงครามในจิตยังติดพัน	จึงปิดฝันพจนาน์ไม่อาลัย
ไหนพระผ่านฟ้าสัญญาน้อง	จะปกป้องครองความพิสมัย
ไม่มีราศแรมร้างห่างไกล	จนบรรลัยมอดม้วยไปด้วยกัน”

จากบทประพันธ์ข้างต้นแสดงความรู้สึกได้อย่างไร

1. โกรธ
2. น้อยใจ
3. เจ็บใจ
4. หลงรัก

เฉลย 3. น้อยใจ

12. ปมปัญหาในข้อใดที่ทำให้เกิดศึกะหมังกุหนิง

1. ท้าวดาหาคัดเคืองอิเหนา จึงยกบุษบาให้จรรกา
2. ท้าวกะหมังกุหนิงมาสู่ขอบุษบาให้วิหยาสะก่า แต่ท้าวดาหาก็ให้จรรกาไปแล้ว
3. จินตหราคิดว่าอิเหนาจะไปอภิเษกกับบุษบา จินตหราหวั่นใจกับสถานภาพของตนเอง
4. ท้าวกูเรป็นให้อิเหนาอภิเษกกับบุษบา แต่อิเหนาหลงรักจินตหราไม่ยอมอภิเษกกับ

บุษบา

เฉลย 2. ท้าวกะหมังกุหนิงมาสู่ขอบุษบาให้วิหยาสะก่า แต่ท้าวดาหาก็ให้จรรกาไปแล้ว

13. เพราะเหตุใด จินตหราวาทิจึงให้อิเหนาไปร่วมสู้รบกับท้าวดาหา

1. เพราะอิเหนาขอร้องเพื่อไปร่วมรบ
2. กองกำลังคนในการสู้รบไม่เพียงพอ
3. อยากให้อิเหนากลับบ้านเมืองของตนเองบ้าง
4. ถูกท้าวกูเรป็นต่อว่าที่ตนเป็นสาเหตุของศึกสงคราม

เฉลย 4. ถูกท้าวกูเรป็นต่อว่าที่ตนเป็นสาเหตุของศึกสงคราม

14. คุณค่าเชิงวรรณคดีมรดกในแง่ใดปรากฏในกลอนบทละครเรื่อง อิเหนา

1. แทรกเรื่องราวที่เป็นประเพณีต่าง ๆ ของไทยไว้ด้วย
2. เป็นที่มาในการจัดทำรำและคำร้องให้สัมพันธ์กัน
3. แทรกขนบธรรมเนียมประเพณีของชาวไว้ด้วย
4. เป็นเรื่องจริงในพระราชพงศาวดารของชาว

เฉลย 1. แทรกเรื่องราวที่เป็นประเพณีต่าง ๆ ของไทยไว้ด้วย

15. ข้อใดแสดงให้เห็นถึงความเชื่อและพิธีกรรมโบราณ

1. แม่นสำเร็จราชการงานศึก จงเร่งรีบยกทัพกลับมา	แล้วรำลึกอย่าลืมหมั้นหย่า น้องจะนับวันทำฎาโนย
2. ข้าศึกสองคนที่จับได้ แต่งหนังสือบอกคดีดีตรา	มหาตไทยคุมตัวไปคาหา รีบไปในเวลาพຼ່งนี้
3. ครั้งเสร็จจล้งมหาเสนา เราจะยกพลไกรไปต่อดี	ถึงถามขุนโหราท้งสี่ พຼ່งนี้ดีร้ายประการใด
4. จำจะไปต้านต่ออรอุทธี เกียรติยศจะไว้ในธรณินทร์	ถึงม้วยมิตมิให้ใครดูหมิ่น จนสุดสิ้นดินแดนแผ่นดินฟ้า
- เฉลย 3. ครั้งเสร็จจล้งมหาเสนา
เราจะยกพลไกรไปต่อดี**
- ถึงถามขุนโหราท้งสี่
พຼ່งนี้ดีร้ายประการใด**

16. “มาเห็นศพทอดทิ้งกลิ้งอยู่
หนุ่มน้อยโยสภาน่าเสียดาย
ทนต์แดงดั่งแสงทับทิม
เกศपालายอนงามทรง
จากบทประพันธ์ข้างต้นแสดงการใช้รสวรรณคดีใด

1. พิโรธวาทัง
2. สัลลาบังคพิสัย
3. เสาวรจนีย์
4. นารีปราโมทย์

เฉลย 3. เสาวรจนีย์

พระพิณจพิศดูแล้วใจหาย
ควรจะนับว่าชายโฉมยง
เพริศพริ้มเพรารับกับขง
เอาจองค์สารพัดไม่ขัดตา”

17. จากเนื้อเรื่องอิเหนา สะท้อนแนวคิดในการใช้ชีวิตด้านใดชัดเจนที่สุด

1. ท่วงท่าการสู้รบ
2. การพึ่งพาสิ่งศักดิ์สิทธิ์
3. ความรักใคร่ของพี่น้อง
4. ไม่มีสิทธิ์เลือกคู่ครองด้วยตนเอง

เฉลย 4. ไม่มีสิทธิ์เลือกคู่ครองด้วยตนเอง

แบบทดสอบวัดทักษะการสื่อสารก่อนเรียนกิจกรรมการเรียนรู้
แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
และเสริมสร้างทักษะการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ใช้เวลาสอบ 30 นาที ข้อสอบทั้งหมด 10 ข้อ คะแนนเต็ม 10 คะแนน

คำสั่ง: ให้นักเรียนเลือกคำตอบข้อที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

ท 5.1 ม. 4-6/1 วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น

1. จากข้อความข้างต้นแสดงให้เห็นถึงเรื่องใด

ชายคนหนึ่งเดินผ่านปางช้าง พบว่ามีช้างโขลงหนึ่งไม่ได้ถูกขังไว้ในกรงหรือโดนโซ่ล่ามแต่อย่างใด แต่สิ่งที่รั้งพวกมันเอาไว้ เป็นเพียงเชือกเส้นบาง ๆ ที่ผูกเอาไว้ที่ขาข้างหนึ่ง ชายคนนั้นก็ยื่นจ้องมองไปที่ช้าง ได้แต่คิดแล้วก็สงสัย “ช้างตัวออกโตขนาดนี้ เชือกก็อันกระจ้อยชะขนาด แต่ทำไมพวกมันไม่คิดจะทำอะไรเลย ยืนให้เขาล่ามไว้อยู่ในนั้น” ด้วยความอยากรู้ เขาก็เดินไปถามควาญช้างที่อยู่บริเวณนั้นว่า “ทำไมช้างมันมัดแต่ยืนเฉย ไม่คิดจะหนีไปเล่า ท่าน” ควาญช้างจึงตอบมาว่า “เมื่อพวกมันยังเด็ก มันก็ถูกมัดด้วยเชือกขนาดเดียวกันนี้แหละ และด้วยอายุเท่านั้นก็ถือว่าแน่นหนาพอแล้ว แต่ต่อมาพวกมันจะโตขึ้น แต่เชือกบาง ๆ เส้นนี้ยังมัดขาพวกมันไว้อยู่ ทำให้พวกมันก็ยังไม่ได้คิดจะหนีไปไหน เพราะใจของพวกมันเชื่อไปแล้ว ว่าเชือกเส้นบางแค่นี้ทำให้หนีไปไหนไม่ได้” เหตุผลเดียวที่ช้างมันไม่หนีไป คือใจมันเชื่อว่าไม่มีทางเป็นไปได้ ที่มันจะหนีออกมาได้

โลกของขวัญ : เชือกผูกช้าง

1. โอกาส
2. ความเชื่อ
3. ความศรัทธา
4. ความผิดพลาด

เฉลย 2. ความเชื่อ

2. ข้อความต่อไปนี้ สามารถวิเคราะห์สารได้ตรงกับข้อใด

...แฮตนี่มันหนักขว แต่ฉันยังไม่อ่อนล้า ยังทักไปหาเรื่องคุย เป็นอย่างไร ยังห่วงใย สุดท้าย เธอไม่สนใจ และฉันเองต้องเสียใจ แบบนี้ทุกที...

เนื้อเพลง คุยคนเดียวเก่ง – Three Man Down

1. แม้ไม่ได้มาครอบครอง แต่จะคอยมองด้วยความห่วงใย
2. จะขอเป็นรักแท้ที่มาช้า ดีกว่าเป็นคนไร้ค่าที่มาก่อน
3. คำบางคำคนที่พูดไม่เคยจำ แต่คนที่ฟังไม่เคยลืม
4. ถ้าโลกมันงกแล้ว ทำไมผมกับคุณถึงไม่วนกลับมา

เฉลย 1. แม้ไม่ได้มาครอบครอง แต่จะคอยมองด้วยความห่วงใย

3. จากข้อความข้างต้น จุดประสงค์ของผู้เขียนต้องการพูดถึงเรื่องใด

มนุษย์คงเป็นสัตว์ที่มีลักษณะพิเศษเพียงสายพันธุ์เดียวในโลก ที่พยายามสร้างวงจรของตัวเองขึ้นมาใหม่ เรียกว่า "วงจรมนุษย์" วงจรอันแสนประหลาดนี้ จะเริ่มจากการมุ่งมั่นสร้างรายได้ให้กับตัวเองอย่างพอเพียง จากนั้นก็จะเริ่มทำทุกวิถีทางเพื่อสร้างความมั่งคั่งเมื่อมีความมั่งคั่งมากเพียงพอ มนุษย์จะสร้างชื่อเสียง ให้ตัวเองเป็นที่รู้จักในวงกว้าง เพื่อเป็นรากฐานของตนเองในการพัฒนาไปสู่ขั้นสุดท้ายมนุษย์ในขั้นสุดท้าย จะขวนขวายหาอำนาจให้ตัวเองอย่างไม่มีที่สิ้นสุดเมื่อมีอำนาจอย่างล้นพ้นแล้ว ก็จะลืมความเป็นมนุษย์โดยสมบูรณ์แบบ สามารถทำลายได้ทุกอย่าง ผู้ที่ให้กำเนิด ผู้ที่มีบุญคุณ หรือแผ่นดินที่ตนเองอาศัยอยู่ก็ล้วนถูกมนุษย์ในขั้นนี้ทำลายอย่างย่อยยับทั้งสิ้น

บทความสั้น ๆ เริ่มวันจันทร์จนถึงวันอาทิตย์ : "วงจรมนุษย์"

1. ความสมบูรณ์แบบของมนุษย์
2. ความต้องการของมนุษย์
3. วิวัฒนาการของมนุษย์
4. ความรู้สึกของมนุษย์

เฉลย 2. ความต้องการของมนุษย์

4. จากข้อความต่อไปนี้ ข้อใด **ไม่ได้** กล่าวถึง

วันตรุษจีน เป็นเทศกาลฤดูใบไม้ผลิ จัดขึ้นเพื่อฉลองเทศกาลฤดูใบไม้ผลิ โดยส่วนใหญ่ผู้คนจะเตรียมงานฉลองก่อนหนึ่งเดือน บ้านเรือนจะถูกทำความสะอาดตั้งแต่บนลงล่างของบ้าน บริเวณหน้าต่างจะตกแต่งด้วยกระดาษสีแดงที่มีคำอวยพร เช่น อยู่ดีมีสุข, ร่ำรวย, เงินทองไหลมาเทมา นอกจากนี้ผู้คนยังสวมเสื้อผ้าสีแดงเพื่อเป็นการเฉลิมฉลอง ชาวจีนจึงกำหนดให้วันแรกของฤดูใบไม้ผลิของแต่ละปี เป็นวันสำคัญที่เรียกว่า "วันตรุษจีน"

1. ประวัติของวันตรุษจีน
2. สัญลักษณ์ในวันตรุษจีน
3. ความเชื่อของวันตรุษจีน
4. ความหมายของวันตรุษจีน

เฉลย 1. ประวัติของวันตรุษจีน

5. จากข้อความต่อไปนี้ ข้อใด **ไม่จำเป็น** ต้องมีในบทความนี้

1) เป็นคนดีมีคุณค่าในสังคม เพื่อนำพาประเทศชาติสู่รุ่งเรืองหมายอันมั่นคง 2) เยาวชนเปรียบเสมือนผ้าขาวที่ยังรอการเติมแต่งระบายสีจากผู้ใหญ่ คอยแนะนำสั่งสอนให้มีความประพฤติทั้งต่อหน้าและลับหลัง 3) ซึ่งเด็ก ๆ ที่เป็นกำลังสำคัญของชาติ จึงต้องได้รับการปลูกฝังอย่างแท้จริง 4) เด็กไทยต้องฝึกอบรมจริยธรรมให้สมบูรณ์ มีความพร้อมในตัวเอง จักได้เป็นคนดี มีคุณธรรมมีประโยชน์ และสามารถรักษาตน รักษาชาติบ้านเมือง ให้ดำรงอยู่ด้วยความเจริญมั่นคงต่อไป

1. ข้อที่ 1
2. ข้อที่ 2
3. ข้อที่ 3
4. ข้อที่ 4

เฉลย 2. ข้อที่ 2

6. จากบทความต่อไปนี้ ใจความสำคัญของข้อความข้างต้นคือข้อใด

“เกาหลีไม่เป็นอื่น คนเกาหลีมักนิยมแต่งตัวสไตล์ไม่เหมือนประเทศอื่น แม้แต่อาหารก็จะมักทานอาหารท้องถิ่นที่เคยกินอย่างไรก็จะกินอย่างนั้น ภาษาพูดก็ใช้ภาษาของตนเองอย่างไม่เปลี่ยนแปลง”

1. คนเกาหลีไม่ชอบการเปลี่ยนแปลงเหมือนประเทศอื่น
2. คนเกาหลียึดมั่นในวัฒนธรรมประเพณีของตนเอง
3. ต่างประเทศไม่สามารถเปลี่ยนใจคนเกาหลีได้
4. เสื้อผ้า อาหารและภาษาเกาหลีมีเอกลักษณ์

เฉลย 2. คนเกาหลียึดมั่นในวัฒนธรรมประเพณีของตนเอง

7. จากข้อความข้างต้น จุดประสงค์ของผู้เขียนต้องการพูดถึงเรื่องใด

การเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยอาจทำให้เด็กไทยรู้จักคำศัพท์ใหม่ ๆ มากขึ้น ซึ่งปัจจุบันบนโลกออนไลน์ถือเป็นสื่อกลางที่สามารถเผยแพร่คำศัพท์ใหม่หรือคำศัพท์จากต่างประเทศที่ไม่เคยรู้มาก่อน เมื่อนำภาษาอื่นที่ไม่ใช่ภาษาประจำชาติมาใช้จนมากเกินไป อาจทำให้ภาษาไทยค่อย ๆ เลือนหายไป และถูกภาษาจากต่างประเทศมาแทนที่ หรืออาจทำให้ภาษาไทยหายไปเลยก็ได้ หากทุกคนใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง หันมาช่วยกันรักษาภาษาไทย หยิบยืมภาษาอื่นมาบ้างบางครั้ง ก็อาจทำให้ภาษาไทยยังคงอยู่สืบไป

1. ความรุ่งเรืองของภาษาไทย
2. วิวัฒนาการของภาษาไทย
3. ภาษาไทยในโลกปัจจุบัน
4. การอนุรักษ์ภาษาไทย

เฉลย 3. ภาษาไทยในโลกปัจจุบัน

8. จากข้อความข้างต้น แสดงให้เห็นถึงเจตนาของผู้เขียนข้อใด

“หนุ่มวัย 20 ก่อเหตุใช้มีดแทงหญิงสาวจนเสียชีวิตคาอาคารที่พัก ก่อนตัดสินใจกระโดดลงมาจากตึก เพื่อจบชีวิตตัวเองหนีความผิด ตอนนี้อาการสาหัส เหตุเกิดจากความคลั่งรักหึงหวง”

ชาวไทยรัฐ: หนุ่มคลั่งรักคว้ามิดแทงสาวดับก่อนกระโดดตึก

1. ความเสียสละ
2. ความถ่อมตน
3. ความประมาท
4. ความประณาม

เฉลย 3. ความประมาท

9. จากข้อความข้างต้น **ไม่ได้** กล่าวถึงสิ่งใด

“มนุษย์ทุกคนนั้นย่อมไม่มีใครอยากตกอยู่ในอำนาจหรืออยู่ใต้การครอบงำของผู้อื่น ซึ่งความอิสระนี้หากเปรียบเป็นสัตว์ก็จะนึกถึง “นก” ที่สามารถบินอยู่บนท้องฟ้าได้อย่างอิสระ เราทุกคนมีเสรีภาพในตัวเองอยู่แล้วเราสามารถทำกิจการต่าง ๆ ได้ตามที่ใจปรารถนาโดยไม่มีผู้อื่นมาเป็นอุปสรรคขัดขวางต่อหน้าที่ที่กระทำ”

1. นกไม่อยู่ใต้การครอบงำของใคร
2. มนุษย์เปรียบได้กับนก
3. เสรีภาพและหน้าที่
4. อิสระเสรี

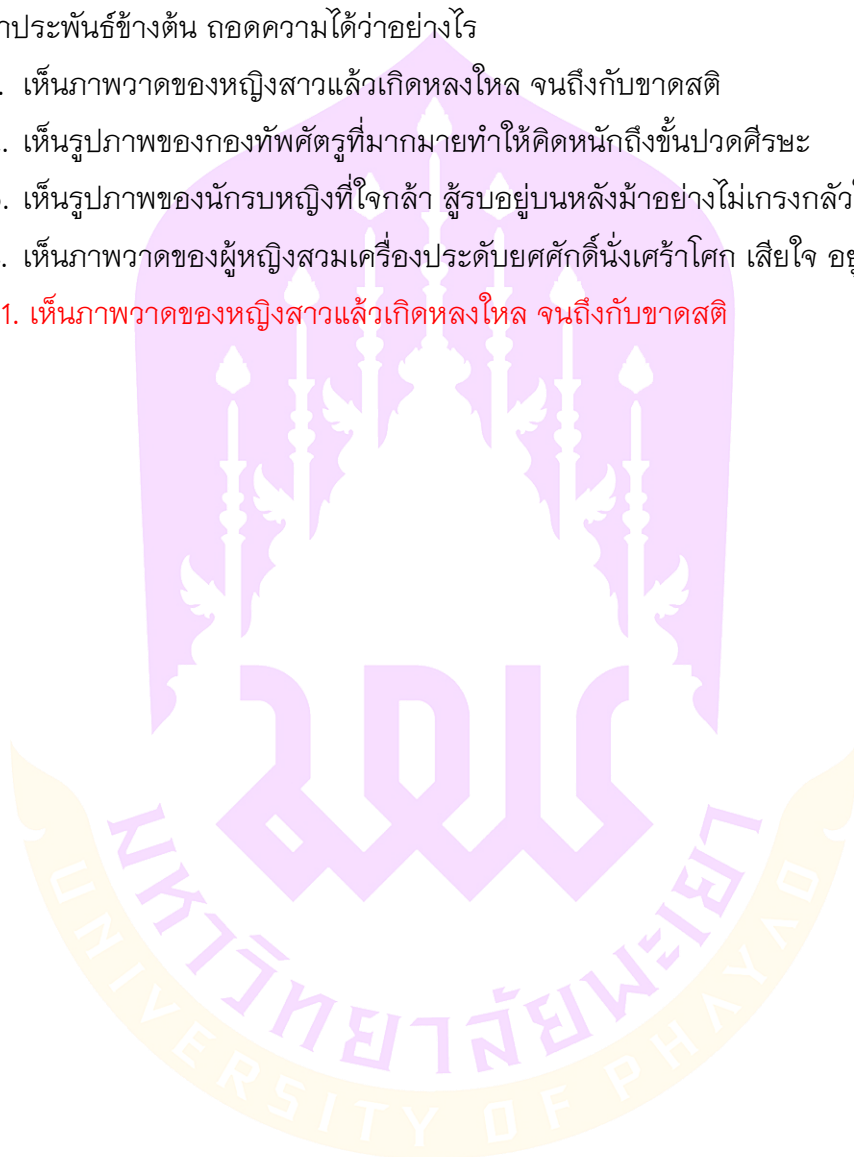
เฉลย 3. เสรีภาพและหน้าที่

10. “คลี่ดูเห็นรูปเขาวเรศ	ดั่งแว่นทองส่องเนตรเสียวกระสัน
เหมือนศรศักดิ์ปักทรวงแฉ่ยัน	ให้ปวนปั้นมีดม้วนโยนนา
เอารูปเห็นใบใส่ในรัดองค์	ความจำนงซาบซ่านทั้งมังษา
สลบลงกับหลังอาชา	กะหมั้นหราบระคองพระองค์ทัน”

จากคำประพันธ์ข้างต้น ถอดความได้ว่าอย่างไร

1. เห็นภาพวาดของหญิงสาวแล้วเกิดหลงใหล จนถึงกับขาดสติ
2. เห็นรูปภาพของกองทัพศัตรูที่มากมายทำให้คิดหนักถึงขั้นปวดศีรษะ
3. เห็นรูปภาพของนักรบหญิงที่ใจกล้า ผู้รบอยู่บนหลังม้าอย่างไม่เกรงกลัวใคร
4. เห็นภาพวาดของผู้หญิงสวมเครื่องประดับยศศักดิ์นั่งเส้าโคก เสียใจ อยู่บนหลังม้า

เฉลย 1. เห็นภาพวาดของหญิงสาวแล้วเกิดหลงใหล จนถึงกับขาดสติ

แบบทดสอบวัดทักษะการสื่อสารหลังเรียนกิจกรรมการเรียนรู้
แบบการแสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
และเสริมสร้างทักษะการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ใช้เวลาสอบ 30 นาที ข้อสอบทั้งหมด 10 ข้อ คะแนนเต็ม 10 คะแนน

คำสั่ง: ให้นักเรียนเลือกคำตอบข้อที่เห็นว่าถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

ท 5.1 ม. 4-6/1 วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น

1. จากข้อความข้างต้นแสดงให้เห็นถึงเรื่องใด

ชายคนหนึ่งเดินผ่านปางช้าง พบว่า มีช้างโขลงหนึ่งไม่ได้ถูกขังไว้ในกรงหรือโดนโซ่ล่ามแต่อย่างใด แต่สิ่งที่รั้งพวกมันเอาไว้ เป็นเพียงเชือกเส้นบาง ๆ ที่ผูกเอาไว้ที่ขาข้างหนึ่ง ชายคนนั้นก็ยื่นจ้องมองไปที่ช้าง ได้แต่คิดแล้วก็สงสัย “ช้างตัวออกโตขนาดนี้ เชือกก็อันกระจอยชะขนาด แต่ทำไมพวกมันไม่คิดจะทำอะไรเลย ยืนให้เขาล่ามไว้อยู่ในนั้น” ด้วยความอยากรู้ เขาก็เดินไปถามควาญช้างที่อยู่บริเวณนั้นว่า “ทำไมช้างมันมัดแต่ยืนเฉย ไม่คิดจะหนีไปเล่า ท่าน” ควาญช้างจึงตอบมาว่า “เมื่อพวกมันยังเด็ก มันก็ถูกมัดด้วยเชือกขนาดเดียวกันนี้แหละ และด้วยอายุเท่านั้นก็ถือว่าแน่นหนาพอแล้ว แม้ต่อมาพวกมันจะโตขึ้น แต่เชือกบาง ๆ เส้นนี้ยังมัดขาพวกมันไว้อยู่ ทำให้พวกมันก็ยังไม่ได้คิดจะหนีไปไหน เพราะใจของพวกมันเชื่อไปแล้ว ว่าเชือกเส้นบางแค่นี้ทำให้หนีไปไหนไม่ได้” เหตุผลเดียวที่ช้างมันไม่หนีไป คือใจมันเชื่อว่าไม่มีทางเป็นไปได้ ที่มันจะหนีออกมาได้

โลกของขวัญ: เชือกผูกช้าง

1. ความผิดพลาด
2. ความครัดคร่า
3. ความเชื่อ
4. โอกาส

เฉลย 3. ความเชื่อ

2. ข้อความต่อไปนี้ สามารถวิเคราะห์สารได้ตรงกับข้อใด

...เซตนี้มันหนักขวา แต่ฉันยังไม่อ่อนล้า ยังหักไปหาเรื่องคุย เป็นอย่างไร ยังห่วงใย สุดท้าย เธอไม่สนใจ และฉันเองต้องเสียใจ แบบนี้ทุกที...

เนื้อเพลง คุยคนเดียวเก่ง – Three Man Down

1. ถ้าโลกมันหนักว้า ทำไมผมกับคุณถึงไม่วนกลับมา
2. คำบางคำคนที่พูดไม่เคยจำ แต่คนที่ฟังไม่เคยลืม
3. จะขอเป็นรักแท้ที่มาช้า ดีกว่าเป็นคนไร้ค่าที่มาก่อน
4. แม้ไม่ได้มาครอบครอง แต่จะคอยมองด้วยความห่วงใย

เฉลย 4. แม้ไม่ได้มาครอบครอง แต่จะคอยมองด้วยความห่วงใย

3. จากข้อความข้างต้น จุดประสงค์ของผู้เขียนต้องการพูดถึงเรื่องใด

มนุษย์คงเป็นสัตว์ที่มีลักษณะพิเศษเพียงสายพันธุ์เดียวในโลก ที่พยายามสร้างวงจรของตัวเองขึ้นมาใหม่ เรียกว่า "วงจรมนุษย์" วงจรอันแสนประหลาดนี้ จะเริ่มจากการมุ่งมั่นสร้างรายได้ให้กับตัวเองอย่างพอเพียง จากนั้นก็จะเริ่มทำทุกวิถีทางเพื่อสร้างความมั่งคั่งเมื่อมีความมั่งคั่งมากเพียงพอ มนุษย์จะสร้างชื่อเสียง ให้ตัวเองเป็นที่รู้จักในวงกว้าง เพื่อเป็นรากฐานของตนเองในการพัฒนาไปสู่ขั้นสุดท้ายมนุษย์ในขั้นสุดท้าย จะชวนขวายหาอำนาจให้ตัวเองอย่างไม่มีที่สิ้นสุดเมื่อมีอำนาจอย่างล้นพ้นแล้ว ก็จะลืมความเป็นมนุษย์โดยสมบูรณ์แบบ สามารถทำลายได้ทุกอย่าง ผู้ที่ให้กำเนิด ผู้ที่มีบุญคุณ หรือแผ่นดินที่ตนเองอาศัยอยู่ก็ล้วนถูกมนุษย์ในขั้นนี้ทำลายอย่างย่อยยับทั้งสิ้น

บทความสั้น ๆ เริ่มวันจันทร์จนถึงวันอาทิตย์: "วงจรมนุษย์"

1. ความรู้สึกของมนุษย์
2. วิวัฒนาการของมนุษย์
3. ความต้องการของมนุษย์
4. ความสมบูรณ์แบบของมนุษย์

เฉลย 3. ความต้องการของมนุษย์

4. จากข้อความต่อไปนี้ ข้อใด **ไม่ได้** กล่าวถึง

วันตรุษจีน เป็นเทศกาลฤดูใบไม้ผลิ จัดขึ้นเพื่อฉลองเทศกาลฤดูใบไม้ผลิ โดยส่วนใหญ่ผู้คนจะเตรียมงานฉลองก่อนหนึ่งเดือน บ้านเรือนจะถูกทำความสะอาดตั้งแต่บนลงล่างของบ้าน บริเวณหน้าต่างจะตกแต่งด้วยกระดาษสีแดงที่มีคำอวยพร เช่น อยู่ดีมีสุข, ร่ำรวย, เงินทองไหลมาเทมา นอกจากนี้ผู้คนยังสวมเสื้อผ้าสีแดงเพื่อเป็นการเฉลิมฉลอง ชาวจีนจึงกำหนดให้วันแรกของฤดูใบไม้ผลิของแต่ละปี เป็นวันสำคัญที่เรียกว่า "วันตรุษจีน"

1. ความหมายของวันตรุษจีน
2. ความเชื่อของวันตรุษจีน
3. สัญลักษณ์ในวันตรุษจีน
4. ประวัติของวันตรุษจีน

เฉลย 4. ประวัติของวันตรุษจีน

5. จากข้อความต่อไปนี้ ข้อใด **ไม่จำเป็น** ต้องมีในบทความนี้

1) เป็นคนดีมีคุณค่าในสังคม เพื่อนำพาประเทศชาติสู่รุ่งโรจน์มั่นคง 2) เยาวชนเปรียบเสมือนผ้าขาวที่ยังรอการเติมแต่งระบายสีจากผู้ใหญ่ คอยแนะนำสั่งสอนให้มีความซาบซึ้งดีทั้งต่อหน้าและลับหลัง 3) ซึ่งเด็ก ๆ ที่เป็นกำลังสำคัญของชาติ จึงต้องได้รับการปลูกฝังอย่างแท้จริง 4) เด็กไทยต้องฝึกอบรมจริยธรรมให้สมบูรณ์ มีความพร้อมในตัวเอง จักได้เป็นคนดี มีคุณธรรม มีประโยชน์ และสามารถรักษาตน รักษาชาติบ้านเมือง ให้ดำรงอยู่ด้วยความเจริญมั่นคงต่อไป

1. ข้อที่ 4
2. ข้อที่ 3
3. ข้อที่ 2
4. ข้อที่ 1

เฉลย 3. ข้อที่ 2

6. จากบทความต่อไปนี้ ใจความสำคัญของข้อความข้างต้นคือข้อใด

“เกาหลีไม่เป็นอื่น คนเกาหลีมักนิยมแต่งตัวสไตล์ไม่เหมือนประเทศอื่น แม้แต่อาหารก็จะมักทานอาหารท้องถิ่นที่เคยกินอย่างไรก็จะกินอย่างนั้น ภาษาพูดก็ใช้ภาษาของตนเองอย่างไม่เปลี่ยนแปลง”

1. เสื้อผ้า อาหารและภาษาเกาหลีมีเอกลักษณ์
2. ต่างประเทศไม่สามารถเปลี่ยนใจคนเกาหลีได้
3. คนเกาหลียึดมั่นในวัฒนธรรมประเพณีของตนเอง
4. คนเกาหลีไม่ชอบการเปลี่ยนแปลงเหมือนประเทศอื่น

เฉลย 3. คนเกาหลียึดมั่นในวัฒนธรรมประเพณีของตนเอง

7. จากข้อความข้างต้น จุดประสงค์ของผู้เขียนต้องการพูดถึงเรื่องใด

การเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยอาจทำให้เด็กไทยรู้จักคำศัพท์ใหม่ ๆ มากขึ้น ซึ่งปัจจุบันบนโลกออนไลน์ถือเป็นสื่อกลางที่สามารถเผยแพร่คำศัพท์ใหม่หรือคำศัพท์จากต่างประเทศที่ไม่เคยรู้มาก่อน เมื่อนำภาษาอื่นที่ไม่ใช่ภาษาประจำชาติมาใช้จนมากเกินไป อาจทำให้ภาษาไทยค่อย ๆ เลือนหายไป และถูกภาษาจากต่างประเทศมาแทนที่ หรืออาจทำให้ภาษาไทยหายไปเลยก็ได้ หากทุกคนใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง หันมาช่วยกันรักษาภาษาไทย หยิบยืมภาษาอื่นมาบ้างบางครั้งก็อาจทำให้ภาษาไทยยังคงอยู่สืบไป

1. การอนุรักษ์ภาษาไทย
2. ภาษาไทยในโลกปัจจุบัน
3. วิวัฒนาการของภาษาไทย
4. ความรุ่งเรืองของภาษาไทย

เฉลย 2. ภาษาไทยในโลกปัจจุบัน

8. จากข้อความข้างต้น แสดงให้เห็นถึงเจตนาของผู้เขียนข้อใด

“หนุ่มวัย 20 ก่อเหตุใช้มีดแทงหญิงสาวจนเสียชีวิตคาอาคารที่พัก ก่อนตัดสินใจกระโดดลงมาจากตึก เพื่อจบชีวิตตัวเองหนีความผิด ตอนนี้อាកการสาหัส เหตุเกิดจากความคลั่งรักหึงหวง”

ข่าวไทยรัฐ: หนุ่มคลั่งรักคว้ามิดแทงสาวดับก่อนกระโดดตึก

1. ความถ่อมตน
2. ความเสียสละ
3. ความประณาม
4. ความประมาท

เฉลย 4. ความประมาท

9. จากข้อความข้างต้น **ไม่ได้** กล่าวถึงสิ่งใด

“มนุษย์ทุกคนนั้นย่อมไม่มีใครอยากตกอยู่ในอำนาจหรืออยู่ใต้การครอบงำของผู้อื่น ซึ่งความอิสระนี้หากเปรียบเป็นสัตว์ก็จะนึกถึง “นก” ที่สามารถบินอยู่บนท้องฟ้าได้อย่างอิสระ เราทุกคนมีเสรีภาพในตัวเองอยู่แล้วเราสามารถทำกิจการต่าง ๆ ได้ตามที่ใจปรารถนาโดยไม่มีผู้อื่นมาเป็นอุปสรรคขัดขวางต่อหน้าที่ที่กระทำ”

1. อิสระเสรี
2. เสรีภาพและหน้าที่
3. มนุษย์เปรียบได้กับนก
4. นกไม่อยู่ใต้การครอบงำของใคร

เฉลย 2. เสรีภาพและหน้าที่

10. “คลี่ดูเห็นรูปเขาวเรศ	ดั่งแว่นทองส่องเนตรเสียวกระสัน
เหมือนศรศักดิ์ปักทรวงแดยัน	ให้ปวนปั้นมีดม้วนโยนนา
เอารูปเห็นใบใส่ในรัดองค์	ความจำนงซาบซ่านทั้งมังษา
สลบลงกับหลังอาชา	กะหมั้นหราบระคองพระองค์ทัน”

จากคำประพันธ์ข้างต้น ถอดความได้ว่าอย่างไร

1. เห็นภาพวาดของผู้หญิงสวมเครื่องประดับยศศักดิ์นั่งเส้รำโคก เสียใจ อยู่บนหลังม้า
2. เห็นรูปภาพของนักรบหญิงที่ใจกล้า ผู้รบอยู่บนหลังม้าอย่างไม่เกรงกลัวใคร
3. เห็นรูปภาพของกองทัพศัตรูที่มากมายทำให้คิดหนักถึงขั้นปวดศีรษะ
4. เห็นภาพวาดของหญิงสาวแล้วเกิดหลงใหล จนถึงกับขาดสติ

เฉลย 4. เห็นภาพวาดของหญิงสาวแล้วเกิดหลงใหล จนถึงกับขาดสติ

ชื่อ ..... เลขที่ .....

แบบประเมินทักษะการสื่อสาร

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างตามระดับเกณฑ์การให้คะแนนที่ตรงกับเกณฑ์การประเมินดังนี้

- 5 หมายถึง มีทักษะการสื่อสารอยู่ในระดับดีที่สุด
- 4 หมายถึง มีทักษะการสื่อสารอยู่ในระดับดี
- 3 หมายถึง มีทักษะการสื่อสารอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีทักษะการสื่อสารอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีทักษะการสื่อสารอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	ประเด็นการประเมิน ทักษะการสื่อสาร	ระดับคะแนน					คะแนน
		5	4	3	2	1	
1.	ด้านการพูด						
1.1	พูดคล่องแคล่ว ไม่วกวน						
1.2	ภาษาในการพูด						
1.3	ประเด็นการถ่ายทอดข้อมูลชัดเจน						
2.	ด้านการฟัง						
2.1	สามารถจับใจความสำคัญจาก เรื่องราวที่ได้ฟัง						
2.2	สามารถวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อแสดง ความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟัง						
2.3	การปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับ						

ข้อที่	ประเด็นการประเมิน ทักษะการสื่อสาร	ระดับคะแนน					คะแนน
		5	4	3	2	1	
3.	ด้านการเขียน						
3.1	เขียนสะกดคำได้ถูกต้อง						
3.2	มีความคิดสร้างสรรค์ต่องานเขียน						
3.3	เขียนได้ครอบคลุมเนื้อหา						
รวมคะแนนทั้งสิ้น							

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

( )

วันที่.....เดือน.....ปี.....

ระดับคุณภาพทักษะการสื่อสาร

- 1 – 8 คะแนน มีทักษะการสื่อสารอยู่ในระดับน้อยที่สุด
- 9 – 17 คะแนน มีทักษะการสื่อสารอยู่ในระดับน้อย
- 18 – 26 คะแนน มีทักษะการสื่อสารอยู่ในระดับปานกลาง
- 27 – 35 คะแนน มีทักษะการสื่อสารอยู่ในระดับดี
- 36 – 45 คะแนน มีทักษะการสื่อสารอยู่ในระดับดีที่สูงสุด

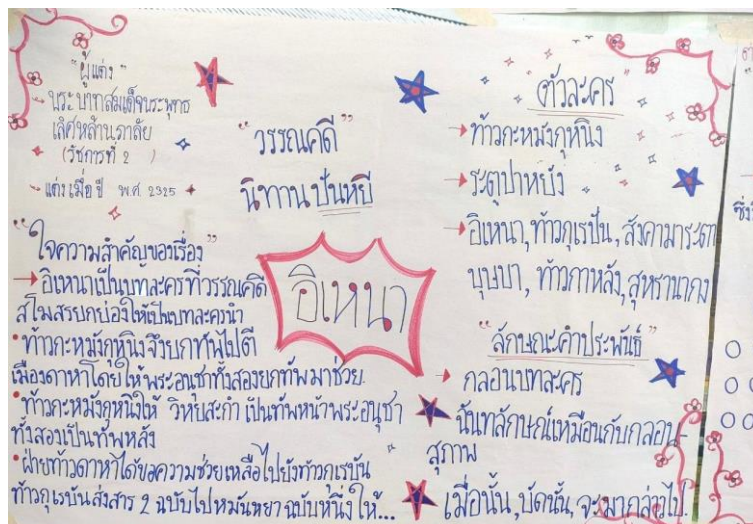
ระดับ คะแนน	ระดับคะแนน					รวม
	5	4	3	2	1	
ประเด็น การประเมิน						
ด้านการพูด						
พูด คล่องแคล่ว ไม่วกวน	พูด คล่องแคล่ว อย่างเป็น ธรรมชาติ มี จังหวะและ ลีลาในการ พูด มีการเว้น วรรคและใช้ คำเชื่อม ถูกต้องและไม่ ใช้คำฟุ่มเฟือย	พูด คล่องแคล่ว อย่างเป็น ธรรมชาติ มี จังหวะและ ลีลาในการ พูด มีการเว้น วรรคและใช้ คำเชื่อม ถูกต้อง	พูด คล่องแคล่ว อย่างเป็น ธรรมชาติ มี จังหวะและ ลีลาในการ พูด	พูด คล่องแคล่ว อย่างเป็น ธรรมชาติ ไม่ มีจังหวะและ ลีลาในการ พูด	พูดไม่ คล่องแคล่ว และวกวน	
ภาษาในการ พูด	พูดถูกต้อง ตามหลักของ ไวยากรณ์ ออกเสียง คำศัพท์และ ประโยคได้ ถูกต้อง รู้จัก การเน้น หนัก ในคำ/ประโยค อย่างสมบูรณ์	พูดถูกต้อง ตามหลักของ ไวยากรณ์ ออกเสียง คำศัพท์และ ประโยคได้ ถูกต้อง รู้จัก การเน้น หนัก ในคำ/ประโยค อย่างสมบูรณ์	พูดถูกต้อง ตามหลักของ ไวยากรณ์ ออกเสียง คำศัพท์และ ประโยคได้ ถูกต้อง	พูดถูกต้อง ตามหลักของ ไวยากรณ์	พูดไม่ถูกต้อง ตามหลักของ ไวยากรณ์	

ระดับ คะแนน ประเด็น การประเมิน	ระดับคะแนน					รวม
	5	4	3	2	1	
	ใช้คำตาม ระดับภาษาได้					
ประเด็นการ ถ่ายทอด ข้อมูลชัดเจน	พูดถ่ายทอด ความรู้ ความ เข้าใจ ความคิดและ ความรู้สึก จากข้อมูลที่ ได้ศึกษา พร้อมแสดง ข้อมูล ประกอบได้ ครบถ้วนและ สอดคล้องกัน	พูดถ่ายทอด ความรู้ ความ เข้าใจ ความคิดและ ความรู้สึก จากข้อมูลที่ ได้ศึกษา พร้อมแสดง ข้อมูล ประกอบได้ สอดคล้องกัน	พูดถ่ายทอด ความรู้ ความ เข้าใจ ความคิดและ ความรู้สึก จากข้อมูลที่ ได้ศึกษา พร้อมแสดง ข้อมูล ประกอบได้	พูดถ่ายทอด ความรู้ ความ เข้าใจจาก ข้อมูลที่ได้ ศึกษาพร้อม แสดงข้อมูล ประกอบได้	พูดถ่ายทอด ความรู้ ความ เข้าใจจาก ข้อมูลที่ได้ ศึกษาได้	
ด้านการฟัง						
สามารถจับ ใจความ สำคัญจาก เรื่องราวที่ได้ ฟัง	จับใจความ สำคัญ แปล ความและ ขยายความ ข้อมูลที่ฟัง ถูกต้อง ครบถ้วน ประเมินคุณ ค่าที่ได้ฟังถึง ความถูกต้อง น่าเชื่อถือ	จับใจความ สำคัญ แปล ความและ ขยายความ ข้อมูลที่ฟัง ถูกต้อง ครบถ้วน	จับใจความ สำคัญ แปล ความและ ขยายความ ข้อมูลที่ฟังได้	จับใจความ สำคัญ แปล ความข้อมูลที่ ฟังได้	จับใจความ สำคัญ แปล ความข้อมูลที่ ฟังไม่ได้	
สามารถ วิเคราะห์ ข้อมูลเพื่อ แสดงความ	วิเคราะห์ แยก ข้อเท็จจริง จากเรื่องที่ฟัง	วิเคราะห์ แยก ข้อเท็จจริง จากเรื่องที่ฟัง	วิเคราะห์ แยก ข้อเท็จจริง จากเรื่องที่ฟัง	วิเคราะห์ แยก ข้อเท็จจริง จากเรื่องที่ฟัง	วิเคราะห์ แยก ข้อเท็จจริง จากเรื่องที่ฟัง	

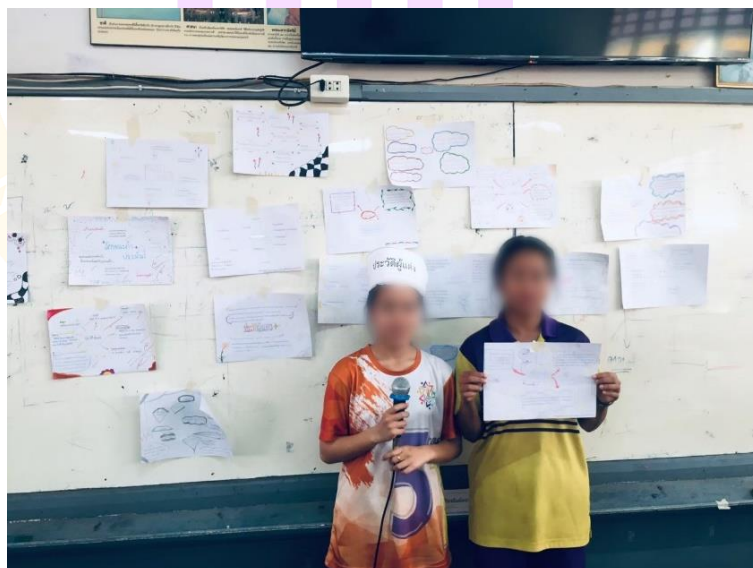
ระดับ คะแนน ประเด็น การประเมิน	ระดับคะแนน					รวม
	5	4	3	2	1	
คิดเห็นจาก เรื่องที่ฟัง	และแสดง ความคิดเห็น และเกิด ความคิด แทรกเสริม ระหว่างฟัง	และแสดง ความคิดเห็น ได้	และแสดง ความคิดเห็น ได้บางส่วน	และแสดง ความคิดเห็น ผิดประเด็น	แต่ไม่แสดง ความคิดเห็น	
การปฏิบัติ หน้าที่ตามที่ ได้รับ	ฟังและ ตัดสินใจเลือก รับหรือไม่รับ ข้อมูลอย่างมี เหตุผล โดย พิจารณา ประโยชน์และ ความ เหมาะสม เพื่อปฏิบัติ ตาม	ฟังและ ตัดสินใจเลือก รับหรือไม่รับ ข้อมูลอย่างมี เหตุผล โดย พิจารณา ประโยชน์ เพื่อปฏิบัติ ตาม	ฟังและ ตัดสินใจเลือก รับหรือไม่รับ ข้อมูลอย่างมี เหตุผล โดย พิจารณา ความ เหมาะสม เพื่อปฏิบัติ ตาม	ฟังเพื่อปฏิบัติ ตาม	ฟังและไม่ ปฏิบัติตาม	
ด้านการเขียน						
เขียนสะกด คำได้ถูกต้อง	เขียนได้ ถูกต้องตาม หลักการ เขียน ภาษาไทย มี ความ คล่องแคล่ว มี จังหวะและ ลีลาในการ เขียน มีการ เว้นวรรคและ ใช้คำเชื่อม	เขียนได้ ถูกต้องตาม หลักการ เขียน ภาษาไทย มี ความ คล่องแคล่ว มี จังหวะและ ลีลาในการ เขียน มีการ เว้นวรรคและ ใช้คำเชื่อม	เขียนได้ ถูกต้องตาม หลักการ เขียน ภาษาไทย มี ความ คล่องแคล่ว มี จังหวะและ ลีลาในการ เขียน	เขียนได้ ถูกต้องตาม หลักการ เขียน ภาษาไทย มี ความ คล่องแคล่ว	เขียนไม่ ถูกต้องตาม หลักการ เขียน ภาษาไทย	

ระดับ คะแนน ประเด็น การประเมิน	ระดับคะแนน					รวม
	5	4	3	2	1	
	ถูกต้องและไม่ ใช้คำฟุ่มเฟือย	ถูกต้อง				
มีความคิด สร้างสรรค์ ต้องงานเขียน	ถ่ายทอด ความคิด สร้างสรรค์ ผ่านงานเขียน ได้อย่างมี วิจาร์ณญาณ และไตร่ตรอง โอเคียได้ อย่างมีเหตุผล	ถ่ายทอด ความคิด สร้างสรรค์ ผ่านงานเขียน ได้อย่างมี วิจาร์ณญาณ และมีเหตุผล	ถ่ายทอด ความคิด สร้างสรรค์ ผ่านงานเขียน ได้	ถ่ายทอด ความคิด สร้างสรรค์ ผ่านงานเขียน ได้บางส่วน	ถ่ายทอด ความคิด สร้างสรรค์ ผ่านงานเขียน ไม่ชัดเจน	
เขียนได้ ครอบคลุม เนื้อหา	เขียน ถ่ายทอด ความรู้ ความ เข้าใจ ความคิดและ ความรู้สึ จากข้อมูล ที่ได้ศึกษา พร้อมแสดง ข้อมูล ประกอบได้ ครบถ้วนและ สอดคล้องกัน	เขียน ถ่ายทอด ความรู้ ความ เข้าใจ ความคิดและ ความรู้สึ จากข้อมูล ที่ได้ศึกษา พร้อมแสดง ข้อมูล ประกอบที่ สอดคล้องกัน	เขียน ถ่ายทอด ความรู้ ความ เข้าใจ ความคิดและ ความรู้สึ จากข้อมูล ที่ได้ศึกษา พร้อมแสดง ข้อมูล ประกอบได้	เขียน ถ่ายทอด ความรู้ ความ เข้าใจ จาก ข้อมูลที่ได้ ศึกษาพร้อม แสดงข้อมูล ประกอบได้	เขียน ถ่ายทอด ความรู้ ความ เข้าใจ จาก ข้อมูลที่ศึกษา ได้	

ตัวอย่างกิจกรรมในชั้นเรียน

ตัวอย่างการแสดงบทบาทสมมติ

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	ภาณุวิทย์ ฎกนีก
วัน เดือน ปี เกิด	9 มกราคม 2539
สถานที่เกิด	จังหวัดพะเยา
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2561 ศศ.บ.(ภาษาไทย), มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา
ที่อยู่ปัจจุบัน	56/3 ถนนพหลโยธิน ตำบลแม่ต๋ำ อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา 56000
ผลงานตีพิมพ์	ภาณุวิทย์ ฎกนีก. (2566). ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบการ แสดงบทบาทสมมติร่วมกับเทคนิค CIRC เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนและเสริมสร้างทักษะการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปี ที่ 4. วารสาร มจร.อุบลปริทรรศน์, 9(1), (อยู่ระหว่างการเผยแพร่).

